

Joan Costa i Riera

**DELS MOVIMENTS D'ESGLÉSIA
A LA MILITÀNCIA POLÍTICA**

Tesi Doctoral dirigida pel
Dr. Joan Estruch i Gibert
Catedràtic de Sociologia
Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona

Bellaterra, 1996

INDEX

	Pàg.
I. <u>INTRODUCCIO</u>	5
1. Les motivacions de la recerca	10
2. Objecte i objectius de la recerca	14
3. Delimitacions de l'àmbit de la recerca	17
4. Marc teòric	20
5. Metodologia i tècniques de recerca	27
II. <u>ELS MOVIMENTS D'ESGLÉSIA A CATALUNYA</u>	31
1. De la post-guerra a l'inici de la dècada dels 50	36
2. L'any 1953, inici de la transformació del Moviment de Joves de l'A.C.	49
2.1. El procés de la JOC	59
2.2. La JOC en la dècada dels 50	63
2.3. L'Escoltisme	68
3. La dècada dels anys 60	78
3.1. Els moviments de la JAC-JEC i JIC	82
3.2. El moviment de la JOC	93
3.3. L'Escoltisme en la dècada dels anys 60	95
4. La crisi de finals dels 60	99
5. Els inicis de les noves trajectòries dels Moviments cristians	111

III. <u>LA CONSTATAÇIO D'UN FET: ELS POLITICS</u>	
<u>PROVINENTS DE MOVIMENTS CRISTIANS</u>	118
1. La realitat canviant dels anys 70	121
2. El pluralisme polític dels cristians. Un fet inqüestionable.	123
3. Les eleccions al Parlament de Catalunya	129
3.1. Algunes dades complementàries	131
4. Algunes consideracions puntuals a l'entorn de les dades que consten en els annexos	134
IV. <u>ELS PRINCIPIS INSPIRADORS DELS MOVIMENTS</u>	
<u>DE JOVES D'A.C. I LA SEVA DINAMICA</u>	
<u>INTERNA: FORMAR LA PERSONA, EVANGELITZAR</u>	
<u>EL MON, TRANSFORMAR LA SOCIETAT</u>	139
1. Un punt de sortida: la dècada dels anys 40	141
2. Els inicis d'una nova dinàmica	146
2.1. Nova concepció de la militància i les seves exigències	150
2.2. Del "poder al servei"	157
2.3. La missió del cristià en el món	159
3. La formació del militant	162
3.1. La reunió de militants	167
3.1.1. Objectius de la Reunió de Militants	169
3.1.2. Condicions per a l'eficàcia de la reunió	170
3.2. Una formació de cara a l'acció	172
4. L'Escoltisme	177
4.1. Estructura interna del Moviment	182
4.2. Les eines pedagògiques de l'Escoltisme	184

4.2.1.	La Llei i la Promesa	192
4.2.2.	La formació de caps	196
5.	Els moviments, educadors i formadors de ciutadans responsables	199
5.1.	L'acció militant del moviment	203
5.1.1.	Les campanyes	204
5.1.1.1.	Organització, funcionament i dinàmica de les campanyes	208
5.2.	Les activitats de massa	215
5.3.	El militant entre dos mons	216
V.	<u>CONSTRUIR EL REGNE. EDIFICAR UNA NOVA SOCIETAT</u>	223
1.	El contacte amb els Moviments, la pertinença als mateixos i els itineraris seguits	228
1.1.	De l'Escoltisme a la militància política	229
1.2.	El pas i els itineraris seguits pels militants dels Moviments especialitzats d'A.C.	239
1.3.	Un procés i una situació singular: capellà i polític	255
2.	Els moviments. Autèntiques escoles d'aprenentatge	259
2.1.	De l'aprenentatge i militància en els moviments a l'acció "política"	262
3.	El "després" de la crisi	274

VI. <u>CONCLUSIONS</u>	279
ANNEX I: RELACIO NOMINAL DELS POLITICS DE LES QUATRE PRIMERES LEGISLATURES DEL PARLAMENT DE CATALUNYA PROVINENTS DE MOVIMENTS D'ESGLÉSIA	289
ANNEX II: LLISTAT NOMINAL D'ALGUNS POLITICS PARLAMENTARIS A MADRID I DE 30 MUNICIPIS DE CATALUNYA PROVINENTS DE MOVIMENTS D'ESGLÉSIA	332
ANNEX III: ENQUESTA ALS ALCALDES I REGIDORS DE DIFERENTS MUNICIPIS DE CATALUNYA	362
ANNEX IV: PAUTES DE LES ENTREVISTES EN PROFUNDITAT	364
ANNEX V: PERSONES ENTREVISTADES	366

SIGLES

A.C.	Acció Catòlica
ACO	Acció Catòlica Obrera
AA.VV.	Associacions de Veïns
BR	Bandera Roja
CC	Crist Catalunya
CC-UCD	Centristes de Catalunya - Unió de Centre Democràtic
CEM	Centre Escolapi de Muntanya
CIDOB	Centre d'Informació i Documentació Internacional a Barcelona
CIEMEN	Centre Internacional Escarré per a les Minories Etniques i Nacionals
CiU	Convergència i Unió
CC.MM.	Congregacions Marianes
CC.OO.	Comissions Obreres
D.D.E.	Delegació Diocesana d'Escoltisme
EHESS	Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales
ERC	Esquerra Republicana de Catalunya
FJC	Federació de Joves Cristians de Catalunya
FOC	Front Obrer de Catalunya
HOAC	Hermandad Obrera de Acción Católica
ICESB	Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona
JAC	Joventut Agrícola Catòlica
JARC	Joventut Agrícola i Rural Catòlica
JEC	Joventut Estudiant Catòlica
JIC	Joventut Independent Catòlica
JOAC	Joventut Obrera d'Acció Catòlica
JOBAC	Joventut Obrera i Barris d'Acció Catòlica
JOC	Joventut Obrera Catòlica
JOCF	Joventut Obrera Catòlica Femenina
JUMAC	Joventut Universitària Masculina d'Acció Catòlica
ME/GSJ	Minyons Escoltes - Guies Sant Jordi
MIJARC	Moviment Internacional de la Joventut Agrícola i Rural Catòlica
MSC	Moviment Socialista de Catalunya
MUEC	Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians
NEU	Nova Esquerra Universitària
OCDD	Orientació Catòlica i Professional del Dependent
OIC	Organització d'Esquerra Comunista
PSC	Partit Socialista de Catalunya
PSOE	Partido Socialista Obrero Español
PSUC	Partit Socialista Unificat de Catalunya
SUC	Secretariat d'Universitaris Cristians
UDC	Unió Democràtica de Catalunya
USO	Unió Sindical Obrera

I. INTRODUCCIO

L'any 1977, en el qual tingueren lloc les primeres eleccions democràtiques, es va tenir la vivència i la sensació que realment "tot era nou". De fet ho era. Però cal tenir present que aquesta novetat no s'improvisava. Malgrat que pugui tenir un ressò de "tòpic", l'evolució i dinàmica de qualsevol societat no és fruit de la casualitat. Per a comprendre el moment present, cal tenir cura de conèixer mínimament el seu passat. El present sempre ve marcat pel passat i el futur es treballa a partir de la realització del present. Això volia dir que la nova situació que s'anava creant tenia uns precedents que l'anaven configurant d'una manera i no d'una altra. En aquells moments, no es tractava tant d'una evolució "normal" sinó més aviat d'un canvi. Però és evident que les situacions de canvi no solament comporten unes circumstàncies concretes i determinades que l'afavoreixen, sinó que, a la vegada, hi ha uns elements i circumstàncies determinades que el configuren. Les societats no canvien per decret.

Es en tot aquest procés que cal situar el paper jugat per molts dels agents socials que varen anar configurant tot el que hem anomenat els darrers anys del franquisme i "la transició democràtica". Entre tots aquests agents cal situar els Moviments d'Església i el paper que varen jugar durant el llarg període del franquisme. No varen ser els únics però sí que varen ser suficientment importants per tenir-los en compte. Van ser molts anys durant els quals la identificació entre "Govern franquista i Església espanyola", que tenia com a expressió concreta i definida el "nacional-catolicisme", va ser una realitat. Aquesta identificació entre una cosa i l'altra feia suposar que, desapareguda l'una (el franquisme), l'altra (l'Església com a poder) segur que no desapareixeria però quedaria com una cosa residual. Començava la democràcia i s'acabava el nacional-catolicisme. La imatge que l'estat era també l'Església i que l'Església era també l'Estat (imatge en part potenciada pel Concordat de 1953) quedava com un record històric.

Cal reconèixer que, en part, aquesta imatge ja va quedar molt desfigurada en els darrers temps de la dictadura, quan molts sectors de l'Església de base adoptaven actituds clarament oposades a la situació i a les decisions polítiques del moment i en contra també de la postura que adoptaven la majoria dels bisbes que formaven el cos jeràrquic-eclesiàstic.

Tampoc podem oblidar que, a partir de la meitat de la dècada dels anys 60 i potser abans i tot, es va originar una crisi molt forta a l'interior de l'Església de casa nostra: per una part, les esperances i les il·lusions d'un Concili, el Vaticà II, varen quedar molt esmorteïdes en el post-Concili, per altra, el cansament de molts dels militants dels moviments cristians que havien lluitat per modificar el pensament i el funcionament de l'Església-institució. A tot això cal afegir-hi la plegada molt nombrosa (no seria exagerat qualificar de "massiva") de molts capellans, precisament capellans que varen ésser pioners en l'acció pastoral dels Moviments d'A.C., originada per diversos motius.

A molts moviments junt amb els seus consiliaris (capellans) se'ls va acusar de polititzar "la seva missió evangelitzadora i la seva acció pastoral". Però cal precisar que aquesta politització de l'Església amb totes les matisacions que s'hi puguin fer, tenint en compte les circumstàncies concretes d'aquells moments, es donava a un doble nivell:

- Per una part, la jerarquia i l'Església-institució continuaven amb el seu suport a la política de l'aparell franquista. En la base d'aquesta mateixa Església, la politització dels diferents grups es concretava en una crítica profunda i seriosa del sistema polític imperant i en accions de suport (en més d'un cas va arribar al compromís amb els grups i partits de la clandestinitat).

- Per altra part, de la mateixa manera que hi havia una "política oficial" i una política clandestina (per descomptat que la política clandestina no tenia cap mena de poder o influència estructural) hi havia també una "Església oficial" agermanada amb la política oficial, i una Església, sinó clandestina, sí "de la base" i en certs aspectes semi-clandestina, que s'agermanava bastant amb la política de la clandestinitat.

La novetat de 1977 no era altra que l'acabament de tota aquesta situació i el fet que s'iniciava un procés a partir del qual calia trobar un lloc per cada cosa i una cosa per cada lloc. Aquesta reubicació de les institucions forçosament anava influenciada i condicionada per tota la dinàmica que en les dècades anteriors s'havia generat i per la barreja constant del "polític amb el religiós i del religiós amb el polític". Aquesta barreja, que per altra part havia anat generant i configurant diversos grups ideològics on s'hi podien trobar tant persones provinents del món de l'Església com d'altres àmbits, no podia esborrar-se de cop i volta. Els inicis de la vida democràtica, o millor dit els inicis de la transició cap a la solidificació d'una societat democràtica, no podien sorgir del buit. Eren fruit de tota la situació anteriorment viscuda.

El Partit Socialista Unificat de Catalunya -PSUC- reconeixia en un document publicat l'any 1976 el paper important que molts sectors de cristians varen jugar en la lluita per la democràcia:

"Moviments apostòlics obrers com la HOAC, JOC, ACO, altres moviments com la JARC i la JEC junt amb institucions d'altres estils com Agermanament, Pax Christi, Pax Romana, Justícia i Pau... etc. han estat ferment de democràcia i de transformació social. S'han multiplicat les declaracions contra la repressió i contra la tortura i podríem fer esment de situacions en les quals l'Església ha jugat un paper

rellevant i que, per la seva importància, passen a la història com a definitius en el camí cap a la democràcia a Catalunya. En el transcurs dels 40 anys de dictadura, amplis sectors del món cristià varen protegir a molts grups que lluitaven contra el franquisme, però en una segona etapa molts d'aquests mateixos grups varen participar de manera activa i militant en aquesta lluita".

1. Les motivacions de la recerca

El punt de sortida i l'origen d'aquesta recerca cal trobar-lo l'any 1975, quan vaig presentar a l'E.H.E.S.S de la Sorbona la memòria-tesina per l'obtenció del DIPLOME. L'objecte d'aquella memòria-tesina era el naixement, evolució i procés seguit per les Comunitats de Base de Barcelona de l'any 1966 al 1974. A partir d'aquesta data, aquestes Comunitats van morint lentament.

En el transcurs del treball i a partir de les enquestes que vaig portar a terme a les persones que formaven part de les diferents comunitats, quedava molt clar, no solament la manera de pensar i la visió progressista i contestària de les comunitats, sinó també el compromís polític, moltes vegades en un partit concret, d'alguns dels membres d'aquestes comunitats. Aquest compromís era, segons testimoni dels enquestats, fruit de les exigències que els plantejava l'intent de viure una fe realment evangèlica i compromesa. Moltes de les persones que formaven part de les Comunitats provenien de moviments especialitzats d'A.C. que, després de la desfeta d'aquests moviments en la segona dècada dels anys 60, varen buscar, o crear, el lloc adequat per a viure una fe compartida i compromesa.

Es a partir d'aquí que em vaig començar a plantejar la qüestió-interrogant que feia referència a "quin era el paper que els Moviments d'Església havien jugat durant els anys de la dictadura".

Aquesta motivació per portar a terme la recerca es va refermar quan, a partir de l'any 1976 varen sortir a la llum pública els partits polítics i les centrals sindicals. Es desfeia tot el misteri de la clandestinitat. Els noms del partits i dels seus líders varen sortir de l'anonimat. Els famosos "noms de guerra" formaven ja part d'una època històrica. Tot el que sortia de la clandestinitat tenia unes connotacions clares d'esquerranisme, de socialisme, de marxisme, de catalanitat i de democràcia.

Qualificatius que fins aquells moments eren "oficialment" pejoratius, tant des de les instàncies de la institució política com des d'una part de les instàncies jeràrquiques de la institució eclesiàstica. D'una vegada es podia determinar clarament "qui era qui i què era què".

Els partits polítics apareixen amb una gran força i una militància molt nombrosa i creixent. Es veritat que la militància política "pública i legalitzada" era una novetat després de 40 anys de dictadura i és possible que la nova situació ajudés a aquest "boom" de la militància política.

Però el que es podia constatar¹ molt fortament era la presència d'antics militants dels diferents moviments (JAC, JEC, JIC, JOC, Escoltisme) en les files dels diferents partits polítics que anaven sortint a la llum pública. Com més es normalitzava la situació, més clara era aquesta constatació. De vegades no solament eren els antics militants dels moviments, sinó que també hi podíem trobar la presència d'ex-capellans o ex-religiosos i, amb no tanta incidència, la presència de capellans en actiu.

Una precisió que crec important fer és que no es tractava només del fet que ex-militants o militants actius de moviments religiosos estiguessin afiliats a un partit polític concret, sinó que molts dels ex-militants o membres dels Moviments d'Església els trobàvem entre els dirigents i capdavanters d'aquests partits amb un prestigi i poder força notable dins del partit.

Aquest fet encara va quedar molt més clar quan es varen portar a terme els primers actes formals democràtics amb les diferents eleccions parlamentàries i municipals. Totes les llistes dels

---

¹ Aquesta constatació era també a nivell personal fruit de la tasca que, com a consiliari, vaig portar a terme en diferents Moviments d'Església, des de finals de la dècada dels anys 50 fins a començaments dels anys 70. Això em va permetre conèixer molts dels dirigents i militants d'aquests moviments.

candidats dels diferents partits incloïen, no precisament en els darrers llocs, noms de persones que provenien de la militància en diferents Moviments d'Església.

Aquesta situació era normal en els diferents comicis electorals (Parlament de Madrid, Ajuntaments, Parlament de Catalunya...) i no va ser un fenomen aïllat de les primeres comeses electorals, sinó que es va repetir en els diferents comicis electorals posteriors.

Tot això ha comportat que puguem trobar amb molta normalitat en les diferents esferes de govern, tant a nivell municipal com nacional i estatal, polítics professionals que provenen de la militància cristiana.

Evidentment que la constatació d'aquest fet no pretén en absolut afirmar categòricament que tots els polítics d'aquests darrers 20 anys provenen d'una militància en els Moviments d'Església. Però sí que el pes no solament "qualitatiu" sinó també quantitatiu d'aquest col·lectiu és prou important com perquè estigui en la base motivadora de la present recerca.

Posteriorment, amb la "normalització" de la democràcia, la situació no és, ni molt menys, la mateixa, tant des de la perspectiva política com des de la perspectiva cultural i religiosa. Les circumstàncies i el context han canviat. En aquest nou context, una de les coses que més han quedat desfigurades és el concepte, la paraula i fins i tot l'actitud "militant": no està tant de moda i la seva significació, en els àmbits polítics ha canviat substancialment. També la utopia era un element bàsic i un punt de referència clau en la perspectiva militant. Tots dos -militància i utopia- eren valors i punts de referència obligats en aquells moments de transformació de la societat catalana. Avui en dia, són uns altres els valors -potser seria millor dir interessos- que priven en la professionalització política. Queda per veure què passarà en el futur.

Aquesta circumstància de canvi en els valors que dominen en el camp de la política no ha estat cap obstacle perquè la presència en el món professional de la política de persones que provenen de la militància cristiana hagi marcat els darrers vint anys i que encara no deixi d'ésser un fet remarcable.

2. Objecte i objectius de la recerca

En la reflexió-descripció anterior sobre quines han estat les motivacions, queda mínimament definit i emmarcat quin és l'objecte de la recerca:

"La presència en el món de la política de persones procedents d'una militància cristiana."

Cal precisar i concretar més acuradament aquesta formulació de l'objecte de la recerca. La procedència d'una militància cristiana pot ser múltiple i diversa. Són molts i diferents els moviments que han nascut, crescut i mort a l'entorn de la institució eclesiàstica. Per altra part, l'època del nacional-catolicisme va propiciar i facilitar que molts grups no estrictament religiosos -malgrat que en portessin el nom- i que fins i tot els seus caps fossin realment militants d'algun moviment (Grup Cristià dels Drets Humans, Acadèmia de la Llengua de les CC.MM... etc.), desenvolupessin un paper important en la dinàmica social d'aquells moments i formessin persones que, posteriorment, han entrat en el camp de la política².

El camp que delimita i concreta l'objecte de la recerca ve format pels anomenats Moviments Especialitzats d'A.C. (JAC, JEC, JIC, JOC) i el Moviment Escolta englobat dins la Delegació Diocesana d'Escoltisme (DDE). Aquesta concreció no comporta cap mena d'exclusivitat, en el sentit que siguin els únics moviments existents en aquells moments ni que siguin els únics moviments cristians dels que han sortit polítics. Però sí que cal remarcar que són els moviments que més varen incidir en diferents llocs i medis en tot el llarg i ample del territori de Catalunya.

---

² Això ho podem constatar sobradament en el transcurs de la recerca quan faci la relació nominal de molts dels polítics actuals que provenen de grups i moviments cristians.

Cal fer una precisió en concretar els moviments que són l'objecte de la recerca. Aquesta precisió fa referència a la paraula i concepte de "militant" i respecte a un moviment concret, l'Escoltisme. El concepte i la paraula "militant" era propi dels moviments especialitzats d'A.C., però no de l'Escoltisme. Això no és obstacle perquè el sentit de pertinença al Moviment Escolta comportés també una identitat, sinó de militància sí d'una manera de comportar-se i de ser en les diferents etapes que configuraven el moviment. Segurament que aquest sentit de militància dins l'Escoltisme tenia sentit quan el noi/a acabava la seva època de formació dins el moviment (a partir dels 18 anys) i projectava la seva vida de cara a la integració i compromís dins la societat.

Alguns d'aquests moviments, amb més o menys força o incidència, han estat presents (alguns encara hi són) en la societat catalana des de fa molts anys. Altres han desaparegut per tornar a aparèixer posteriorment amb noms diferents, com per exemple la JIC, avui dia inexistent, o la JEC que avui en dia és el MUEC (Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians).

Cal tenir present que l'objecte d'estudi no són els moviments com a tals, sinó els moviments com a lloc de pertinença i de pas de molts dels polítics que han jugat un paper important en el període de la consolidació democràtica a Catalunya.

Es en aquest marc que cal situar els objectius de la recerca, configurats per l'anàlisi de l'estructura i dinàmica d'aquests moviments, la formació que donaven, les eines pedagògiques que vertebraven aquesta formació i les activitats que es portaven a terme.

Els objectius de l'estudi es centren essencialment en l'anàlisi de la formació que, en un moment determinat de la vida, va rebre aquest col·lectiu concret de polítics, i en veure la incidència que

aquesta formació ha tingut en la trajectòria del seu compromís i tasca política.

A partir d'aquests objectius, les hipòtesis situades a la base la meua recerca es concreten en:

- La militància cristiana ha estat una de les primeres fonts de dirigents i quadres polítics en la Catalunya de la transició.
- L'etapa de la transició democràtica a Catalunya ve marcada per tots els aprenentatges fets en els diferents moviments cristians.
- Les estructures i dinàmiques d'aquests moviments han configurat una manera d'ésser i d'estar present en la societat.
- El fet del "trasvàs de militància" d'un moviment cristià a un partit polític ha influït notòriament la dinàmica tant de l'Església com de la societat catalana.

3. Delimitacions de l'àmbit de la recerca

El fet que concreti la recerca en uns moviments determinats, defineix clarament que tot i que eren (són) Moviments d'Església, no és la institució eclesiàstica com a tal l'àmbit on situo la meua investigació. No és un estudi de l'Església catòlica i de la seva organització, sinó d'uns moviments religiosos concrets i determinats per on varen passar molts dels polítics de diferents partits.

Si tenim en compte els partits polítics, cal precisar que no contemplo tot l'ampli ventall dels partits existents o que han entrat en joc en les diferents comeses electorals, sinó que em centro en els partits que han tingut el suport suficient de vots que els ha permès entrar en les esferes de govern, sigui a nivell de Parlament o de govern municipal.

La delimitació de l'espai temporal on cal situar la recerca té dues vertents clares i definides que, malgrat referir-se a moments diferents, mantenen una lògica clara.

Per una part, es centra en els polítics que han format part del Parlament de Catalunya fins a la darrera legislatura, que es va acabar el 18 de novembre de 1995, i dels que han format part dels Ajuntaments durant el període que va de 1991 a maig de 1995.

Per altra part, si tenim en compte la procedència d'una militància cristiana d'aquests polítics en els moviments anteriorment esmentats, cal precisar també els anys en els que centro l'anàlisi d'aquests moviments. Aquesta concreció ve substancialment definida per l'època en la qual els actuals polítics formaven part dels anomenats moviments. Aquesta època es centra majoritàriament en el període comprès entre començaments de la dècada dels anys 50 (exactament l'any 1953 quan es produeixen uns canvis profunds en l'estructura i organització de l'A.C.) i finals dels anys 60 i

inicis dels 70. La crisi de la militància cristiana de molts d'ells es comença a produir a partir de l'any 1968. Aquests són els anys de "plenitud" d'aquests moviments, són els anys en els quals, de manera majoritària, hi varen pertànyer els que posteriorment varen fer l'opció de la militància política.

Això no exclou que alguns dels polítics que avui en dia estan en la vida política provinguin de la renovació que alguns d'aquests moviments varen portar a terme a partir dels anys 70 (MUEC).

Malgrat que la seva trajectòria sigui diferent en molts aspectes i que siguin uns altres els elements que produeixen canvis i crisis a l'interior del moviment, també aquest període és important en l'Escoltisme, tant des de la perspectiva interna del moviment, com des de la perspectiva de l'època en la qual molts dels polítics de la transició formaven part d'aquest moviment.

El fet que situï el marc de la recerca en uns espais temporals concrets obeeix, apart dels criteris anteriorment exposats, a uns fets objectius i determinats.

Concretament, penso que en els inicis de la dècada dels anys 90 podem donar sobradament per acabada la "transició democràtica". Es va consolidant una situació que no té res a veure amb èpoques passades i que permet que vagin entrant en joc en el món de la política altres generacions que són fruit d'altres circumstàncies.

En quant als moviments que són objecte de la recerca, és en els inicis dels anys 50 quan la JOC comença a llençar les seves campanyes. Seguint el seu exemple, altres moviments especialitzats d'A.C. van iniciant camí. Així, a partir de 1953-54 la dinàmica de l'A.C. (concretament a Barcelona) canvia de manera radical amb l'entrada de nous consiliaris i dirigents.

I és també l'any 1957 quan l'Escoltisme entra a formar part institucionalment dels Moviments d'Església amb la creació de la D.D.E.

Tot plegat fa que la dècada dels anys 60 sigui l'època forta de tots aquests moviments, fins que l'any 1968-69 inicien la crisi.

En la delimitació i concreció d'aquest espai temporal, amb l'intenció de facilitar una millor comprensió del mateix, faig una mínima referència a la situació d'aquests moviments en els anys anteriors als 50, i del que va passar a partir dels inicis dels 70.

Aquest emmarcament del període temporal permet situar més clarament la trajectòria d'aquests moviments en el seu context, tant des de la perspectiva intra-eclesial com des de la perspectiva del context socio-polític.

4. Marc teòric

El marc teòric on situo la recerca és principalment el que fa referència a la sociologia de la religió des de l'òptica i la perspectiva contempladora de la religió no com un fenomen "personal i privat" sinó com fenomen públic. De fet, ni M. Weber, ni E. Durkheim, ni K. Marx varen ser el que podríem anomenar "especialistes" en sociologia de la religió. El que feien era analitzar i presentar una concepció global de la societat on el fenomen religiós tenia un paper important, junt amb altres variables d'anàlisi sociològica com poden ser el poder, la classe social, les ideologies... etc.

Es precisament aquest caràcter públic de la religió el que em permet analitzar la influència de l'Església i els seus moviments en la configuració sòcio-cultural de la societat catalana, així com la incidència de la variable religiosa en el comportament polític d'uns col·lectius concrets i en una època concreta.

Aquest enfocament teòric fa que emmarqui la meua recerca en la contemplació de la religió com un fet social, en un sentit predominantment durkheiminià. No crec que sigui aquí el lloc ni el moment d'entrar en una discussió sobre quina és la definició més adient -sociològicament parlant- de la religió. En totes les anàlisis sociològiques es contempla sempre l'alternativa entre una definició substantiva i una definició funcional de la religió.

Per les característiques i l'enfocament de la recerca, crec que la perspectiva més adient és la funcional, però entesa aquesta funcionalitat no en un sentit exclusivament estructural (tot i que soc plenament conscient que aquest aspecte és molt important en la recerca ja que l'eix de la mateixa es centra en el paper jugat pels Moviments d'Església) sinó en un sentit de funcionalitat, tal com diu T. Luckman en el seu llibre "La religión invisible" que, en certa manera, té unes arrels antropològiques.

Des d'aquesta perspectiva, la religió és vista com una estructura simbòlica que dóna sentit i permet a les persones trobar una manera d'entendre els esdeveniments i experiències de la realitat concreta en la que estan immersos.

Tot i que és veritat que certes funcions socials tradicionalment exercides per les religions establertes i institucionalitzades poden ser exercides -i de fet ho han estat- per altres instàncies, permaneceix la necessitat d'un ordre simbòlic capaç de generar sentit a tot el que els actors socials porten a terme.³

Un aspecte important que cal tenir present en l'emmarcament teòric de la recerca és que la decadència d'una religió es basa sempre en la seva incapacitat per generar ideals. Normalment, quan això passa, surt sempre l'equivalent laic de la religió que ha estat també capaç de generar ideals. Segurament, aquest és un aspecte que cal tenir present en els processos que s'analitzen en el contingut de la recerca: les ideologies com a substitució dels valors religiosos tradicionals. Però també aquests components laics, aquestes ideologies, poden entrar en crisi i no tenir la capacitat de proporcionar una concepció coherent del món. Aquí podrien apuntar-se "els aspectes religiosos de la política", una política que també va caient en la dinàmica d'una incapacitat generadora d'ideals.

Al marge de totes les discussions i de les elucubracions que es poden fer a partir d'entendre la religió des de la perspectiva funcional o substantiva, cal senyalar que en la present recerca, que està emmarcada en un època concreta i en un context socio-polític-religiós concret, proposo concebre la religió com una

---

³ Com exemple de tot el que exposo, citaré el llibre coordinat per Rafael Díaz-Salazar, Salvador Giner i Fernando Velasco "Formas modernas de religión", Alianza Editorial, Madrid 1994.

Es una recopilació d'articles, els autors dels quals són: José Luis Aranguren, Ignacio Sotelo, Fernando Velasco, Rafael Díaz-Salazar, Josep Prades, Salvador Giner, Enrique Gil Calvo, Angela López, Salvador Cardús, Josep Casanova, Joan Estruch i Franco Ferraroti.

activitat amb una funció social, o millor dit, com un fenomen social que ha desenvolupat un rol transformador, no solament de les persones sinó també com a creador d'una nova cultura i d'uns nous valors.⁴ No és aquesta l'única dimensió del fet religiós. Hi ha aspectes metasocials de la religió. Però tota religió és també un fenomen social, i aquesta és la dimensió que m'interessa remarcar en la meva recerca.

Aquesta funció social de la religió com a element vertebrador de la societat pot portar-se a terme, ja sigui consolidant els valors establerts, ja sigui dinamitzant un nou ordre en la societat.

Es en aquesta dimensió "transformadora de la religió" que jo situo les meves anàlisis dels moviments. No és tant la institució Església, com els moviments impulsats, promoguts o amparats en la institució, que porten a terme aquesta funció social.

Uns moviments que actuen com agents socialitzadors i formadors d'unes persones en uns medis concrets i en un context sociopolític-cultural determinat.

Uns moviments que són transmissors d'uns valors, pautes i normes de conducta, creant una cosmovisió generadora d'unes actituds concretes i determinades que donen una manera d'entendre i llegir la realitat.

En la perspectiva sociològica, el procés de socialització no és altra cosa que l'acció de la societat per adaptar la persona a les

---

⁴ A tall d'exemple i en referència a la qüestió de la definició i paper de la religió en la societat actual faig esment dues obres:

- Hervieu-Léger, Danièle. "Vers un nouveau christianisme? Introduction a la sociologie du christianisme occidental." Ed. du Cerf, Paris 1986. (Avec la collaboration de Françoise Champion).

- Hervieu-Léger, Danièle. "La religion pour memoire". Ed. du Cerf, Paris 1993.

formes de la vida social vigent tot, fent d'aquesta persona un ésser plenament integrat.⁵

La societat compta amb uns agents que actuen directament en aquest procés en les diferents etapes de la vida de la persona: la família, l'escola, la religió, les associacions... etc. En alguns casos, i segons quins siguin i com actuïn aquests agents socialitzadors, el procés integrador és un procés transformador de la realitat.

Es en aquesta perspectiva on situo l'acció dels moviments de l'Església com agents formadors i socialitzadors. Per altra part, tota aquesta acció socialitzadora cal situar-la en el marc i la dinàmica de la societat catalana d'una època determinada, amb uns valors establerts (imposats) i uns models propis del moment.

La recerca es centra -tal com exposava en la definició dels objectius- en la forma i manera com els Moviments d'Església forjaven tot aquest procés d'integració en la societat, a partir de l'observació del que passava i de com calia integrar-s'hi amb un compromís sorgit de la reflexió des de la fe i des de l'evangeli.

Anteriorment he fet referència a la "decadència" de tot el que significa militància. Però, malgrat tot, crec necessari que, encara que sigui de manera breu, precisi dins del possible, el concepte que s'expressa a partir d'aquestes paraules, ja que constitueixen un element important i d'ús reiteratiu en el transcurs de la investigació.

La utilització d'aquestes paraules militant-militància és un fet normal sempre que es parla d'alguns moviments religiosos i també

---

⁵ La referència clau per a comprendre tot aquest procés és l'obra de Peter L. Berger i T. Luckman "La construcció social de la realitat". Versió catalana de Joan Estruch. Ed. Herder. Barcelona 1988.

de partits polítics (almenys fins fa pocs anys). Normalment quan s'utilitza aquesta paraula es fa referència a:

"una persona que pertany a una organització vertebrada a partir d'una ideologia, que té una manera de pensar (cosmovisió) d'acord amb la ideologia de l'organització a la que pertany, que participa en les activitats i reunions de l'organització".⁶

Normalment, sempre s'ha parlat i analitzat més l'organització (el moviment o el partit) que no el militant o la militància. El militant, o la militància com a tal, es troba sempre molt més analitzada quan es fan estudis de conflictes socials o quan es tracta de monografies de persones concretes.⁷

Uns elements vàlids i, fins i tot, essencials a l'hora de definir "militant-militància", tot i que crec que definir d'una manera precisa què és un militant o què és la militància és difícils i pot fer-se des de diferents òptiques, penso que es poden resumir de la següent manera:

- Necessitat i exigència d'una ètica militant.
- Necessitat de l'organització o moviment com a tast de les primícies de la societat que ell, el militant, somnia.
- L'adhesió a una ideologia que li desvetlli una fe que, a la vegada que és bàsica per a la seva persona, en moments difícils li fa superar la política fluctuant de l'organització.

---

⁶ Mothé, Daniel. "Le Métier de militant". Ed. Seuil. París 1972.

⁷ Aquesta qüestió està no només apuntada sinó molt ben analitzada en el llibre "Les militants Politiques dans trois Parti Français (P. Communiste-Parti Socialiste-U.D.R.)" AA.VV. Ed. A. Pedone. París 1977.

- Aquesta fe militant li dóna un cert poder, o millor dit, força, en les seves relacions normals de la vida quotidiana. Cal donar testimoniatge del que ell creu. Testimoniatge que els mateixos companys li exigiran, ja que la força de la fe -la ideologia- s'ha de palpar. El comportament ha d'avaluar les paraules.

A partir d'aquí, podríem entrar a diferenciar més d'una tipologia de militant. Per exemple:

- Aquell que es fia i confia totalment en l'organització i tot el que li diuen. L'exemple podria ser Abraham que per "fe" sacrificaria el seu fill.
- L'altre que, tot i que s'adhereix plenament a una manera de pensar, aquesta fe o ideologia no li dóna una seguretat plena i té els seus moments de dubte. Com, per exemple, el cas de Moisès que, fins i tot, estavella contra la roca la taula dels 10 manaments.

Tota actitud militant manté una certa dosis de "profetisme" quan sempre creu i predica com haurien d'ésser les coses. A la vegada, aquest profetisme pot ser mínimament controlat pel fet de veure com és la realitat i què cal fer per transformar-la, actitud que desemboca en el que tots coneixem com "el compromís".

Es en aquesta dinàmica i perspectiva que el militant troba un valor intrínsec a tot el que fa i en totes les accions que porta a terme, prescindint de l'efecte transformador immediat que puguin tenir. Aquest prescindir d'uns efectes immediats, no vol dir, en absolut, que el militant no cregui, vulgui i treballi per a una realitat millor. Es el joc del que podríem dir-ne "pregar i lluitar", fonamentat en l'esperança, que tant és vàlid en la dimensió política com en la religiosa, malgrat que, políticament, el terme "pregar" comporti un cert rebuig.

Un darrer aspecte que cal tenir present al parlar de militància és una certa gradació en la dinàmica militant. Això ho podem trobar tant en els partits polítics com en els moviments cristians. Aquesta gradació ve configurada per la persona que està inscrita i adherida a un partit o a un moviment i que col·labora en diferents coses i actes, fins al militant permanentment actiu. Es una gradació progressiva. Es pot començar per una senzilla inscripció fins a arribar a una militància total. Aquest procés depèn molt de la influència i poder de captació que tinguin els grups de militants existents. Aquest procés està molt en funció també de la implicació personal, que depèn sempre de la lliure voluntat i del poder de captació que tingui la ideologia, o de la fe en el moviment.

Tot això es concreta i es mesura per la continuïtat en l'acció militant, la participació en les activitats, el temps que es dedica a l'organització, l'assistència a les reunions... etc.

D'aquí ve que sigui molt important tenir en compte el temps de la permanència dels militants en el moviment. Aquest aspecte l'he tingut molt en compte a l'hora de concretar l'objecte de la investigació. Teòricament, a més temps de permanència en el moviment, -cal suposar- més implicació militant, tot i que, difícilment, es pot mesurar fins a quin punt la implicació o assimilació de la ideologia ha estat més o menys forta.

Aquest és el context teòric i conceptual on emmarco la recerca. No entra en aquest context contemplar la continuïtat de militància cristiana ni quin lloc ocupa la realitat religiosa en la nova militància política.

5. Metodologia i tècniques de recerca

Anteriorment, he deixat molt clar que no és el meu intent afirmar que la causa determinant i única de la militància política l'hem de trobar en la militància cristiana. No enfoco la meva recerca a partir d'una determinació causal unilateral. Excloc l'explicació de la militància a partir d'una postura dogmàtica. Són molts i diversos -com podrem comprovar en tot el llarg de la recerca- els elements que poden entrar en aquest joc de "la causalitat". El que sí pretenc és precisar la part que toca als elements religiosos, en mig de la complexitat d'altres factors, en el desenvolupament de la militància i professionalització política.

L'enfocament metodològic es mou molt en la línia Weberiana. No es tracta tant de buscar quina militància és filla de quina, sinó de comprendre el parentiu de les dues actituds i visions del món i de la realitat. Es tracta més de fer comprendre que de provar la relació d'uns fenòmens socials. L'evidència de la relació entre les dues militàncies és clara. La qüestió es fer comprendre aquesta relació.

En aquesta construcció del fenomen a estudiar (el polític procedent dels moviments cristians) dins la línia metodològica senyalada, he utilitzat les següents tècniques:

- Per confirmar que el fet que és objecte de la meva recerca no es tractava d'uns fets aïllats i esporàdics sinó que, concretament a Catalunya, és un fenomen important que s'ha de tenir en compte, he cregut oportú fer una aproximació quantitativa. Aquesta quantificació no és la base ni la finalitat de la recerca, però sí que és un punt de sortida que dona consistència i solidesa a tota l'anàlisi posterior.

- Aquesta aproximació quantitativa l'he portada a terme repassant nominalment les llistes dels parlamentaris de les quatre primeres legislatures del Parlament de Catalunya:
  - la de 1980 a 1984
  - la de 1984 a 1988
  - la de 1988 a 1992
  - la de 1992 a 1995

- Per confirmar, fins on es pugui, la procedència de Moviments d'Església dels diferents parlamentaris, serà necessari anar a la recerca de fonts secundàries (documents de diferents moviments) i també demanar directament a les persones i indirectament a través d'altres, la seva pertinença als diferents moviments.

- Un altre aspecte d'aquesta aproximació quantitativa -el que fa referència al Ajuntaments del període 1991/1995- l'he portat a terme a través d'una enquesta molt simple i senzilla on es demanava als diferents components del consistori el partit de pertinença, any d'inici de l'activitat política, moviment cristià al que havien pertanyut i durada d'aquesta pertinença al moviment.

- Calia comptar -de fet ha estat així- amb la possibilitat que no tots els ajuntaments acceptessin respondre l'enquesta, ni que tots els que la contestin acceptin personalitzar-la.

- La meua intenció no ha estat, en absolut, configurar cap mostra representativa, sinó senzillament dibuixar l'embalum i importància del fenomen.

- La recollida d'informació secundària referent als diferents moviments és bàsica i elemental per a conèixer com s'estructuraven aquests moviments, quins eren els seus eixos

doctrinals i quines les seves eines pedagògiques emprades per a la formació. L'anàlisi de contingut dels diferents documents, butlletins, actes de les reunions de militants, directoris pedagògics, publicacions i revistes, els articles escrits pels mateixos militants... etc. són elements bàsics.

- Dins el recull i anàlisi d'aquesta informació secundària, no he oblidat tot el que ja s'ha escrit i publicat, sigui en revistes o llibres, sobre la trajectòria dels moviments i de les circumstàncies en les quals aquests moviments varen desenvolupar-se, tant religioses com sòcio-polítiques, i que varen configurar les característiques del medi on aquests moviments varen portar a terme la seva tasca formativa.
- El contacte i les converses en profunditat amb les persones dirigents d'aquests moviments i amb els consiliaris que en varen ser els líders ha constituït un element bàsic.
- Un altre dels eixos vertebradors de la recerca és l'anàlisi de les trajectòries o dels processos seguits pels militants dels moviments fins a arribar al compromís polític. Les entrevistes en profunditat a un col·lectiu determinat de polítics, tant de l'esfera parlamentària com dels ajuntaments, tenint en compte el moviment del que provenen i el partit on militen, ha estat la tècnica emprada per a conèixer les diferents etapes d'aquest procés.
- La visió que els entrevistats donen del seu procés viscut fins al moment actual, amb tot el que això suposa de reconstrucció d'un passat que en la majoria de casos "ha fet crisis", comporta que la informació secundària tingui una importància cabdal en el conjunt de les anàlisis portades a terme. Una certa desmemorització del passat és un fet habitual, principalment quan aquest passat toca aspectes com la religió i la fe que, en "una societat laica i agnòstica"

com l'actual, no són gaire ben cotitzats. En més d'un cas, m'he trobat que l'entrevista esperada no ha estat possible perquè això suposava el retorn a un passat que, donada la imatge pública actual, valia més ignorar-lo.

II. ELS MOVIMENTS D'ESGLÉSIA A CATALUNYA

Les publicacions i estudis sobre els Moviments de l'Església són nombrosos.⁸ El llistat que exposo a peu de pàgina no pretén, ni molt menys, ser exhaustiu. Senzillament senyalar algunes de les publicacions que en el transcurs dels anys s'ha portat a terme i que s'ha de tenir en compte per a qualsevol recerca que es vulgui realitzar sobre el tema.

La majoria de totes aquestes publicacions, més que estudis monogràfics sobre els moviments, fan referència al paper que l'Església va jugar durant els anys de la dictadura i en el període de la transició democràtica. Es en tot aquest context on hi van jugar un paper important els anomenats "Moviments d'Església".

Són alguns d'aquests Moviments els que centraran i estructuraran els eixos d'aquest capítol. Per suposat que no podem aïllar-los de la Institució de la qual depenen i de la que, en definitiva, en formen part. Són uns moviments "institucionals", "religiosos", en els que la dimensió de la fe hi tenia un pes important.

---

⁸. Entre les moltes publicacions existents, a tall d'exemple, faig esment d'unes quantes, sense cap intenció d'ésser exhaustiu:

- Fernando Urbina "Reflexión histórica sobre los movimientos especializados de Acción Católica". Pastoral Misionera, Núm. 3-4, Pàg. 29-124, 1972.
- Alfonso Alvarez Bolado "Vida cristiana y compromiso terrestre". Bilbao 1970.
- Casimir Martí "Datos para un estudio sobre la Iglesia española a partir de 1939". Pastoral Misionera, Núm. 2, 1979, Pàg. 151-218.
- Miguel Benzo "Tres etapas de la Acción Católica española", Ecclesia Núm. 1178, 8-2-64.
- José Manuel de Córdoba "Notas para una posible historia de la Acción Católica española". Pastoral Misionera Núm. 6, 1969.
- T.I. Jiménez Urresti "Breve síntesis histórica de la Acción Católica Española". Madrid. 1972.
- Josep Castaño "Memories sobre la JOC a Catalunya". 1974
- Josep M. Totosaus "On va l'Acció Catòlica?" ICESB, Barcelona 1967.
- AA.VV. "L'Església a la Catalunya contemporània. Moviments i institucions." Qüestions de Vida Cristiana, Núm. 75/76. 1975.
- Rafael Díaz Salazar "Iglesia, dictadura y democracia". Ed. BOAC, Madrid 1981.
- Guy Bernet "Los católicos en la España franquista. Crónica de una dictadura." Ed. Siglo XXI, Madrid 1986.
- Feliciano Blázquez "La traición de los clérigos en la España de Franco. Crónica de una intolerancia 1936-1975." Ed. Trotta, Madrid 1991.
- Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)". Ed. La Llar del Llibre, Barcelona 1988.
- Josep M. Piñol "El nacionalcatolicisme a Catalunya i la resistència 1929-1966". Ed. 62, Barcelona 1993.
- Albert Balcells i Genís Samper "L'Escoltisme català (1911-1978)", Ed. Barcanova, Barcelona 1993.

Malgrat això, vull deixar clar que no serà tant la trajectòria de l'Església -com a institució- la que centrarà el discurs del present capítol, sinó uns breus i senzills apunts sobre la trajectòria d'uns moviments concrets que, sense cap mena de dubte, han marcat també la trajectòria de la Institució-Església a Catalunya. Parlo de trajectòria, no d'una història més o menys acurada de tots i cada un dels moviments. Es evident però, que aquesta "trajectòria" es situa dins la perspectiva històrica del període comprès des de finals de la guerra civil, fins a les darreries de la dictadura.

Parlar de Moviments d'Església és una expressió molt genèrica que pot donar la impressió que anirem contemplant de manera més o menys acurada els múltiples i diferents moviments que en els darrers cinquanta anys han anat apareixent i desapareixent en el camp de l'Església catòlica.

Per aquest motiu, crec que són necessàries unes precisions que deixin clar a quins tipus de moviments faig referència i que són l'objecte de la meva recerca. Segurament que en bona part d'aquests moviments hi podríem trobar algun comú denominador. Aquest fet ens ajudarà a comprendre que, malgrat la diversitat i el nombre de moviments, no ha estat, ni és, tanta la diferència de contingut i d'objectius que aquests moviments s'han proposat.

La majoria d'aquests moviments intenten, per una part, la formació, i per altra part, concretar i portar a la pràctica la participació del laic en tot el que fa referència a l'evangelització. Cada un d'ells tindrà una vertent concreta i determinada, es desenvoluparà en uns medis molt concrets i utilitzarà un mitjans propis, però tots i cada un dels moviments intenten "que el cristià trobi formes i camins de viure la fe" en un temps i en un món concret. Tal com diu el Concili Vaticà II, en el text de Constitució sobre l'Església (Núm. 31):

"Pertoca als laics, per pròpia vocació de buscar el regne de Déu a través de la gerència de les coses temporals que han d'ordenar cap a Déu. Viuen al segle, és a dir, en totes i cada una de les professions i activitats i en les condicions ordinàries de la vida familiar i social amb les quals la seva existència està com entreteixida.

Pertoca, doncs, a ells molt especialment d'il·luminar i organitzar de tal manera totes les activitats temporals en què es troben com barrejats, que neixin i evolucionin sempre segons l'esperit de Crist i esdevinguin lloança del Creador i del Redemptor".

En la meva recerca, quan faig referència als Moviments d'Església a Catalunya em limito als anomenats Moviments d'A.C. per una part, i per altra a l'Escoltisme. No pretenc en absolut homogeneïtzar aquests dos Moviments. Són, com veurem posteriorment, dues trajectòries, millor dit, dues realitats totalment diferents, tant des de la perspectiva pedagògica o formativa com des de la perspectiva de la seva vinculació a la institució Església.

El fet de limitar-me a uns moviments en concret no és fruit d'un caprici. Hi ha unes motivacions objectives que m'han determinat aquests límits.

Per una part, quan en els inicis de la meva recerca vaig portar a terme un sondeig previ amb l'intent de refermar la meva hipòtesi sobre els orígens cristians dels nostres polítics i en concret dels que han format part del Parlament Català en les quatre primeres legislatures, vaig constatar que els Moviments especialitzats d'A.C. i l'Escoltisme tenien una importància relativa força notable. Certament que no eren els únics, però sí que eren els que comportaven un pes específic més notori.

Per altra part, hi havia la necessitat d'acotar el terreny per poder treballar amb un nivell seriós de profunditat. Aquesta limitació a uns moviments concrets no és obstacle perquè puguem entendre que els altres moviments no contemplats, o que únicament seran esmentats tangencialment, també van jugar un paper semblant. Aquest és un aspecte que al llarg de la recerca anirà sortint.

Aquests moviments van ser durant molt de temps, no solament unes organitzacions de l'Església, sinó també uns agents importants en la dinamització de la vida de la societat civil, concretament a Catalunya.

Queda clar que el fet de limitar-me a uns moviments concrets no pretén ser en cap moment signe d'exclusivitat. Evidentment que hi ha altres "trajectòries" a partir de les quals les persones, a partir de la fe, han arribat a un compromís polític. El que sí trobem en tots i cada un d'aquests processos és la militància cristiana, o millor dit, la fe militant com a pont de diàleg entre religió i política.

1. De la post-guerra a l'inici de la dècada dels 50

L'any 1939, quan s'acaba la guerra, comença l'època del nacionalcatolicisme, que es pot considerar el règim de cristiandat però amb les peculiaritats de la dictadura franquista. La idea bàsica del nacionalcatolicisme consisteix en fer de la fe i la vida religiosa un element constitutiu de la nació i un factor essencial per a la unitat política i cultural de l'Estat.

Com diu Joan Casañas:

"Tot ciutadà queda automàticament enquadrat en una disciplina eclesial, dogmàtica, moral i cultural perquè l'Estat i l'Església s'han casat.

L'esquema nacional-catòlic dona per suposada la unitat dels catòlics en la política. Els enemics de la pàtria són els mateixos enemics de la religió".⁹

Es en aquest context que cal situar a l'inici de l'A.C. El mes de maig de 1939 s'estableixen les Bases que regularien la seva existència i dinàmica. En aquestes Bases es definia l'A.C. com una organització decididament jeràrquica, com una participació en l'apostolat jeràrquic. Els socis, o inscrits en l'organització actuaven en virtut d'un mandat jeràrquic. L'acció catòlica era comparada reiteradament a un "exèrcit" dirigit i enquadrat, en definitiva, pels bisbes.¹⁰

---

⁹ Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)". Ed. La Llar del llibre, Pàg. 66.

¹⁰ Casimir Martí "Qüestions de Vida Cristiana", núm 75/76. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1975.

I, com diu Fernando Urbina,¹¹ "aquest model d'A.C. jeràrquic-unitari-organicista, per implantar-se i desplegar-se tenia necessitat d'un context civil adequat: el context d'un poder polític, l'ideal del qual és precisament l'Estat confessionalment catòlic".

Com a mostra d'aquesta estreta interdependència de l'element eclesiàstic i de l'element civil, faig esment de les estrofes de l'himne de la Juventud de A.C., que són molt significatives de l'esperit que hi havia en el Moviment. L'himne començava:

"Juventudes católicas de España-Galardón del Ibérico solar".

¡Soldados invencibles!

En esta santa cruzada

la cruz es nuestra espada.

¡Una cruzada de amor!

Nuestra fe es la fe cristiana

que nos lleva a la victoria.

¡Gloria a Dios y a España, gloria!

¡Juventudes a luchar!

¡Juventudes a morir!

Que es por Dios y por España

en su nuevo amanecer"

El mes de març de 1940 va ser creada la primera Junta Tècnica Nacional de A.C. presidida per Alberta Martín Artajo i de la que formava part també en Lluís Carrero Blanco entre altres. Pocs dies després de la seva constitució, va ser rebuda pel "Jefe de Estado, Gral. Franco" en el Palau del Pardo. En el seu discurs, entre altres coses, els va dir:

---

¹¹ Fernando Urbina "Reflexión histórico-teológica sobre los movimientos especializados de A.C." Pastoral Misionera, Núm. 3/4 (1972), Pàg. 29.

"El pueblo español había padecido un tremendo proceso de descristianización; por eso, cuando se aflojaron los resortes del poder y desapareció la autoridad, las turbas se desataron e hicieron blanco a todo lo que representaba valores espirituales y singularmente a los sacerdotes y a los templos. Hay que recristianizar a esa parte del pueblo que ha sido pervertida, envenenada por la doctrina de corrupción. Para hacer esta labor, antes había que luchar contra las obras del gobierno; hoy podéis apoyaros en el poder para realizarla, porque uno mismo es el ideal que nos anima. Marchad seguros de que contáis con la confianza y el apoyo del nuevo Estado". (Revista Ecclesia, núm. 1, 1940).

L'A.C. es dedicava quasi exclusivament a fomentar una vida de pietat entre els joves i a l'organització de congressos catequístics i eucarístics sota la direcció pròxima del Bisbe. Durant tota la dècada dels 40 era pràctica normal la celebració de via-crucis, setmanes de missió, coronacions de Mares de Déu, processons de tota mena... etc. Així s'entenia que l'apostolat i l'A.C. en tenia l'exclusiva.

A Catalunya, concretament, aquesta situació tenia unes connotacions pròpies i peculiars. Cal no oblidar que el Moviment de la Federació de Joves Cristians havia estat d'una importància cabdal abans de la guerra civil.

"Quan es va acabar la guerra l'any 1939, va haver-hi un intent per part d'antics fejecistes (Josep Baguñà, Badia Margarit entre d'altres) de tornar a reactivar la Federació de Joves Cristians. Era un primer intent de recuperar "les activitats i l'estil" de la FJC inclús posant-hi el nom de A.C. Española i amb totes les adaptacions necessàries. Al cap de poc temps d'aquest intent, va haver-hi una denúncia a Mns. Díaz-Gomara, bisbe de Barcelona, no se sap ben bé per part de qui, notificant-li qui era aquesta gent i d'on procedien. La

destitució va ser fulminant. En tot aquest tema hi va tenir molta influència el canonge Vilaseca, que va començar a instal·lar-hi persones de la seva confiança com el sacerdot Dr. Conill (com a consiliari), en Sebastià Sastre... junt amb altres persones que eren d'una línia no catalanista i pro-franquista. Hi va haver un arraconament de molta gent i els que havien format part de la FJC van quedar molt frustrats i decebuts. Jo, encara que era molt jovenet, vaig tenir molt contacte amb aquella gent i vaig viure molt de prop la situació".¹²

Es clara la ruptura que s'opera en l'Església catalana de la post-guerra comparada amb la dels anys anteriors a 1936. La implantació de l'A.C. Espanyola en substitució de la FJC era una peça més, i una peça important d'aquesta pastoral dels guanyadors.

L'anunci del començament dels cercles d'estudi de la Juventud de A.C. de Barcelona per part del periòdic "El Noticiero Universal" és un exemple d'això.

"La victoria de los ejércitos del Caudillo es presagio de una era de Imperio católico y misionero y ello obliga a la Juventud a trabajar, haciendo fecunda la sangre de nuestros hermanos que triunfaron en servicio de Dios y España. La Juventud Española de A.C. de Barcelona, en su deseo de contribuir a la reconstrucción de la integridad moral y religiosa de España y siguiendo las normas dictadas por la jerarquía, convoca a sus afiliados y a cuantos jóvenes sean autorizados por los respectivos señores párrocos, a los círculos de estudios que dieron comienzo ayer jueves en su local situado en Via Layetana 45, principal".¹³

---

¹² Entrevista amb en Ferran Llopis i Sarrió, president de l'A.C. Diocesana a partir de 1957.

¹³ "El Noticiero Universal", 14-4-1939, Pàg. 2

Els eixos que vertebraven la dinàmica d'aquests cercles d'estudi, i de tot el moviment de l'A.C. eren tres: la pietat, l'estudi i l'acció.

La pietat exigia un increment dels actes piadosos que el noi o la noia es comprometien a complir, missa i comunió diària, rosari, meditació... Per altra part, hi havia també la pietat comunitària que es manifestava principalment en les peregrinacions i processons a les quals els nois i les noies havien d'assistir obligatòriament.

L'estudi consistia, principalment, en les exposicions doctrinals sobre matèria religiosa que procuraven més una instrucció que no pas una educació integral que respongués als problemes de la vida i del món.

L'acció consistia, primordialment, en l'organització d'actes massius, participació en la catequesi, pelegrinatges... etc.

Amb aquesta dinàmica, l'Església oficial i jeràrquica va promoure el moviment de l'A.C. i va provocar ja una certa reacció en determinats grups de cristians de Catalunya.

"La destitució per part del bisbe Díaz-Gomara de la gent que provenia dels àmbits de la FJC va provocar el naixement de grups, com per exemple el centre d'A.C. dels Lluïsos de Gràcia, on s'hi van refugiar una bona colla d'aquells que van ser desplaçats de l'A.C. oficial. Això passava l'any 1941. Entre ells hi podem trobar en Marc Taxonera (avui monjo de Montserrat), Marià Vila-Abadal, els germans Badia i Margarit... etc. Es va constituir una mena de centre parroquial molt autònom i es va viure el clima que es volia introduir a tota la Diòcesi però que no va ser possible

perquè, en els anys 40, el domini va ser de la Juventud de A.C. Española.¹⁴

L'exemple del centre dels Lluïsos de Gràcia no és l'únic. Altres grups van intentar marxar del monopoli d'apostolat que l'A.C. s'atribuïa, constituint-se en autèntics rivals del moviment jeràrquic i oficial.

En aquesta mateixa línia podem situar el naixement de la Confraria Ntra. Sra. de Montserrat de Virtèlia amb Mn. Pere Llumà al front, antic consiliari de la FJC i amb la presència en els seus inicis de Jordi Pujol (avui President de la Generalitat de Catalunya). També uns anys més tard, en Josep M. Bricall parlamentari en la tercera legislatura del Parlament de Catalunya pel Grup dels Socialistes de Catalunya va ser-ne també dirigent. I també en Pasqual Maragall, actual alcalde Barcelona, va formar part de l'Agrupament de Minyons de Muntanya que s'aplegava en la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat de Virtèlia.

Un altre dels grups emblemàtics d'aquesta època és l'O.C.P.D. (Orientació Catòlica i Professional del Dependent).

Fou creada l'any 1946 per un grup d'antics fejecistes, encapçalats per Mn. Amadeu Oller, també antic consiliari de la Federació de Joves Cristians de Catalunya.

Des dels seus inicis perseguia finalitats no només religioses sinó també culturals i professionals. Pels seus locals que, en els inicis, estaven situats a la Rambla dels Estudis, hi passaven centenars de persones per participar en algunes de les activitats que s'hi duïen a terme. En aquest centre hi havia una acadèmia nocturna, un grup de joves, un grup excursionista... i nombrosos serveis com un gabinet d'assessoria jurídica, orientació

---

¹⁴ Entrevista amb Ferran Llopis i Sarrió.

professional, una borsa de treball i, més tard, també va funcionar l'Acadèmia de Tècnics Mercantils i un menjador econòmic.

En el context de l'OCPD naixien els primers nuclis jocistes com a conseqüència de les experiències recollides per alguns sacerdots a l'estranger i amb l'herència dels grups de la JOC que funcionaven en el moviment de la FJC. Entre els consiliaris de l'OCPD en els grups jocistes s'hi trobaven Mn. Pere Tarrés, Mn. Ignasi Cases i Mn. Joan Noguera entre d'altres. I com a organitzadors laics de la JOC dins l'OCPD: en Miquel Juncadella, Ricard Vinyes, Miquel Ros, Josep Jané, Josep Comas...

Tots aquests grups que van anar naixent al marge, o millor dit separatament de l'estructura eclesiàstica, van anar tenint cada cop més personalitat i força amb una incidència cada cop més important en els col·lectius de joves.

Un moviment que en aquella època podríem qualificar de "rival" de l'A.C. era el de les CC.MM.. Era el moviment que tenia més afiliats¹⁵. Per altra part, era un moviment que s'escapava de la dependència directa de la jerarquia. Les CC.MM. havien nascut i es desenvolupaven en el marc i en el context dels Jesuïtes. Els millors alumnes de les escoles que els Jesuïtes tenien a Barcelona eren els que tenien accés a formar part de les CC.MM..¹⁶

Per tal de contextualitzar, des del començament, la situació legal d'aquestes associacions catòliques, cal fer esment de la Llei sobre Associacions que el 25 de gener de 1941 aprovava el Ministeri de

---

¹⁵ Josep Castaño "Memòries sobre la JOC a Catalunya", Ed. Sauri, 1974, Pàg. 43. Parla de 10.000 afiliats.

¹⁶ Per tota aquesta qüestió, és imprescindible tenir present la tesi doctoral de Fco. José Carmona Fernández, presentada a la UAB l'any 1991, titulada "La socialización del liderazgo católico durante el primer franquismo". L'estudi es concreta en l'Escola dels Jesuïtes "Sant Ignasi de Sarrià" i un dels punters centrals el constitueix l'anàlisi de les CC.MM. en la dècada dels anys 40.

la Governació i que regularia l'exercici del dret d'associar-se durant la quasi totalitat del règim franquista.¹⁷

Em sembla particularment interessant tenir en compte l'article primer d'aquesta llei que situa tot el que fa referència als Moviments d'Església, i per altra part, ajuda a entendre moltes de les situacions i problemes que en les dècades posteriors van sorgir a l'entorn de tota la qüestió de vida associativa i el perquè de la importància de poder associar-se a l'empar del mantell de l'Església.

"Art.1. No podran constituirse asociaciones sin aprobación del Ministerio de Gobernación. Quedan exceptuadas:

- Las asociaciones católicas que se propongan un fin exclusivamente religioso.
- Las instituciones o corporaciones que existan o funcionen en virtud de leyes especiales".

Com que el concepte d'"Asociaciones Católicas" era molt ampli, es va demanar aclariment per part d'alguns Governadors Civils. El mes de juliol de 1941, el Ministeri de Governació responia de la següent manera:

"Aunque no se eluda directamente a la A.C., deben considerarse también exceptuadas del régimen del decreto las asociaciones e instituciones que directa y exclusivamente tengan por objeto la A.C. (participación de los seglares en el apostolado jerárquico). Se comprenden aquí las cuatro

---

¹⁷ Fins a l'any 1964 no sortiria una nova llei reguladora de l'exercici del dret d'associar-se.

ramas o asociaciones generales que agrupan, respectivamente, hombres y mujeres."¹⁸

Per aclarir encara més quin tipus d'associació queda exclosa del decret, diu:

"...la circunstancia sola de ser cooperadoras adheridas o protectoras de la A.C. no será motivo bastante para incluirlas en la excepción. Tal puede ocurrir en las obras económico-sociales y profesionales, cuya dirección en el orden técnico y económico se desarrollan por cuenta y bajo exclusiva responsabilidad de sus miembros, aún cuando, en cuanto instrumento indirecto de apostolado, están sometidas a la jerarquía en el orden moral y religioso".¹⁹

Aquest era el marc legal en el qual es podien moure les organitzacions catòliques en la dècada dels 40.

Aquestes organitzacions no eren les úniques que intentaven aglutinar i mobilitzar els joves. Cal recordar les organitzacions de "la Falange y el Requeté" i la seva fusió, malgrat els recels mutus, en el període immediat de la post-guerra, la fundació del S.E.U., que va acollir molts estudiants catòlics...etc.

L'any 1940 es publicava, en segona edició, el text "Curso de A.C.". En aquesta publicació es feia esment explícit que, amb el canvi polític que s'havia operat a Espanya i amb la supressió dels partits polítics, hi havia una organització que reunia en les seves files tots els espanyols, la FET i la JONS, i es preguntava sobre quina havia d'ésser la posició de l'A.C. i les relacions que

---

¹⁸ Revista Ecclesia Núm. 16, agost de 1941, Pàg. 2 i ss.

¹⁹ Id. cita anterior

aquesta havia d'establir amb aquesta organització. Es molt significatiu el text que parla d'aquesta qüestió:

"Desde luego que la A.C., que al mismo tiempo que hace religión hace también patria, no puede mirar con indiferencia este resurgir esplendoroso del espíritu patriótico. Ello merece la simpatía y el afecto de todos los buenos españoles y de todos los católicos, y la A.C. debe mirar con simpatía esta milicia y aún debe orientar hacia ella a sus miembros para que cumplan en sus filas con los deberes que en la hora presente impone el patriotismo"²⁰

Com a mínim, aquest text planteja una pregunta que caldria investigar més per poder trobar una resposta. Es tractava d'un intent de fusió de l'A.C. i el Frente de Juventudes?

Es en tot aquest context que cal situar el naixement i desenvolupament dels centres d'A.C. anteriorment esmentats: Centre dels Lluïsos de Gràcia, Confraria de la M. de Déu de Montserrat de Virtèlia, O.C.P.D... etc.

El 8 de febrer de 1945 és nomenat Secretari General de l'A.C.E. el Dr. Albert Bonet. Abans de la guerra havia portat a terme una tasca molt notable com a consiliari dins la Federació de Joves Cristians de Catalunya.

Aquest nomenament va suposar una finestra oberta a l'esperança de molta gent que demanava una A.C. més dinàmica i més preocupada pel testimoniatge i evangelització en els diferents medis: rural, obrer, universitari... etc.

---

²⁰ Vicente Enrique Tarancón "Curso breve de A.C." Publicaciones del Consejo Superior de la Juventud de Acción Católica, Madrid 1940. Pàgs. 162 i ss.

Malgrat totes aquestes circumstàncies, a les darreries dels anys 40, l'A.C. Espanyola, que havia participat de l'eufòria triomfalista de "la España católica", es troba amb les mans buides, i en els mateixos organismes nacionals i en la majoria de Consells Diocesans es palpa una desorientació general.

L'any 1950, D. Manuel Aparici assumeix la Consiliaria General. La primera tasca que porta a terme és fer una visita a totes les diòcesis espanyoles per conèixer de prop la situació del moviment. Al finalitzar les visites, lliura un informe al Dr. Pla i Daniel, Cardenal Primat d'Espanya, que podríem sintetitzar amb la frase següent: "una gran estructura ha quedat buida. S'ha de començar de nou."²¹

En aquest moment de crisi de l'A.C. es firma el "Concordat amb la Santa Seu" tant esperat pel Govern Espanyol. El Concordat porta la data del 27 d'agost de 1953. En el seu article 34 podem llegir:

"Las Asociaciones de A.C. Española podrán desenvolver libremente su apostolado bajo la inmediata dependencia de la Jerarquía Eclesiástica, manteniéndose, por lo que se refiere a las actividades de otro género, en el ámbito general de la legislación del Estado".

En aquests moments, l'A.C. no sap gairebé en que es concreta, degut a la forta davallada. Tota aquesta situació deixa també molt penjada la dinàmica de "l'apostolat".

El que deixa molt clar l'article del Concordat és la confiança mútua que es donen Església-Estat. L'Església confia que l'Estat no perjudicarà els drets dels catòlics i, per la seva part, l'Estat

---

²¹ Aquesta situació i aquests esdeveniments estan molt ben explicats i analitzats en els articles que Salvador Sánchez Terán va escriure a la revista Ecclesia Núm. 1.189-1.190 titulats "Evolución histórica de la Juventud de A.C.". També Miguel Benzo, en un altre article de Ecclesia, 1978, "Las etapas de la Acción Católica".

confia en la jerarquia que no permetrà que es porti a terme cap "apostolat" que perjudiqui els seus interessos.

Les diòcesis catalanes no s'escapen de tots aquests moments de crisi. Hem vist ja com, de manera més o menys encoberta, van sorgint nuclis i centres que intenten enllaçar amb l'esperit de moviments d'altres èpoques. On més es nota i detecta la situació de crisi és, sens dubte, en la Diòcesi de Barcelona.

Des de 1951, Mn. Josep M. Bardés exercia de vice-consiliari de Joves d'A.C. de Barcelona. Amb ell, com a punt de referència, s'inicia el que seria la renovació de l'A.C. de la diòcesi:

"Era l'any 1951-52. Jo treballava a un banc i, un bon dia, apareix un capellà amb sotana i barret (era Mn. Bardés) que volia parlar amb mi. Em va dir: hem fet una reunió de capellans i hem anat dient noms de joves que esteu a diferents parròquies i diferents institucions, i proposem que ens reunim per a veure què fem i si ens constituïm en el Consell Diocesà d'A.C."²²

Des d'aquest instant es dediquen llargues sessions a preparar un projecte diocesà. Les circumstàncies que envolten tota la preparació d'aquest projecte, a més de les que anteriorment hem esmentat, vénen marcades per uns inicis d'obertura política provocada pel final de la segona guerra mundial i concretada, principalment, en els pactes amb EE.UU. que es van iniciar els anys 50.

A nivell eclesiàstic-espanyol té lloc un esdeveniment que no podem oblidar: els "Cursillos de Cristiandad" fundats a Mallorca l'any 1949, van aparèixer com una línia de renovació i una panacea dins la desorientació de l'A.C. Espanyola en aquells moments.

---

²² Entrevista amb en Ferran Llopis.

Malgrat el pes que en aquells moments van tenir els "Cursillos", Santiago Sánchez Terán en fa una valoració molt realista i assenyada:

"Pasados los primeros impulsos cursillistas, la Juventud de A.C. empieza a descubrir lo que algunos conciliarios y dirigentes habían previsto: que el Cursillo de Cristiandad no podía constituir el centro permanente del movimiento juvenil."²³

---

²³ Santiago Sánchez Terán "Etapas clave de la Juventud de A.C. española". Revista Signo, 5-1-1965. Núm. 1299-1300, Pàg. 13.

2. L'any 1953. inici de la transformació del Moviment de Joves de l'A.C.

L'any 1953, després de moltes pressions al Dr. Modrego Casaus, bisbe de Barcelona, s'aconsegueix que Mn. Joan Batlles sigui nomenat consiliari diocesà de l'A.C. de Barcelona, substituïnt al Dr. Ernest Ros. Aquest havia estat el successor del Dr. Conill, no només en el càrrec sinó també en la manera de pensar.

El tàndem Mn. Joan Batlles com a consiliari i Mn. Josep M. Bardés com a vice-consiliari va possibilitar la creació d'un equip de joves amb qui dediquen llargues sessions a la reflexió i l'estudi a fi de preparar un projecte diocesà.

"Ens vàrem trobar a Torre Baró. Els convocats ens desconeixíem: hi havia gent de Virtèlia, dels Lluïsos de Gràcia... en Tubau i en Plasència, que procedien de grups d'estudiants. A una colla de gent citats per Mn. Bardés i Mn. Batlles que procedíem de grups opositors al sistema que estava regint la Juventud d'A.C. ens van proposar formar part del Consell Diocesà amb unes línies marcadament diferents i amb un esperit que enllaçava amb la Federació de Joves Cristians, adaptats al moment d'avui i de cara a connectar amb els moviments especialitzats que ja funcionaven a Europa, donant a tots aquests moviments un caràcter nacional català. Això ens va animar molt, ens va fer molta il·lusió i vàrem dir que sí.

La nova junta diocesana de la Juventud d'A.C. es va constituir amb persones com: Joan Rosell, Ferran Arifio, Antoni Bascompte, Jordi Pujol... El primer president va ser en Josep M. Tubau i el primer vicepresident en Toni Plasència (que va ser degà del col·legi d'advocats). Quan en Josep M.

Tubau va entrar al seminari, en una assemblea de Sant Cugat, em van proclamar president a mi."²⁴

En aquests moments (som a l'any 1953) l'estructura del Moviment d'A.C. encara és una estructura unitària ja que així ho deien les normes oficials. Però a la Diòcesi de Barcelona en concret, segons diu Mn. Joan Batlles, consiliari de la Juventud d'A.C. en aquells moments²⁵, gràcies a la desorientació que l'A.C. patia en aquells moments, ja es comença a insistir en la necessària especialització segons els diversos ambients dels joves.

El nou Consell Diocesà de Barcelona se sent responsable d'impulsar els grups de comarques dels quals neix la JURAC (Joventut Rural d'A.C. que serà la futura JAC). Els grups d'estudiants que es diran JUMAC (Joventut Universitària Masculina d'A.C. que serà la futura JEC) i els grups parroquials urbans que formaran la JIC (Joventut Independent Catòlica).

Els mateixos dirigents es responsabilitzen de les adaptacions: Antoni Bascompte és responsable dels universitaris, Joan Rosell dels grups de comarques i Ferran Ariño dels grups de ciutat. Cada un d'ells forma el seu equip i constitueixen una comissió en vista a l'adaptació de les campanyes i a les sessions d'estudis especialitzats.

Tota aquesta nova línia d'actuació no surt improvisadament. Feia temps que tant Mn. Joan Batlles, consiliari general dels joves, com Mn. Josep M. Bardés, vice-consiliari, tenien contactes amb els diferents moviments especialitzats que funcionaven per Europa. A més, tots dos portaven l'experiència de la Federació de Joves

---

²⁴ De l'entrevista portada a terme amb en Ferran Llopis.

²⁵ "La Veu". Moviment de cristians de pobles i comarques. Març, 1985. Núm. 3, pàgs. 9 i ss.

Cristians de Catalunya. Aquests contactes tenien lloc principalment amb els moviments francesos.

Aquest era el punt de referència. Tots aquests moviments havien adaptat com a pròpia la doctrina-metodologia de la JOC. Es va adaptar el mètode jocista de pedagogia activa: el veure, jutjar i actuar. Tot això comportava trencar amb "la dinàmica clàssica" dels famosos cercles d'estudi.

Aquest nou impuls del Moviment de Joves d'A.C. de Barcelona, coincideix amb l'eufòria dels "Cursillos de Cristiandad" anteriorment esmentats:

"De cop i volta apareixen a Barcelona uns grups de capellans, alguns d'ells de molta confiança i també alguns de molt avançats, que estaven encantats amb el sistema dels "Cursillos de Cristiandad" que es feien a Mallorca. Enviaven nois descreguts i tornaven convertits. Era l'invent del segle. De molts llocs i parròquies de Barcelona es va començar a enviar nois a Mallorca. Aquests cursets (fundats i iniciats per Eduardo Bonín, que era una mica il.luminat, i Mn. Capó) van sorgir arrel de la peregrinació a Santiago de Compostela els anys 1948-49 amb el lema "100.000 jóvenes españoles en gracia de Dios a Compostela". El fet (o la idea) de "viure en gràcia de Déu" es va constituir en l'eix central d'aquests cursets. La gent sortia entusiasmada dels cursets amb unes actituds pietoses de posar-se a resar amb els braços en creu, de veure miracles per tot arreu... però tot era al marge de la línia que nosaltres preteníem donar als Moviments de Joves de l'A.C. A nosaltres ens deien que ens deixéssim de moviments, que en els "cursillos" eren quatre dies i "tothom convertit".

Nosaltres, més racionalistes i més freds, ens vàrem posar en guàrdia. La primera cosa que vàrem fer va ser conèixer-ho: Mn.

Batlles va anar a un curset, en Tubau a un altre i jo a un altre. Després vàrem fer la nostra crítica i vàrem coincidir plenament que allí hi havia un "rentat de cervell" i que s'abusava del sentimentalisme i dels tòpics, es feia trampa. Tots junts vàrem fer un informe negatiu al bisbe Dr. Modrego Casaus:

"Els cursillos" ja funcionaven a Catalunya, concretament a Creixell (Tarragona). La seva intenció era implantar-se a la Diòcesi de Barcelona. Entre els grans defensors dels cursets en aquella època hi podem trobar Mn. Oliveres de Sants i Mn. Casaldaliga, avui bisbe a Brasil.

Ens acusàven que nosaltres anàvem contra els cursets, que havíem anat allà amb el cap i no amb el cor. Nosaltres els contestàvem que no érem enemics però que era un estil que no li vàiem futur. La nostra actitud era fer una altra línia de moviment i potser faríem alguna experiència similar, però que no volíem aquest model.²⁶

Els "Cursillos de Cristiandad" no tenien cap tipus d'ideologia. Eren engrescadors i prou, darrera no hi havia res més. El Consell Diocesà es veu enfrontat polèmicament amb els "Cursillos", ja que el Consejo Nacional de Jóvenes de A.C. havia decidit difondre'ls per tot Espanya. Això va crear problemes perquè els efectes espectaculars dels curset eren sovint comparats amb els efectes més discrets i lents dels moviments, i es feia molta pressió des de molts costats perquè els Moviments de Joves d'A.C. de Barcelona s'inspiressin també en l'organització d'aquests tipus de cursets.²⁷

Després de moltes converses i reflexions en el si del Consell Diocesà de Joves, es va optar per construir el propi curset. L'eix

---

²⁶ Entrevista amb Ferran Llopis, president diocesà de la Joventut d'A.C. en aquella època.

²⁷ Mn. Batlles o.c. Pàg. 12.

vertebrador del Moviment de Joves d'A.C. continuaven sent els moviments especialitzats. Era una opció que feia temps que s'havia fet. Per aquest motiu, els "Cursets de Militants", que es van iniciar a Barcelona, proclamaven que el jove que volgués militar s'havia d'orientar després del curset cap a un dels quatre moviments que en aquell temps anaven prenent cos: la JOC, la JAC o Moviment de comarques, la JEC dels universitaris i la JIC que naixia en els centres urbans.

Aquests cursets van començar el mes de desembre de 1955 i van acabar el mes d'abril de 1960. Se'n van celebrar 48 i hi van participar més de 1.500 joves, un centenar de dirigents seglars i uns 50 capellans.

No hi ha dubte que aquests cursets van ser el planter d'on van sortir els nois que engrossien els grups de militants. Els dirigents que els van impulsar tenien molt clar que els cursets eren un instrument i no una finalitat en ells mateixos, com ho podien ser els "Cursillos de cristiandad". Si per aquests, el més important era "la conversió i viure en gràcia de Déu", els Cursets de militants tenien molt clar que havien de servir per a orientar els nois cap als moviments especialitzats.

"L'estructura era la mateixa de la dels cursets de Mallorca però el contingut i els missatges eren per explicar el que són els Moviments d'A.C., la revisió de vida... es transmetia una Església oberta, una litúrgia avançada, una visió coratjosa del jove cristià, una moral tradicional però que es podia viure amb alegria... donat tot amb una línia d'obertura del Concili Vaticà II. Era molt important la part que es dedicava a fomentar la vocació pública (Pujol-Galí), la idea de presència en el món i el compromís temporal del cristià (en això sí que s'insistia molt). En aquells moments això es fonamentava en la defensa dels valors de la llibertat i la democràcia (amb la defensa de la identitat catalana).

Teologia basada en el Congar, Hans Kung... el catecisme holandès... sobre tot el missatge de veure clar els drets que tenim com a catalans i com a cristians".²⁸

Els mateixos dirigents que els van iniciar decidiren interrompre'ls. La raó principal era que els Moviments s'anaven consolidant i cada un d'ells veia la conveniència de crear-se els seus propis mitjans.²⁹

Es també a partir d'aquest any 1953 que es comencen a portar a terme les campanyes anyals que constituïen l'eix de la dinàmica dels Moviments de Joves d'A.C. Cada any es publicava un llibret on es proposava un centre d'interès, s'hi donaven pautes per a la reflexió, textos de l'Escriptura i de doctrina de l'Església a la vegada que s'hi presentaven suggeriments d'acció i programes d'actes conjunts.

Alguns exemples d'aquestes campanyes:

- 1953-54: Militants
- 1954-55: Amistat
- 1955-56: Servir
- 1956-57: Cultura
- 1957-58: Comunitat i persona.³⁰

---

²⁸ Entrevista amb en Ferran Llopis, president de la Joventut d'A.C en aquells anys.

²⁹ Entre les persones que van passar per aquests "Cursets de Militants", hi podem trobar en Manolo Vázquez Montalbán i en Manel Royes, actual alcalde de Terrassa i President de la Diputació de Barcelona.

Referent a aquest últim, Mn. Batlles explica l'anècdota que un dia es van trobar tots en motiu d'un homenatge que es feia al Cardenal Jubany. En Manel Royes li va dir:

- Vostè a mi em va donar exercicis.
- Jo, exercicis?
- Sí, "allò de Palautordera"
- Encara te'n recordes?

Entre tots els que van fer de "professors" en aquests cursets, hi ha en Jordi Pujol, en Francesc Cabana, Ferran Ariño, Raimon Galí...

³⁰ Mn. Batlles, o. c. Pàg. 11.

A partir de 1958, cada moviment tindrà la seva campanya i textos propis.

Un dels instruments que dinamitza molt fortament la vida del Moviment d'A.C. d'aquests anys és "les Setmanes de Joventut". Consistien en una sèrie d'actes celebrats durant una setmana dedicats a la joventut. Tenien una importància especial les conferències que es feien.

Aquestes setmanes de joventut eren fruit de la iniciativa dels grups de militants, però anaven dirigides a tota la joventut dels pobles, barris i ciutats. Normalment, s'intentava lligar la Setmana de Joventut amb el temari de la campanya anual dels militants.

La dinàmica que prenia el Moviment de Joves d'A.C. va fer veure al Consell de Joves que no podien reduir-se a un petit grup i que era convenient que hi participessin altres companys. Es van crear diferents comissions que ja eren a la base de les especialitzacions i dels nombrosos serveis que s'anaven creant. Tots plegats van ser l'autèntic motor del procés de renovació que es posava en marxa. Algunes persones que durant aquesta dècada dels 50 van jugar un paper important van ser:

"Jordi Artigas, Pere Adell, Josep M. Baguñá, Miquel Barrobés, Eduard Bernades, Pere Bossom, Enric Bota, Antoni Breugaret, Francesc Cabana, Josep M. Canals, Agustí Carles, Víctor Casas, Josep Castaño, Francesc Colomé, Antoni Comas, Frederic Cuscó, Armand Donés, Salvador Estrada, Miquel Esquirol, Pere Garcia de Mendoza, Josep Ginestí, Josep Giralt, Ernest Giralt, Alfons Fernández, Jordi Freixa, Telm Huguet, Marcel Galobart, Jaume Jané, Francesc Lloret, Andreu Morta, Josep Mas, Manuel Nadal, Xavier Parés, Antoni Plasència, Josep M. Pou, Jaume Pujol, Jordi Pujol i Soley, Salvador Ràfols, Jordi Quincoces, Josep Ragà, Josep M. Roig, Joan Rambla, Miquel Reverter, Josep M. Ribas, Lluís Riu, Jaume Salat, Ramon

Segura, Ramon Senabre, Josep M. Sol, Salvador Sol, Jordi Sopena, Josep Tintó, Francesc ("Quico") Vila-Abadal, Xavier Vilà, Josep Lluís Vilaseca, Jordi Vinardell, Martí Visa.

Altres persones van fer de "mestres" com: Antoni Badia Margarit, Jordi Bonet, Josep Benet i Morell, Jaume Nualart, Albert Manent, Enric Solé i Galceran, Raimon Galí, Josep Verde i Aldea, Maurici Serrahima."³¹

Aquesta renovació té el seu origen i desenvolupament a la Diòcesi de Barcelona. La resta de Bisbats de Catalunya en la dècada dels 50 es mouen principalment en la dinàmica dels "Cursillos de Cristiandad" i també de la H.O.A.C. (Hermandad Obrera de A.C.), que va començar a funcionar a nivell de tot l'Estat espanyol a mitjans de la dècada dels 40.

Éra un moviment molt original. El seu fundador, Guillem Rovirosa, li va donar un caire molt intel·lectualista inspirat plenament en la doctrina social de l'Església. Estava estructurat en base a un Pla Cíclic de Formació i en la creació dels Grups Obrers d'Estudis Socials. Això no va ser obstacle perquè incidís seriosament en la massa de treballadors i formés grups de militants compromesos.

Molts capellans de les diferents diòcesis catalanes van trobar-hi un espai molt dinàmic "d'apostolat" i s'hi van posar a treballar. En els Bisbats de Solsona, Vic, Tarragona, Lleida, Girona, Tortosa i en llocs concrets de la Diòcesi de Barcelona va jugar-hi un paper important.

El fet que la diòcesi de Barcelona sigui la més "urbana", cosmopolita i plural possibilita que sorgeixin amb més facilitat i naturalitat els diferents moviments especialitzats. A la resta de les diòcesis catalanes alguns d'aquests moviments especialitzats

---

³¹ Mn. Batiles o.c. Pàg. 10-11.

comencen a tenir vida pròpia a partir del moment que algun capellà inquiet es posa en contacte amb Barcelona assistint a les reunions de consiliaris que periòdicament es feien.

Aquestes reunions de consiliaris, que van ser en definitiva els "líders" primerencs dels diferents moviments, s'orientaven a l'aprenentatge i al perfeccionament de la tasca de consiliaris. Les campanyes i l'acció dels militants marcaven la temàtica de les sessions ordinàries que solien fer-se cada mes.

Cada any s'organitzava un curset de dos o tres dies de preparació del curs-campanya, o d'iniciació, pels capellans que s'incorporaven al treball amb els joves.

A mesura que es desplegaven els diferents moviments especialitzats, també es diversificaven les reunions de consiliaris.

Cap a finals de la dècada dels anys 50 i en els inicis dels 60, les reunions de consiliaris dels diferents Moviments de Joves d'A.C. agruparen a més de 200 capellans.

A mesura que va passant el temps i els moviments es van consolidant per la mateixa pedagogia dels moviments i també pel "pensament" dels mateixos dirigents, aquest lideratge va donant lloc a una responsabilitat més forta del teixit horitzontal, o sigui, a la responsabilitat dels militants.³²

Aquesta dinàmica que empenyia el Moviment de Joves d'A.C. de Barcelona, no va passar desapercebuda pels òrgans directius de l'A.C. Española.

Tal com anteriorment hem esmentat, també a Madrid s'adonaven del fracàs de l'A.C. triomfalista després de la guerra. Això va

---

³² Mn. Batiles o.c. Pàg. 13 i entrevista personal.

provocar que ells també intentessin anar cap a les especialitzacions. Es a partir d'aquest punt de referència comú, que connectem amb ells, però:

"... com que nosaltres teníem més experiència i sensibilitat en aquests temes, per això ells ens van cridar per donar lliçons. Jo, durant molts anys, vaig anar predicant. Es així."³³

Es en tot aquest context que, el juny de 1959, la Conferència de Metropolitans adopta i aprova un nou Estatut que ha de regir i orientar l'A.C. Española.

Es va publicar el mes de desembre després de ser aprovat per Roma. L'única novetat d'aquest nou reglament és que consagrava les iniciatives que havien possibilitat el naixement dels diversos moviments especialitzats en diferents llocs.³⁴

L'articulat d'aquests estatuts, aparentment, no oferia grans novetats a les bases de 1939.

Fernando Urbina, amb una mirada més crítica i analítica, nota que coexisteixen dues estructures en el nou instrument jurídic: l'antiga (unitària i organicista) i la nova (pluralista, oberta i que arrenca dels ambients reals i dels moviments).³⁵

Urbina recorda també tres personalitats que van ser decisives en la missió d'incorporar les iniciatives que venien de la base i

---

³³ Entrevista amb Mn. Joan Batlles, consiliari de Joves d'A.C. en aquell moment.

³⁴ Vegi's "Ecclesia" el 5 de febrer de 1959, Núm. 960, pàgs. 653-660.

³⁵ Fernando Urbina "Reflexión histórica-teológica sobre los movimientos especializados de A.C.". Pastoral Misionera, Núm. 3-4, 1972. Pàgs. 318-319.

volien respectar la realitat del país tal com era: el Cardenal Pla i Daniel, el canonge Albert Bonet i Santiago Corral.

"..Es difícil poder decir hasta qué punto estos hombres decisivos comprendieron el alcance, las significaciones profundas de aquel gran giro que preludiaba ya el Concilio. Lo cierto es que la intuición puede ir delante de la plena comprensión y ser decisiva a la hora histórica".³⁶

La vitalitat dels moviments es veu afavorida a nivell d'Església pels nous aires que el Papa Joan XXIII deixa que refresquin la totalitat de la convivència eclesiàstica i per la preparació i celebració del Concili.

2.1. El procés de la JOC

Malgrat que, com hem pogut constatar en l'apartat anterior, la JOC va ser punt de referència obligat a l'hora de trobar un model per estructurar els diferents Moviments de Joves de l'A.C., el seu itinerari i procés de desenvolupament, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat, és molt propi i particular:

"... la JOC fa la seva via, té un dinamisme que no neix de la soca de 1953"³⁷

La prohibició, a partir de 1939, de ressuscitar el que havia estat la Federació de Joves Cristians de Catalunya, va suposar de retop que la Sub-federació Obrera (el moviment Jocista dins la FJC) tampoc podia existir.

---

³⁶ id. Pàg. 309.

³⁷ Entrevista amb Mn. Joan Batlles, consiliari del Joves d'A.C. a partir del 1953.

Durant els anys 1946-47, alguns sacerdots de Barcelona (Mn. Ignasi Cases, Mn. Joan Noguera, Mn. Joan Alemany) viatjaren cap a França i Bèlgica, on havia rebrotat la JOC tant o més que abans de la guerra mundial.

Després d'un d'aquests viatges, era el 15 de novembre de 1947, Mn. Ignasi Cases va fer arribar un informe al bisbe Dr. Modrego Casaus parlant-li de la JOC:

"... ellos mismos (los jóvenes obreros) deben edificar un movimiento que les saque de su aislamiento, de su abandono; y que por ellos (para ellos y entre ellos) realicen a la vez, con educación adecuada, los servicios necesarios y una representación influyente. Este movimiento no debe reservarse a algunos, sino que debe dirigirse a toda la masa, para iluminarla, formarla y asistirle.

Los resultados de la JOC en los países que he visitado son garantía de éxito. La JOC quiere una solución cristiana mediante un movimiento de apostolado seglar autónomo pero mandatado por la Iglesia.

Todo por el esfuerzo de los propios jóvenes trabajadores, nada sin la asistencia de los conciliarios".³⁸

Comencen a néixer (no oficialment) els primers nuclis jocistes. A la barriada del Bon Pastor amb Mn. Joan Cortinas. Dins l' O.C.P.D. comencen uns quants grups, un d'ells amb nois de Vilafranca del Penedès. Entre els consiliaris d'aquests grups hi trobem a Mn. Pere Tarrés, Mn. Ignasi Cases, Mn. Joan Noguera, Mn. Amadeu Oller i d'altres.

---

³⁸ Josep Castaño "Memòries sobre la JOC a Catalunya. 1932-1970". Ed. Sauri. Pàgs. 43-44.

A Can Tunis, a la parròquia de Ntra. Sra. del Port, Mn. Jaume Cuspinera també comença cap a l'any 1948 un grup jocista. Dins d'aquest grup cal assenyalar com membres dirigents en Ricard Clares, Josep Verdura, Francisco Candel.

També en la Congregació Mariana de Sant Joan Berchmans, un Jesuïta, el P. Arcusa, comença un grup jocista amb uns nois de la fàbrica Elizalde.

Aquests són els primers brots del moviment jocista, que van anar sorgint de manera dispersa però que ja tenien la preocupació de constituir-se en moviment.

Com és de suposar, la relació d'aquests grups jocistes amb els dirigents de l'A.C. general no eren gaire cordials. Els dirigents de l'A.C. general deien que solament ells havien rebut "el mandat" de la jerarquia. Deien que el que feien els jocistes no tenia pas gaire valor i que, en el millor dels casos, es tractava d'una bona obra, però que quedava desvirtuada per la seva manca de supeditació a la jerarquia.

L'any 1948, dins l'O.C.P.D. s'origina un conflicte que portarà les seves conseqüències. En la seva revista mensual "Tribuna", aquesta organització va publicar un article on es demanava una veritable representació laboral en les Mutualitats Laborals.

Això va suposar una amonestació (potser la primera) al bisbe Dr. Modrego Casaus per part del Governador Civil, i per altra part, amb motiu també d'aquest conflicte, el Consell Diocesà de Joves d'A.C. va manifestar al prelat el seu descontentament per la proliferació de grups de JOC tot aixoplugant-se en l'OCPD. Mn. Amadeu Oller, els va demanar molt cordialment que traguessin la JOC dels locals de l'OCPD.³⁹

---

³⁹ Josep Castaño o.c. Pàg. 48

Complint les normes que sortien del Consell Superior de Madrid, el Consell de Joves d'A.C. de Barcelona havia nomenat un vocal obrer. Els grups que poguessin anar, sortint dins de l'A.C. però imitant a la JOC, serien anomenats JOAC. Però el vocal obrer nomenat no volia saber res dels grups de JOC ja existents. Si per casualitat aquests grups de la JOC es volien adherir a la diocesana, calia seguir les normes donades per Madrid i per la jerarquia.

Un fet molt concret però molt significatiu que originarà una certa dinàmica en aquests inicis de la JOC és quan, l'any 1949, en Lleonard Ramírez i en Miquel Juncadella formen un grup de JOC a la parròquia dels Dolors, a Sants. El vicari que en aquells moments hi havia a la parròquia els donava aixopluc i suport. Però això no va durar gaire temps ja que el rector i el successor de l'antic vicari se'ls van treure de sobre ràpidament.

Aquest grup de la JOC es va instal·lar en el local d'un ferrer del carrer de Sants que tenia un fill que estava a punt de ser ordenat sacerdot, Mn. Pere Oliveras. Aquest va engrescar a dos companys seus del seminari, Ricard Pedrals i Joan E. Jarque que estaven posats de ple dins l'Escoltisme perquè connectessin amb la JOC. Tots dos van ajudar molt a planificar un esquema organitzatiu del moviment JOC a Barcelona a partir dels grups que, aïlladament i desconnectats, anaven sortint en diferents barris.

Els grups de Sants i de la parròquia de Sant Francesc de Paula llencen el primer butlletí de militants (ciclostilat) que duia per nom "Responsables". La part de formació religiosa del butlletí anava a càrrec de Mn. Pedrals, Mn. Jarque i Mn. Malgosa (tots tres posats també en el Moviment Escolta). La resta de contingut del butlletí (enquestes, editorials... etc.) anava a càrrec d'en Miquel Juncadella, Lleonard Ramírez, Ignasi Carvajal, Gratacós... etc. Tot aquest procés va provocar que el dia 25 de juliol de 1949 es reunissin a Manresa, entre consiliaris i militants, més de 60 persones dels diferents grups jocistes de Barcelona. Un dels temes

centrals era la qüestió de "l'oficialització" dels grups de la JOC, amb la proposta d'adherir-se a la JOAC diocesana. Aquesta proposta no va prosperar, ja que no es veia possible mantenir una fidelitat al món obrer des de dins de la JOAC.

L'any 1950 aquests grups de Barcelona inicien ja els seus contactes a nivell internacional. No es tracta de contactes personals que els consiliaris o militants mantenen amb l'exterior, sinó que, com a moviment jocista, reben invitacions per participar en actes internacionals com, per exemple, la celebració del 25è. aniversari de la JOC belga.

Malgrat la no voluntat d'incorporar-se a l'A.C. oficial (JOAC), mantenen contactes amb el bisbe de Barcelona, Dr. Modrego Casaus, enmig d'un clima distès i cordial.

L'octubre de 1950, en una jornada d'estudi de tots els grups de la JOC existents en aquell moment (dos de Sants, dos de Sant Francesc de Paula, un de Terrassa, un de Vilafranca, un de Can Tunis i un de Sant Gervasi -els de l'O.C.P.D. no hi van voler participar-), es va constituir un Comitè Federal de quatre persones: en Miquel Juncadella, Ignasi Carvajal, Pere Gratacós i Josep Castaño. En aquesta jornada es va adoptar com a butlletí comú el "Responsables" que, tal com he esmentat anteriorment, ja s'editava a Sants⁴⁰

2.2. La JOC en la dècada dels 50

Quan l'any 1953 entra de consiliari diocesà dels joves l'A.C. Mn. Joan Batlles i entra en funcionament la nova Junta Diocesana, canvia també tota la situació de la JOC.

Segons explica en Josep Castaño, a principis de 1951 ja es va arribar a un cert acord amb el Consell de Joves d'A.C.

---

⁴⁰ Josep Castaño "Memòries de la JOC a Catalunya, 1932-1970". Pàgs. 50-54.

Varen disposar d'una petita saleta en els locals de l'A.C., que era la seu del Secretariat de la JOC malgrat que oficialment continuava anomenant-se JOAC.

Amb l'entrada del nou consiliari i la nova Junta l'any 1953, es tancava l'etapa triomfalista de l'A.C. i es començava l'etapa dels moviments especialitzats. Tota aquesta situació afavoria enormement la dinàmica de la JOC:

"La nostra activitat era organitzar l'A.C. en moviments especialitzats, tot i que oficialment convenia conservar la seva unitat. El primer contacte que es va fer va ser intentar connectar amb la JOC, perquè estava actuant "clandestinament". Vàrem acollir la JOC en els nostres locals del carrer Làuria amb total independència i amb l'única vinculació legal de ser els mateixos de cara a l'autoritat. Alguns de la JOC tenien por que les intencions nostres fossin d'absorció, però la mentalitat nostra era que, davant l'autoritat, havíem de fer veure que érem el mateix. Quan ens cridava el Governador civil per demanar-nos responsabilitat de certes reunions de la JOC o dels Escoltes, dèiem que tots eren d'A.C. i estaven protegits pel Concordat. Tant Mn. Batlles, com Mn. Bardés, com tots nosaltres crèiem en la plena autonomia dels moviments especialitzats, en la línia de la JOC, de la revisió de vida... Tota la metodologia de la línia de la JOC es va traslladar als altres moviments..."⁴¹

Per altra part, tenint en compte que, malgrat ser dues línies diferents, els impulsors d'aquests moviments no eren uns desconeguts entre ells, quan l'equip de Mn. Batlles "ocupa" el Consell de Joves d'A.C.:

---

⁴¹ Entrevista amb en Ferran Llopis, president del Joves d'A.C. en aquell moment.

"... 'ens hem de fer perdonar, aquests són els oficials'. I quan vàrem veure que nosaltres predicàvem el jocisme, hi havia un recel. El recel que va tenir Mn. Antoni Batlle amb mi mateix que els aigualíssim l'Escoltisme amb l'Aspirantat. Els de la JOC tenien por que nosaltres, fent-nos partidaris de la JOC i del seu sistema, també l'aigualíssim. Això va provocar certes reticències... Cosa que no es va resoldre gairebé fins que en Josep Castaño, que va venir a Cursets a Palautordera, va ser president de la JOC.

Tot això es va acabar quan la JOC va ser oficialitzada a tot Espanya, però això no es produeix fins els anys 60"⁴²

Durant aquesta dècada dels 50, la JOC catalana (centrada essencialment a la Diòcesi de Barcelona) entra en contacte amb la JOAC nacional de Madrid amb motiu de les Jornades Nacionals que periòdicament la JOAC organitza.

Un dels punts conflictius que es feia evident mitjançant aquests contactes era que la Comissió Nacional de la JOAC estava formada per joves universitaris que no coneixien res de la problemàtica del món obrer, de la seva història, de les seves lluites... etc. Això no permetia cap punt de contacte entre la gent de la base obrera i els que formaven el Consell Nacional de la JOAC.

L'exigència que tota la JOAC fos integrada i dirigida per joves treballadors va originar tensions, però al final es va aconseguir que els estudiants deixessin el moviment en mans dels treballadors.

Un moment clau en tot aquest procés de solidificació de la JOC és el nomenament de D. Mauro Rubio com a consiliari nacional l'any 1954, que sintonitzava totalment amb la dinàmica dels nous

---

⁴² Entrevista amb Mn. Joan Batlles.

moviments especialitzats que anaven prenent cós. Es a partir d'aquests moments que el nom JOC comença a fer-se comú i a suplantat el nom de JOAC.

També en aquesta dècada dels 50, es fan diversos intents per promocionar grups de JOC en els diferents Bisbats de Catalunya: Lleida amb Mn. Ventura Pelegrí, Girona amb Mn. Isidre Molar, Tarragona amb Mn. Joan Tomàs, Vic amb Mn. Rovira Tenas...

Persones que van jugar un paper important en el desenvolupament de la JOC en aquesta època, a més dels anteriorment esmentats, són: Enric Aparicio (Sants), Manuel Rigual (poble Nou), Manuel Pons (Paral·lel), Josep Pisa (Clot), Josep Puigrós i Daniel Abella (Terrassa), Josep Sánchez Bosch (Sagrada Família), Fernando Estivill (Sants), Florenci Esquius (Gràcia), Jaume Ribas (Sants), Josep Ramírez (Clot), Ayala (Barceloneta) i Rafael Hinojosa (Somorrostro).

Totes aquestes persones eren dirigents que van participar efectivament en el llançament i promoció de la JOC en l'àmbit de la Diòcesi de Barcelona i dedicaven moltes hores a visitar les poblacions i ciutats industrials de la província (Mataró, Cornellà, Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del P., Terrassa, Sabadell... etc.) per fer-hi néixer noves seccions jocistes.

En aquesta dècada, les campanyes jocistes realitzades foren les següents:

- 1950-51 "Amistat, Fraternitat, Solidaritat entre tots els joves treballadors"
- 1951-52 "Formació professional. Descubrim la nostra vocació"
- 1952-53 "Vacances, temps lliure, cultura"
- 1953-54 "Construïm una nova joventut treballadora"
- 1954-55 "Forgem un món més just"

- 1955-56 "Aprofitem els nostres temps lliures"

Aquestes campanyes van ser portades a terme i seguides únicament al Bisbat de Barcelona.

A partir del curs 1956, les campanyes anuals eren seguides conjuntament per tota la JOC espanyola:

- 1956-57 "Dignitat, Cultura, Salari"
- 1957-58 "Cultura Popular"
- 1957-59 "Pel respecte a la nostra condició obrera"
- 1959-60 "Vers una superació professional"

Anteriorment hem fet esment del treball lent, amagat, però seriós, del capellans (Mn. Cases, Alemany, Cuspinera, Oliveras, Pedrals, Jarque...) que van fer possible el relleu de la JOC a Catalunya. Jugaven el paper de "líder", que, en aquells moments i en els inicis del moviment, era molt valorat i necessari.

En aquesta dècada, un bon grup de sacerdots s'interessen per la JOC i, junt amb els anteriors, formen l'equip de consiliaris que, tal com diu en Josep Castaño:

"...donen inici a l'etapa que històricament podríem anomenar 'dels consiliaris'".⁴³

Entre aquest grup de consiliaris que s'inicia en la dècada dels 50, hi podem trobar a Mn. Joan Carrera (avui bisbe auxiliar de Barcelona), Mn. Martí Canal (secularitzat), Mn. Jordi Garcia Clavel (secularitzat), Jordi Bertran (secularitzat), Lluçà Garreta (secularitzat), Mn. Salvador Cabré, Mn. Joaquim Rua, el Jesuïta Torres Gasset (Provincial de Catalunya i mort pocs anys després).

---

⁴³ O.c. Pàg. 100-101.

A finals de la dècada s'incorporen a l'equip de consiliaris: Pepe Martínez (antic jocista que posteriorment es va secularitzar), Oleguer Bellavista (secularitzat), Mn. Sebastià Heredia, Mn. Josep M. Galbany i Mn. Lluís Bonet entre altres.

Entre els dirigent-líders laics del moviment van sobresortir: en Josep Ramírez, Josep Pisa, Josep Sánchez Bosch, Rafael Hinojosa (parlamentari a Madrid per C.I.U.), Ernest Villalobos, Ramon Puigrós, Manel Múrcia i Enric Aparicio entre altres.

A finals de la dècada dels 50, Mn. Cases, que actuava com a consiliari diocesà de la JOC, va ser cridat pel bisbe Dr. Modrego i li comunicà que seria substituït per Mn. Ramon Torrella (avui Arquebisbe de Tarragona), que tornava de Roma on s'havia doctorat en Teologia i Sociologia a la Universitat Gregoriana de Roma.

2.3. L'Escoltisme

La nova situació creada a partir de 1939 afecta també de ple a l'Escoltisme.

La Llei de desembre de 1940, amb la qual s'instituïa el "Frente de Juventudes" com una secció de "Falange Española Tradicionalista y de las JONS", concedia al "Frente" l'exclusivitat de la formació política i física de la població entre 11 i 18 anys i una etapa posterior fins a l'entrada a l'exèrcit per tal d'adoctrinar-los en els principis del nacionalsindicalisme i, perquè no, del nacionalcatolicisme.

Estava estructurat en quatre etapes: "Pelayos" (que comprenia el grup de 7 a 10 anys), "Flechas" (d'11 a 14 anys), "Cadetes" (de 15 a 17 anys) i "Guías" (de 18 a 21 anys).

Tèdricament tota la població compresa entre aquests grups d'edat quedava sota el control del "Frente de Juventudes".⁴⁴

Tota la dinàmica de l'Escoltisme català de l'avant-guerra en les seves diferents fraccions o tendències (Germanor de Minyons de Muntanya, Boy Scouts de Catalunya, el nuclis d'avantguardistes de la FJC -que eren una altra història malgrat utilitzar algunes eines pròpies de l'Escoltisme-...) quedava tallada.

L'any 1941, Mn. Antoni Batlle, de retorn de Suïssa malgrat una malaltia que l'afecta greument, comença novament activitats escoltes en el pis familiar on vivia, que estava situat a la Gran Via enfront de l'Hotel Ritz.

En el mes de maig d'aquests mateix any es fan unes Cerimònies de Promesa al convent dels Mínims d'Horta.

Són diversos els grups que fan Escoltisme. La situació socio-política no és gens falaguera:

"La necessitat de recolzar-se i preparar l'esdevenidor demana que es refacin lligams. S'adopta la reglamentació de 1937 que fusionava dues organitzacions: la més antiga, els Boy Scouts de Catalunya (provinent dels "Exploradores de España") i els Minyons de Muntanya (pensats per Josep Batista i Roca)".⁴⁵

Les converses entre antics membres dels Consells de les dues organitzacions s'inicien l'any 1943. Per part de les dues organitzacions es demana a Mn. Batlle que s'incorpori a l'organisme coordinador que s'anava a formar. És important remarcar que Mn. Batlle va acceptar amb la condició que no es possessin limitacions

---

⁴⁴ Albert Balcells i Genís Sanper "L'Escoltisme català (1911-1978)" Pàg. 137.

⁴⁵ Ricard Pedrals "Escoltisme en l'Església en els anys difícils". Qüestions de Vida Cristiana, Núm. 75-76, Pàg. 120.

a la confessionalitat del "seu nucli" i dels que anessin apareixent amb el mateix signe.⁴⁶

Segurament que aquesta fou una condició que va influir en el desenvolupament del Moviment Escolta. Durant la guerra s'havia comptat amb el patronatge de la Generalitat però s'havia produït la liquidació dels Agrupaments de les entitats catòliques (dins la FJC funcionaven grups). A la dècada dels 40, en canvi, l'Escoltisme tenia en contra el poder polític, era l'Escoltisme d'entitats catòliques el que adquiria relleu ràpidament.

Dins d'aquesta línia, a més de l'Agrupament Mare de Déu de Montserrat, naixia l'Agrupament Mare de Déu del Roser a la parròquia del mateix nom. Al barri de Sant Andreu, a la parròquia de Sant Pacià es funda l'Agrupament Ignasi Iglesias... En el Bisbat de Vic, el capellà de la Colònia de la Farga de Bebiè ajudat per escoltes de Barcelona funda la secció Escolta Castell de Milany, que es convertí en l'Agrupament Ntra. Sra. de Rocaprevera. També a Girona hi trobem els primers intents de renaixement de l'Escoltisme. A Figueres i a Olot foren els seminaristes els iniciadors de l'Escoltisme.⁴⁷

Els centres excursionistes havien aconseguit sobreviure sota el control de la "Federación Española de Montañismo" i, malgrat la vigilància del franquisme i el descens del nivell cívico-cultural dels centres excursionistes en comparació amb l'avant-guerra, la recuperació de l'excursionisme tingué com a conseqüència la promoció de seccions infantils en mans gairebé exclusivament dels Minyons de Muntanya-Boy Scouts de Catalunya.

---

⁴⁶ Albert Balcells i Genís Samper o.c. Pàg. 141

⁴⁷ Salomó Marquès "L'Escoltisme gironí". Salt. Ed. del Pèl. 1984. Pàg. 21 i ss.

La Unió Excursionista de Catalunya va acollir l'Agrupament Rolland Philips. La Unió Excursionista de Gràcia va acollir l'Agrupament Dr. Robert. L'Agrupament Ramon Llull fou acollit per l'Agrupació Excursionista Pedraforca i al seu costat va renàixer el Joan Maragall de noies... etc.

L'Escoltisme catòlic que sorgeix en aquesta dècada dels 40 estava plenament fora de la legalitat franquista. Recordem que la Llei d'Associacions anteriorment esmentada establí un control rigorós de les associacions a excepció de "La Falange" i "las asociaciones católicas que se propongan un fin exclusivamente religioso".

Per les autoritats, l'Escoltisme -ni que fos confessionalment catòlic- no era dins del cercle d'entitats amb finalitat "exclusivamente religiosa".

Ja dins dels anys 50, quan ja s'havia fet la renovació del Consell Diocesà dels Joves d'A.C. i quan, per altra part, el Moviment Escolta "confessional" comença a tenir una forta incidència, es planteja la qüestió de quina seria la millor manera perquè l'Escoltisme pogués entrar dins "la legalitat" dels Moviments d'Església.

En els diferents seminaris de cada una de les diòcesis catalanes (principalment Barcelona, Vic i Girona) l'interès pel moviment escolta va creixent. Un exemple és el fet que entre els seminaristes podem trobar-hi molts que també són escoltes: Ricard Pedrals, Joan E. Jarque i Francesc Malgosa a Barcelona; Canals, Bachs i Busquets a Girona.

"Un segon aspecte de la relació Escoltisme-seminari és la Secció Escolta que es crea al seminari. Mn. Puigbert, secretari d'estudis del seminari, professor i consiliari de la Secció St. Narcís al mateix temps, està convençut dels valors educatius del moviment i creu que la creació d'un grup

al seminari és una bona ocasió d'educació integral. L'amor a la terra, l'esperit religiós, el contacte amb la natura són objectius que poden encaixar bé en la vida dels nois que es preparen per a capellà. El moment per a crear la Secció és òptim, ja que hi ha seminaristes grans, alguns dels quals són externs, que ja treballen a Girona ciutat i altres ho fan durant les vacances als seus pobles."⁴⁸

Es en les darreries dels anys 40 i començaments dels 50 quan prenen volada les Colònies de Vacances" influïdes pel mètode escolta (sistema de colles, jocs, cants, descoberta de la natura, competicions...) organitzades per les parròquies. Això va provocar un cert malestar a persones que, com Mn. Antoni Batlle, s'esforçaven per a engrandir i solidificar el creixement de l'Escoltisme, ja que els semblava que l'Aspirantat d'A.C. i les Colònies de Vacances podien usurpar el lloc de l'Escoltisme tot fent-ne una còpia desvirtuada.

"... quan nosaltres entrem al Consell Diocesà l'any 1953 i endeguem una nova dinàmica, van créixer els recels... Mn. Batlle va tenir recels amb mi mateix perquè els aigualísim l'Escoltisme amb l'Aspirantat."⁴⁹

De fet va ser el mateix Mn. Joan Batlles, consiliari de Joves d'A.C., que els va tranquilitzar i els va convèncer que no es tractava d'usurpar res, sinó que el que intentaven era arribar a molts col·lectius de nens i adolescents que quedaven molt lluny de la dinàmica del moviment Escolta. No només això, sinó que, des de l'A.C. mateix, s'intentaria treballar per a la legalització i l'expansió de l'Escoltisme:

---

⁴⁸ Salomó Marqués "L'Escoltisme gironí". Ed. del Pèl. Salt. 1984. Pàg. 36-37.

⁴⁹ Entrevista amb Mn. Joan Batlles.

"... en un moment donat es va plantejar el problema de si nosaltres podíem acollir dins de l'A.C. l'Escoltisme. No estava reconegut. Jo vaig tractar personalment aquesta qüestió amb Mn. Batlle (ja estava malalt) i ens va demanar que féssim tots els passos possibles per a acollir el moviment escolta, perquè fos també una secció de l'A.C., amb l'objecte que es pogués acollir a la llibertat relativa que tenien els Moviments d'Església. Tot això va suposar una sèrie de converses. Amb en Jordi Bonet vàrem anar a Madrid a veure el Nunci... una sèrie de gestions que van culminar en una ocurrència meva: hi havia una Delegació Diocesana d'Esports i vaig pensar en la Delegació Diocesana d'Escoltisme tot integrant-la com una delegació del Consell Diocesà i, per tant, com si fossin també d'A.C.

Dintre dels grups que estaven actuant més o menys clandestinament (ja que l'Escoltisme estava compost per confessionals i no confessionals) es va produir una certa por per si això suposava protegir "l'Escoltisme confessional" i/o deixar a la cuneta el "no confessional". D'aquí van néixer unes converses amb en Jaume Font i l'Amadeu Serch (caps visibles de l'Escoltisme no confessional). Per part nostra (per part meva principalment) faríem tots els papers de l'auca que fossin necessaris. Si ells acceptaven "oficialment" ser protegits simulant ser de la D.D.E., no pensàvem posar-nos ni mica en les seves activitats. Senzillament, si podíem fer el servei d'emparar unes activitats que consideràvem positives per a la joventut, ho faríem amb molt de gust. La D.D.E. va tenir la seva total autonomia com la JOC. Els de l'A.C. només teníem la missió que quan havia un problema polític, havíem de donar la cara... Més d'un cop, havíem anat Mn. Joan Batlles i jo a veure el Governador civil per a dir-li que en aquell campament de Minyons el que s'estava fent era "un cercle d'estudis" i que no feien política...

La D.D.E. va tenir la seva vida pròpia dins dels locals del carrer Làuria. Va tenir els seus problemes interns de confessionals o no... però això era ja un problema d'ells."⁵⁰

El procés fins a arribar a la constitució de la D.D.E. va ser llarg i laboriós. El llibre d'Albert Balcells i de Genís Samper⁵¹ ho explica amb força detalls. Quan es parla de la D.D.E. quasi sempre es té com a punt de referència el Bisbat de Barcelona. De fet la D.D.E. va ser un procés molt "barceloní". Això no vol dir que en les altres diòcesis no es desenvolupés també una dinàmica dins l'organisme de l'A.C. de cada una d'elles per desvetllar i acollir el moviment escolta. He parlat anteriorment de Girona i Vic. Es únicament a Barcelona on trobem la trajectòria històrica que enllaça amb la Germanor de Minyons de Muntanya.

Mossèn Antoni Batlle va morir el 27 de novembre de 1955. Unes hores abans de morir va rebre una comunicació del bisbe, Dr. Gregorio Modrego Casaus, notificant-li el seu nomenament de consiliari diocesà d'Escoltisme.

Quasi un any després, el mes d'agost de 1956, el mateix bisbe de Barcelona signa un decret pel qual es crea una Delegació Diocesana d'Escoltisme. El mateix fa el bisbe de Vic Dr. Ramon Masnou el mes de setembre. Es el naixement de Minyons Escoltes.

Alguna altra Diòcesi "s'apunta" al moviment escolta, o millor dit "s'enfila al carro" del moviment escolta, arrel de l'aparició de la D.D.E. a Barcelona.

---

⁵⁰ Entrevista amb en Ferran Llopis.

⁵¹ "L'Escoltisme català (1911-1978)". Ed. Barcanova. Barcelona 1993.

"... és un moment en el qual trobo organitzacions que em toquen. Aquí haig de començar per l'Escoltisme i haig de dir el nom de Ramon Pardell. Era un home d'A.C. que, per evolució, s'adona que allò s'ha de transformar i engega l'Escoltisme. Eren els anys 1957-1958.

Com que el bisbe del moment, del Pino (Lleida), no ho volia, ens vàrem vincular directament a la D.D.E. de Barcelona. Entrem una colla de gent, entre ells en Manel Lladonosa (historiador, professor i fundador de l'Ateneu Popular de Ponent). Dins l'Escoltisme trobem un espai de llibertat i d'exigència"⁵²

La delegació Diocesana d'Escoltisme a Girona es crea oficialment l'any 1960. El fet que "aquesta oficialitat arribi més tard" no vol dir que en els anys precedents l'activitat no fos molt intensa:

"... el moviment escolta s'escampa arreu del Bisbat. Hi ha grups escoltes a Girona ciutat, Figueres, Olot, Banyoles, Arenys de Mar... La revista fa de lligam entre tots (es tracta de la Circular de l'Escoltisme d'A.C.- Bisbat de Girona). Cada mes, a través de la circular, es reben suggerències, informacions sobre les activitats fetes, es fan reflexions sobre la Llei i la promesa, es parla de l'aventura escolta, del servei als altres, de la B.O., del Gran Joc Escolta..."⁵³

En aquesta dècada dels anys 50, cal esmentar el naixement del "Centre Escolapi de Muntanya" iniciat pel P. Octavi Fullat.

---

⁵² Entrevista a Ramon Prat, sacerdot de Lleida i professor de la Facultat de Teologia.

⁵³ Salomó Marqués "L'Escoltisme gironí". Ed. del Pèl. Salt. 1984. Pàgs. 48 i ss.

"entitat que adopta el mètode escolta i promociona l'existència d'agrupaments escoltes a l'interior dels col·legis d'Escolapis.

El primer agrupament del CEM és el MD de Núria al Col·legi de Ntra. Sra. (carrer Diputació de Barcelona) (1952).

L'any 1953 un segon agrupament neix al col·legi Balma de Barcelona amb el nom de Sant Josep de Calasanz.

L'any 1954, el P. Genís Samper funda a l'Escola Pia d'Igualada l'agrupament Joan Torelló.

L'any 1955 neixen l'Agrupament de Sta. Anna a Mataró i el Guillem de Muntanyans a Terrassa.

A finals de la dècada dels 50 els agrupaments del CEM s'integren a la D.D.E. representant una alenada d'aire nou i aportació pedagògica de qualitat."⁵⁴

L'any 1959 es reconeix l'existència de tres nuclis federats dins l'Associació Catalana d'Escoltisme:

- el nucli A: Minyons de Muntanya-Boy Scouts de Catalunya, obert i integrat indistintament per agrupaments oberts i agrupaments confessionals.
- el nucli B: Boy Scouts de Catalunya, integrat només per agrupaments no confessionals

---

⁵⁴ Genís Samper "50 anys d'Escoltisme català, 1927-1978". Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència. Secretaria General de Joventut. 1993.

- el nucli C: format pels agrupaments confessionals de la Delegació Diocesana d'Escoltisme.

La necessitat que semblava vital per al normal desenvolupament de Minyons Escoltes d'aconseguir un moviment paral·lel en l'àrea de l'Església espanyola va portar de seguida a continuar la recerca d'un instrument comú que ho permetés. El bisbe secretari de la Conferència de Cardenals i Arquebisbes d'Espanya, Vicente Enrique i Tarancon, va fer el projecte d'una Oficina d'Informació i Coordinació de l'Escoltisme Catòlic (O.I.C.E.C.) que va ser aprovat. El mateix Jordi Bonet va ser anomenat director. Aquesta entitat és la base primera de l'anomenat Movimiento Scout Católico.⁵⁵

---

⁵⁵ Ricard Pedrals "Escoltisme en l'Església". Qüestions de Vida Cristiana, "L'Església a la Catalunya Contemporànea". Núm. 75/76. Pàg. 123.

3. La dècada dels anys 60

Segurament que si volguéssim fer una història més o menys correcta dels fets succeïts en la dècada dels anys 60, referint-nos pròpiament al procés seguit pels diferents moviments, això només ja podria constituir tot el contingut de la recerca.

"S'ha dit molt que els anys 60 van ser una època prodigiosa en la història del món occidental i de l'Església, però aquesta és una afirmació força discutible. Si ens referim a l'Església catalana, l'any 1966 comença la gran crisi. Posats a situar una època prodigiosa seria la que va de 1960 al 1966 (sense comptar, per exemple, la crisi interior del Monestir de Montserrat, que va tenir força repercussions a fora i que comença l'any 1962.) El que sí es pot dir sense cap dubte és que els anys seixanta van ser uns anys carregats d'esperança, fantasia i imaginació que ens van conduir a experiències creatives i a esdeveniments emancipadors. Foren uns anys que després van deixar certa nostàlgia en els quals la llibertat es conqueria pam a pam, tant en el conjunt social com a l'interior de l'Església."⁵⁶

La dinàmica dels moviments especialitzats d'A.C. (JAC JEC, JIC i JOC), que en la segona meitat de la dècada dels anys 50 hem vist com anaven agafant vida pròpia, troba durant aquests anys un ambient favorable a la seva expansió, i la seva vitalitat es veu afavorida, a nivell d'Església universal, pels nous aires que el Papa Joan deixa que refresquin la totalitat de la convivència eclesiàstica i per la preparació i celebració del Concili.

L'Estatut, adoptat per la Conferència de Metropolitans el juny de 1959 i publicat el mes de desembre després de l'aprovació romana,

---

⁵⁶ Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)". Ed. La Llar del Llibre, Barcelona 1988. Pàg. 191.

va venir a consagrar les iniciatives parcials que durant tota la dècada dels 50 havien donat lloc als diversos moviments especialitzats.

La promulgació d'aquests nous estatuts van suposar també l'entrada de nous dirigents a nivell de la Direcció General de l'A.C. Espanyola. Les més significatives són les de Enrique Tarancón i Santiago Corral (nomenat President de la Junta Nacional).

Val la pena transcriure un fragment del discurs de Santiago Corral en la seva presa de possessió del càrrec. Són com l'alenada encoratjadora per uns anys de floriment dels moviments especialitzats:

"La misión de la A.C. en el terreno social es llevar Cristo a los que estan alejados: es una tarea inmensa que tenemos que realizar en todas partes y que exige mucho empeño porque hay mucho que hacer. Vamos a seguir laborando en las obras sociales iniciadas. Esta tarea no depende de nosotros solos: se enmarca dentro de los problemas generales de la nación. Tenemos que situar grupos de apostolado en todas las esferas sociales para ver si cambia esta sociedad española que se dice "católica" y que no acaba de poner en práctica la doctrina social de la Iglesia".⁵⁷

Malgrat les especialitzacions, l'A.C. continuava mantenint "estatuàriament" una estructura unitària. Dins l'organigrama del Moviment de Joves d'A.C., que tenia el seu president amb la Junta corresponent, hi havia les Delegacions (de vegades se les esmentava com a Comissions Diocesanes, de la JAC o Moviment Comarcal d'A.C., de la JEC, JIC, JOC..) però oficialment constava sempre "El Consell

---

⁵⁷ Revista Ecclesia Núm. 19, 1959-II. Pàg. 738. Una anàlisi profunda d'aquests estatuts la podem trobar en l'obra inèdita "La Acción Católica a través de sus Estatutos" de Antonio Aguar Catalán, cap. 8. Pàgs. 308-338. Universidad Pontificia de Salamanca, 1977.

Diocesà dels Joves d'A.C.". Els presidents de les Delegacions dels Moviments especialitzats també formaven part, moltes vegades, d'aquesta Junta del Consell Diocesà.

Malgrat que ja no era cap novetat parlar dels Moviments especialitzats, es feia necessari un cert "raonament" explicatiu, no solament per a justificar-los sinó per a fer comprendre la seva necessitat i situar-los en el seu context, ja que no eren els únics Moviments d'Església existents en aquells moments.

En els inicis de la JIC com a moviment especialitzat de l'A.C., en un "fulletó fotocopiats" amb data de novembre de 1960, de manera breu i concisa, s'intenta explicar el perquè dels moviments. Diu textualment:

"L'A.C. pertany doncs a la categoria d'evangelització pública i pot actuar en dos línies:

- a) A.C. general. Està més aviat en la línia de l'apostolat sacerdotal i caracteritzada per:

- 1. persones de diversos ambients
- 2. principalment ajuda al sacerdot
- 3. presta atenció als problemes generals de tota la comunitat.

- b) A.C. especialitzada en la línia de l'apostolat seglar i que té per característiques:

- 1. grups homogenis
- 2. línia de testimoni peculiarment seglar

- 3. s'ocupa dels problemes particulars del propi ambient.

Aquesta especialització compte amb quatre grups:

- 1. JIC medis independents
- 2. JUMAC universitaris
- 3. JOC, obrers
- 4. JAC rurals

Entenem per ambient un conjunt de maneres de pensar, sentir, judicar, actuar, fruit de la vida econòmica, cultural i social d'una classe determinada."

Amb aquestes paraules s'intentava raonar el perquè dels moviments especialitzats dins de l'A.C. general, no solament per a justificar-los sinó per fer entendre principalment quins havien de ser els seus punts centrals i dinamitzadors de la seva trajectòria.

Josep M. Piñol descriu aquests inicis dels 60 amb les paraules següents:

"... Era com l'inici d'una nova etapa d'un procés històric, certament ben lent, les primeres bases que es podien descobrir en el moviment subterrani i en alguns esdeveniments i iniciatives que havien crescut poc a poc o bé que s'havien produït durant els darrers anys de la dècada anterior, malgrat el clima de repressió generalitzada que persistia i s'estenia cap als nous fronts: el món obrer, el món universitari, el moviment catòlic inconformista i, sobretot, l'H.O.A.C. i certs moviments especialitzats d'A.C. i, al

mateix temps, alguns sectors culturals que es revifaven o bé esdevenien autocrítics i qüestionaven l'autarquia ideològica del règim".⁵⁸

La trajectòria dels diferents Moviments especialitzats d'A.C. va ser molt diversa i heterogènea. No tots els moviments van seguir el mateix ritme ni la seva incidència en el medi va ser la mateixa. Segurament que una història d'aquests moviments, que encara està per fer, ens ajudaria a comprendre perquè el desenvolupament i els processos d'aquests moviments van ser diferents.

Els documents i els testimonis, a partir dels quals jo intento dibuixar la trajectòria d'aquests moviments, ens poden aportar alguns elements significatius i, en part, explicatius del perquè les coses van anar com van anar.

3.1. Els moviments de la JAC-JEC i JIC

Es en els inicis dels anys 60, quan es produeix la dimissió del que fins aquell moment era president de la JAC de la diòcesi de Barcelona, en Ferran Llopis, i també de la majoria de la Junta.

La nova Junta la formen en Josep M. Sol, com a president o coordinador i responsable de la JAC, en Francesc Cabana com a responsable de la JEC i en Joan Bayés com a responsable de la JIC. Es en els inicis d'aquesta dècada que els diferents moviments especialitzats van agafant la seva dinàmica i es van estenent per tot el llarg i ample del territori català.

"Molts capellans de les diferents diòcesis de Catalunya vénen a les reunions de consiliaris que fem a Barcelona, i d'aquí surten els diferents capellans-líders que inicien el

---

⁵⁸ Josep M. Piñol "El nacionalcatolicisme a Catalunya i la resistència. 1926-1966.", Edicions 62. Barcelona. 1993. Pàg. 153.

moviment. El Gonell de Tortosa ve a Barcelona i diu: "coi tu, aquí a Barcelona fan això...". Mn. Gonell, consiliari de la JAC, neix d'aquestes reunions de consiliaris. Amb la JAC passa una mica el mateix que amb els altres moviments, amb les degudes proporcions".⁵⁹

Moltes vegades, en els inicis del moviment, la JAC concretament no es limita i concreta únicament en petits grups que d'entrada assimilen el mètode de la revisió de vida. Era necessari trobar un instrument que fos un "ganxo" per a engrescar al jovent. Els grups de revisió de vida ja s'anirien formant.

"Nosaltres no naixem com la JAC. Naixem com a moviment gran de gent jove. Tortosa és una diòcesi petita, marginal i totalment aïllada de la resta de Catalunya. També aïllada del País Valencià... Teníem un bisbe anticatalanista que, malgrat ser de Girona, també tenia el concepte de catalanisme lligat a la República, a les esquerres, a l'anticlericalisme... Per tant, ell intentava conservar Tortosa pura, íntegra, fora de la gran ciutat. Per tant, no ha de tenir cap relació, ni de clergat, ni de moviments... la ciutat de Tortosa és una illa.

L'únic moviment que permetien eren els Cursillos de Cristiandad. No hi havia cap moviment més. Està l'A.C. clàssica, estan els homes d'A.C., les dones, els joves i les noies. Això està a Tortosa perquè lògicament s'obliga des de Madrid, l'organisme vol complir amb les seves jerarquies superiors i això ho té. I té el Consiliari. Jo estic de capellà en un poble i aleshores se m'emporten a Tortosa a fer-me consiliari dels Joves d'A.C.. Aleshores a Tortosa només està permès fer cursets... que degut a un capellà, Mn. Riba de Vic... aquest senyor adapta els cursets de Cristianitat a la gent jove... i amb èxit. Tanquen la gent

---

⁵⁹ Entrevista amb Mn. Joan Batlles, consiliari diocesà de la Juventud de A.C. en la dècada dels 60.

jove a tres dies de convivència i, lògicament, la gent espetega, es confessa, combrega... encara no estem en el boom de les discoteques, dels cotxes... de les motos...

Llavors, jo vinc d'un poble, jo no esperava ser consiliari de joves, ni esperava ni aspirava. Llavors em resituo, veig el panorama, la gent jove que havia... Aleshores dic: "aquí s'ha de buscar un altre camí" i inicio la relació amb Catalunya, amb Mn. Batlles, que és el consiliari que hi ha a Barcelona. Llavors també iniciem la relació amb la part de Tarragona... Hi ha comarques a dalt que tenen més relació amb la comarca del Priorat, amb de la part de Falset... Allí uns joves de la JAC tenen contacte amb els joves d'allà. Fem la primera concentració de joves en una ermita de Vinaròs, fem de tota aquella àrea de Tortosa-Castelló... Apilegem més de 300 joves. Va ser una trobada de gent de 4 o 5 pobles només: Vinaròs, Benicarló, Tortosa, Ulldesona i Sant Rafael dels Rius. Des d'aquesta primera trobada hi va haver dos elements paral·lels, sempre junts: un grup que fos el motivador, l'estimulador, l'organitzador que assumís cada vegada més gent, que serien els militants; i els altres que participaven en aquestes grans trobades. Aquests dos elements es conjugarien sempre ".⁶⁰

Aquest procés és refereix a un lloc concret, però segurament que el trobaríem molt semblants en altres llocs. Hi ha uns elements comuns i constants: un capellà-líder, un grup de joves de la parròquia i un acte massiu que atrau a centenars de nois i noies, desvetllant l'interès per uns temes concrets. De tots els moviments especialitzats, excepte la JOC, que -com ja hem vist- té la seva pròpia dinàmica, la JAC és el moviment que pren més volada en aquests inicis dels 60:

---

⁶⁰ Entrevista amb Mn. Josep Gonell, consiliari de la Juventud de A.C. de la Diòcesis de Tortosa en la dècada dels anys 60.

"Començo l'any 1958, aquí a Vilanova del Vallès i a la comarca. Un comitè comarcal que ens trobàvem de tant en tant i preparàvem actes a nivell de comarca. L'any 1962 vaig al Consell Diocesà de la JAC i sóc responsable de la JAC de Catalunya fins l'any 1964. Llavors vaig ser president nacional a Madrid. L'any 1967 em van elegir president mundial del MIJARC. Quan jo era responsable de Catalunya, la JAC estava força estesa. Anava pels Bisbats.

En la diòcesi de Barcelona, el moviment estava present a totes les comarques (Alt Penedès, els dos Vallès -més l'Oriental que l'Occidental ja que aquest era més industrial-, l'Anoia...). El Bisbat de Vic també estava força complert (vaig conèixer a Montserrat Tresserras, que era d'aquest Bisbat, en les trobades de responsables dels diferents Bisbats que fèiem periòdicament). El Bisbat de Girona: només en part. El Bisbat de La Seu d'Urgell: també bastant (la responsable era Dolores Mayoral, avui presidenta del Consell Comarcal de l'Alt Urgell). Solsona i Tarragona: també. A Lleida no va arribar a funcionar mai massa. A bona part de Catalunya hi havia la JAC implantada, per exemple a Tortosa"⁶¹

En els inicis dels anys 60 hi ha un esdeveniment que crec que val la pena esmentar, ja que és significatiu de la dinàmica del moviment de la JAC, i que, malgrat ser organitzat per la diòcesi de Barcelona, les seves repercussions en el moviment de la JAC van transcendir els límits del Bisbat de Barcelona. Això és un punt de referència en la història, no només de la JAC, sinó també dels moviments de l'A.C. en general.

Es tracta de la "Jornada Diocesana celebrada a Montserrat" el dia 30 d'abril de 1961. S'hi van aplegar més de 10.000 joves, nois i

---

⁶¹ Entrevista amb en Josep Ginestí, president de la JAC de Catalunya en aquells anys.

noies, vinguts de les diferents comarques de la Diòcesi de Barcelona. Es va tenir cura de preparar-la durant mesos a través de les reunions a nivell de comarques i de la publicació "Butlletí Informatiu i d'Orientació" titulat "... a Montserrat", que periòdicament i durant mesos informava del que hauria de ser la Jornada i de com calia preparar-la.

Aquesta jornada no era un acte aïllat, sinó que formava part de la campanya de la JAC d'aquell any. El tema era "El treball forja la vida" i anava adreçada a tota la joventut dels pobles i comarques.

"Si es vol comprendre una Jornada Diocesana, s'ha d'emmarcar en el mètode del nostre Moviment. La jornada ha de ser 'educativa', en altres paraules: ha de ser un instrument d'evangelització, de propagació de criteris cristians acomodats a la 'massa' de la joventut dels pobles. La jornada ha de ser oberta a tothom. No és una diada de militants d'A.C., ni tan sols de simpatitzants. Aspirem a reunir la majoria de jovent dels pobles de la diòcesi, sense exigir graus de religiositat. N'hi ha prou amb la bona voluntat d'acceptar la invitació que els fem.

No els convidem a ser d'A.C., ni a comprometre's a res; ens contentem que vulguin viure un dia d'amistat amb tots nosaltres".⁶²

Aquest text és prou expressiu i explícit, no només del que pretenia ser la Jornada de Montserrat, sinó també de com el moviment de la JAC intentava penetrar en el medi dels joves de les comarques.

Els dies 27, 28 i 29 d'abril es va celebrar a Barcelona unes converses internacionals de dirigents del moviment JAC de França, Portugal i Espanya. Aquestes converses van donar un "ressò

---

⁶² "... a Montserrat". Butlletí Informatiu i d'Orientació. Núm. 2.

internacional" a la Jornada que es va veure confirmat per la presència de la Presidenta del Moviment Internacional de la Joventut Agrícola i Rural Catòlica (MIJARC).⁶³

A nivell anecdòtic però significatiu de la incidència social que tenia el moviment, cal fer esment que a la tarda del dia de la Jornada, a la plaça del Monestir, va tenir lloc un Joc Escènic titulat "Depèn de nosaltres (Problemes del treball)", original de Josep Ginestí i representada per l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual. Hi van actuar, entre d'altres, en Francesc Nel·lo, Rosa Muniesa, Adrià Gual...

"En aquesta Jornada de Montserrat vàrem aplegar 10.000 joves, això en aquella època era quasi una heroïcitat"⁶⁴

L'estructura del moviment de la JAC era molt simple però s'anava consolidant: una comissió diocesana, les comissions comarcals i uns responsables locals.

En els inicis -com hem pogut constatar en l'apartat anterior- els dirigents diocesans van ser joves barcelonins, després ho seran sempre de comarques. Les comissions comarcals estaven formades per representants dels pobles que solien ser responsables locals. Cal fer esment que els consiliaris van ser un factor indiscutible sense el qual la JAC i els altres moviments especialitzats d'A.C. no hauria fet gran cosa. Segons explica Mn. Joan Batlles⁶⁵:

"Ja en els anys anteriors a la consolidació de la JAC, els capellans joves s'interessaven per l'A.C. de Joventut i es pot dir que, a partir dels anys 1951-53, no s'estronquen les

---

⁶³ "... a Montserrat". Butlletí Informatiu i d'Orientació. Núm. 6

⁶⁴ Entrevista amb en Josep Ginestí, president de la JAC a partir del 1962.

⁶⁵ "La Veu", moviment de cristians de pobles i comarques. Barcelona. Març 1985. Núm. 3, Pàg. 24.

seves trobades. A mesura que l'A.C. es va especialitzant també ho fan els consiliaris.

Els de la JAC es reuneixen normalment per comarques. De 1960 a 1966 arriben a trobar-se de setanta a vuitanta mensualment. Cada grup comarcal va elegir el seu Consiliari Comarcal. Un notable mitjà d'unió i reflexió dels mossens van ser les Convivències Diocesanes. Seria molt interessant la temàtica tractada en aquestes reunions. En general es seguia el ritme de les campanyes anyals. També es van organitzar convivències d'iniciació de consiliaris."

A partir de 1960 la JAC té el seu propi Butlletí de Militants. Els primers 29 números, fins l'any 1963, amb format petit, i del número 30 al 52, juliol-agost de 1965, amb format gran. A partir d'aquesta data i coincidint amb la campanya "Junts construïm el món", el butlletí comença la segona època i canvia el nom, ara es diu "Construïm". Amb canvis i renovacions arriba fins l'any 1970.

Al mateix temps que la JAC anava consolidant-se en moltes comarques de Catalunya (el fet comarcal era un element determinant en el moviment), els altres moviments JUMAC- JEC i JIC, amb menys empenta, intentaven la seva consolidació en el seu medi.

El món universitari de la dècada dels anys 60 va ser realment una olla a pressió constant. En aquesta dècada té lloc la "Caputxinada" sobradament analitzada i estudiada. En tots els moviments més o menys polititzats que apareixen en el món universitari trobem la presència de molts militants cristians -o que procedien de moviments cristians- com les CC.MM amb la seva secció universitària (la F.E.C.U.M.), l'Escoltisme, Pax Christi, Virtèlia...etc. Els noms de José A. González Casanovas, els germans Gomis, Alfonso C. Comín, Jaume Lorés, Narcís Serra, Pasqual Maragall, J.I. Urenda... entre molts d'altres són presents a totes les mogudes polítiques que tenen lloc a la Universitat (la NEU, el FOC i el FLP).

Es a començaments d'aquesta dècada dels anys 60 quan comencen "Les Rutes Universitàries a Montserrat" amb una forta presència de universitaris cristians provinents de diferents moviments, però que són obertes a tothom i es constitueixen en lloc de diàleg no només entre cristians sinó entre creients i no creients.

Es en totes aquestes circumstàncies que cal situar-hi els inicis de la JUMAC -que posteriorment serà la JEC-. La JEC té com un dels primers consiliaris en Casimir Martí i un dels darrers en Frederic Prieto (més tard alcalde de Cornellà del Llobregat). Va ser el darrer consiliari abans de la crisi dels moviments especialitzats d'A.C. El president de la JEC en els inicis dels anys 60 era en Francesc Cabana. Posteriorment va ser substituït per en Jordi Oliveres i, més tard, per en Carles Prieto (germà de Frederic Prieto, que fou el darrer consiliari del moviment), a qui va succeir en J. Mascaró com a darrer president de la JEC. Entre els capellans que en aquella època portaven grups de la JEC hi havia també en Salvador Pié, que posteriorment seria el consiliari del MUEC.

Un fet curiós que va succeir en el moviment de la JEC és que el Dr. Modrego Casaus (en aquells moments bisbe de Barcelona) mai va voler fer el nomenament oficial de Frederic Prieto com a consiliari de la JEC.

Els grups de militants de la JUMAC-JEC, que a partir dels anys 60 es coneixerà exclusivament com a JEC, cal situar-los en tot aquest context d'un "pluralisme" que no trobem, per exemple, en el medi de la JAC. Aquest queda molt més definit i concret. És més, molts universitaris procedents de comarques es trobaven més identificats amb el moviment del seu poble o comarca que en el del món universitari.

Mai va ser un moviment amb una militància molt nombrosa. Altres moviments universitaris tenien molts més adeptes. Un signe molt

definitori de la JEC és que era un moviment de persones "molt escollides" i que, en certa manera, eren ja "líders" dels moviments de lluita universitària.

La revisió de vida era també el mètode que seguien els militants de la JEC en les seves reunions. També tenien els seus butlletins interns d'informació i les jornades de reflexió i formació durant les campanyes anuals que normalment tenien unes característiques molt diferents de les campanyes del altres moviments, ja que es tractava d'actuar en un medi també molt diferent. Hi havia una renovació molt ràpida de militants. Normalment la militància en el moviment de la JEC es donava en els primers 3 anys de carrera universitària, ja que després el que interessava era acabar els estudis.⁶⁶

Les circumstàncies que envoltaven el medi universitari (algunes ja les hem esmentat) van configurar un moviment amb unes característiques molt diferents de les que van tenir la JAC i la JOC.

En aquest terreny d'unes certes dificultats per a la seva consolidació forta, cal situar-hi també el moviment de la JIC, que des dels seus inicis va tenir com a primer president en Ferran Ariño i Mn. Joan Batlles, que actuava com a consiliari del Moviment de Joves d'A.C. en general. Posteriorment i fins a la crisi de finals de la dècada dels anys 60, va ser consiliari Mn. Josep M. Totosaus.

L'abril de 1961, apareix el primer número del "Butlletí de la JIC", on hi consten els membres que formen la Comissió Diocesana presidida per en Joan Bayés, acompanyat per Ricard Casals com a secretari, Pere Garcia de Mendoza, B. Fariñas i Martín Gascón com a responsables del grup d'iniciació. En Josep Mas, responsable de

---

⁶⁶ Entrevista amb Frederic Prieto, consiliari de la JEC en la dècada dels anys 60.

les sessions d'estudi i jornades, i en Jordi Vinardell, responsable del butlletí.

Durant aquesta època i amb la finalitat de configurar un moviment amb característiques pròpies, la Comissió Diocesana va posar en circulació un fulletó titulat "Pla d'Iniciació a la JIC" junt amb un altre titulat "Algunes Notes sobre Acció Catòlica Especialitzada".

En els inicis dels anys 60, després de diverses reunions amb els primers responsables i consiliaris dels diferents grups que començaven a funcionar, es va preparar la primera campanya. Es va creure que la millor opció era adoptar la que s'havia llançat a Madrid. Aquesta temàtica de les campanyes anuals va ser una qüestió molt debatuda i després de moltes discussions, ja en les darreries del moviment abans de la crisi, la valoració de "les campanyes" era totalment negativa.

En unes Jornades d'Estudi celebrades els dies 23 i 24 de maig de 1964, el debat sobre la qüestió de "les campanyes" arribava a les conclusions següents:

"La Campanya, tal com s'ha anat presentat fins ara, ens semblava inútil".

A continuació fa unes reflexions fruit del debat-diàleg mantingut a les jornades per acabar dient:

"Davant d'aquesta experiència, cal prendre una resolució i ser fidels: renunciar a la Campanya: si no, ens trobarem amb la duplicitat de sempre. I defensar aquesta resolució arreu, a Madrid i tot. Defensar-la i obrar en conseqüència. A no ser que ens convencin les raons que ens puguin donar, o l'enfocament de la Campanya. Però aleshores caldrà també que es tracti d'un convenciment legal i no d'una paraula

pronunciada a contra-cor i a flor de llavi. Caldrà doncs passar als fets. El que ens cal és fugir de tota duplicitat"⁶⁷

Després d'en Joan Bayés, va ser president de la JIC en Francesc X. Colomé i posteriorment Ignasi Garcia Clavel. Els nuclis forts de militants es localitzaven principalment a la ciutat de Barcelona i en alguna altra ciutat, com per exemple, Terrassa. Entre els seus militants hi podíem trobar en Jaume Jané i Bel (membre del Parlament de Catalunya per C.I.U.), Raimon Escudé (portaveu de C.I.U en el Parlament), també en Josep M Huertas Claveria, entre d'altres.

"La JIC és una cosa petita i amb problemes d'identitat. Jo crec que això és una constant. El que passa és que això a Espanya passa encara més; a Catalunya, si més no, ens agrupem un sector de gent catalanista i a Espanya aquest factor diferencial no hi és. Llavors, la JIC com a moviment especialitzat té una mica el problema de la indefinició. El medi independent és aquest medi que nosaltres definíem com la persona que en definitiva es troba en mig d'un món a cavall de l'estudi, del treball qualificat o del treball del fill del petit botiguer.

La JIC no ha tingut mai una base tan gran com la JAC o la JOC sinó que ha tingut una base molt més petita, on la gent ha madurat, ha estat en la fase de passar a ser dirigent. No vull dir que tots els de la base hagin estat dirigents, però, pròpiament, els dirigents han tingut la sort de viure més els esdeveniments."⁶⁸

---

⁶⁷ Josep M. Totosaus "Reflexions sobre la JIC". Comissió Diocesana d'A.C. Barcelona, abril del 1965.

⁶⁸ Entrevista amb l'Ignasi Garcia Clavel, president diocesà dels Joves d'A.C. l'any 1966.

Tots aquests moviments estaven inserits en l'ambient d'una inquietud social que també era comú a moltes altres organitzacions catòliques dels anys 60. Això va suposar per a tots ells viure realment "la seva època d'or".

3.2. El moviment de la JOC

Segurament que moltes de les coses que anirem apuntant en l'intent de dibuixar la trajectòria de la JOC en aquesta dècada són comunes a les dels altres moviments dels quals ja hem parlat. D'altres que direm a continuació podrien fer-se extensives als altres moviments. Ja hem vist, però, que la dinàmica de la JOC des dels seus inicis té unes característiques pròpies. Per això crec convenient mantenir aquesta singularitat, almenys en aquesta dècada dels 60. Per altra part, no podem oblidar tot el context social de la dècada dels 60: les allaus immigratòries fortes, fruit dels plans de desenvolupament i industrialització que provoquen la vinguda de nova mà d'obra, el creixement desorbitat i anàrquic dels barris i suburbis de la gran àrea metropolitana de Barcelona i de les ciutats properes... etc.

Els anys 60, la JOC es va estendre com una taca d'oli per tots els barris de treballadors, amb una personalitat molt pròpia al marge de l'estructura parroquial, malgrat que els que feien de consiliaris dels diferents grups de la JOC compaginaven la seva tasca amb el càrrec parroquial que tenien assignat. Molt sovint "els vicaris" tenien conflictes amb el seu superior immediat que era el rector de la parròquia.

Un fet que pot ser simptomàtic de la dinàmica creixent del moviment i dels militants de la JOC, és que l'any 1962 la mitjana de periòdics de "Juventud Obrera" venuts mensualment era de 12.000. I els calendaris que es venien a finals d'any: 40.000. (Josep Castaño i Colomer, Memòries sobre la JOC a Catalunya, 1932-1970. Pàg.115).

Mossèn Ramon Torrella, consiliari diocesà de la JOC és destinat a Madrid com a consiliari nacional en substitució de D. Mauro Rubio. El substitueixen: Mn Jordi Bertran (JOC masculina) i Mn. Joan Carrera (JOCF.). Però pocs mesos després, fins l'any 1967, Mn. Jordi Bertran assumeix les dues consiliàries. En aquests moments difícils i de crisi, és substituït per Mn. Josep-Lluís Martínez. Aquest últim plega l'any 1969 i entra Mn. Jordi Ligüerre. Tots aquests consiliaris s'han secularitzat. El president diocesà en els anys 60 era en Ramon Puigrós.

També és en els inicis dels 60 que Rafael Hinojosa (era vice-president diocesà i portava ja un llarg historial dins la JOC) és nomenat responsable regional de la JOC.

El moviment de la JOC estava estructurat en tres sectors:

- els aprenents (14-18 anys)
- els joves (18-21)
- els pre-adults (21-29 anys)

i a partir d'aquí, els adults, que seria l'A.C.O. Tots aquests grups tenien la seva base en el "barri" i estaven federats segons la seva ubicació geogràfica i les diferents federacions formaven els diferents comitès de les diferents diòcesis.

En el transcurs de la dècada dels anys 60, la JOC-JOCF. es va fer present i amb força empenta, a més a més de la diòcesi de Barcelona (els barris de Besós, Nou Barris, Sants-Hostafranchs, Can Tunis, Sant Andreu, Badalona, Sant Adrià, L'Hospitalet, Cornellà, Sabadell, Terrassa, Mataró, Sant Boi, Granollers, Vilafranca, Vilanova...), a Vic (Manresa, Igualada, Sallent, Sant Vicenç de Castellet, Manlleu..), a Girona (ciutat de Girona, Blanes, Figueres, La Bisbal, Banyoles, Calella...), a Solsona (Berga i les colònies de la conca del Llobregat), a Lleida (Lleida ciutat,

Fraga, Pont de Suert, Almacelles, Borges Blanques, Monzon...) i també a la ciutat de Tortosa.

Es l'època de la plenitud de la JOC. El nombre de consiliaris va créixer considerablement en aquesta dècada dels anys 60. La majoria d'ells van ser "el recurs" que el Bisbat va utilitzar per a omplir les parròquies de nova creació que anaven sorgint en els immensos barris de les perifèries ciutadanes. Els capellans tradicionals van preferir quedar-se en els pobles, malgrat que regentar una parròquia de ciutat suposava un ascens, ja que les parròquies de nova creació disposaven de molts pocs recursos econòmics.

També els consiliaris de la JOC, l'any 1963, crearen la revista "Correspondència" que duraria fins ben entrats els anys 80 i que va marcar una època important en la història de l'Església a Catalunya.

3.3. L'Escoltisme en la dècada dels anys 60

"Realitat molt diferent dels Moviments d'A.C., però, com ells, format de cristians que veien la necessitat i tenien la inquietud d'una fe oberta a la història. Una fe que en podríem dir "sana", dialogant, sense tabús ni complicacions, audaç, ben compenetrada amb el sentiment català".⁶⁹

Albert Balcells i Genís Samper en el seu llibre, esmentat ja anteriorment, "L'Escoltisme català (1911-1978)", editat per Barcanova l'any 1993, descriuen amb pèls i senyals la trajectòria històrica del moviment. De tots els moviments que constitueixen l'objecte del present capítol, és sens cap mena de dubte el més estudiat.

---

⁶⁹ Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)" Pàgs. 207.

Segons afirmen i demostren aquests autors, és en aquesta dècada quan el moviment escolta catòlic té un creixement espectacular i trenca "amb molts estereotips típics de l'Escoltisme que eren quasi sagrats en els anys anteriors". Desapareixen els tòtems, els distintius de les camises i altres rituals que durant molts anys configuraven les "formes" del moviment. Es va consolidant una organització que, amb una implantació desigual, comprèn tot el territori català.

Existien les Delegacions Diocesanes d'Escoltisme en els Bisbats de Barcelona (que va ser el primer en tenir-la), Girona i Vic. Aquestes tres constitueixen un organisme supradiocesà amb el nom de Moviment Scout Catòlic, que a partir de 1965 pren el nom de Minyons Escoltes, i més tard Minyons Escoltes-Guies Sant Jordi, fruit de la integració del guiatge a la dinàmica de la D.D.E.

Els processos que seguiren els agrupaments de nois i els agrupaments de noies, fins a arribar a una consolidació com a moviment educatiu -malgrat tenir uns punts en comú: la qüestió de la confessionalitat, diferents maneres d'entendre el moviment... etc.-, van seguir camins paral·lels. Aquesta consolidació pren una forma estable a partir de la meitat de la dècada dels anys 60. En els anys 1966-67, la D.D.E. contabilitzava a nivell de Catalunya amb 7.766 nois i 2.980 noies.⁷⁰

En els Bisbats on no existeix la Delegació Diocesana d'Escoltisme (Lleida, La Seu d'Urgell, Solsona i Tarragona) un Comissari itinerant coordina els diferents agrupaments que estan ubicats en aquests Bisbats. A partir de l'any 1964 el Bisbat de Tarragona tindrà també la seva D.D.E.

---

⁷⁰ Albert Balcells i Genís Samper "L'Escoltisme català (1911-1978)". Ed. Barcanova, Barcelona 1993. Pàgs. 211 i 279.

"Amb l'expansió de la dècada dels 60, l'Escoltisme deixà de ser una pràctica i un estil limitats als cercles de sempre. Es renovaren els quadres dirigents i s'incrementà la publicació de fullets destinats a la formació de caps, incloent-hi els que responien a la preocupació per la formació cívica dels nois"⁷¹

Es en aquests anys que comença a posar-se damunt la taula la qüestió de la coeducació, tema que origina fortes polèmiques ja que s'enfronta amb el desacord d'antics dirigents del Moviment. Junt amb això, cal situar-hi la re-estructuració de les unitats que van configurant la nova organització del moviment i els relleus que es van produint en els dirigents i responsables del Moviment.

En Jordi Bonet deixa de ser el Comissari General l'any 1963 i és substituït per Josep M. Martorell que ocupa el càrrec fins entrada la dècada dels anys 70. En Fèlix Martí substitueix en Jordi Galí com a responsable dels rovers o guies. Jordi Costa es fa càrrec de la branca de Minyons i Montserrat Oller dels Llobatons.

A Girona hi ha com a Comissari en Jordi Gibert que és substituït per en Ricard Masó. A Vic, l'Andreu Dalmau i, com a Comissari de la "demarcació itinerant", en Manel Subirà.

Posteriorment van ocupar càrrecs de responsabilitat: en Josep M. Argemí, com a substitut d'en Fèlix Martí, Josep M. Gasch, Josep Muntanyola, Jordi Porta, Josep Manel Basáñez...

A nivell de consiliaris hi trobem a primera línia: en Ricard Pedrals, Plàcid Vila-Abadal, Lluís M. Xirinachs, Frederic Bassó Jacint Matas (avui tots secularitzats).

---

⁷¹ Albert Balcells i Genís Samper "L'Escoltisme català (1911-1978)". Ed. Barcanova, Barcelona 1993.

Durant els anys 1962-64, la branca dels rovers publica una revista titulada "La Roda", on hi trobem en Narcís Serra, en Josep M. Vegara i molts altres "intel.lectuals" que hi col.laboren com Oriol Bohigas, Marta Mata, Núria Albó junt amb militants d'altres moviments com en Rafael Hinojosa.

En aquesta dècada dels 60, l'Escoltisme catòlic, el de la D.D.E., era "l'únic conegut per la majoria de persones. Quan es parlava d'Escoltisme, normalment es feia referència al catòlic, oblidant-se de la resta i, fins i tot, ignorant l'existència d'un moviment escolta no confessional. De fet, són moltes les parròquies en les que el vicari inicia un agrupament com a mitjà per atraure i educar els infants i adolescents.

El moviment Minyons Escoltes-Guies Sant Jordi (D.D.E.) el trobem present en totes les accions de denúncia i contestació que es porten a terme en aquesta dècada dels 60 des dels diferents moviments cristians.

La seu de la D.D.E s'ubica a la casa d'A.C. del carrer Roger de Llúria 7.

4. La crisi de finals dels 60

El desplegament fort dels moviments especialitzats d'A.C. podríem dir que té lloc a partir de l'any 1959 amb el nou reglament que la Conferència Episcopal Metropolitana aprova el juny del mateix any. Amb això, no pretenc dir que el nou reglament fos l'impulsor d'aquests moviments; senzillament, va permetre un marge molt més ample de llibertat i acció a una realitat que feia temps que es movia.

Per altra part, no podem oblidar que el Concili Vaticà II amb el Papa Joan XXIII van ser uns elements claus perquè els Moviments d'A.C. i altres moviments confessionals progressistes trobessin aquell punt de referència que tant desitjaven. Van ser uns moments d'eufòria i d'optimisme que a Catalunya es van viure amb fervor i entusiasme. Aquesta efervescència és molt més comprensible si tenim en compte les circumstàncies polítiques concretes en les quals vivia l'Església espanyola, encara que aquesta vivència fos diferent quan es tractava de la jerarquia o de l'Església de base i la dels moviments.

El Concili Vaticà II va tenir lloc de 1962 a 1965. A mig Concili mor el Papa Joan XXIII, el maig de 1963. Quan el desembre de 1965 es clausura el Concili, sembla que tot ha canviat i que d'una vegada l'Església ha donat el tomb. El fets posteriors ens demostraran tot el contrari. Tal com diu en Joan Casañas "continuaran manant els mateixos"⁷²

El nou reglament que la Conferència Episcopal Espanyola va aprovar l'any 1959, institucionalitzant els moviments especialitzats de l'A.C., va durar fins l'any 1966, després de les VI Jornades d'A.C., que tingueren lloc en el "Valle de los Caídos". Abans

---

⁷² Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)". Pàgs. 238-239. Ed. La Llar del Llibre. Barcelona 1989.

d'aquestes jornades, en els alts nivells de l'estructura eclesiàstica, es respirava un ambient de recel i prevenció que posava en guàrdia contra tota l'activitat dels moviments especialitzats d'A.C.

Les principals acusacions que el poder eclesiàstic feia als moviments especialitzats es poden concretar en els següents punts:⁷³

- L'actual estructura de l'A.C. permet que sigui menys disponible als projectes de pastoral de la jerarquia diocesana.
- L'A.C. ha desertat de la parròquia.
- L'A.C. és minoritària.
- L'A.C. és massa temporal
- Els mètodes actius de l'A.C. són difícils.
- La fragmentació en diferents moviments posa en perill la necessària unitat de l'A.C.
- L'A.C. actual no es correspon amb el concepte clàssic de participació amb l'apostolat jeràrquic.

Totes aquestes acusacions tenen la seva culminació en el nou reglament de l'A.C. aprovat per la Conferència Episcopal Espanyola en la reunió que va fer el 29 de novembre de 1967.

---

⁷³ Miquel Benzo "Revista Ecclesia", Madrid. 20-2-1965.

Segons el Bisbe-Consiliari de l'A.C. espanyola, en aquest nou reglament s'hi troba la solució a tots els problemes que l'A.C. pateix.

Una breu síntesi cronològica dels fets "més significatius" de la crisi dels moviments i que ens ajuden a veure clara la trajectòria d'aquesta crisi ens la dóna José Manuel de Córdoba:⁷⁴

- juny de 1966: Jornades nacionals de l'A.C. en el Valle de los Caídos, Discurs de Mrs. Morcillo, remarcant els punts següents:
  - caràcter jeràrquic de l'A.C.
  - els recels a tot el que fa referència als mètodes dels moviments especialitzats.
  - desautorització de qualsevol declaració de l'A.C. que faci referència a qüestions "temporals".
- juny de 1966: Declaració de la Comissió Permanent de l'Episcopat Espanyol sobre l'Església i l'ordre temporal, remarcant els punts següents:
  - en tot el que fa referència a l'ordre temporal l'A.C. no pot en absolut moure's del terreny del que diu la jerarquia, ni a partir de les actituds col·lectives que els diferents moviments puguin portar a terme, ni en el que pugui expressar en els seus òrgans de difusió.
- setembre de 1966: cessament de 7 consiliaris nacionals dels diferents Moviments d'A.C.

---

⁷⁴ José Manuel Córdoba "Notas para una posible historia de la A.C. Española", Pastoral Misionera. Núm. 6. Madrid 1969.

- octubre de 1966: declaracions de Ms. Morcillo, dient obertament als militants que han d'escollir entre l'A.C. jeràrquica o altres tipus d'associacions independents de la jerarquia.
- febrer-marc de 1967: assemblea plenària de la Conferència Episcopal Espanyola. Es dicten les normes per a la redacció del nou reglament de l'A.C.
- març de 1967: es fa pública la destitució de tot l'equip de redacció de la revista "Signo", òrgan oficial i periòdic de l'A.C.
- novembre de 1967: aprovació per la Conferència Episcopal Espanyola del nou reglament de l'A.C.

A partir d'aquest moment es produeixen nombroses dimissions de dirigents dels diferents moviments, principalment a nivell estatal. Per altra part, aquesta crisi no afecta a tots els moviments de la mateixa manera. Els més tocats són la JOC (en definitiva era el més compromès de tots els moviments), la JEC i la JIC que tal com hem vist anteriorment mai va ser un moviment amb una consistència prou sòlida. Alguns dels moviments especialitzats, no tots, continuen funcionant en algunes diòcesis de Catalunya, però el seu funcionament és ja "més oficiós que oficial".

"La crisi la vivim com una solemne garrotada. Se'ns diu que som una gent que ens passem el dia maquinant contra el franquisme, però que reflexionem i preguem poc. Aquesta acusació que se'ns fa no responia a la realitat. Teníem una espiritualitat de presència viva de l'evangeli en les nostres revisions de vida, sempre fent un esforç per incardinar l'evangeli a la vida. En les nostres jornades de reflexió hi havia una presència viva d'espiritualitat i de pregària però, evidentment, no hi havia un encandilament pensant en el sexe

dels àngels. I se'ns arriba a dir que en les nostres files del moviment no hi havia falangistes, és a dir, que nosaltres marginem a un sector de gent que també és catòlica, que estem super-complicats amb el temporalisme i que refusen a determinada gent. Perquè si ens ocupéssim de pregar i reflexionar, segurament que tindriem també gent falangista però, com que fem política, no hi ha falangistes"⁷⁵

Aquesta crisi es dóna d'una manera més forta i palpable a nivell de dirigents, i no tant a nivell de la base. Quan diem "dirigents" cal entendre, tant els laics responsables d'aquests moviments, com els consiliaris. Lògicament, la marxa dels que podríem anomenar "líders" comporta l'enfonsament del moviment.

Cal també tenir en compte que "la crisi" es dóna en uns moments històrics concrets, no només a nivell d'Església sinó a nivell de la societat en general. Cal englobar tot aquest procés dins l'evolució política per a comprendre'l bé. El franquisme ja havia integrat de ple la societat catalana en el capitalisme occidental. Ara li calia una adaptació de tot l'aparell d'Estat a les noves formes econòmiques i als lligams internacionals. Sense deixar la dictadura, el règim franquista intenta trobar les maneres i les lleis que ajudin a la seva legitimació. Un altre element que cal apuntar és que l'any 1966, com a resposta a "l'oposició clandestina que es comença ja a fer sentir", s'imposa mitjançant un fraudulent referèndum "La Ley Orgánica del Estado", que suposa un enduriment del règim i una pressió-repressió forta a nivell polític i social.

Considerant la situació de l'Església en aquest context de la política espanyola -d'una manera o altra, ella també en queda tocada- i la crisi dels moviments -que és un dels aspectes importants, tot i que no l'únic-, són l'expressió del moment que s'està vivint:

---

⁷⁵ Entrevista amb l'Ignasi Garcia Clavel, president del Joves d'A.C. de Barcelona l'any 1965.

"Es una crisi d'Església en el sentit que és el moment de l'aplicació del Concili Vaticà II aquí i, per tant, hi ha necessitat de sortir de dins. I una crisi de la societat perquè un home d'Església no pot estar sense transformar una societat injusta. Una cosa molt interactiva perquè és veritat que en altres llocs d'Europa es va passar una crisi, la del 68, que, encara que és política, és també una crisi d'Església. Es interactiu".⁷⁶

L'aplicació dels nous estatuts de l'A.C. que s'han d'aplicar a tot l'Estat espanyol correspon a cada un dels bisbes de les diferents diòcesis. A Catalunya, la majoria dels bisbes ho deixen tal com estava i, de fet, "teòricament", res no canvia. La crisi, però, ja estava servida i el mal ja estava fet.

En plena crisi, a mitjans de 1968, la JOC catalana encara convoca una trobada massiva a Montjuïc. L'èxit de la convocatòria no va ser gaire reeixit. La davallada era un fet, malgrat que en algunes diòcesis catalanes la JOC encara continués amb una certa empenta, com a Girona, Lleida o Vic.

A partir d'aquests moments, el que s'inicia és "l'etapa de la dispersió". En alguns moments en forma lenta i en altres moments de manera brusca, es produeix una crisi intensa de la qual es pot dir que actualment encara no s'ha sortit del tot"⁷⁷

Les circumstàncies i situacions que van afectar profundament els Moviments de Joves d'A.C. i van provocar la seva crisi no van afectar directament al moviment de Minyons Escoltes de Catalunya. Tenien la seva dinàmica pròpia i un projecte educatiu propi. No podem definir-lo com un moviment d'Església pròpiament dit, a

---

⁷⁶ Entrevista amb en Salvador Pié, consiliari del MUEC.

⁷⁷ Casimir Martí "L'Església a la Catalunya contemporània". Qüestions de Vida Cristiana, Núm. 75-76, pàg. 43.

l'estil dels de l'A.C. malgrat que, des de finals dels anys 50, el seu desenvolupament progressiu i la seva forta expansió en tot el territori català, majoritàriament, va ser gràcies a "la seva pertinença a l'Església".

Aquest fet va marcar intensament tot el projecte educatiu de l'Escoltisme, tenint en compte el paper de la fe en tot el procés que es seguia fins arribar a l'etapa de la Ruta, durant tota la dècada dels anys 60. El paper dels consiliaris, tot i que no és "l'educador-únic ni principal responsable", juga un paper important. Les jornades de consiliaris s'inicien l'any 1964.

Es important apuntar aquesta qüestió, ja que ens pot ajudar a "comprendre" de quina manera la situació de crisi es fa present en el moviment de Minyons Escoltes de Catalunya. Tot el projecte educatiu de Minyons Escoltes ve molt marcat per la vessant religiosa. Les línies bàsiques del Moviment es concreten en tres opcions; educació, país i confessionalitat.

Per una part, "la crisi" ve originada per les transformacions socials que en la dècada dels anys 60 es van produir en la societat catalana i que comencen a qüestionar i interrogar el contingut i estructures de l'Escoltisme com a moviment pedagògic i educatiu. Els interrogants sobre la necessitat de canvis és una constant en les diferents reunions de caps i dels equips pedagògics.

Són els anys que a casa nostra "el socialisme" es presenta com l'opció única per a caminar cap una societat més justa. L'Escoltisme no es lliura d'aquesta influència i, a finals de la dècada dels 60, les orientacions que es donen per a la formació de caps coincideixen plenament amb la visió que dona el socialisme. Els interrogants sobre l'Escoltisme que s'està fent van sortint en les jornades que l'equip pedagògic de ME/GSJ porten a terme:

- importància de la natura en l'educació escolta... enfront d'un món cada cop més urbanitzat.
- s'ha de mantenir uns valors determinats o cal ajudar al noi i a la noia que descobreixin els valors que cada nova situació comporta?
- com incorporar la nova realitat social a l'educació que els nois i noies reben en l'Escoltisme.
- la despersonalització que provoca la societat de consum...⁷⁸

Per altra part, les circumstàncies sòcio-polítiques i l'actitud aquiescent de l'Església-institució incideixen de manera clara en l'aspecte de la confessionalitat. "Les exigències polítiques de la fe" són, cada cop més, la dimensió que, de manera important, predomina en la qüestió de la confessionalitat.

Un exemple il·lustratiu de tot aquest procés, el podem trobar en la carta que els responsables de Minyons Escoltes-Guies Sant Jordi adrecen al Dr. Modrego Casaus, bisbe de Barcelona, el desembre de 1966, amb motiu del Referèndum sobre la "Ley Orgánica del Estado" que es va portar a terme per part del govern franquista.

"Es evident que el lligam de l'Església jeràrquica d'Espanya al sistema polític actual crea unes dificultats serioses al creixement de la fe de molts nois i noies. L'ocasió d'una modificació de les lleis del país, com és la Nueva Ley Orgánica del Estado era absolutament propícia per a obtenir aquesta no participació de l'Església a les posicions de poder polític -com la mateixa Església reunida en el concili ha decidit que li escau de pendre- per a ser més fidel a ella

---

⁷⁸ Genís Sanper "50 anys d'Escoltisme català, 1927-1978". Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència. Secretaria General de Joventut. Barcelona 1993. Pàgs. 231 i ss.

mateixa. Dons bé, no sols no ens hem desentès del poder polític com Església-institució, sinó que ens hi hem lligat de nou i hem aplaudit ser-hi cridats...

Tot això ens sembla greu perquè fa més difícil, als ulls dels nostres nois i noies, que la forma actual de la nostra Església-institució els aparegui com el reflex del rostre de Crist. De signe evangelitzador, se'ls converteix en tanca que barra el camí".⁷⁹

Aquesta actitud, no solament es donava en la D.D.E de Barcelona. Un exemple paradigmàtic que "la crisi" arribava a altres indrets el podem trobar al "Xarbot 67" que va tenir lloc a la diòcesi de Girona.

"... després de dir que alguna cosa havia de canviar, vàrem voler que l'Escoltisme s'obris i que entrés gent que no tenia cap vinculació amb la religió. Aquesta obertura ens va semblar que podria venir per aquesta línia però la gent necessitava aquest xarbot per a començar una nova etapa de l'Escoltisme"⁸⁰

El moviment de Minyons Escoltes-Guies Sant Jordi entra de ple en la dinàmica "del compromís temporal" del cristià. Es en aquest aspecte que segueix una línia paral·lela a la dels Moviments del Joves d'A.C.

---

⁷⁹ Genís Samper "50 anys d'Escoltisme català, 1927-1978". Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència. Secretaria General de Joventut. Pàg. 242.

⁸⁰ Entrevista amb en Lluís Gil. Membre de l'equip de responsables de l'Escoltisme gironí l'any 1967. A la trobada "Xarbot" hi van assistir una cinquantena de persones de tota la demarcació de Girona. Les xerrades van anar a càrrec de l'Alfons C. Comín, Ricard Pedrals i Pere Darder entre altres. La història d'aquest "Xarbot" està molt ben explicada en el llibre de Salomó Marqués Sureda "L'Escoltisme Gironí". Ed. del Pèl, Salt, 1984. Pàgs. 83-104.

"Fins l'any 1968 el creixement va ser constant. A partir del '68, per influència de París en la gran bullida de la joventut, la ruta es va enfonsar. O sigui, l'Escoltisme pensat per nosaltres, el d'en Raimon Galí, que portava al roverisme d'aquest seriós no va tirar. La gent no s'enganxava. Així va començar el declive de l'Escoltisme. Quan jo me'n vaig anar hi havia aquest declivi. Tot això, a més d'altres disbarats que es van fer tot intentant posar al dia la línia pedagògica."⁸¹

La situació de l'Escoltisme confessional cada vegada s'allunyava més de tot el que va dinamitzar-lo al final de la dècada dels anys 50 i en els inicis del 60. El replantejament d'aquesta confessionalitat cada vegada era més evident. Ara, en un moment extremadament canviant de l'Església, es busca no tant continuar en la línia d'un Escoltisme catòlic, sinó que l'Escoltisme, com a moviment educatiu, possibiliti als nois i noies viure una fe real nascuda de la reflexió i la descoberta.

De manera diferent, degut a que cada un dels moviments tenia la seva pròpia dinàmica, la crisi -o si es vol, la davallada- és un fet comú. Aquesta davallada va acompanyada d'un colla de fets que són simptomàtics d'una vitalitat poc coneguda en els anys anteriors. Alguns d'aquests fets han estat esmentats en la breu descripció que he fet. Es la dècada de la famosa Caputxinada, de la campanya "Volem bisbes catalans", de l'aparició del Moviment d'Acció No-violenta, del naixement de la S.A.L. (Secretariat d'Apostolat Laical), del naixement de les Comunitats Cristianes de Base, d'una evolució del clergat cap a la "desclericalització" de la seva funció... Es també en aquesta dècada que hi ha el gran

---

⁸¹ Entrevista amb en Ricard Pedrals, consiliari de Ninyons Escoltes-Guies Sant Jordi en aquella època.

"boom" del llibre religiós. Són uns anys en els que "la vitalitat i la crisi" van juntes.⁸²

Es també a finals d'aquesta dècada dels anys 60, tal com molt bé explica Josep M. Piñol,⁸³ quan es van iniciar uns esdeveniments que incidiren fortament en la dinàmica sòcio-política del país.

"Des d'una perspectiva històrica, aquella època va ser, en realitat, molt més decisiva del que podia semblar aleshores i va culminar amb l'eclosió d'aquell moment fort de l'oposició al franquisme, que va irrompre a l'escenari cívic al voltant de l'any 1966. Res ja no va poder deturar el franquisme, malgrat els seus alts i baixos, fins a l'acompliment de la transició política.

Un munt de factors interiors i exteriors van facilitar aquell salt qualitatiu (i alhora quantitatiu) que representà, sense cap dubte, el pas d'una posició estrictament defensiva a una posició progressivament ofensiva dels sectors opositors en tots els camps: polític, social, universitari, cristià, cívic i cultural".

La concreció d'aquesta naixent oposició la podem trobar tant en els fets públics, que a mesura que avançava el temps eren més notoris (les vagues laborals s'anaven estenent a les diferents zones de la gran conurbació industrial...), com en la proliferació de grups polítics clandestins, promoguts i impulsats principalment des dels

---

⁸² Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)" Ed. Llar del llibre, Barcelona 1988, en el cap. VI fa una anàlisi molt acurada de com va funcionar aquest binomi "vitalitat i crisi" a finals de la dècada dels anys 60.

⁸³ Josep M. Piñol "El nacioncatolicisme a Catalunya i la resistència, 1926-1966". Edicions 62. Barcelona 1993. Pàgs. 1353 i ss.

medis universitaris. Molts dels militants d'aquests grups polítics eren cristians (o ho eren els seus orígens). Segurament que aquesta condició de "cristià" dificultava "la possible militància" en partits clandestins com el PSUC. Cal tenir present que el "diàleg cristianisme-marxisme" encara estava molt lluny, malgrat que el socialisme era la ideologia que havia impregnat a la majoria dels moviments cristians de la dècada dels 60. Aquesta situació canviaria molt en la dècada dels 70.

5. Els inicis de les noves trajectòries dels Moviments cristians

El trencament que va suposar "la crisi de finals dels anys 60", no va significar la mort total i absoluta dels moviments. Per altra part, el conflicte fort amb la jerarquia de l'Església i els abandonaments es van donar sobretot a nivell de consiliaris i dirigents. Lògicament, la deserció dels líders va repercutir en els grups de base. Hem vist ja anteriorment que el més afectat de tots va ser la JOC, que en definitiva era el moviment que "més complicacions portava a la institució Església" i el que més la comprometia políticament.

"Es pot dir que la crisi dels moviments representà per a la Pastoral Obrera que trontollessin els fonaments que en els vint anys anteriors s'havien posat: dimensió evangelitzadora, pedagogia, organització, elaboració teòrica, possibilitats de canvi eclesial... etc. Aquests constituïen les conquestes d'una tasca missionera en el món obrer del nostre país. Tot quedà reduït a la mínima expressió quantitativa i qualitativa.

La dispersió és gran. Però la tasca no havia estat en va."⁸⁴

De la mà d'alguns consiliaris que "es queden" (Tano Casacuberta, Josep Hortet...), que no estaven del tot d'acord amb la dinàmica de la JOC anterior a la crisi, continuen alguns grups de la JOC i neix un moviment paral·lel, la JOBAC. Malgrat tot, les conseqüències de la crisi s'arrossegaran durant molt de temps.

La lenta reconstrucció dels moviments, no va ser l'únic intent dins del camp de la pastoral obrera. La recerca de nous camins (com les Comunitats Populars i Cristians pel Socialisme amb Joan N. Garcia

---

⁸⁴ Coordinadora Catalana de Pastoral Obrera "Església i món obrer a Catalunya. Perspectives de futur." Ed. Claret. Barcelona 1990.

Nieto, Alfons Comín, Jaume Rodri, Josep M. Balcells...) van formar part, també, d'aquest intent revitalitzador.

Un dels moviments que queda "quasi-diluït" és el de la JIC. La trajectòria i la dinàmica d'aquest moviment mai va tenir un pes ni una presència forta.

"La base de la JIC mai va ser una base extraordinàriament nombrosa de militants, ni prou compromesa o "engajada" -que dèiem aleshores-. En canvi, el gran servei de la JIC va ser en les diferents generacions de dirigents que van passar."⁸⁵

Lògicament, si la crisi va afectar principalment els dirigents, i la base de la JIC era pobre, la crisi va tocar de ple els punts bàsics del moviment. No obstant, alguns dels dirigents continuen buscant la manera de respondre a la nova situació. El naixement de les Comunitats de Base l'any 1968 i del Secretariat d'Apostolat Laical (S.A.L.) amb Mn. Josep Dalmau i Lluís M. Xirinachs, serà, posteriorment, una entitat que aglutinarà grups de laics cristians de tot Catalunya... mai reconeguts, però, per la jerarquia.

"La crisi ens afecta i ens indigna però ens sentim forts per a combatre-la amb papers, la marxa dels capellans... tirant endavant entitats com ara el Secretariat d'Apostolat Laical (S.A.L.) que fundem en Josep M. Piñol, president de Franciscalia, en Josep M. Martorell de l'Escoltisme, un servidor per l'A.C. de Joves, l'Angelina Surroca de l'A.C.O. i en Josep M. Gasch de l'Escoltisme."⁸⁶

El moviment dels universitaris, la JEC, present en totes les mogudes que van tenir lloc en la dècada dels 60, queda totalment

---

⁸⁵ Entrevista amb l'Ignasi Garcia Clavel, president de la Joventut d'A.C. diocesana durant aquell temps.

⁸⁶ Entrevista amb l'Ignasi Garcia Clavel.

tocada pel decret de la Conferència Episcopal i "això provoca l'enterrament de la JEC a Barcelona"⁸⁷

Aquesta crisi de la JEC provoca un gran buit a la diòcesi de Barcelona en el camp de la pastoral universitària. A partir de 1970 es decideix tornar a fer una pastoral universitària.

En els inicis dels 70 es perfilen dues opcions possibles de pastoral universitària. Per una part, la Parròquia Universitària, que era el model de Madrid però tenia unes connotacions molt conservadores, i el Catecumenat Universitari.

"El catecumenat és el que camina lentament cap el S.U.C. (Secretariat d'Universitaris Cristians) perquè es va veient que el Catecumenat és massa sectorial i cal que hi hagi gent nova que no estigui tan compromesa. De l'època del Catecumenat i del S.U.C. són en Raimon Martínez Fraile, que va passar pel Seminari i posteriorment a la política, en Pere Comas, l'Oriol i en Xavier Badia, fills d'en Badia Margarit i en Jordi López Camps entre d'altres.

L'inici del S.U.C té lloc el dia 1 de maig de 1970, en una reunió a Sant Cugat del Vallès. Antoni Serramona és nomenat delegat del Bisbe. Es un moviment d'estructura purament diocesana, diòcesi de Barcelona."⁸⁸

El Secretariat d'Universitaris Cristians funciona fins a l'any 1975, quan es constitueix el MUEC (Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians) i s'estructura a nivell català. Algunes de les persones més significatives d'aquest moviment són en Narcís

---

⁸⁷ Entrevista amb Salvador Pió consiliari del Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians.

⁸⁸ Entrevista amb en Salvador Pió, consiliari del M.U.E.C.

Castanyer, Imma Mayol, Cori Casanovas, Jaume Subirana, Carles Torné, Carmina Pueyo, Josep M.(Pipo) Carbonell...

La JAC tampoc s'escapa dels efectes de la crisi. Una de les característiques de la JAC, era el seu component "massiu", abarcava molt i a molta gent. Recordem el que anteriorment ja hem apuntat de les setmanes de Joventut: arrossegava a molta gent i molts d'ells no tenien cap relació amb l'Església.

La crisi de la JAC a Catalunya no es nota fins els anys 70. Es a partir d'aquests anys quan el canvi és radical.

"El meu antecessor, com a consiliari diocesà de la JAC, plantejava el moviment com una organització del temps de lleure, farem un festival... Llavors, quan jo entro de consiliari, el canvi representa entrar en un compromís del canvi social i polític. Aquest moviment era la JAC dels anys 70. Era una vertent completament diferent de la plantejada en els inicis. Hi ha un moment de ruptura entre el que havia estat la JAC abans del 69 i el que és a partir del 69".⁸⁹

"A mesura que es va esgotant la font normal de grans assemblees, el moviment es va debilitant i el moviment es va fent més elitista, nuclis més bons, és gent que té menys relació amb el poble. Arriba un moment (cap a l'any 1971) que són nuclis molt macos, però són molt pocs i amb un gran perill de desarrelament".⁹⁰

El consiliari de la JAC catalana en aquesta època era Mn. Josep M. Balcells, avui secularitzat, i entre els seus militants cal fer

---

⁸⁹ Entrevista amb en Joan Font, consiliari de la J.A.C del Bisbat de La Seu d'Urgell en els anys 70. Avui secularitzat.

⁹⁰ Entrevista amb Josep Gonell, consiliari de la J.A.C de Tortosa.

esment d'en Josep Pau d'Arbeca i d'en Jaume Antic, tots dos parlamentaris a Madrid pel P.S.C., entre d'altres.

Tot això va significar el final del moviment de la JAC, "ja no s'arrossegava a ningú" -utilitzant l'expressió d'en Josep Ginestí- que fins als anys 70 va ser dirigent europeu de la JAC després de ser-ho a Catalunya i a nivell d'Estat Espanyol.

En la dècada dels 80, de la mateixa manera que en el món obrer, s'intenta dinamitzar les restes del moviment de la JOC i iniciar la JOBAC, en el medi universitari hem vist tot el procés fins arribar al MUEC i també en el medi comarcal s'intenta reprendre el moviment de la JAC.

Encara que de manera diferent, com diferents havien estat els seus inicis i el seu desenvolupament, també l'Escoltisme confessional de la D.D.E. - Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi- es va veure obligat a trobar "la seva nova dinàmica" en el nou context social que s'anava configurant.

A finals de la dècada dels 60, en Jaume Lorés, en un article a la revista Serra d'Or, deia que l'Escoltisme estava perdent empena.

"Si en la dècada anterior, l'Escoltisme conservà un seguit de coses que han estat imprescindibles en l'actual situació del país, després s'ha limitat a divulgar -o adaptar- un seguit de troballes que la joventut ha realitzat al marge de l'Escoltisme... Els benpensants locals, fa deu anys, consideraven l'Escoltisme revolucionari i perillós; avui els sembla un mètode idoni perquè la quitxalla esdevingui eixerideta, i prou atrevit perquè absorbeixi satisfactòriament les revoltes dels adolescents".⁹¹

---

⁹¹ Jaume Lorés "Situació i problemes de l'Escoltisme". Serra d'Or, 15 de novembre de 1968.

El procés accelerat de secularització que anava sortint cada vegada més a flor de pell en la societat catalana i el desencís provocat per la frustració de les esperances posades en els efectes que tindria el Concili, van tocar de ple l'altre aspecte important del moviment: la seva confessionalitat. Els consiliaris-líders del moviment (R. Pedrals, F. Bassó, J. Matas. L.M. Xirinachs...) i més representatius del període ascendent del mateix ja no hi eren. Els que encara quedaven "anaven perdent la seva influència educativa. Ha passat de comptar en tot, a comptar molt poc. Potser valdria la pena recentrar les coses i recuperar la confiança en la nostra tasca".⁹²

L'Escoltisme veia cada vegada més clarament la necessitat de retrobar la seva identitat en un context molt diferent d'aquell on havia tingut la màxima valoració social. El 25 d'abril de 1976 es reuneixen a Montserrat 250 persones representatives de les diferents associacions escoltes catalanes per a commemorar l'aniversari de la mort de Mn. Antoni Batlle i la publicació d'un manifest conjunt. Aquest manifest era un signe del fet que s'anava ràpidament a la constitució de la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge, però, a la vegada, representava un esforç per a clarificar la identitat i el paper de l'Escoltisme en les noves circumstàncies davant l'opinió pública.⁹³

Tot aquest "ressuscitar de les cendres" es produeix en uns moments socio-polític-econòmic-culturals totalment diferents, que res tenen a veure amb les circumstàncies de les dècades anteriors. La transició política, amb tot el que això va representar, era el que marcava les pautes d'aquells moments.

---

⁹² Genís Samper "La lletra d'estiu als consiliaris" 20 de juny de 1974.

⁹³ Albert Balcells i Genís Samper "L'Escoltisme català (1911-1978)". Ed. Narcanova, Barcelona 1933. Pàg. 373.

Per altra part, l'Església, que en les darreries del franquisme havia iniciat un tomb de la mà de D. Vicente Enrique Tarancón com a president de la Conferència Episcopal Espanyola, anava intentant trobar el seu lloc en la nova situació. Ja no tenia l'exclusiva de "la religiositat", havia perdut el monopoli i havia d'entrar en la dinàmica del mercat per a poder vendre el seu producte. El rebrot dels moviments anaven marcats, evidentment, per totes aquestes circumstàncies. Els dirigents dels anys 50 i 60 ja no hi eren. La majoria dels consiliaris que havien estat els líders indiscutibles dels moviments en les dècades anteriors s'havien secularitzat, i els pocs que encara continuaven estaven profundament marcats per tot el que havia succeït. A partir d'aquests moments, s'inicia una nova etapa en la història dels Moviments de Joves d'A.C. i de l'Escoltisme, que ja no forma part del marc referencial de la meua recerca.

III. LA CONSTATAÇIO D'UN FET:
ELS POLITICS PROVINENTS DE MOVIMENTS CRISTIANS

La trajectòria dibuixada en el capítol anterior ens manifesta clarament un procés que acaba amb la desfeta d'una eufòria. Tota l'empenta dels moviments, molt forta en la dècada dels anys 60, cal situar-la en l'òrbita del Concili Vaticà II que, per obra i gràcia de Joan XXIII, va convulsionar l'endormiscada consciència catòlica.

A casa nostra, el Concili Vaticà II va tenir una repercussió molt forta, perquè aquest Concili, no solament tenia una importància estrictament eclesial, sinó que suposava el que podríem anomenar "condemna" d'un seguit de coses que el país patia des de feia anys:

- el Concili confirmava, d'una manera o altra, que la millor manera de viure políticament i socialment la llibertat era el sistema democràtic.
- el Concili Vaticà II proclamava els drets fonamentals dels pobles.
- el Concili Vaticà II esdevenia un fet polític en el nostre país que recordava a l'Església espanyola que les benediccions que el nacional-catolicisme li havia donat des d'un bon començament, normalment, tenen -i de fet havien tingut- conseqüències desastroses.⁹⁴

Malgrat això, es va constatar la impossibilitat que el "nou esperit del Concili Vaticà II" s'imposés a l'autoritarisme jeràrquic del nostre país. Tot semblava indicar que encara no estava solucionat "cristianament" el conflicte dels anys 1936-1939.

---

⁹⁴ Un exemple de la incidència que va tenir en el nacional-catolicisme el Concili Vaticà II queda reflexat en l'anècdota següent:

- "Descúbrame más cosas D. Ricardo de la Cierva, que Ud. sabe mucho de Franco. ¿Cual fue el mayor disgusto que se llevó en política el Generalísimo?
  - El Concilio Vaticano.
  - ¿Qué me dice?
  - Como lo oye... Porqué pensó en la repercusión política que tendría en España.
- P. Chao. "La Iglesia que Franco quiso", Ed. Mañana, Madrid 1976, pág. 66.

Aquesta actitud jeràrquica va tenir una conseqüència clara: una decepció institucional per part de la majoria de militants dels moviments cristians. Aquesta decepció, a més del desencís, va provocar moltes desercions per part de cristians fins ara inquiets i innovadors. Però altres grups de cristians que continuaven creient que la fe encara tenia un paper a jugar en el món actual, sobretot en la construcció d'una societat més justa, van optar per a mantenir "les seves vivències de fe" d'una manera que podríem anomenar "no-legal" als ulls de la institució eclesiàstica: les Comunitats de base, els Cristians pel Socialisme, les Comunitats Populars... etc.⁹⁵

No es tracta de l'existència de dues esglésies a Catalunya. Però dintre de l'Església coneguda com a tal, i frenat per la jerarquia, hi trobem, com en la dècada dels anys 60, un sector que segueix entossudit a presentar al món d'avui una fe vàlida, plausible, que no es retardi respecte a una història que avança ràpidament.⁹⁶

---

⁹⁵ Una reflexió seriosa i crítica sobre aquesta temàtica la podem trobar a: Lluís Duch "El present de la nostra Església", Qüestions de Vida Cristiana, Núm. 75/76. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1975. Pàgs. 134-144.

⁹⁶ Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)". Ed. Llar del Llibre. Barcelona 1988, Pàg. 333.

1. La realitat canviant dels anys 70

A partir de l'any 1975 la realitat i les perspectives del país canvien substancialment. Els partits polítics i les centrals sindicals van sortint a la llum pública i són legalitzats.

Amb l'aparició d'aquests partits i sindicats, apareixen també els seus líders i els seus militants amb noms i cognoms. A partir d'aquests moments es va coneixent "qui és qui" i "què és què".⁹⁷

La normalitat de les llibertats democràtiques va definint novament els espais i situa les institucions i associacions en el terreny que els pertoca. Les polítiques en el terreny polític i les religioses en el terreny religiós. A partir de l'any 1975, aquest canvi de panorama evidència socialment un fet: la militància cristiana és quasi irrellevant, els moviments de militants cristians semblen inexistents. Es en aquests moments que es palpen les conseqüències de la crisi dels moviments de joves cristians que va tenir lloc a finals dels anys 60. Per altra part, els nous

---

⁹⁷ En els darrers anys del franquisme, tot i que la clandestinitat era una norma obligatòria, en segons quins medis s'anava coneixent els noms dels partits que més o menys es bellugaven, però difícilment sortien els noms i cognoms de les persones militants d'aquests partits. La majoria de vegades, fins i tot en els mateixos partits, les persones eren conegudes únicament pel anomenat "nom de guerra".

A partir de finals dels 70 i en la dècada dels 80 s'han publicat diferents estudis que fan referència a la política de la clandestinitat i als diferents partits o moviments que anaven bellugant aquesta política clandestina. Anterior a tots aquests és el llibre d'en Sergio Vilar "Protagonistas de la España Democrática: la oposición a la Dictadura" que va ser editat primer a París l'any 1968. Malgrat tot, és difícil trobar una anàlisi global, seriosa i documentada de quina era la dinàmica en aquells moments i de qui portava aquesta dinàmica. En els estudis d'alguns partits polítics: Joan Marcei "Convergència Democràtica de Catalunya", Ed. Siglo XXI, 1988 i Gabriel Colomé "El Partit dels Socialistes de Catalunya", Ed. 62, 1989 entre altres, hi podem trobar elements que ens situen en l'època de la clandestinitat i de les persones i grups que en aquells moments es movien, que són en l'origen dels partits que avui en dia existeixen. En aquest mateix context, cal situar estudis com: "Els estudiants de Barcelona sota el franquisme" d'en Josep M. Colomer i Calsina, Ed. Curial, 1978, o el d'en Joan Creixell sobre l'anomenada "Caputxinada", i també de l'A. Batista i J. Playà "La gran conspiració. Crònica de l'Assemblea de Catalunya". Ed. Empúries 1991.

Darrerament, diferents persones que van ser protagonistes de fets i accions durant aquella època escriuen les seves memòries: Joan Raventós "Amb un altre nom"; Xavier Muñoz "De dreta a esquerra. Memòries polítiques" Ed. 62, 1990; Carlos Barral "Años de penitencia"; Josep Espar-Ticó "Amb C de Catalunya", "Memòries polítiques 1936-1963", Ed. 62, 1994; Gregorio López Raimundo "Escrits-cinquanta anys d'acció, 1937-1988"; Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona "Nous Horitzons", 1994; Lluís M. Xirinachs "La traïció dels líders" entre altres.

moviments que naixien (JOBAC, MUEC...) encara no eren prou reeixits i anaven també marcats per la crisi dels seus antecessors. Junt amb aquests, calia trobar el seu rol en la nova època que s'iniciava. S'havia acabat l'època en la qual el fenomen religiós anava molt unit al fet nacional català, a la recuperació democràtica i a la lluita obrera. Tot això podia i pretenia tenir vida pròpia.

En canvi, els partits polítics apareixien amb gran força i amb una militància que semblava molt nombrosa i que anava creixent. Aquest tipus de militància "pública i legalitzada" era una novetat després de més de 40 anys de règim totalitari.

En tot aquest nou context, es constata de manera molt clara la presència d'antics militants dels moviments de Joves d'A.C. (JAC, JEC, JIC, JOC), d'antics membres de Minyons Escoltes i d'altres moviments o entitats d'Església en les files d'aquests diferents partits polítics que van sortint a la llum pública. Com més es normalitza la situació, més clara és aquesta constatació. Aquesta presència no es limita als antics militants cristians, sinó que també hi trobem la presència de ex-capellans i ex-religiosos (i amb menys incidència, la presència de capellans en actiu). Un altre aspecte a tenir en compte és que aquesta presència no es limita a la simple afiliació a un partit determinat, sinó que els noms de persones provinents dels col·lectius cristians esmentats els trobem entre els dirigents i capdavanters de molts partits amb un poder i prestigi força notables.

2. El pluralisme polític dels cristians. Un fet inqüestionable.

La contestació política, tant per part de la clerecia com per part dels laics, que a partir del Concili va començar a manifestar-se, es fa molt més notòria i pública en els inicis de la dècada dels anys 70 i es converteix realment en la principal font de conflictes entre l'Església i l'Estat.

La presència de capellans a les manifestacions de protesta, la utilització dels locals parroquials per a les reunions clandestines, les homilies i sermons que a partir de l'evangeli feien referència a fets "polítics" (per exemple a la detenció d'obrers sindicalistes), les innumbrables cartes signades per un gran nombre de laics i capellans responsables d'entitats i moviments de l'Església denunciant actuacions dels agents del poder polític que anaven contra els Drets Humans, les vagues de fam que sacerdots i laics van portar a terme... etc., aquestes i moltes altres accions denunciant les injustícies i impulsant el camí cap a la democràcia van ser una constant en la primera meitat de la dècada dels anys 70.⁹⁸

Tal com diu en Jordi López Camps⁹⁹:

"La llarga marxa del nostres països cap a la democràcia, ressorgint per damunt de la liquidació feixista i de la seva dictadura, ha gravitat sobre l'esforç quotidià de molts milers de persones que durant la llarga nit del franquisme

---

⁹⁸ Darrerament, en aquesta mateixa línia, s'han publicat estudis que esmenten molt detalladament tots els esdeveniments que van tenir lloc durant aquests anys. Entre d'altres, crec que alguns dels més importants són:

- Feliciano Blázquez "La traición de los clérigos en la España de Franco. Crónica de una intolerancia, 1936-1975". Ed. Trotta, Madrid 1991. Pàgs. 182 i ss.
- Guy Hermet "Los católicos en la España franquista. II Crónica de una dictadura." Ed. Siglo XXI, Madrid 1986. Pàgs. 415 i ss.
- Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)", Ed. La Llar del Llibre. Barcelona 1988. Pàgs. 335 i ss.

⁹⁹ Jordi López Camps "El pluralisme polític dels cristians", Ed. Avance, Barcelona 1977. Pàgs. 13 i ss.

han fet de la lluita per les llibertats polítiques, sindicals i nacionals l'objectiu de la seva vida. Dins d'aquest combat, han convergit en el front democràtic nombrosos sectors socials, tot fent possible la unificació d'esforços per aconseguir les aspiracions de llibertat àmpliament manifestades pel nostre poble. Dins d'aquests sectors, amplis nuclis de cristians han participat en un únic combat amb persones d'altres creences sense que la fe fos motiu de cap dramàtica separació o divisió del poble en lluita com molt abans ho havia estat".

Aquest text resumeix de manera molt entenedora una constant en la societat catalana i espanyola en general. El compromís polític de molts cristians en la lluita per la democràcia era un fet públic i evident. Això feia que aquests grups de cristians fossin etiquetats pels organismes oficials com a comunistes i separatistes. A finals d'agost de l'any 1975, més de vint-i-cinc entitats d'Església es reuneixen i funden "la Trobada Permanent d'Entitats d'Església".

"La motivació més immediata va ser donar resposta col·lectiva a la nova llei antiterrorista i a les situacions de greu injustícia que creava. Però la "Trobada" va ser molt present també (o en va estar l'organitzadora) en diverses i interessants activitats de reflexió, d'informació i coordinació a nivell intraeclesial. Una de les seves campanyes més importants va estar dirigida a la consecució d'una àmplia amnistia política i sindical, a l'establiment de les llibertats democràtiques i al reconeixement de la personalitat pròpia dels pobles català, basc i gallec dins l'àmbit de l'Estat Espanyol".¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ Joan Casañas o.c. Pàg. 376-377.

Entre els anys 1975 i 1976 són més les entitats que sorgeixen en la mateixa línia que la "Trobada": el Club Torsimany, el Grup dels Vint-i-quatre, l'Associació Catòlica d'Eclesiàstics... Són entitats com Pax Christi o Justícia i Pau que l'estiu de l'any 1976 convoquen "la Marxa de la Llibertat", que, després de les innombrables prohibicions i persecucions per part del ministre Fraga, altres grups i entitats varen agafar la direcció de "la Marxa de la Llibertat".

En aquells moments, quedava a l'anonimat, saber i conèixer si aquest compromís polític era un compromís polític "genèric" o "es realitzava a partir de la pertinença a un partit, moviment o organització concreta". La clandestinitat dels partits polítics era, encara, una exigència de les circumstàncies polítiques del moment.

Aquest anonimat per part dels cristians va començar a desaparèixer quan, el mes de març de l'any 1976, la Trobada Permanent d'Entitats d'Església va organitzar dues taules rodones sobre "El pluralisme dels cristians dins la societat" i "El pluralisme dins l'Església".

Alguns del protagonistes del debat van ser cristians militants de diversos partits polítics o organitzacions de l'oposició democràtica i representants, alhora, de diversos moviments cristians que es situaven -alguns d'ells- a una certa distància crítica de l'Església-institució. Entre els components de les taules rodones hi havia: en Josep M. Borri (Jesuïta i políticament situat a l'esquerra dels partits comunistes tradicionals), en Jordi Parpal (cristià i membre de Convergència Socialista de Catalunya), en Francesc B. Aragay (cristià i membre d'UDC), en Fèlix Martí (provinent de l'Escoltisme, responsable del Moviment Internacional d'Intel.lectuals Catòlics -Pax Romana- i col.laborador del PSC -ex-Reagrupament-) i Alfonso C. Comín (cristià i marxista amb un

itinerari polític que passava pel FLP, FOC, BR de Catalunya i finalment el PSUC)

Al final d'aquestes dues taules rodones organitzades per la Trobada Permanent d'Entitats d'Església, que van desenvolupar-se dins l'àmbit del fet religiós del Congrés de Cultura Catalana, es va fer públic un "Manifest sobre el Pluralisme":

"TROBADA PERMANENT D'ENTITATS D'ESGLÉSIA, que va néixer i ha intentat desenvolupar-se en tot moment en un ambient d'autèntic pluralisme per a aprofundir el tema i ajudar als membres de les entitats agrupades al seu estudi, amb una crida a tots els cristians del nostre poble, va organitzar dues taules rodones amb col·loqui els passats dies 24 i 31 de març: una sobre el pluralisme dels cristians en la societat, i l'altra sobre el pluralisme dins l'Església.

Fruit de la reflexió, després d'elles, i intentant recollir tant l'esperança que un dia va fer néixer en nosaltres el Concili Vaticà II, com l'esperança amb què es viu el procés polític actual.

MANIFESTEM que:

ENTENEM que el manament nou d'amor al germà obliga a tot cristià a responsabilitzar-se en els afers socials i polítics.

ENTENEM que tot cristià, com a lliure que és amb la llibertat dels fills de Déu, pot i cal que faci aquella opció social i política que més satisfaci el seu anhel, pluralisme d'opcions que no té altre límit que la convivència social; car justícia, igualtat, fraternitat i solidaritat (fonamentals i base dels Drets Humans) són valors evangèlics.

ENTENEM, per tant, que tota opció política que s'hagi fet basada en els Drets humans i valors evangèlics cal que sigui respectada, per radical que sigui o sembli, fins i tot per la jerarquia eclesiàstica, car moltes vegades les opcions aparentment més radicals són les que més responen a les profundes aspiracions de justícia social i de fraternitat humana que avui es manifesten arreu del nostre poble.

ENTENEM que ningú no pot pas afrontar en nom de Crist o de l'Església la seva pròpia opció a la del germà.

ENTENEM, a més, que aquest pluralisme, que és un dret del cristià en la seva actuació política, li ha de ser reconegut i respectat també en el si de la comunitat de la fe; a l'establiment dels Drets Humans fonamentals en la societat civil hi ha de respondre -en l'Església- el reconeixement dels drets fonamentals dels fills de Déu.

ENTENEM que l'estructura monolítica de l'Església -que fàcilment confon unitat amb uniformitat- és causa de divisions i trencaments. Tota diversitat d'opció dins d'una línia evangèlica no representa dispersió sinó expressió d'una mateixa llibertat.

Per tot això, Trobada Permanent d'Entitats d'Església es proposa impulsar la mútua comunicació entre els cristians de diverses línies, amb el convenciment que aquesta pluralitat en les formes de viure la fe no ha de ser destorbada o només tolerada, sinó respectada, compresa i recolzada, ja que és una font de riquesa i de vitalitat per a la mateixa Església."

Barcelona, Pasqua de 1976.

El mes de juny de l'any 1977 hi ha les primeres eleccions legislatives de la democràcia. Aquesta nova situació influeix enormement en les opcions i processos personals de molts cristians que fins el moment militaven, o formaven part, en organismes o entitats confessionals com les que anteriorment hem esmentat. Els comentaris més sentits durant aquell temps eren: "ara ja no cal: ja hi ha els camins normals".¹⁰¹

Aquests "camins normals" eren els partits polítics i sindicats que anaven sortint de la clandestinitat, i amb ells apareixien els seus líders, els seus militants i les persones que els diferents partits proposaven per a ocupar llocs de responsabilitat en les diferents esferes del poder polític.

---

¹⁰¹ Joan Casañas o.c. Pàg. 379.

3. Les eleccions al Parlament de Catalunya

El 20 de març de 1980 tenien lloc les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, que el dia 10 d'abril del mateix any quedava constituït. Amb la legislatura 1980-1984, es reprenia l'activitat parlamentària i de govern a Catalunya interrompuda des de l'any 1938.

Anteriorment s'havien portat a terme diferents conteses electorals: les primeres Legislatives a nivell d'Estat espanyol van tenir lloc l'any 1977; l'any 1978 es porta a terme el Referèndum Constitucional; l'any següent (1979) les segones Legislatives. També l'any 1979 tenen lloc les primeres Eleccions Municipals. Són dades que marquen fortament els inicis de la transició democràtica i seria interessant analitzar, des de l'òptica d'anàlisi que plantejo en la meva recerca, quins són els orígens i el procés seguit per molts dels protagonistes d'aquests inicis de la transició.¹⁰²

Jo em limito als Diputats dels diferents grups parlamentaris o dels diferents partits que van sortir elegits en cada una de les conteses electorals al Parlament de Catalunya que han tingut lloc des del mes de març de 1980, fins a les del mes de març de 1992. Segurament que aquests límits condicionen -en tota la seva amplitud- que es vegi la importància i embalum del fenomen que podríem anomenar "traspàs de militància". Però la "constatació" que portaré a terme és prou significativa i sòlida de cara a l'objectiu de la meva recerca. El nombre d'escons parlamentaris era -i és- de 135. Són quatre les eleccions al Parlament de Catalunya que contemplo en la meva recerca:

---

¹⁰² Desconec si s'han portat a terme molts estudis al respecte. Un que no ha tingut molta difusió però que entra de ple en la temàtica és: José Bada, Bernardo Bayona, Luis Betes "La izquierda ¿de origen cristiano?". Zaragoza, 1979.

- Les primeres, el dia 10 d'abril de 1980
- Les segones, el dia 29 d'abril de 1984
- Les terceres, el dia 29 de maig de 1988
- Les quartes, el dia 15 de març de 1992

La perspectiva que jo tinc en compte és, tal com he expressat anteriorment, constatar el pes que en cada una d'aquestes legislatures ha tingut la presència de persones provinents dels diferents moviments cristians que constitueixen l'objecte de la meua recerca.¹⁰³

Segurament que si no em limités al col·lectiu concret dels parlamentaris sinó que obrís les perspectives a nivell de militants dels diferents partits polítics, els resultats podrien ser uns altres. Malgrat això, crec que la constatació d'una presència notable en les esferes de govern de polítics provinents dels diferents moviments cristians pot ser clau per a entendre "el rol" que aquests moviments van jugar en el seu moment.

No pretenc dir que les dades que jo presento "siguin exhaustives" ni que hagi pogut "controlar" tots i cada un dels parlamentaris que provenen dels diferents moviments cristians o de l'Escoltisme. Hi ha una manca important de "fonts documentals" que no permeten una aproximació acurada al respecte. Això ha suposat un esforç i un treball de camp important per arribar a conèixer mínimament el pes i la importància del fet.

La relació nominal dels parlamentaris provinents dels Moviments d'Església en cada una d'aquestes quatre legislatures es troba en l'annex I. A més del nom, hi consta la professió, l'edat, el

---

¹⁰³ No entra en el context de la meua recerca fer un estudi de les eleccions: el nombre de partits que es varen presentar, les diferents posicions d'aquests partits, la seva implantació territorial, les característiques del electorat... etc. Totes aquestes qüestions ha estat prou analitzades per l'Equip de Sociologia Electoral de la U.A.B. en diferents estudis publicats per la Fundació Jaume Bofill en la col·lecció titulada Estudis Electorals.

moviment del que provenen i el partit o grup parlamentari que representen, en el moment que varen ésser elegits diputats.

3.1. Algunes dades complementàries

El seguiment dels fets succeïts durant les quatre Legislatures del Parlament de Catalunya és ja una constatació prou significativa de la incidència que els Moviments d'Església han tingut en la configuració del "cos polític" que ha treballat tot el procés de la transició democràtica a Catalunya.

Amb el llistat i les dades que exposo en l'annex II, intento únicament obrir una mica més la perspectiva i deixar entreveure que aquesta circumstància no va ser exclusiva de les diferents candidatures al Parlament de Catalunya, sinó que ha estat present en els diversos estaments de gestió política com són els Ajuntaments i els Diputats del Parlament de Madrid i Parlament Europeu.

Unicament i exclusiva vull, en certa manera, "complementar" la constatació anterior. Es fruit d'una lectura del llistat de Diputats catalans al Congrés de Madrid durant dues Legislatures: la de les Eleccions de 1989 i la de les Eleccions de 1993. I, per altra part, d'una aproximació a la composició d'alguns municipis de Catalunya fruit de les Eleccions de l'any 1991.

Aquesta aproximació a uns determinats Ajuntaments, que en un principi volia obeir a uns criteris prèviament establerts en funció del seu nombre d'habitants (els municipis de més de 20.000 habitants), i per altra part, la seva ubicació geogràfica (els municipis capitals de comarca, tinguessin o no els 20.000 habitants), em suposava un treball molt laboriós per la manca d'informació al respecte i no m'ha estat possible portar-la a terme.

Però tot i les dificultats, crec que es important conèixer, malgrat que sigui lleugerament, si aquest fenomen que hem observat i constatat en les esferes parlamentàries es dona també a nivell polític municipal on hi podem trobar la presència dels militants més de la base. Per altra part, també ens permetrà apropar-nos a l'àmbit geogràfic en el qual es van moure els moviments cristians. Limitar-nos, únicament, a les esferes parlamentàries ens podria donar un visió limitada i potser elitista dels camps i dels medis en els que aquests moviments es van moure. Anteriorment, ja he advertit que no es tractava d'una anàlisi exhaustiva, sinó d'una aproximació a una realitat que, de ben segur, és molt més ample de la que quedarà reflexada però que, malgrat aquesta limitació, no deixa d'ésser molt significativa de tot el que ha passat.

Cal també tenir en compte que algunes persones que són alcaldes han estat esmentats ja en el llistat de parlamentaris. Aquesta situació es dona amb molta freqüència, sobretot quan es tracta de municipis importants, però també succeeix en municipis de dimensions reduïdes.

La composició consistoris era fruit de les eleccions que van tenir lloc l'any 1991 i que varen acabar el seu mandat la primavera de l'any 1995.

Es possible que des de la recollida de dades que exposo en els annexos (octubre, novembre i desembre de 1993) fins al final de les legislatures s'hagin produït alguns relleus en la composició tant a nivell parlamentari com d'algun consistori. Em refereixo no als possibles canvis polítics produïts per alguna moció de censura o per algun "trànsfuga", sinó senzillament als canvis que es poden haver produït perquè alguns dels components del Parlament o consistori, sigui de la candidatura que sigui, i per les causes que sigui, hagi deixat el seu lloc.

Les unitats geogràfiques bàsiques en les que agrupo els municipis són les nou regions en les quals està dividit el territori català amb les respectives comarques que cada una d'aquestes regions inclou.

Tal com he dit anteriorment la relació nominal dels polítics, tant dels estaments parlamentaris com dels diferents consistoris que provenen de Moviments d'Església es troba en els annexos.

4. Algunes consideracions puntuals a l'entorn de les dades que consten en els annexos

No pretenc, en aquestes reflexions, contemplar totes i cada una de les persones que són esmentades en els llistats dels annexos.

Solament pretenc remarcar alguns dels aspectes que, a partir de les dades, s'han de tenir en compte per comprendre i resituar millor l'entramat del meu plantejament. El meu propòsit, ho he explicitat en el començament del capítol, és únicament fonamentar amb dades concretes l'afirmació que molts dels nostres polítics que avui en dia estan situats en algunes de les esferes de govern, o sigui que són polítics professionals, van formar part durant uns anys concrets de la seva vida d'algun moviment cristià d'Església. Dit d'una manera més objectiva i sociològica, un dels agents que han intervingut en el seu procés de socialització i aprenentatge ha estat els moviments cristians i d'Església.

Com es pot constatar en les dades dels annexos hi ha una presència de molts i diferents moviments. No tots els podem enquadrar dins del marc dels moviments que són objecte de la meva recerca. Malgrat això, no podem oblidar que la matriu de tots aquests moviments és la mateixa: són Moviments d'Església. Entre aquests cal remarcar les CC.MM. i les seves diferents seccions o activitats que durant la dècada dels anys 60 van tenir una presència molt notòria en uns camps i medis concrets i específics: principalment, i sobre tot, en el món i medi universitari i a través de la dita "Acadèmia de la Llengua Catalana".

En aquest mateix context hi podem situar "Les Rutes Universitàries a Montserrat" que aplegaven centenars de joves de diferents àmbits universitaris i no, precisament, tots creients. Però sí que cal tenir present que aquestes Rutes Universitàries eren promogudes i dirigides per militants dels diferents moviments cristians presents en la Universitat. D'aquí que la presència de militants de

moviments cristians (JEC...) o també de persones procedents de l'Escoltisme... etc. fos molt notòria.

El fet que limiti i centri el meu estudi en uns moviments concrets no exclou que, a l'hora de fer la lectura de la trajectòria de molts dels polítics, tingui en compte aquest ventall més ample que referma més la meva hipòtesi central de la recerca: l'Església catòlica és font de quadres i dirigents polítics en la Catalunya de la transició.

En aquests mateix context podem situar-hi els que han significat el seu pas per entitats, moviments o associacions com, per exemple, Cristians pel Socialisme, Equips de Matrimonis de la Mare de Déu, Càritas, Pax Christi... etc. Alguns d'aquests moviments, com per exemple les CC.MM., valdria la pena que algú en fes un estudi seriós.¹⁰⁴

En alguns casos concrets ens trobem amb polítics que "fan constar" la seva col.laboració amb entitats com, per exemple, el "Grup Cristià de Drets Humans", col.laboracions amb la revista "Serra d'Or"... etc. que no forçosament significava una "militància" en un moviment cristià. Alguns d'ells podien mantenir, fins i tot, una actitud agnòstica. Però la pertinença i "militància" en aquests grups sí que suposava entrar en un context i una dinàmica on la influència dels líders eclesiàstics del moment era clara i evident. No cal tampoc posar en dubte que, per a més d'un, era la única possibilitat que tenien d'expressar les seves opinions o lluitar contra situacions injustes.

Una de les coses significatives que es desprèn d'aquestes dades és la diferència en quan als moviments de procedència entre dues

---

¹⁰⁴ Un estudi que s'apropa força a tota aquesta perspectiva és el d'en Francisco J. Carmona Fernández "La Compañía de Jesús y el liderazgo católico en la Barcelona de los cuarenta", editat per la Universidad de Granada el 1994, col. Biblioteca de Ciencias Políticas y Sociología.

línies molt clares principalment dins l'àmbit parlamentari. Per una part, ens trobem els "Grups cristians catalanistes", que eren els hereus dels moviments de l'avant-guerra (el Grup Torras i Bages, alguns militants d'UDC, el CC...) i, per l'altra part, els militants dels nous moviments que van anar sorgint a partir de la dècada dels anys 50.

Aquest és un aspecte que ha estat tractat i descrit en l'anterior capítol. Aquesta diferència no vol dir una separació i un tall radical. Una certa connexió hi és: la podem constatar, per exemple, tant en els inicis de recuperació de l'Escoltisme en la postguerra, com en el sorgiment dels nous Moviments d'A.C. Alguns, tal com consta en les dades dels annexos, són col.laboradors en moltes activitats que el moviments dels anys 50-60 van desenvolupar.

Cal també tenir present que més d'un dels polítics esmentats en els annexos, ha passat pel Seminari o ha pertangut a alguna ordre religiosa i que més d'un ha exercit el ministeri sacerdotal durant uns anys.

De totes les dades exposades, resulta evident que no hi ha una "uni-direccionalitat" per part dels polítics provinents dels diferents Moviments d'Església a l'hora de militar en un partit. Els trobem presents dins l'ample ventall de partits que componen tant el Parlament de Catalunya com el de Madrid i d'Europa, i les diferents Administracions Municipals. Això no vol dir que en uns partits concrets no hi puguem trobar un nombre més important de polítics que provenen d'un moviment determinat. A tot arreu hi ha de tot, i en bona part també depèn de quin és el partit majoritari tant en el Parlament com en els diferents Ajuntaments.

Però, per exemple, l'Escoltisme és el moviment per on han passat la majoria de polítics del PSC i també d'ERC esmentats en els annexos; a CiU els provinents dels Moviments d'A.C i també de

l'Escoltisme; a IC els provinents de la JOC i també de la JEC i l'Escoltisme...

Resumint breument i de manera quantitativa, el pes que la presència d'antics militants dels Moviments d'Església ha tingut en les quatre Legislatures del Parlament de Catalunya, hem pogut constatar que:

- en la Primera Legislatura, dels 135 diputats elegits, 31 (o sigui el 23%) provenien de moviments o entitats d'Església.
- en la Segona Legislatura, dels 135 diputats elegits, 53 (o sigui el 39%) provenien de moviments o entitats d'Església.
- en la Tercera Legislatura, dels 135 diputats elegits, 59 (o sigui el 43%) provenien de moviments o entitats d'Església.
- en la Quarta Legislatura, dels 135 diputats elegits, 45 (o sigui el 33%) provenen de moviments o entitats d'Església.

A partir de les primeres eleccions del 1980 es dibuixa una corba ascendent molt forta fins a les eleccions del 1992.

Sense cap mena de dubte, el pes fort recau en la Tercera Legislatura, que és la que comprèn el període que va des del mes de maig de 1988 fins al març de 1992. Caldrà veure què passarà en les properes de l'any 1996. En l'àmbit municipal, tenint en compte els límits que tenen les dades exposades en l'annex, ens trobem que quasi un 29% (exactament un 28,4%) dels polítics que configuraven els consistoris provenien de Moviments d'Església. Es en aquest medi on hi trobem majoritàriament els polítics provinents dels Moviments especialitzats d'Acció Catòlica, excepte la JEC, i també de l'Escoltisme. Signe inequívoc de quina va ser la incidència d'aquests Moviments en els diferents àmbits territorials de Catalunya.

La dinàmica política de finals dels anys 90 va posant en joc les generacions que han d'ocupar les seus del staff polític i que no tenen res a veure amb les dels anys 50, 60 i 70.

Ja no són les generacions fruit de l'antifranquisme, que des de diferents angles, medis, ideologies i perspectives possibilitava (fins ara ha possibilitat) tenir uns punts comuns i uns objectius per a assolir i consolidar.

No hi ha dubte que si obrís més el marc on situo la recerca i contemplés els dirigents i militants dels diferents partits, la constatació encara seria més evident. S'entreveu clarament que la presència en els diferents partits polítics de persones provinents dels moviments cristians és un fet remarcable en la Catalunya de la transició. I aquesta etapa política de la transició ve fortament marcada pels aprenentatges fets per aquests polítics en els diferents moviments cristians.

Els Moviments d'Església van jugar un paper "social" molt important en la nostra història recent. Endinsar-nos en el funcionament d'aquests moviments i en la seva dinàmica formativa ens pot fer comprendre el perquè d'aquest procés.

IV. ELS PRINCIPIS INSPIRADORS DELS MOVIMENTS DE JOVES D'A.C.
I LA SEVA DINAMICA INTERNA: FORMAR LA PERSONA,
EVANGELITZAR EL MON, TRANSFORMAR LA SOCIETAT

Alguns dels aspectes que són objecte d'anàlisi del present capítol, han quedat insinuats anteriorment quan hem analitzat la trajectòria d'aquests moviments en les dècades dels anys 40, 50 i 60, i que ajudaven a comprendre l'evolució seguida fins a arribar a la crisi de finals dels anys 60. El que realment constituïa l'eix del capítol eren els fets que anaven determinant l'evolució i trajectòria dels moviments.

Però és evident que darrera aquests fets i aquesta trajectòria hi havia tota una filosofia i una concepció de la religió, de l'Església, dels moviments cristians, del món i de la societat d'aquells moments, del rol que tots aquests organismes havien de jugar, que va anar determinant i configurant tota la seva dinàmica interna de formació de les persones i de la seva projecció de cara a fora.

L'anàlisi d'aquests "principis inspiradors" és del tot necessària per a comprendre no solament el procés que aquests moviments varen tenir i el paper que en la societat catalana d'aquells anys varen jugar, sinó també per veure quins varen ésser els elements que anaven configurant la personalitat religiosa, social, política i cultural dels militants d'aquests moviments, i la trajectòria "del compromís" de molts d'aquests militants.

Es tracta de Moviments d'Església i, evidentment, la filosofia d'aquests moviments tenia com a base crear des de l'Església un estil de vida a partir d'una concepció creient-cristiana del món i de la realitat que envolta la persona.

Aquests principis van marcar la reflexió sobre la fe i des de la fe, i van motivar els militants cap a un aprofundiment i aclariment que ajudessin a viure aquesta fe en un món i en una societat que anava canviant. Alhora, aquests principis interpel·laven constantment sobre la fe en la realitat sòcio-cultural-política d'aquells moments.

1. Un punt de sortida: la dècada dels anys 40

No crec necessari fer una anàlisi detallada de quina era la filosofia de l'A.C. en els anys immediats de la post-guerra. Tal com hem vist anteriorment tot es basava en les relacions establertes entre Església i Estat, que varen concretar-se en el famós "nacional-catolicismo", reiteradament esmentat en molts estudis, on havien de fer de la fe i de la vida religiosa de la comunitat un element constitutiu i vertebrador de la nació espanyola. A principis dels anys 70, aquesta situació va ser viscuda com una desviació del catolicisme.¹⁰⁵

Aquest fet del nacional-catolicisme, en la praxis, tenia unes conseqüències clares i evidents:

- no permetia la creació d'un Estat legítimament secular
- no permetia la creació d'una societat lliure
- no permetia l'existència d'una Església lliure per a exercir la seva missió. Malgrat que teòricament s'afirmés aquesta llibertat, l'Església no podia gaudir de cap altra llibertat de la que tenia la societat espanyola.

Pràcticament ens trobem amb una Església "protegida" i a la vegada amb una Església "protectora". Això es concretava en la tutela per part de l'Estat de la fe catòlica, en les ajudes econòmiques que l'Església rebia, en la llibertat i seguretat per a fer totes les manifestacions públiques-religioses i en el reconeixement del dret d'associació en favor de les associacions apostòliques de l'Església. A cop d'ull, pot semblar que aquesta protecció que l'Església rebia, li donava una plena llibertat d'exercir la seva

---

¹⁰⁵. José Puente Egido "El nacional-catolicismo como desviación del catolicismo". Iglesia Viva, 1970. pàgs. 479-484.

missió i el seu ministeri. Però, per altra part, hi havia el compromís de l'Església com a "protectora" de l'estat establert que l'obligava a:

- legitimar el poder
- l'exercici d'aquest poder
- a les persones que governaven
- a les institucions político-governamentals establertes

Tot això va suposar, per l'Església, la renúncia a la defensa de l'exercici, per part dels ciutadans, dels seus drets de lliure expressió, associació, reunió etc... En definitiva la llibertat de l'Església quedava administrada per l'Estat.¹⁰⁶

Aquesta era la base d'on en els anys 40 sorgiren els principis inspiradors del moviment d'A.C. La filosofia que inspiraria l'A.C. d'aquells moments ens ve expressada pel discurs que en els anys 40 va pronunciar el vice-consiliari de l'A.C. espanyola, Dr. Moll, Bisbe de Tortosa, que va ésser reproduït en el Butlletí Eclesiàstic de l'Arquebisbat de Toledo.

"Esta A.C. no viene a hacer política. Formará a sus militantes en los principios de la teología cristiana, a cuya luz el derecho político y el internacional dieron una época de gloria religiosa a España que intentamos renovar. La A.C. será para el Estado cantera de la que tome para su política los hombres preparados que necesite. Será una A.C. concorde con la legislación católica del nuevo Estado Español. Así lo

---

¹⁰⁶ Tota aquesta qüestió està molt ben analitzada en l'obra inèdita d'Antonio Aguar Catalán "La Acción Católica a través de sus estatutos". Tesis presentada a la Facultad de Teología de Salamanca (Sección de Teología Pastoral), l'octubre del 1977.

prometí solemnemente en el discurso último que pronuncié en la clausura de la Asamblea de Mujeres de A.C. Así se aprobó en la mesa de Conferencia de Metropolitanos habida el pasado otoño.

Será siempre sumisa, respetuosa, deferente y obediente a la autoridad, en su esfera, del Jefe del Estado y de los organismos del régimen y gobierno de este país".¹⁰⁷

A jutjar per aquestes paraules pronunciades per la jerarquia eclesiàstica, "el compromís temporal", que en la dècada dels anys 60 seria un concepte "diabòlic" quan els militants dels diferents moviments se'l plantejaven com una exigència de la seva fe, també era una realitat en els anys 40, però d'un signe i color diferent, no era una exigència de la fe sinó de l'acord amb el poder establert.

Tota aquesta actitud triomfant mantinguda per part de la Jerarquia Eclesiàstica i que impregnava tota "la pastoral" de l'Església de la post-guerra, determinava molt clarament la dinàmica dels Moviments de Joves d'A.C. Repassant els textos dels discursos dels responsables de l'A.C. es fa evident que "l'esperit militar" impregnava "la vida" de la Joventut d'A.C.

Les paraules pronunciades pel General Enrique Uzquiano, cap de la casa militar del "Jefe del Estado" i president del Consell Diocesà dels homes d'A.C. de Madrid són molt eloqüents al respecte:

"Hay un paralelismo entre las virtudes castrenses y las que deben adornar a quien se inscribe en este ejército de la paz que es la A.C.. Ejército de la paz movilizado para restaurar todo en Cristo, con decisión de conquista, espíritu de

---

¹⁰⁷ "Boletín Eclesiástico del Arzobispado de Toledo" Núm. 96 pàgs. 276 i ss. 1940.

sacrificio y disciplina perfecta hacia la Jerarquía Eclesiástica".¹⁰⁸

Aquesta era la tònica dominant de la filosofia que impregnava el Moviment dels Joves d'A.C. en els inicis de la dècada dels anys 40. que va tenir la seva màxima expressió en la peregrinació "nacional" a Santiago de Compostela l'any 1948. Va ser la culminació de les il·lusions i fervors patriòtics i religiosos.

Val la pena remarcar que tota aquesta manera d'entendre l'A.C. ja va rebre un cop molt fort a l'acabar la segona guerra mundial. L'esperit imperialista del nacional-catolicisme va quedar molt tocat. En l'abans esmentada peregrinació a Compostela ja es va començar a parlar de les especialitzacions obrera i universitària. A tot això cal afegir el Concordat que l'any 1953 firmen l'Estat Espanyol i la Sta. Seu, que va suposar una certa descompressió del "corsè" que fins aquell moment oprimia a l'A.C. Val la pena dir que era un "corsè" acceptat i volgut per la Jerarquia Eclesiàstica espanyola.¹⁰⁹

A Catalunya, la tònica general era la mateixa que la de la resta de l'Estat. Quan hem fet l'anàlisi de la trajectòria dels moviments, les línies oficials inspiradors de la dinàmica de l'A.C. eren les mateixes. Es definia com la participació en l'apostolat jeràrquic, i els criteris que inspiraven aquest apostolat tenien unes connotacions sòcio-polítiques molt clares. Això no vol dir que al marge de la jerarquia anaven sorgint altres moviments que apuntaven clarament per unes línies de renovació que en la dècada dels anys 50 es varen anar solidificant. Recordem l'O.C.P.D., la

---

¹⁰⁸ "Revista Ecclesia" Núm. 20. 1942.

¹⁰⁹ En el Núm. 13 de la Revista Ecclesia de l'any 1953, en la seva editorial diu: "Las asociaciones de Acción Católica podrán desenvolver libremente su apostolado, bajo la inmediata dependencia de la jerarquía eclesiástica, manteniéndose por lo que se refiere a las actividades de otro género, en el ámbito general del Estado".

Cofraria de la Verge de Montserrat de Virtèlia, les CC.MM. els grups de la JOC, el centre dels Lluïsos de Gràcia...

2. Els inicis d'una nova dinàmica

Entrada la dècada dels anys 50 comença l'època d'una certa modernització econòmica a nivell de l'Estat espanyol que tindrà el seu punt àlgid en la dècada dels anys 60. Aquests inicis d'una nova època vénen marcats essencialment pel Concordat, esmentat anteriorment, i per l'acord amb els EE.UU., que varen representar un gran aval pel franquisme.

Malgrat aquesta circumstància, la pobresa i la misèria encara era un fet evident en molts llocs de l'Estat, i els processos migratoris cada vegada eren més forts. Catalunya, principalment la ciutat de Barcelona i la seva conurbació, es convertia en llocs d'assentament d'aquestes migracions i van aparèixer els grans nuclis de barraquisme.

S'estaven operant uns canvis importants -parlo concretament de Catalunya- en tot el que fa referència a les qüestions socials, culturals i també nacionals. Això provocà que emergissin grups i cercles que, captant el canvi que s'anava produint, adoptaven actituds més crítiques que, sota el control de la censura encara regnant, difícilment sortien a la llum pública.¹¹⁰

Com molt bé explica Joan Casañas¹¹¹, l'apropament a la realitat removia la fe fins molt endins i exigia canvis en l'Església. Malgrat aquestes exigències, en els aparells suprems de l'Estat i de l'Església es mantenia la voluntat per ambdues parts (la catòlica i la franquista) per conservar l'equilibri que va sorgir de la guerra civil.¹¹²

---

¹¹⁰ Un exemple clar de la situació que en aquells anys es vivia, respecte a tot el que comenten és el llibre d'en Joan Gomis "Memòries Cíviques. 1950-1975", edicions La Campana. Barcelona. Desembre 1994.

¹¹¹ o.c. pàgs. 117 i ss.

¹¹² Guy Hermet "Los católicos en la España franquista. Crónica de una dictadura.". Ed. Siglo XXI. Madrid 1986. Pàgs. 299 i ss.

Els Moviments d'A.C. es troben ben bé al mig de dues etapes. Oficialment, pràcticament es vivia encara en règim de cristianitat, però la realitat s'acostava, cada dia més, a una situació que podríem anomenar de civilització profana. En aquests moments els Moviments de Joves d'A.C. calia que trobessin un nous punts de referència que els ajudessin i orientessin en la nova situació que emergia amb molta força. En certs ambients, concretament en el medi universitari, ja s'hi troba la presència de grups com El Ciervo, (Joves Cristians Universitaris no dels Moviments d'A.C. sinó de les CC.MM. majoritàriament, familiarment educats en el franquisme) que, des de l'òptica de la fe, analitzen i critiquen durament els discursos oficials tan polítics com religiosos. Dins el medi obrer, al marge de l'apostolat jeràrquic, la JOC també hi treballava.

A Catalunya, i més concretament a Barcelona, amb el nomenament de Mn. Joan Batlles com a consiliari diocesà dels joves d'A.C., s'inicia un procés que anirà consolidant-se fins a la crisi de finals dels anys 60. En l'inici d'aquests procés hi ha una idea clau que marcarà tot el futur desenvolupament dels Moviments de Joves d'A.C.:

"En aquells moments hi havia grups catòlics que funcionaven fruit d'algunes institucions religioses, com poden ser els Jesuïtes amb les seves CC.MM. A un altre nivell ja hi havia l'Opus Dei que també anava agafant cos... Però nosaltres pensàvem dinamitzar els Moviment de Joves d'A.C. en la mateixa línia que portaven els moviments de Joves d'A.C. Europeus. Per dir-ho d'una manera més concreta: a l'estil i amb la metodologia de la JOC Això no era fàcil ja que, a nivell orgànic, es continuava amb l'esquema oficial, però amb el canvi de persones dirigents que vàrem fer amb la meva entrada com a consiliari, amb les que vàrem constituir un grup homogeni, vàrem anar el.laborant un cert projecte de

moviment agafant com a punt de referència els moviments europeus".¹¹³

Crec que és important remarcar uns aspectes que deixen molt clar una obertura forta d'aquests moviments: entrar en la dinàmica dels moviments especialitzats d'A.C. europeus, amb tot el que això comportava d'obertura i de canvi en el funcionament intern dels moviments.

Un principi clau en aquesta nova orientació dels moviments és l'adaptació a la realitat:

"La ideologia amb la que voldríem impregnar els moviments partia de l'adaptació a la realitat -realitat sobretot ambiental-. Perquè els moviments són en els medis obrer, rural, independent... Per nosaltres aquesta qüestió del medi tenia una dimensió catalana (país, comarques). Quan en reunions a nivell internacional, sobretot amb els francesos, parlàvem d'això, no ens entenien".¹¹⁴

Malgrat que l'estructura i l'organigrama dels moviments continuava sent el mateix, en la concreció de la dinàmica d'aquests moviments hi ha un canvi. Es consideren realment i molt conscientment Moviments d'Església i agents de la pastoral d'aquesta Església, però, conscients de la realitat del moment, veuen també clarament que la línia d'actuació ha de canviar totalment:

"Molta gent que tenia contactes amb l'Església, ja fos a través de la seva parròquia o de mossens en concret, quan en els anys 50 es comença a desvetllar aquest Moviments de Joves, deien: oh, tu! aquesta gent parla un altre llenguatge!

---

¹¹³ Entrevista amb Mn. Joan Batllés. Consiliari Diocesà de Joves d'A.C. a partir de 1953.

¹¹⁴ Entrevista amb Mn. Joan Batllés.

Perquè clar, nosaltres fem una ruptura amb la pastoral oficial de la postguerra. Nosaltres no prediquem la cristiandat, ni la unió de l'Església amb l'Estat sinó ben al contrari. Més aviat som crítics de tota una política i una actitud de l'Església oficial. Prediquem la catalanitat. Molt aviat comencem a fer campanyes en català, molts escrits eren en castellà perquè les imprentes tenien por de fer-ho en català". ¹¹⁵

Per altra part, la vivència d'Església i de la pastoral, tenia com a punt de referència tot un pensament teològic i cristià (d'origen europeu, principalment francès) que, malgrat les reticències vaticanes, feia temps que anava configurant el pensament teològic i pastoral dels capellans, promotors i líders dels moviments, que, posteriorment, s'anirà trametent als militants. Els teòlegs Yves M Congar, H. de Lubac, els pensadors com J. Maritain, E. Mounier... anaven configurant la teologia i el pensament cristià del moment. ¹¹⁶

Tota aquesta nova línia de pensament comportava un anar redefinint conceptes i línies d'actuació, així com buscar els instruments més adients per a la formació dels responsables dels moviments i dels joves que hi anaven entrant. Per part dels dirigents d'aquell moment hi havia una consciència molt clara del paper que els moviments jugaven -i jugarien- en una societat que es movia en unes situacions sòcio-política-religioses molt concretes i determinades.

"Teníem molt clar que les persones, els joves, mínimament inquiets tenien molt poques possibilitats de trobar el lloc

---

¹¹⁵ Entrevista amb Mn. Joan Batlles.

¹¹⁶ A tall d'exemple faig esment d'algun dels llibres importants que en aquells moments varen anar configurant el pensament.

- De Emmanuel Mounier, "La cristiandat difunta", "El personalisme", "Fe cristiana i civilització"
- De Yves M. Congar, "Jalons pour une teologie du laicat"

adequat per a canalitzar les seves inquietuds. Realment quines possibilitats hi havia? Hi havia la duresa de la política clandestina, que eren nuclis molt petits i tancats, el Frente de Juventudes o l'Església."¹¹⁷

Evidentment era qüestió d'iniciar una nova etapa, que el moviment i els joves que en formaven part anessin assimilant la nova manera de "fer apostolat". Per altra part, ens trobem en els inicis del canvi, del pas d'una situació imperialista i de domini a una altra de presa de consciència de la realitat. Era una mica com començar de nou. Molts dels conceptes i paraules que fins aquell moment havien estat utilitzats en un sentit calia redefinir-los d'acord amb la nova filosofia que anava impregnant el moviment i que havia d'anar forjant en els joves una nova manera d'entendre la seva acció, fruit d'una nova manera d'entendre i comprendre la realitat.

Tota aquesta nova visió del que havien d'ésser els moviments de pensar més en la formació dels joves a partir de la vida exigia trobar els mecanismes i la pedagogia necessària per portar-la a terme.

2.1. Nova concepció de la militància i les seves exigències

La paraula "militant" formava part ja del vocabulari de l'A.C. de la post-guerra. Però el sentit que se li donava i les característiques que se li atribuïen, com hem pogut apreciar anteriorment, eren les pròpies del "conqueridor", amo d'un imperi que cal estar molt atent de no perdre i anar eliminant tot el que pugui fer-lo trontollar.

Aquest model no era vàlid per a la nova dinàmica que s'iniciava en els Moviments de Joves. De la mateixa manera que tota la nova orientació tenia un model clar, els Moviments d'A.C. europeus

---

¹¹⁷ Entrevista amb Mn. Joan Batllies.

(principalment francesos), calia també definir adequadament el perfil del militant que el moviment volia produir a partir del jove que s'incorporava al moviment i dins el context dels principis inspiradors d'aquest moviment.¹¹⁸

No podem oblidar que en els inicis de la dècada dels anys 50, malgrat la davallada que el moviment d'A.C. havia experimentat en les seves quatre branques (nois-noies i homes-dones), la imatge que el militant era aquell "a qui li havien imposat la insígnia" després d'assistir a uns quants "cercles d'estudis" era encara ben viva. La nova orientació dels Moviments de Joves exigia a la vegada tenir clar "qui era i que era un militant d'A.C."

Aquestes reflexions emergien, no solament de tenir clar allà on es volia anar (el punt de referència dels moviments europeus), sinó també del moment concret que es vivia. El dia 14 de novembre del 1954, organitzat pel nou equip de dirigents diocesans, es va celebrar a Sant Cugat el "Dia del Militante". Les reflexions i comentaris que es varen fer després de la jornada varen ser molt significatius. Una mostra molt representativa de tot el que allà es va reflexionar i debatre és l'editorial del butlletí diocesà "Militantes". Els fragments d'aquesta editorial que reproduïm a

---

¹¹⁸ En la dècada dels anys 50 no existien publicacions autòctones al respecte. Els líders dels moviments s'alimentaven bàsicament de les publicacions estrangeres. Posteriorment, en la dècada dels anys 60, molts d'aquests llibres estrangers varen ésser traduïts i publicats per les editorials, Nova Terra, Estela... etc. i, per altra part, ja van aparèixer en aquesta època algunes publicacions pròpies sobre les bases, la filosofia, els principis i la metodologia que tenien i seguien els moviments especialitzats d'A.C. A tall d'exemple, Josep M. Totosa publica el llibre "Cap a on va l'A.C.?", Ed. Rurals. Barcelona. 1967, o també José A. Díaz, "La crisis permanente de la A.C." Ed. Nova Terra, Barcelona, 1966. El moviment pioner en publicacions, com en molts altres aspectes, va ésser la JOC, però en aquesta dècada dels anys 50 eren publicacions a nivell estatal, com per exemple "Como lanzar un grupo JOC".

La documentació que és a la base de tota l'anàlisi d'aquest capítol està formada pels escrits inèdits i anònims (molts d'ells escrits a màquina) que he trobat en arxius desordenats, o que consiliaris-líders del moviment en aquell temps m'han facilitat. De moment no hi ha un arxiu, si exceptuem el de la JOC, ordenat i sistematitzat dels moviments especialitzats d'A.C.

A més d'aquests documents inèdits, han estat bàsiques les revistes -la majoria multicopiades- que es dirigien als militants i als dirigents dels moviments. Arribar a aquestes revistes també ha estat difícil ja que tampoc es troben en cap arxiu oficial ni existeix un arxiu propi dels moviments. La font han estat petits arxius d'antics consiliaris o militants i documents trobats en el Centre d'Estudis Pastoral.

continuació són un signe evident, per una part de la presa de consciència del moment que es vivia:

"... en Sant Cugat nos reunimos una gran parte de los J.M. de l'A.C. diocesana. Muchas iniciales y mucho significado para tan poca gente. Concretándonos a la ciudad de Barcelona, unos trescientos J.M. escasos y poco menos para el resto de la diócesis. Hemos de meditar cada día nuestra pequeñez ante la gran concentración humana y, por tanto, juvenil de Barcelona y sus zonas de influencia. Es necesario, cada día lo repetimos, conocer los hechos de vida. Aquí tenemos uno, el primero, nuestro punto de partida"

I per altra part, el projecte del camí a emprendre:

"... en Sant Cugat se observó otra cosa: una vida cierta, real, más bien: un impulso común que recorría la presidencia hasta la última fila, en todos nosotros se formuló de manera decisiva una esperanza. La reunión no era una masa inerte realizando un "Acto de propaganda", era una juventud de A.C. que intenta crear una manera de ser y de obrar con fuerza de atracción".¹¹⁹

Aquesta celebració del "Dia del Militant", va suposar l'inici de l'elaboració de tot un nou cos ideològic-doctrinal que poc a poc havia d'anar penetrant i estructurant el Moviment de Joves d'A.C. El punt clau del qual depenia majoritàriament tota aquesta nova filosofia i educació dels joves era "entendre i fer entendre la nova concepció de la militància". Aquesta ve definida de la manera següent:

"El militant és aquell que ha comprès les seves responsabilitats de batejat i confirmat. Ha pres consciència

---

¹¹⁹ "Militantes". Boletín Diocesano de los Jóvenes de A.C. Barcelona. Deseembre 1954.

deis problemes de vida cristiana que se li presenten entorn seu i es compromet a aportar-hi les solucions necessàries per una acció organitzada dintre un moviment vinculat directament i immediata a la Jerarquia"¹²⁰

L'eix central d'aquesta definició de militant és, sense cap mena de dubte, prendre consciència de "cristià" i de les exigències que això comporta. Es evident que pel sol fet de viure en "la España catòlica" i complir els ritus obligatoris per a tothom (bateig, primera comunió, confirmació... etc.) i inscriure's a la Joventut d'A.C. no n'hi havia prou. Les exigències d'ésser cristià no estaven, precisament, centrades en el tancament d'una vida pietista, sinó tot al contrari: obrir-se de cara a fora i saber veure que la realitat no era tan catòlica com fins llavors s'havia dit, que exigia ser-hi presents, no per imperialisme, sinó a través de l'acció transformadora que els militants dels moviments haurien de portar a terme.

Utilitzant un tòpic, podríem dir que aquesta definició de militant deixa molt clar que "el militant no neix sinó que es fa". Per una part, s'indica clarament la idea de procés, de camí. I per altra part, la necessitat d'una actitud, d'una voluntat d'ésser militant. En els estatuts de la JOC (títol II, capítol IV, article 22 i 23) diu textualment:

"Ser militant no és pas un títol o una funció, sinó que és tenir una actitud apostòlica i missionera que es manifesta en l'acció. El militant jocista és el jove treballador que ha començat a comprendre la responsabilitat que té en la seva vida, davant les persones que l'envolten i els ambients on viu, descobrint així la seva missió en l'Església i el seu compromís amb ella."

---

¹²⁰ Transcripció d'un document inèdit escrit a màquina, elaborat pel nou consiliari i nous dirigents del moviment en la Diòcesi de Barcelona.

Amb diferents paraules s'expressen les mateixes idees i el mateix concepte del militant dels Moviments de Joves d'A.C. Malgrat que les especialitzacions dels Moviments de Joves que anaven sorgint (JAC-JEC-JIC) havien d'anar trobant el seu propi camí i que les circumstàncies del moment imposaven uns condicionaments, la JOC amb la seva organització, el seu funcionament la seva metodologia era el punt de referència clau. En el document esmentat anteriorment es senyalen també les condicions bàsiques perquè el militant progressi i sigui capaç d'entrar en la dinàmica educadora i formativa del moviment:

- Afany de descobrir l'Evangelí: ens fa descobrir la voluntat de Déu sobre les realitats humanes i no per a trobar una justificació d'una actitud imperialista i de domini.

- Esperit de revisió de vida: anar amb els ulls oberts a la recerca d'allò que, segons la llum de l'Evangelí, són problemes humans i que cal trobar-hi solucions.

- Sentit de moviment: l'apostolat del militant tindrà eficàcia a partir de la vida d'equip. Es aquest que li permetrà trobar el lligam entre la tècnica de l'acció i l'esperit que ha de guiar aquesta acció.

Aquests punts ens marquen realment els eixos que anirien estructurant la formació dels joves. L'aprenentatge de la militància en els Moviments de Joves d'A.C. passaria per aquí. Es tractava de tot un procés "de socialització" en uns valors i unes actituds que estructurarien i donarien coherència a una manera de veure la realitat, d'actuar en el medi i d'influenciar els altres. El militant havia d'assimilar, interioritzar tota una manera de fer per jugar el rol que la militància en els Moviments de Joves li demanava. No tothom servia per militant. S'anava dibuixant també, a partir de les característiques necessàries per ser militant (responsabilitat, compromís, coherència, domini de les situacions,

estudi... etc.) les exigències i el perfil dels que serien els dirigents dels moviments en les diferents esferes i nivells en els que els moviments estaven estructurats: diocesà, comarcal, poble, parròquia, equip...

Es en tot aquest context que cal situar-hi el paper important que hi varen jugar els capellans com a líders, indicadors i engrescadors dels diferents nuclis de militants. No solament Mn. Joan Batlles (consiliari diocesà, ànima del ressorgiment dels Moviments d'A.C.) i Mn. Bardés sinó també Mn. Josep M. Totosaus, Mn. Joan Bellavista, Mn. Josep Pou, Mn. Frederic Ràfols, Mn. Joan Alemany, Mn. Josep Bigordà, Mn. Josep Boix, Mn. Ramon Buxarrais, Mn. Josep M. Casas, Mn. Francesc Mestres, Mn. Joan Pellisa, Mn. Josep M. Rovira Belloso, Mn. Casimir Martí entre d'altres varen anar treballant en aquesta línia. De manera més anònima però tant o més important cal tenir present un bon nombre de capellans que exercien de vicaris a les parròquies de ciutats i pobles que en els seus darrers anys de seminari havien rebut ja la influència de superiors i professors (Mn. Joan A. Ventosa, Mn. Francesc Llopart, Mn. Joan Batlles) que els formaven i orientaven en aquesta línia pastoral. Aquests capellans tenien també les seves reunions com a responsables de grups de militants o, si es vol dir d'una altra manera, com a consiliaris dels grups de joves d'A.C. de les diferents parròquies.

Ben segur que en aquella època aquestes reunions varen ser una gran força i un instrument valuós pel moviment, a la vegada que l'esperit militant, amb tot el que això comportava, anava prenent cos en els diferents grups de capellans que es dedicaven a la joventut. El capellà tenia la missió d'ajudar que el militant visqués i aprofundís la seva vida espiritual i de fe, però a la vegada necessitava estar present i molt atent a tot el que passava per no encomanar una fe alienadora i una vida espiritualista i

desencarnada de la realitat. El capellà era també "un militant".¹²¹

Endegar aquesta nova dinàmica no va ser fàcil, ja que va ser també l'any 1953 quan es va començar a viure l'eufòria dels "Cursets de Cristiandat".

"Això dels Cursets de Cristiandat va crear-nos problemes perquè els efectes espectaculars dels cursets eren comparats per molts amb els més discrets i lents dels nostres moviments"¹²²

La dinàmica dels "Cursets de Cristiandat", permetia mantenir viva l'esperança d'un catolicisme imperialista i triomfant com el que es va viure en la post-guerra. En canvi la formació que proposaven els moviments exigia una "fe encarnada en la realitat".

Cal advertir que la JOC no va viure aquesta mateixa situació. Tenia molt assumida la seva filosofia de "la formació per l'acció" des dels seus inicis, malgrat els problemes i dificultats que tingué per sobreviure com a tal. En aquesta dècada dels anys 50 la seva situació es va normalitzant. Això no vol dir que el camí els resultés fàcil. En més d'un bisbat de Catalunya, concretament a Lleida amb Mrs. del Pino i a Tortosa amb el Dr. Moll, varen trobar greus i serioses dificultats per a poder funcionar. La seva vida de moviment "independent", malgrat entrar dins l'organigrama de l'A.C., els va comportar serioses dificultats. Tot i que els diferents moviments: JAC, JUMAC (futura JEC), JIC... assimilen la filosofia i metodologia de la JOC. La diversitat d'ambients i medis en els que es movien va senyalar camins diferents. Els barris

---

¹²¹ En les reunions de consiliaris, la revisió de vida era un punt de l'ordre del dia molt important i central, tant en les micro-reunions que agrupava capellans de territoris petits, arxiprestats, comarques...etc.. com a les macro-reunions que agrupava tots els consiliaris dels diferents moviments.

¹²² Entrevista amb Mn. Joan Batlles.

obrers on la JOC anava prenent cos res tenien a veure amb els altres medis on arrelaven els altres moviments. La JOC com a moviment va agafant força, no solament en l'àmbit català sinó a nivell d'Estat espanyol.¹²³

També a la JOC cal fer esment de la importància que en el seu desenvolupament varen tenir els capellans, ja per la seva feina de consiliaris, com per la seva presència com a vicaris en parròquies de barris obrers. En els inicis costava molt de trobar capellans vocacionats pel món obrer. Però, com hem vist en el capítol que he dedicat a la trajectòria històrica dels moviments, a la meitat de la dècada dels 50 l'equip de consiliaris de la JOC va agafant consistència. La majoria de consiliaris dels grups de militants de la JOC són els que a finals de la dècada dels anys 60, quan es dona la crisi forta dels moviments especialitzats, es fan responsables de les parròquies dels barris obrers i suburbis comproment-se fortament amb la dinamització social d'aquests barris.

2.2. Del "poder al servei"

Aquesta és la idea que millor pot expressar el canvi que s'iniciava en l'organització, dinàmica i funcionament dels moviments de la joventut d'A.C. La situació institucional de l'Església dins del context de la societat espanyola continuava sent el mateix, però això no impossibilitava que, en el seu si i sota la influència del pensament teològic i pastoral que provenia d'Europa, s'anés iniciant un procés que a la llarga seria conflictiu dins la mateixa institució.

Tota aquesta nova direcció es veuria refermada amb la presència de Joan XXIII a partir del 1958 com a Papa de l'Església i amb el Concili Vaticà II que, convocat per aquest mateix Papa i continuat

---

¹²³ Josep Castaño en el llibre "Memòries sobre la JOC a Catalunya. 1932-1970", té un capítol dedicat a la dècada dels anys 50, on queda molt clar l'enfortiment de la filosofia del Moviment de la JOC. pàgs. 63-113.

per Pau VI, tingué lloc entre els anys 1962 i 1965. La que podríem qualificar com "renovació" d'aquests moviments no es limitava a una senzilla reorganització. Aquesta renovació afectava el fons de la "seva ideologia". El nou funcionament necessitava, també, un nou pensament que li donés solidesa i sentit des de la perspectiva de moviment d'Església.

Aquest nou pensament comportava tenir una visió de l'Església no solament clericalista, sinó més pluralista, on els laics tenien un lloc i havien de jugar el seu paper. Es passava de considerar el laic com un súbdit, a reconèixer que ell també tenia una feina a fer.¹²⁴

Es dibuixa perfectament una nova fesomia de la dinàmica de l'Església que, per una part, trenca l'orientació exclusivament clericalista i, per l'altra, proclama clarament que el laic té la seva missió que enclou fonamentalment dos aspectes:

- Impregnació cristiana i presència en les estructures. No pot fer-se sense comprometre's en una tasca temporal. Per això el primer deure del laic és prendre's seriosament la seva acció temporal. I és per aquest camí que el cristianisme

---

¹²⁴ El text del Decret Conciliar "Constitució sobre l'Església" en l'apartat Núm. 43 és il·lustratiu i clarificador de tot el que estem analitzant.

"Als laics pertoca pròpiament, bé que no exclusivament, les professions i activitats temporals. Així, doncs, quan obren com a ciutadans del món, sia individualment, o en grups, no solament respectaran les lleis pròpies de cada disciplina, sinó que s'esforçaran a adquirir una veritable competència en aquells camps. Col·laboraran amb els altres homes que persegueixen els mateixos objectius. Conscients de les exigències de la fe i plens de la seva força, no dubten a llançar, sempre que calgui, noves iniciatives i dur-les a cap. A la seva consciència, prèviament formada, pertoca d'inscriure la llei divina en la vida de la ciutat terrenal. I que dels sacerdots, els laics n'esperin llum i força espiritual, que no es pensin pas per això que els seus pastors han de ser sempre tan experts que, a cada nou problema que es presenta, aduc greu, puguin tenir a punt una solució concreta, o que aquesta sigui la seva missió. Són més aviat ells que ha de fer-se responsables del seu propi paper, a la llum de la saviesa cristiana i atents a les lliçons del magisteri.

Els laics que juguen uns papers actius en la vida de l'Església no solament tenen el deure d'impregnar el món d'esperit cristià, sinó que també són cridats a ser testimonis del Crist en tota circumstància, al bell mig de la seva comunitat humana".

ha d'impregnar la realitat, les relacions i les estructures d'aquest món.

- Testimoniatge encarnat. Donar testimoni de Jesucrist vol dir proclamar el seu missatge no pas de paraula sinó fent interessant aquest missatge a causa d'un testimoni inscrit en el cor mateix de les realitats, preocupacions i neguits dels homes.¹²⁵

No es tracta solament d'un altre llenguatge, sinó que aquest expressa també una diferent manera d'entendre la institució Església i el paper que aquesta ha de jugar en una societat on el seu pes (i poder) encara era important.

2.3. La missió del cristià en el món

El discurs que estructura els moviments té clar que la vida, en tota la seva amplitud, no es desenvolupa precisament a l'interior del quadriculat que comporta la vida d'Església, en les seves diverses comunitats. La vida es desenvolupa al poble, al barri, al taller, a la fàbrica, a l'oficina, a l'escola, a la universitat, als sindicats, als organismes polítics... etc. En tots aquests camps i ambients viuen cristians i no-cristians que van prenent, de cap a cap del dia, actituds, comportaments i decisions que configuren la pròpia vida i la vida de les altres persones de la comunitat.

Tal com diu Josep M. Totosaus: "en tots aquests camps el cristià ha de viure d'acord amb la seva fe. En tots aquests ambients ha de ressonar-hi l'Evangelí. Vet aquí la tasca d'una Acció Catòlica

---

¹²⁵ Josep M. Totosaus "Cap a on va l'Acció Catòlica? Notes sobre el laicat, les organitzacions seglars i l'Acció Catòlica a la llum del Concili." Ed. ICSSB - Ed. Rurals d'A.C. Barcelona 1967. Pàg.25 i ss.

especialitzada dels moviments: assegurar la presència de l'Evangeli en els diversos ambients i estructures del món".¹²⁶

Es en aquesta línia que cal entendre la tasca dels moviments de joventut d'A.C. i també és aquest línia la que els diferencia de les altres organitzacions i associacions especialitzades que existeixen en gran nombre dins l'Església. Moltes d'aquestes organitzacions o associacions possiblement també tinguin la seva especialitat, ja sigui per l'objectiu que persegueixen (la santificació de la família), ja sigui perquè només accepta, o es dirigeix, a un tipus de gent determinada (malalts, matrimonis... etc.). Els moviments no estan tancats a l'interior d'una problemàtica determinada sinó que estan oberts a la totalitat de la vida, "del món, amb l'intent de portar arreu la presència de l'Evangeli".¹²⁷

Per altra part, aquesta filosofia no solament trenca la dualitat entre "món i vida cristiana" sinó que planteja la necessitat d'una síntesi entre acció temporal (vida humana) i vida cristiana. Sense aquesta síntesi no hi ha vida cristiana seriosa sinó una dimensió cristiana closa i estancada al marge de la realitat que quotidianament viu la persona en la seva normalitat:

Es en aquesta dimensió que els Moviments de Joves d'A.C. fan la seva aportació específica, constituint-se com una autèntica escola d'aprenentatge per "aquesta missió del cristià en el món", amb una acció educadora que ha de realitzar-se a un doble nivell:

- En la seva vida humana. El militant ha de créixer en el moviment com a persona que és. En aquest sentit el moviment ha d'ésser com una terra abonada on el militant es

---

¹²⁶ O.c. Pàg. 62.

¹²⁷ Josep M. Totosaús o.c. Pàg.64.

desenvolupi, es promoció i s'obri cada vegada més a les realitats i als problemes del seu ambient.

- En la seva vida cristiana. Es tracta, de manera molt concreta i molt específica, d'ajudar als militants a fer la síntesi entre la seva vida humana concreta i la seva vida cristiana. Amb altres paraules: de l'animació de la seva vida humana total.

3. La formació del militant

Els objectius que es proposaven els moviments, la filosofia que els impregnava era molt clara. Però la base i la vida real de tots aquests moviments eren "els seus grups de militants". Calia trobar "les eines pedagògiques" adequades per a la formació.

Era com un procés d'autoalimentació recíproca. Per una part, els moviments sense uns militants formats i preparats no podia reeixir, per altra part, els militants, sense un moviment que els formés tampoc tenien el punt de referència que els ajudés a estructurar la seva persona en les dimensions humana i cristiana.

En els inicis del canvi, quan l'any 1953 entra Mn. Joan Batlles com a consiliari diocesà dels joves d'A.C., quedava molt clar que el model a seguir eren els moviments europeus, amb tot el que això representava d'adaptació dels mètodes de formació. A Catalunya hi havia ja l'experiència de la JOC que "quasi des de la clandestinitat" funcionava en aquesta línia. Però no era aquest el cas dels altres Moviments de Joves d'A.C. que, més que donar una formació, adoctrinaven per separat nois i noies en la línia de la moralitat i del compliment dels preceptes de l'Església, malgrat que la realitat anés per altres camins. La separació de sexes va ser encara, durant molts anys, un fet normal en els moviments especialitzats. Existia la JAC i la JACF, la JIC i la JICF, la JOC i la JOCF, cada branca amb la seva junta, el seu programa, les seves campanyes... etc. La separació de sexes era "un principi intocable". Fins a mitjans dels anys 60 no es varen fer actes conjunts.

La tasca important i difícil era la "reconversió" del funcionament dels moviments. Un punt important per a l'arrancada d'aquesta nova dinàmica varen ser els "Cursets de Formació de Militants" esmentats anteriorment.

En els inicis del Curset es disposava d'una fitxa de tots i cadascun dels nois que anaven a aquests Cursets. Aquesta fitxa, que era omplerta pel capellà de la parròquia a la que pertenyia el noi, contemplava uns punts concrets:

- Característiques familiars (nivell social, ambient religiós, composició del nucli familiar...)
- Nivell de formació assolit pel noi, o si encara estava en procés d'estudis professionals, mitjos o superiors.
- Característiques personals (responsabilitat, aficions, nivell cultural, inquietuds i quin tipus d'inquietuds socials, polítiques, religioses, influència sobre els companys... etc.)

Aquestes dades, que no implicaven la revelació de cap secret o interioritat personal ni pretenien estigmatitzar "moralment o religiosament" a la persona (malgrat l'interès en conèixer si el noi era aficionat als balls moderns), sí que facilitaven un coneixement de les característiques del col·lectiu que anava passant pels diferents Cursets. Això permetia de bon començament, per una part, orientar a la persona que realment volia o que presentava les qualitats per a ser un bon militant entrar en la dinàmica del moviment i, per l'altra, els dirigents dels moviments sabien qui eren les persones que entraven, quines d'aquestes persones tenien les qualitats més adequades per a ser uns bons militants i, fins i tot, uns futurs responsables de grups, de pobles, de comarques i també a nivell de futurs dirigents de moviments.

No hi ha dubte que el Curset contenia una gran dosi d'espiritualisme¹²⁸. Però no es limitava en aquest aspecte. Tampoc la seva finalitat (tal com hem constatat en l'anàlisi de la trajectòria dels moviments) era aquesta. Les "llicions" (eix dels cursets que es donaven) pretenien orientar directament de cara a la dinàmica dels moviments (cal recordar que entre els professors dels Cursets hi havia en Jordi Pujol, Francesc Cabana, Antoni Bascompte, Ferran Ariño, entre d'altres).

En aquestes llicions se'ls explicava clarament:

- Què era i quins eren els Moviments de Joves d'A.C, què era un militant, les exigències i el compromís per part del militant d'actuar en la realitat que vivia cada dia.

- La necessitat de conèixer aquesta realitat i d'analitzar-la per a trobar el camí de l'acció. La descristianització d'aquesta realitat.

Aquest, podríem dir, era l'inici de "la vida militant". Acabat el Curset, la persona s'integrava en el grup de la parròquia en el cas que aquest grup existís, o s'iniciava a partir d'aquí. Segons el medi en el que la parròquia estava ubicada, el grup de militants s'integrava a la JAC, JEC, o la JIC. En la majoria de casos aquests moviments, principalment JEC i JIC, eren molt poca cosa i varen anar creixent amb la incorporació de nous militants sortits dels Cursets.

La JOC no participava en aquesta dinàmica dels Cursets. Tot el que es pretenia amb els Cursets (crear grups de militants, posar en funcionament la revisió de vida... etc.) era la dinàmica normal de

---

¹²⁸ Un exemple d'aquesta dosi forta d'espiritualisme el trobem en "Vetlla per la Clausura dels Cursets de Militants", les oracions pels joves allunyats de Déu, per la Sta. Església, per la Joventut etc... les llicions del Sant Evangeli... tot plegat és una mostra del fort contingut espiritualista dels cursets. En l'anex es pot veure quin era el contingut d'aquesta vetlla, junt amb el model de la fitxa de cada un dels assistents.

la JOC des dels seus inicis. No obstant, en Josep M. Castaño (en aquells moments president de la JOC) va assistir a un Curset de militants. Això va ajudar a que la JOC també fos receptora d'alguns dels nois que passaven pels Cursets, a la vegada que s'anava integrant, com a moviment especialitzat i conservant les seves característiques pròpies, a l'estructura de l'A.C. diocesana.

L'organització dels moviments estava ja pensada en funció d'una formació sòlida dels militants que contemplés la doble vertent: la personal i la social. Per una part, hi ha les reunions de militants o dels equips de base i les jornades de formació que a la vegada servien per posar en contacte als diferents grups de militants i, per altra part, hi ha les campanyes anuals, que plantejaven diferents problemes o aspectes de la realitat que calia conèixer a fi de poder-hi actuar i, en la mesura del possible, transformar a partir d'una visió i lectura cristiana del món i de la societat.

El Butlletí de Militants, que amb una peridocitat mensual arribava a tots els militants que hi estaven subscrits, era un altre instrument "pedagògic" que ajudava a la formació. Les editorials, els articles d'opinió, les diferents experiències dels grups de militants, la manera com s'havien de portar a terme les campanyes i les enquestes referents a les campanyes... tot plegat, a més de ser un element de reflexió i formació, era un vincle que desvetllava el sentit de pertinença al moviment i connectava els diferents grups.

En els inicis era un butlletí -podríem dir-ne- general, no especialitzat, titulat "Militantes". Estem parlant dels anys 1954-55. Posteriorment, l'any 1957 i següents, es titula ja pròpiament "Butlletí de militants". Es a partir de la dècada dels anys 60 que cada moviment especialitzat té el seu propi butlletí de militants, on s'hi van exposant les pròpies problemàtiques del medi, els conflictes interns del moviment, la seva implantació en els diferents llocs. La JOC va tenir des de sempre el seu propi

butlletí, que va durar fins els anys 70, on s'hi afegien diferents butlletins annexos (pels aprenents, pre-adults... etc.)¹²⁹.

La lectura d'aquests butlletins i l'anàlisi del seu contingut ha estat una font essencial per a seguir el procés dels moviments en el transcurs dels anys i també per a veure com, a mesura que els moviments s'anaven consolidant, anaven canviant algunes de les característiques que en els seus inicis eren essencials. Per una part, de mica en mica, els laics van prenen més responsabilitat i els capellans es van situant en el seu propi lloc de consiliaris. Aquesta "desclericalització" no vol dir que el capellà deixés de jugar el seu paper de líder, però ja no era ell sol qui el jugava. Cal tenir en compte que el capellà també es "desclericalitzava". El compromís amb el "món", fruit d'una fe encarnada, el portava a ser com els altres. Per altra part, de manera simultània, això també va suposar que la formació donada en el moviment passés d'una fe molt espiritualista a una fe més encarnada i compromesa.¹³⁰

---

¹²⁹ Segurament que el butlletí més reeixit va ser el de la JAC. El moviment de la JEC va publicar pocs números de butlletins, a l'igual que la JIC. El butlletí de la JAC va començar amb el títol de "Butlletí de Militants" i en els darrers anys (1968 fins els 70) es titulava "Construim". En aquesta darrera etapa hi col·laboraven persones del món del periodisme com Rafael Pradas i Josep M. Huertas Claveria. En algunes diòcesis, com per exemple Tortosa, la JAC va tenir el seu propi butlletí de militants que es va iniciar en el 1966 i va durar fins l'any 1972.

¹³⁰ Un dels aspectes importants que, a través de la lectura dels butlletins es pot constatar i que són simptomàtics del que podríem dir-ne influències religioses i intel·lectuals que rebien els militants, és la llista de lectures recomanades que normalment es donaven a cada número. Una breu recensió ens pot fer adonar que com aquestes influències religioses i intel·lectuals varen tenir també una evolució.

Any 1957.:

- Godin, A. "France, pays de Mission?"
- Philips, G. "Misión de los seglares en la Iglesia", Ed. Dinor. S. Sebastian 1956
- Schumader, H. "El vigor de la Iglesia primitiva", Ed. Herder. Barcelona 1957

Any 1959.:

- Lebret, "L' Acció, camí vers Déu" Ed. Estela. Barcelona.
- Roguet, A.M. "La missa". Ed. Estela.
- Quoiat, M. "Reeixir". Ed. Estela. Barcelona.

Any 1964.:

- Folliet, J. "El pueblo y la cultura". Ed. Popular
- Folliet, J. "El hombre social". Ed. Popular

3.1. La reunió de militants

El moviment sense els militants no tenia raó d'ésser. Un moviment especialitzat d'A.C. era, en definitiva, la suma dels seus militants. D'aquí que la primera tasca del moviment era la de promoure, formar, animar i alimentar uns militants cristians en funció dels objectius que pretenia, o que es proposava, el moviment.

L'acció del moviment sobre el medi o l'ambient no es recolzava en uns mitjans, sinó en uns homes concrets. D'aquí ve la importància de la formació d'aquests militants, fossin pocs o molts. Era molt més important la "qualitat" que el nombre.

-
- Joan XXIII, "Mater et Magistra"
  - Suavet, T. Levret. "En el combat del món". Ed. Estela
  - Templier, Cheveigne, Toluat. "El progrès tècnic i la vida cristiana". Ed. Estela
  - Aumont, M. "El destino de ser mujer". Ed. Estela. "Iniciació cívica". Ed. Popular

Any 1965:

- Balcells, A. "El sindicalisme a Barcelona". Ed. Nova Terra
- Hinojosa R. "El proceso de socialización de la empresa". Ed. Nova Terra
- Dubois, A. "Nuevas estructuras de la empresa". Ed. Popular.

Any 1966:

- Joan XXIII, "Pacem in terris"
- Concili Vaticà II "Gaudium et Spes"

Any 1967:

- de Beauvoir, S. "El segundo sexo". Ed. Levitan. Buenos Aires.
- Fullat, O. "Sexualidad, carne y amor". Ed. Nova Terra
- Pau VI. "Populorum progressio"

La col·lecció "Temps de Concili" són llibres que "pretenen enfocar la doctrina conciliar des de l'òptica del cristià que, en el seu viure de cada dia i en el cor mateix del món, ha de convertir la doctrina en fets, acceptant tot el risc que comporta l'ésser capdavanter d'una experiència nova quan arriba l'ocasió de fer, d'aquesta experiència, acció concreta".

Normalment són comentaris dels textos conciliaris fets, entre d'altres, per Casimir Martí, Josep Bigordà, Rovira-Belloso, Alfonso Carlos Comín, Ignasi Riera, J.N. Garcia Nieto, Josep M. Piñol... etc.

Bertran, J. "Fels difícils camins de la missió obrera". Ed. Nova Terra. Comissió Diocesana de la JOC. Manifiesto de la JOC de Catalunya y Baleares.

Aquest llistat és senzillament un recull aleatori d'alguns dels llibres que es recomanaven com a lectura pels militants. Fer el llistat exhaustiu seria llarguíssim. Cal pensar que és el moment fort dels llibres traduïts per les editorials Estela i Nova Terra, que varen fer possible connectar amb el pensament i teologia europeu.

Es des d'aquesta perspectiva que cal situar "el valor essencial" que tenia la reunió de militants, tant des de l'aspecte de la formació d'aquests militants, com des de l'aspecte de la consistència i solidesa del moviment.

En cadascun dels grups de militants hi havia un responsable del grup que havia de cuidar i procurar que la reunió amb un temps marcat, normalment d'una hora i mitja, seguís l'ordre establert, que tothom i participés i que fos realment eficaç. En els inicis del grup, normalment, el que dirigia la reunió era el capellà. Però l'obligació d'aquest era potenciar la persona del grup que tenia més capacitat i fusta de dirigent.

La reunió tenia un ordre establert molt clar que s'havia de seguir escrupolosament ja que tot s'havia de fer en el temps establert. Aquest ordre era el següent:

- Pregària. En els primers carnets de militants (finals de la dècada dels anys 50) es feia "Invocació a l'Esperit Sant" i es resava el Pare nostre. Posteriorment era, senzillament, una pregària. La JOC tenia la seva pròpia "Pregària Jocista" però prèviament es cantava un cant "jocista".

- Revisió mútua dels compromisos. Feia referència als compromisos que els militants havien pres en la reunió anterior, cadascú a nivell personal. Però era un compromís que el militant feia davant dels altres companys, de portar a terme una acció i això comportava demanar-se comptes mútuament.

- Revisió de vida. Veure la realitat de la vida a partir dels fets viscuts en els ambients propis. Cadascú dels militants aportava un fet. D'entre tots s'escollia el que, segons el parer dels militants, podia ser més ric i a la vegada compartit per a tots. Judicar el fet, o els fets, a partir de

la doctrina de l'Evangeli, a fi d'entendre com Actuar, prenent exemple de com actuaria Jesucrist.

Aquest era el nus i l'eix de la reunió de militants. Era a partir de la revisió de vida que la reunió prenia consistència, o bé, si no funcionava, que podia provocar la fallida del grup de militants.

- **Compromís.** Cadascun dels militants tenia l'obligació de prendre el seu compromís que s'anotava en el seu carnet de militant. A més del carnet, normalment se'ls demanava que disposessin d'una llibreta on anotar-hi els fets de vida presentats, la valoració i comentaris sobre aquests fets, les reflexions que la revisió de vida provocava... etc.

- **Pregària d'Acció de Gràcies.** Era la cloenda de la reunió. Els militants podien continuar junts després de la pregària, però la reunió ja s'havia acabat.

3.1.1. Objectius de la Reunió de Militants

L'estructura de la reunió era la que hem exposat a l'apartat anterior. Molt simple però, a la vegada, molt exigent, ja que demanava una participació activa per part de tots els militants del grup.

La reunió volia ser escola de formació i aprenentatge (primer objectiu) per l'acció cristiana sobre la vida (segon objectiu). Tot això els militants ho havien d'aconseguir posant en comú els fets viscuts, les reflexions que aquests fets els suggerien, "iluminant-los" amb les paraules de l'Evangeli.

L'orientació era que no fos una escola d'instrucció (com havien estat els Cercles d'Estudis en les èpoques anteriors) sinó una escola de formació integral, que tingués en compte tota la persona (un ser amb cos i ànima, intel·ligència, voluntat, imaginació...

etc.), encaminada a ensenyar al militant les operacions fonamentals de l'art de pensar (l'observació, la reflexió, l'anàlisi, el raonament, el judici...), tot sota la llum de l'Evangeli i en direcció al segon objectiu de la reunió, l'acció.

Una acció "cristiana" que havia d'ésser constant. No es tractava de fer un acte aïllat, una obra durant la setmana, en la propera reunió donar-ne comptes... Es tractava d'una acció constant, dia a dia, coherent en tots els àmbits de la vida (social, religiós, relacional, polític, econòmic... etc.). En definitiva no era tant l'acció per l'acció, sinó l'entroncament de la reflexió i l'acció que anaven configurant un pensament i una manera de veure i entendre la realitat, a la vegada que desvetllava unes actituds coherents amb la manera de pensar. Tot aquest procés tenia com punt de referència clau: l'Evangeli.

3.1.2. Condicions per a l'eficàcia de la reunió

Perquè la reunió aconseguís realment els objectius que es proposava, exigia uns mínims pel seu bon funcionament.

Per una banda, exigia creure en el mètode proposat. En aquest aspecte, sobretot en els inicis del grup, el paper del responsable i també del consiliari era molt important. Calia no ser immediatistes, saber veure que, com en tot procés educatiu, els fruits es recullen a llarg termini. El responsable del grup havia d'anar encomanant als altres militants l'interès per la preparació de la reunió, la necessitat de prendre's seriosament la revisió de vida, el compromís... etc. Era l'única manera que la reunió fos eficaç. Per altra part, la responsabilitat del grup no era exclusiva i a perpetuïtat per una sola persona. A mesura que el grup anava madurant, podien sorgir altres militants que agafessin la responsabilitat, podien també anar com a responsables d'algun altre grup que començava, podien adquirir altres responsabilitats dins el moviment... etc. No tothom del grup tenia la capacitat

suficient, o potser les ganes, per anar assumint responsabilitats. Però el paper dels responsables era cabdal per a llençar els militants a prendre responsabilitats i que el militant pogués posar en joc tot el bagatge adquirit a través de les reunions. No es pot perdre de vista que la reunió de militants no es tancava en ella mateixa, sinó que es dirigia cap a una influència directa per la transformació de la societat, transformació exigida a partir de la reflexió feta sota la llum de l'Evangelí.¹³¹

Es evident que una reunió d'aquestes característiques anava dirigida únicament i exclusiva a militants, persones que conscientment havien pres una determinació de pertànyer al moviment. No era un lloc on hi podien anar altres joves per veure si els agradava o no. Els "influenciats" (els nois o noies que, a partir de l'amistat amb un/a militant, anaven coneixent el moviment) no podien participar en la reunió pròpia de militants fins que no hi hagués un mínim grau de consciència de participació en l'activitat i el compromís. La reunió de militants no era un ham per a pescar més militants, sinó un lloc de reflexió i treball.

Per aquest motiu també era convenient que el nombre de militants no fos elevat. Es considerava que el nombre ideal era de 10 militants màxim. Això permetia que tots es trobessin implicats en la dinàmica de la reunió, a la vegada que es podia assegurar més la formació que es pretenia donar.

---

¹³¹ Un fet pot il·lustrar tot el que estem analitzant.

"A Vilanova de la Roca s'estava portant a terme una Setmana de Joventut organitzada pel grup de militants de la JAC. Un dia d'aquesta setmana jo havia de donar un conferència. El Consiliari del grup de militants que era Mn. Ricard Pedrals, rector de Vilanova de la Roca i que havia de fer la presentació de la conferència va actuar de la següent manera: Hi havia un militant, en Josep Ginestí, que tenia 17 anys. En Pedrals li va dir: 'Josep, avui vindrà Mn. Batlles a fer la conferència i jo seré a Barcelona. No podré fer la presentació de la conferència, l'hauries de fer tu'. En Josep Ginestí no havia parlat mai en públic i es va espantar molt, però ho va fer. En Ricard Pedrals, ho va fer expressament, perquè en Josep Ginestí comencés a sortir. A partir d'aquí, en Josep Ginestí, va ser el responsable del grup de militants de Vilanova de la Roca, després de la comarca del Vallès Oriental, després responsable a nivell diocesà, després responsable a nivell estatal a Madrid i, finalment, responsable a nivell internacional".

Entrevista amb Mn. Joan Batlles, consiliari diocesà d'A.C. durant aquells anys.

Una formació i una educació que es pretenia donar, no des de les classes d'una acadèmia, sinó a partir de la vida.

3.2. Una formació de cara a l'acció

Els Moviments d'Església realitzaven la seva missió evangelitzadora de l'ambient, o del medi, a través dels seus militants. I és en aquesta perspectiva que cal comprendre tota la dinàmica pedagògica que hem analitzat anteriorment. Tota la formació que es donava a través de la vida interna del moviment anava dirigida, no solament a formar la persona a nivell individual, sinó que tenia molt en compte com a element essencial d'aquesta persona la seva dimensió social. Tot això des de la doble vessant: la humana i la cristiana. El militant cristià "és dues coses en una sola peça".¹³²

En primer lloc és (ha de ser) un militant humà: una persona que es pren seriosament la seva pròpia vida, conscient (com ha d'ésser) de la seva importància i del seu valor únic. Una persona compromesa en la vida, que ha superat el comodisme fàcil i egoista, que pren consciència de la seva responsabilitat de cara als altres, que se'n preocupa a la seva mesura i que actua i es compromet en una línia determinada feta de generositat i de servei. Es per aquesta línia que la persona (el noi i la noia) ha d'arribar a la seva maduresa. El medi en el que viuen, les persones que hi viuen, els problemes que hi ha... els han de tocar, els han d'afectar, però no solament a un nivell de sentiment sinó a nivell de comprendre'ls, ser-hi presents i actuar-hi.

En les reunions de militants, l'eix de les quals era la revisió de vida, cadascun dels militants que composaven el grup, havia de portar un fet de vida, un fet viscut per ell durant la darrera setmana. Es tractava d'un fet de vida, no d'un problema personal. No hi ha dubte que aquest fet de vida, algunes vegades, podia

---

¹³² Josep M. Totosaus "Cap a on va l'Acció Catòlica?" Ed. Rurals d'A.C. Barcelona 1967. Pàg. 100.

suposar un problema personal pel militant. Però tot anava dirigit a que el militant "trenqués la closca de l'egoisme fàcil i del comodisme personal", tot intentant fer-li descobrir, a través de la revisió de vida, que són pocs els problemes que es viuen únicament a escala personal (la mort, el dolor, l'amor..). La immensa majoria de problemes es viuen a escala col·lectiva. Es en aquest nivell que s'han d'afrontar amb l'esperança de resoldre'ls, o almenys d'avançar uns passos.

Tot anava encaminat a que el noi o la noia, a través de la formació, madurés de cara a l'acció:

"La persona autènticament madura i responsable és aquella capaç d'adonar-se de les dimensions col·lectives de la vida i dels problemes, capaç d'emprendre una acció personal i responsable sense quedar-se còmodament a casa retinguda per la covardia o l'egoisme del 'tip jo, tip tothom'... capaç d'emprendre i animar una acció col·lectiva o de participar-hi, capaç de comprometre's amb altres d'una manera permanent. Encara caldrà, al llarg dels dies, que sàpiga mantenir desperta la seva consciència i que maldi constantment per ésser fidel, vivint la tensió entre eficàcia i consciència".¹³³

Tota aquesta dimensió de la formació del militant de cara a l'acció, no solament tenia aquesta vertent humana que es dirigia plenament a que el militant descobrís la necessitat de transformar la societat sinó que, com a moviment d'Església que era, calia que el militant descobrís també que aquesta acció havia d'ésser evangelitzadora i transmissora del missatge de Crist.

L'acció transformadora de la societat no és una exclusiva de la militància cristiana. Des de moltes altres maneres de pensar, es

---

¹³³ Josep M. Fotosaes o.c. Pàg. 101

pot arribar a veure clara aquesta necessitat de portar a terme una acció per a canviar les coses. En aquesta dimensió humana hi poden coincidir cristians i no cristians. Es la dimensió humana del militant dels moviments cristians de la que parlàvem anteriorment quan dèiem que el militant cristià "és dues coses en una mateixa peça".

Quan en els moviments es parla que "el militant cristià" no solament ha de portar a terme una acció transformadora de la societat sinó que ha d'evangelitzar, deixen molt clar que no n'hi ha prou de ser una persona cristiana. Es necessari "ésser un militant cristià", que comporta unes exigències molt clares i definides:

- Necessitat de viure la seva cristiana a l'interior del moviment, dels seus valors. Es a partir d'aquí que ha d'arribar a conèixer Jesucrist sent conseqüent amb totes les exigències que aquest coneixement planteja.

- Prendre consciència de les dimensions de la seva pròpia fe i de les exigències concretes de l'Evangeli pel que fa a l'amor concret als altres. Ha d'haver pres consciència del contingut humà de la seva vida creient.

- Maduració de la seva síntesi vital: entendre que la seva acció de cara als altres, tot el seu compromís, no per ser fruit de la seva fe en Jesucrist ha de deixar d'ésser una autèntica acció, un autèntic compromís humà.

Es així que l'acció militant serà no solament transformadora de la societat sinó també evangelitzadora.¹³⁴

---

¹³⁴ Mn. Joan Batlles "Editorials del Butlletí de Militants de l'any 1957 a l'any 1961".

Tot això en el context del moviment. No hi ha moviment sense militants, com tampoc no hi ha moviment sense militants presents en el medi específic del moviment, ja que el moviment existeix, no en funció dels seus militants, sinó en funció del medi en el que aquest moviment vol incidir a partir d'una acció transformadora i evangelitzadora dels seus militants.

Tota aquesta dinàmica dels moviments, els quals hem analitzat a partir dels documents generadors d'aquests mateixos moviments especialitzats d'A.C., parlen constantment d'una actitud cristiana, d'una visió cristiana de la realitat, d'un compromís cristià fruit del coneixement i interiorització de l'Evangelí. Poques vegades es parla de la dimensió eclesial d'aquests moviments, poques vegades es fa esment de la doctrina catòlica ni de la paraula de la jerarquia eclesiàstica. Això no significava que es consideressin al marge de l'Església. Era fruit d'una nova manera d'entendre la institució eclesial.

"Diguem-ho de seguida: aquesta línia desemboca en una Església més dialogal. Les formes socials de comunió viva que és l'Església, no han de trobar-se en el diàleg obert més que no pas en un rigidisme uniforme de factura imposadora? Si l'Església és el cos de Crist, amb diversitat d'òrgans i de funcions i d'interaccions, la seva traducció social prendrà unes formes de diàleg obert, franc i net, sota la direcció de la Jerarquia, la qual canalitza l'esperit sense extingir-lo ni voler-lo forçar arbitràriament".¹³⁵

Era evident que l'acció i el compromís dels militants en els moviments, malgrat pertànyer a l'Església, no eren mai fets en nom de l'Església. Aquestes opcions i compromisos, tot i ser fruit de les exigències d'una opció de fe encarnada en la realitat, podien ser molt plurals, però aquest pluralisme, fruit de vivències i

---

¹³⁵ Josep M. Totosaus o.c. Pàg.111.

ambients diferents, més que un trencament, pretenia ser un enriquiment per la institució Església.

4. L'Escoltisme

Els inicis de la represa de l'Escoltisme en els anys de la postguerra, a més de l'herència rebuda d'en Batista i Roca, l'Escoltisme va tenir tenen un líder clar. El carisme de Mn. Antoni Batlle va potenciar i orientar tota la dinàmica d'aquest moviment, junt amb en Raimon Galí. Això no volia dir, en absolut, que es produís una ruptura total amb tot el que, anteriorment, havia estat l'Escoltisme, però sí que la nova situació creada a partir de l'any 1939, demanava uns replantejaments, o millor dit uns ajustaments, perquè el moviment escolta pogués continuar en la seva línia educadora i formadora dels nois i les noies. No es podia seguir pensant en formació cap a un Roverisme d'abans de la guerra que en deien Guies Excursionistes.

L'Escoltisme de Mn. Batlle tenia un projecte molt definit de cara a Catalunya i de cara a l'arrel viva de Catalunya que era l'Església:

"Els defectes més greus del país només poden ésser corregits actuant damunt les capes juvenques del conjunt dels seus ciutadans, donant-los: una formació personal, mitjançant les etapes clares en les quals hom visqui la responsabilitat d'un mateix i del grup, el sentit de la feina ben feta i ben acabada, esperit cooperatiu i sentit crític i un mínim de comprensió de l'esperit escolta (estil obert i noble, bon humor i generositat). Tot plegat, amb l'acompanyament, en profunditat, de la disciplina necessària per a la vida del grup".¹³⁶

"Mn. Batlle, convençut de l'eficàcia de l'Escoltisme, va servir-se'n per dedicar tota la seva vida sacerdotal a la

---

¹³⁶ Ricard Pedrals "Record i enyorança de Mn. Antoni Batlle". Article aparegut a Serra d'Or, Montserrat, setembre del 1981, Núm. 264, Pàg. 39.

formació i a l'apostolat de la joventut. L'Església ha vist sempre en l'Escoltisme catòlic una veritable obra d'apostolat seglar. El nostre Sr. Arquebisbe-bisbe (Dr. Modrego), identificant-se amb aquesta posició, ha beneït l'obra apostòlica de Mn. Batlle, incorporant-la com a D.D.E. (Delegació Diocesana d'Escoltisme) dintre l'apostolat seglar de la Diòcesis. La tasca que ens imposem exigeix caps responsables que vulguin lluitar per a un món millor, per educar els nois i els joves fent-los homes de caràcter, i, en darrer terme, per mitjà d'aquest mètode que és l'Escoltisme, portar-los a Crist".¹³⁷

L'Escoltisme unificat continuava sent aconfessional, però en els reglaments de finals de la dècada dels anys 40, quedava molt clara la importància de donar un sentit religiós a la vida i s'anunciaven els deures del rover catòlic amb la justificació que la religió catòlica era la més estesa a Catalunya.

Es també en aquesta època quan la influència d'Scouts de France és cada vegada més notòria i important. Scouts de France era un moviment confessional i la seva influència va ser molt important fins arribar a la constitució del Moviment Scout Catòlic a Catalunya.

En el mes de març de 1961 el Moviment Scout Catòlic queda estructurat, a partir dels estatuts, com un organisme supradiocesà a fi d'unificar la seva orientació i coordinar la seva actuació dins dels principis de l'Escoltisme catòlic.

En aquests estatuts (en l'article 1) podem trobar explicitats els principis que, en aquells moments, inspirarien tota la tasca formativa de l'Escoltisme confessional:

---

¹³⁷ Genís Samper "50 anys d'Escoltisme català, 1927-1978." Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència. Secretariat General de Joventut. Barcelona. 1993. Pàg. 239.

"Art. 1. El Moviment Scout catòlic fa seus els principis de les Delegacions Diocesanes que el componen que són:

1. El Moviment Scout catòlic té per objecte formar cristians conscients i bons ciutadans segons el mètode i esperit del moviment scout internacional fundat per Baden Powel, i d'acord amb les normes de la Conferència Scout Internacional i de la Conferència Internacional de l'Escoltisme Catòlic i les orientacions de la Jerarquia eclesiàstica.
2. Per a aconseguir aquest fi cuidarà de:
  - a) La formació cristiana amb una intensa vida sacramental i litúrgica.
  - b) El desenvolupament del caràcter i de la personalitat.
  - c) L'orientació professional
  - d) El desenvolupament físic per mitjà de la sobrietat i la vida a l'aire lliure.
  - e) El sentit de la caritat al pròxim i la preparació a la vida social i cívica."¹³⁸

Aquests estatuts coordinaven tota la branca de Minyons Escoltes confessionals. Per la seva part, les noies que formaven en el moviment Guies Sant Jordi tenien també els seus estatuts.

En els estatuts de 1962 copien quasi al peu de la lletra els estatuts del Moviment Scout Catòlic:

---

¹³⁸ Salomé Marquès Sureda "L'Escoltisme gironí". Ed. del Pèl. Salt. 1984. Pàg. 132.

"Art.1. El Moviment Guies Sant Jordi té per objecte formar cristianes conscients i bones ciutadanes segons el mètode i esperit del Moviment Guia Internacional fundat per B.P. i d'acord amb les orientacions de l'Església.

Art.2. Per a aconseguir aquest fi cuidarà de:

- a) La formació cristiana amb una intensa vida sacramental i litúrgica.
- b) El desenvolupament del caràcter i de la personalitat.
- c) L'orientació professional
- d) El desenvolupament físic per mitjà de la sobrietat i la vida a l'aire lliure.
- e) El sentit de la caritat envers el pròxim i la preparació a la vida social i cívica.¹³⁹

L'any 1965, Guies Sant Jordi reformula el seus estatuts, sense variar-ne substancialment el seu contingut.

En el seu article 1, en el que defineixen les característiques del moviment, deixen també molt clarament definida quina és la filosofia que impregnarà el moviment:

"Article 1. Guies Sant Jordi és una associació de l'Església Catòlica que engloba les organitzacions diocesanes del mateix i té per objecte formar cristianes i ciutadanes conscients per mitjà del mètode Baden Powell.

---

¹³⁹ Genís Samper "50 anys d'Escultisme català, 1927-1978." Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència. Secretaria General de Joventut. Barcelona. 1993. Pàg. 259-260.

Es oberta, accepta i respecta els membres d'altres confessions. Està deslligada de la doctrina i actuació de qualsevol partit o organització política. Busca la bona harmonia i col.laboració amb les altres associacions germanes".¹⁴⁰

Des d'una altra perspectiva, diferent de la dels Moviments d'A.C, podem constatar que també en el Moviment Escolta confessional hi havia dos eixos que centraven tota la formació que volia donar: formar homes i dones responsables, i per altra part, cristians conscients de les exigències de la seva fe.

Repasant les diferents circulars internes del moviment¹⁴¹ destinades a desvetllar la reflexió dels responsables de les diferents branques i la seva formació, constantment, es fa esment d'aquestes fites que la formació escolta vol assolir: donar a la societat bons ciutadans que estimin Déu... L'home es deu a alguna cosa més important que a ell mateix... Servir al proïsme, servir a la comunitat, és la conseqüència d'haver comprès la nostra condició d'home.¹⁴²

---

¹⁴⁰ Salomó Marquès o.c. Pàg. 149.

¹⁴¹ Normalment cada Branca (Llobatons-Daines, Minyons-Guies, Rovers-Noies Guies) tenien les seves circulars internes, les seves fitxes tècniques, les seves petites publicacions que feien referència a la formació dels caps, a l'educació religiosa... A meitat de la dècada dels anys 60, apareix la "Col.lecció Escoltisme" que edita llibres d'autors estrangers traduïts al català i al castellà. Un d'ells va marca època, sense cap mena de dubte, el llibre de M.D. Forestier, "L'Escoltisme, Ruta de Llibertat".

Dins l'obra d'en Genis Samper, "50 anys d'Escoltisme català, 1927-1978", citat anteriorment, hi podem trobar la llista exhaustiva de totes les publicacions del Moviment Escolta. Pàgs. 727-830.

¹⁴²

- Reglament de Guies Escoltes, 1959.
- Circulars de la Consiliària General, 1960
- Circulars internes del Moviment, 1960
- DDE-B. Documents de Consiliaris del branca Minyons, 1961.

4.1. Estructura interna del Moviment

La fita del moviment escolta, tota la formació, anava dirigida a preparar una joventut responsable i conscient amb capacitat de respondre a les exigències de la societat en la que vivia. Una educació vertebrada per la visió cristiana de la persona i del medi, tot fent-los conscients de "la pròpia responsabilitat familiar, social i cívica".

De fet, tot el moviment anava enfocat cap a la Ruta, el Roverisme, que era la branca dels més grans de 17 anys. Cadascuna de les diferents etapes que tot seguit analitzarem tenia la seva pròpia pedagogia corresponent als diferents grups d'edat, però sense perdre de vista que tot anava dirigit a que el noi o la noia arribés a la Ruta amb un bagatge suficientment sòlid, tant en formació humana com en formació cristiana, que el capacités per prendre's responsablement i de manera compromesa la seva vida tant a nivell personal, com cívic i social.

El Moviment Escolta establia tres etapes successives d'educació en funció de l'edat, que corresponien a les tres branques:

- Els Llobatons: Comprenia els nois de 8 a 11 anys. La seva unitat era l'Estol i el seu lema "Tant com puc".
- Els Minyons Escoltes: Comprenia els nois entre els 11 i 17 anys. La seva unitat era la Secció i el seu lema "Sempre a punt".
- Guies o Rovers: Incloïa els de més de 17 anys. La seva unitat era el Clan i el seu lema "Fer servei".

Les Guies Sant Jordi tenien, quasi exactament, la mateixa estructura. Les unitats corresponien a les diverses etapes de

formació de la noia, d'acord amb els principis pedagògics del mètode escolta:

- La branca Daines: Comprenia les nenes de 8 a 11 anys. El seu lema era "Tant com puc".

- La branca Noies Guies: Comprenia les noies de 11 a 16 anys. El seu lema era "Sempre a punt".

- La branca Guies o Rangers: Comprenia les noies de més de 16 anys. El seu lema era "Servir".

Els diferents lemes de cadascuna de les branques, que era aquell punt de referència per a tots els components de la branca, els demanava anar moldejant una actitud personal concreta que anés determinant un comportament, no solament dins l'Agrupament o la Branca, sinó en el seu viure de cada dia. Aquesta estructura del moviment, a finals de la dècada dels anys 60, quan es va plantejar la coeducació (amb discussions internes molt fortes), va variar. Algunes branques (Minyons i Guies) varen subdividir-se i les branques dels més grans varen tenir diferents noms (SOLC, TRUC). Els canvis no solament varen referir-se a l'estructura sinó que, a mesura que passava el temps, enmig de discussions internes en cadascuna de les branques, es qüestionava també el mètode pedagògic. No es qüestionaven els objectius del moviment, la formació integral de les persones, però el medi on el moviment incidia, o pretenia incidir, anava canviant. Les característiques socials, econòmiques, culturals del país dels anys 60 eren unes altres. Lògicament els nens/es, els/les adolescents, els/les joves eren fruit de totes aquestes circumstàncies i calia revisar la manera com les eines pedagògiques eren utilitzades. Calia trobar el mètode més idoni per a preparar els nois i les noies per a la nova societat que estava emergent.

4.2. Les eines pedagògiques de l'Escoltisme

La formació escolta, tal com hem vist anteriorment, contemplava a la persona en la seva globalitat, tenint en compte tant la seva dimensió humana, com la seva dimensió creient. Les diferents etapes corresponien a diferents moments del creixement de la persona. Des de la infància, pre-adolescència i adolescència fins a l'etapa jove, quan el noi/a començava la seva vida adulta de compromís, fruit de tota la formació rebuda anteriorment.

Cadascuna de les etapes tenia un funcionament propi i les eines pedagògiques adequades a l'edat dels que formaven les diferents unitats. Hi havia, però, un element pedagògic "comú" a totes les etapes que era utilitzat i viscut de manera diferent segons les edats que corresponien a cada branca. Aquest element comú era "el joc".

A través del joc amb les seves múltiples facetes (joc de nit, joc de ciutat, senyals de pista... etc.) el llobató-daina, el minyogüia... anaven aprenent i assimilant el treball en grup, la pròpia responsabilitat, les exigències del jugar net, l'ajuda als altres, posar a prova la seva preparació no solament física sinó també d'habilitats, saber compartir, saber perdre, revisar el per què de "la sisena", el perquè la patrulla no havia funcionat... etc.

A través del joc es procurava anar aprofundint la formació humana en les diferents etapes. Junt amb el joc i a partir del joc es contemplaven tots els altres aspectes més espirituals i religiosos.

També en l'Escoltisme, com anteriorment en els altres moviments contemplats, hi trobem un eix que vertebrava totes les diferents etapes. Aquest eix, era formar a la persona en el coneixement i en l'acció. Formació-Acció:

"En el llobatisme es pretenia que, a través del joc, adquirissin el màxim de qualitats per a poder guanyar fent costat als altres. En la qüestió de la fe hi havia el sentit de simplicitat i de pobresa, a l'estil de Sant Francesc, que era un punt de referència. La naturalesa, el cant dels ocells... clar que no podem pretendre que els llobatons siguin místics, això seria un absurd, però donar-los-hi aquest sentit delicat de la naturalesa, com a signe de l'espiritualitat sí que és possible. Estimar Déu com a pare, això els llobs ho entenien molt bé. En aquesta edat és lògic estimar als pares, almenys ho era. Més, si tenim en compte que estaven dins un moviment que tenia la feina i missió d'educar."¹⁴³

Dins el llobatisme es vivia plenament l'aventura del joc a partir de la simbologia del "Llibre de la Jungla" d'en Rudyard Kipling. L'Akela, que era la cap dels llobatons, tenia un paper molt important: els llobatons depenien molt del cap. Dins el llobatisme també hi havia un compromís, una promesa quan els llobatons havien superat les proves necessàries.

Els canvis que es varen anar produint en la dècada dels anys 60, també van comportar un canvi en la manera d'ésser dels nens/nenes. Això va obligar a una revisió de la dinàmica educativa dels Estols. Es va procurar que els llobatons participessin de manera constant i directa en la gestió de l'Estol, posant l'accent en la vida del grup (sisena) com a punt de partida de tot el progrés humà i comunitari dels nens/nenes. Això va suposar que el mètode autoritari i una mica "militarista" va anar perdent pes i es tenia molt més en compte les necessitats dels nens i les exigències que els nous temps anaven plantejant.

---

¹⁴³ Entrevista amb Ricard Pedrals, consiliari general de l'Escoltisme en els anys 60.

Malgrat tot, "la jungla", amb tot el seu contingut, va mantenir el seu valor simbòlic. El lema "tant com puc" continuava sent suggeridor d'una línia de progrés pel nens/nenes. Les proves que era obligatori passar per poder fer el compromís van anar adquirint un sentit més ampli que estigués més d'acord amb el nen/nena i les necessitats que els temps presentaven en tot el procés educatiu d'aquestes edats. El moviment, però, no perdia de vista dos punts fonamentals en l'educació escolta: l'arrelament al país i la descoberta de Jesucrist.

"A l'Estol, el llobató depenia moltíssim de l'akela, de la cap. A la Secció hi havia el Cap de Secció, que era molt important, però hi havia també els caps de patrulla. Un noi, per exemple, com en Raimon Obiols, fent de cap de patrulla, i d'aquests n'hi ha hagut moltíssims, amb una gran responsabilitat, uns excel·lents caps de patrulla. Ajudant als nois, fent una mica de model. Tenien davant d'ells un model d'home, aquest model era el seu cap de patrulla."¹⁴⁴

En la pre-adolescència i l'adolescència, que és l'edat que els nois/noies comencen a necessitar un model a qui imitar i amb qui emmirallar-se, el paper del cap de patrulla era molt important. L'elecció del cap de patrulla, normalment, es feia de manera molt natural. Entre els 7 o 8 nois que formaven la patrulla sempre n'hi havia un que despuntava per la seva experiència, o per la seva responsabilitat. Normalment era aquest el que sortia elegit cap de patrulla.

"També a la Secció, el joc era un element pedagògic molt important, però, així com en el cas dels llobatons ho organitzava l'akela, el gran joc era organitzat pels caps de Secció i pels caps de patrulla. Aquests grans jocs eren coses molt serioses. De vegades tota la muntanya era el camp del

---

¹⁴⁴ Entrevista amb Ricard Pedraís.

gran joc i un element més que necessari era el sistema dels senyals (morse, senyals de pista...) Darrera d'aquest gran joc havia la intenció d'educar els reflexes. Moltes vegades, aquest gran joc, anava lligat a un dia de recés, en el que es comentaven i reflexionaven diferents punts de la llei escolta, de l'Evangelí. En la revisió sortien sempre els defectes més importants de la Secció. En l'Escoltisme es pretenia i es pretén fer les coses ben fetes: si s'havia de fer morse, que es fes ben fet, sinó el joc fallava. Era una exigència".¹⁴⁵

També a la Secció, a mesura que passava el temps, es va qüestionar el sistema d'organització a partir del qual s'intentava la formació. En els inicis dels anys 60, es considera i es reflexiona sobre el pas d'un sistema de Secció formada per la juxtaposició de patrulles verticals, amb un cap noi sobre el que convergia una acumulació de responsabilitat i comandament, poc participatiu, a un sistema d'unitat formada per equips dinàmics de nois iguals en l'edat, compromesos i responsables d'accions i empreses que duguessin a terme.¹⁴⁶

Les diferències entre les edats dels pre-adolescents i els adolescents cada vegada era més accentuat, principalment en el medi urbà, on el ritme de la vida i les relacions socials anaven canviant de manera molt accelerada, exigint, cada cop més, una formació adequada al medi on els nois/noies vivien. Es a partir d'aquí quan apareixen les branques de Rangers (pre-adolescents) i la de Pioners (adolescents). Aquests noms són copiats dels Scouts de France que també varen reestructurar la Secció a partir dels mateixos criteris.

---

¹⁴⁵ Entrevista amb Ricard Pedrals.

¹⁴⁶ Genís Samper "50 anys d'Escoltisme català, 1927-1978". Pàg. 293.

Tal com diu Genís Samper en la seva obra esmentada, la lletra del Comissari de Branca a un cap de Taradell és força suggeridora de l'esperit amb el que es portava la reforma, malgrat que tracti d'un fet concret que es va donar en un agrupament concret:

"..jo diria que l'elecció d'empresa a portar a terme que heu fet (construcció d'un refugi) va ser prefabricada. Em diràs que ells no tenen iniciatives, però crec que cal esgotar tots els mètodes per treure iniciatives... Per l'esperit dels Pioners heu d'actualitzar la llei: què entenen ells per llibertat, joia, servei, puresa... etc.? Sobre el que ells entenguin, millorat per tu, feu junts un pla d'exigència... Has provat de fer vetlles d'animació sobre temes escollits pels mateixos nois i organitzades per ells?... I sobretot, amb els nois grans no deixis el diàleg personal: Perquè no s'esforcen? En què creuen realment? Quines coses creuen vàlides per jugar-se la vida? Per què?".¹⁴⁷

També en la Secció va prenent cos la necessitat d'involucrar de manera més activa tots els minyons en la dinàmica de la Secció. S'imposa l'autogestió enfront l'autoritarisme del Cap. Aquest ha d'estar més al servei dels minyons, sabent desvetllar el seu interès pels valors que l'Escoltisme proposa. L'adequació als moments de canvi que es vivien no disminueix en absolut la preocupació per l'educació i la formació seriosa dels nois/noies. Es més, la mística de les etapes anteriors continua viva i les eines pedagògiques continuen sent vàlides (joc, empresa). S'ha de trobar, però, la manera com aquestes eines poden ser realment útils en aquells moments. Prova d'això n'és un escrit sense data signat per l'equip Pioner de la Branca Minyons:

"Els Pioners no són més que nois de 14 a 17 anys que juguen fort amb el seu Escoltisme, conscients del que necessita i

---

¹⁴⁷ o.c. Pàg. 295.

exigeix el món del demà, conscients d'un país que ja és un poc nostre. Es per això que marxen endavant descobrint, passa darrera passa, la societat que els envolta, amb una mística i un estil nous i vells alhora. La seva motxilla, la dels pioners, s'ha envellit pels camins de la nostra terra i ha vist moltes coses i s'ha dolgut de moltes altres, ha viscut molt. I tot de cop s'han adonat que no s'hi val de fer el minyonet cofoi i tranquil que vivia al seu cau. El seu cor s'ha endurit amb la joia d'una nova mística: ser pioners d'un món nou, on el jugar net no sigui mai més fer el babau, on la generositat no sigui fer el titella. On l'honor, la lleialtat i la confiança siguin l'única moneda que circuli. I un nou estil entre les mans: el risc de l'empresa, la superació que comporta la davallada, la descoberta de l'Evangelí en equip, l'autogestió del grup, la llei viscuda al llarg i ample de la vida, la reflexió amb tota la comunitat de pioners".¹⁴⁸

Els punts de referència continuen sent els mateixos, però cal adequar les eines al moment actual.

A l'acabar l'època de Minyó, als 17 anys, els que volien continuar dins del moviment entraven al Clan. Els que feien aquest pas sabien que iniciaven una etapa molt exigent i dura. Entraven a l'etapa del Roverisme, que era la fita del moviment escolta:

"El noi que es comprometia a seguir el Roverisme passava per unes proves dures. Des de proves de tipus excursionista (muntanya, campament... etc.) fins a l'ajuda a diferents grups. Això clarificava el tipus de gent que tenia mandra i que no volia seguir"¹⁴⁹

---

¹⁴⁸ Genís Samper o.c. Pàg. 296.

¹⁴⁹ Entrevista amb Ricard Pedrals.

A finals dels anys 50, el Clan té uns signes marcadament religiosos, conseqüents amb l'espiritualitat de la ruta que és la principal activitat del Clan.¹⁵⁰

En aquesta etapa de la vida escolta, el moviment es proposava, a partir del mètode propi del Roverisme, que els joves s'inserissin de manera eficaç i compromesa en la vida social i cívica. Durant les etapes anteriors, que coincidien en els moments claus del procés socialitzador i educatiu de la persona, tot estava en funció de la formació de la voluntat, de la responsabilitat, de l'esforç... etc., que eren les condicions necessàries per a un compromís seriós en la vida social i cívica. En el Clan, a més de les rutes, es portaven a terme programes de descobriment de la realitat que els envoltava, per exemple una enquesta sobre la problemàtica de la immigració, o també accions concretes i en llocs concrets, com muntar un centre associatiu en una barriada de Barcelona. Muntar un centre d'aquest tipus en segons quins llocs podia suposar des d'aixecar materialment les parets, fins a la seva dinamització interna, organitzant activitats formatives per la gent. Tota aquesta perspectiva i visió del compromís que ha de donar sentit al Roverisme queda molt ben reflexada en la llei de Guies-Escoltes que la DDE va publicar l'any 1959.¹⁵¹

---

¹⁵⁰ Un exemple il·lustratiu d'aquesta afirmació és el projecte d'una marxa de nit de l'1 al 2 de desembre de 1956, de Granollers a La Garriga. Tota ella estava estructurada a partir de la reflexió i la pregària:

- lectura de l'epístola, l'Evangelí i antífones de vespres.
- marxa en silenci durant 10 minuts.
- lectura del missatge del Sant Pare sobre Hongria.
- marxa en silenci durant 5 minuts.
- lectura del missatge del Sant Pare sobre la pau.
- marxa en silenci durant 5 minuts.
- comentari, entre tots, de la situació internacional durant mitja hora.
- oració en comú pel nostre món.

Genís Samper. o.c. Pàg. 300.

¹⁵¹ * ... concretament en el nostre país, volem que la ruta tingui una doble missió: en primer lloc, una missió de promoció. Cal aixecar el nivell de la nostra joventut i de tota la generació que puja, formant-la en el sentit de la dignitat humana, de la responsabilitat i de la jerarquia, obrint-li horitzons intel·lectuals i d'acció, i desarrelant els vicis seculars de la migradesa d'esperit, la por al ridícul, l'esperit de trampa, del no voler manar ni ser manats. Substituir els prejudicis per conviccions i donar claredat en el judici i fermesa i ambició

El Clan, el Roverisme, no pretenia que l'escolta s'hi passés la resta de la seva vida. Era el final de la formació que l'Escoltisme pretenia donar. Era evident que deixar el Clan no era deixar d'ésser escolta. La formació rebuda deixava una empremta que conferia una manera de veure i entendre la vida i la realitat que l'envoltava. En aquesta etapa calia enfortir i solidificar tot el que en les etapes anteriors s'havia iniciat: caràcter, formació cultural, millorament moral i espiritual, salut i fortalesa física, saber ajudar, habilitats manuals, civisme... El Roverisme era també la pedrera d'on sortien els caps de les diferents branques de molts agrupaments, o també les persones que assumien responsabilitats dins l'organigrama del mateix moviment escolta.

La duresa del Clan provocava por a molts minyons que sortien de la Secció i no es veien capaços de seguir el ritme imposat per la Ruta. S'exigia un llistó massa alt. Malgrat això, des de finals dels anys 50 fins a meitat dels anys 60, l'etapa de la Ruta va gaudir d'una gran vitalitat.

Els canvis que es varen produir a la Branca Minyons i la divisió entre Rangers i Pioners -anteriorment analitzat- varen tenir la seva repercussió en el Clan. Es va a començar a plantejar què suposava pel mètode "Ruta" el canvi de la branca Minyons entre Rangers i Pioners. Quin interès tindrien per passar a la Ruta si a la unitat Pioners ja se'ls havia demanat el que fins ara se'ls demanava en passar a la Ruta.

En aquests moments s'intenta una experiència anomenada SOLC que pretenia ser l'actualització dels darrers anys de l'Escoltisme però que, en definitiva, no va acabar de cuallar, es va convertir en un

---

en les realitzacions.

En segon lloc una missió d'unió: en el nostre país secularment dividit i que conserva senyals pregones d'aquesta divisió, cal que tots treballem en la creació d'una mentalitat de comprensió en la veritat i la justícia, fonamentada en l'amor al pròxim per l'Amor de Déu".

Reglament Guies-Escoltes, DDE, 1959, pàgs. 6-7.

grup d'animació de joves realitzat conjuntament pels dos moviments (masculí i femení) de l'Escoltisme catòlic. En els inicis de la dècada dels anys 70 neix el TRUC. Aquest pretén ser una experiència de grups mixtes de nois i noies sortits de Pioners i Caravel·les que durant un any els proporcioní l'ocasió de treballar, reflexionar i pregar junts, abans no es llencin a altres accions fora de l'Escoltisme.¹⁵²

Tot obeeix al mateix problema que hem constatat quan parlàvem de les altres branques: l'adaptació del mètode escolta a la nova realitat que s'anava configurant a finals de la dècada dels anys 60. La Ruta per l'Escoltisme catòlic era, com hem vist, el Crist mateix. I tal com diu en Genís Samper en l'obra citada repetidament: el post-68 demana pujar al tren de la secularització i agafar distància de tot el missatge i visió de la vida que fins aquells moments havia estat imperant.

Aquestes influències feien variar la dinàmica del moviment però, no obstant i això, l'Escoltisme catòlic feia la seva via. Pels no creients havia sempre l'opció de l'Escoltisme laic.

4.2.1. La Llei i la Promesa

Aquests dos elements eren claus en la vida del moviment escolta. La Llei concretava de manera estructurada tot el contingut de valors que l'educació i formació escolta volia que els nois/noies interioritzessin en el seu pas pel moviment.

Les diferents associacions de l'Escoltisme català tenien la seva versió tant de la Llei com de la Promesa. De fet, el contingut era quasi idèntic. Les diferències que es poden apreciar vénen principalment determinades per la qüestió de si es tractava d'una associació confessional o d'una associació oberta. En les

---

¹⁵² Genís Samper o.c. Pàg. 309.

associacions obertes no es prohibia la referència a Déu a l'hora de fer la Promesa, era una qüestió que es deixava a la lliure elecció del que la feia, segons fossin les seves conviccions i la seva manera de pensar.

En el transcurs dels anys, el text de la Llei va tenir diferents versions, però el contingut era fonamentalment sempre el mateix. La Llei era el decàleg de l'Escoltisme, com els Manaments de la llei de Déu ho eren per la doctrina cristiana. El noi/noia que formava part del moviment, no solament havia de conèixer la Llei, sinó que havia d'aprendre-la de memòria. Era una condició indispensable per a poder fer la Promesa. Els punts de la Llei eren una referència constant a l'hora de revisar el funcionament de la colla i de la Branca en les diferents activitats que es portaven a terme.

No crec necessari transcriure tots i cadascun dels diferents textos que, en el transcurs dels anys, varen configurar la Llei i la Promesa escolta. Em limitaré al text que correspon a Minyons Escoltes de Catalunya (confessional) en la dècada dels anys 60. A finals de la dècada es va modificar el text de la Llei, fins que a finals dels 70 es va configurar un text unificat que servís a la vegada per Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi.

El text al que he fet referència anteriorment és el següent:

1. Cal confiar sempre en l'honor de l'Escolta.
2. L'Escolta és lleial.
3. L'Escolta és útil i servicial i cada dia fa la bona obra.
4. L'Escolta és amic de tothom i germà dels altres Escoltes
5. L'Escolta és ben educat i cavallerós.
6. L'Escolta estima les bestioles i les plantes i veu en la naturalesa l'obra de Déu.
7. L'Escolta és disciplinat i obeeix als seus superiors sense replicar.

8. L'Escolta està sempre de bon humor i somriu i xiula davant de les dificultats.
9. L'Escolta és treballador i estalviador.
10. L'Escolta és pur de pensament paraula i obra.

No és estrany que un text com aquest, amb cert regust disciplinari-militarista, fos qüestionat pels mateixos dirigents i responsables del moviment i ells mateixos busquessin la manera d'expressar valors com, l'amistat, el bon humor, la puresa, l'austeritat, l'amor a la natura... etc. d'una forma més engrescadora i no tan impositiva. Calia trobar la manera perquè la lletra no matés l'esperit. Per alguns dels dirigents, aquests canvis en el text de la Llei obeïen més a una "ideologització" exigida per les circumstàncies del moment que es vivia (finals de la dècada dels anys 60) que a un replantejament del contingut.¹⁵³

La Promesa era com un objectiu, una fita que el Moviment proposava a tots els Minyons/Noies Guies. Formació i educació conduïen cap a aquest compromís. Per arribar-hi calia, no solament portar anys dins del Moviment (concretament dins la Secció) sinó haver superat unes proves que anaven des de les habilitats manuals fins a les actituds personals de responsabilitat, sinceritat ajuda als altres, passant per saber de memòria la Llei escolta.

La Promesa constituïa tot un ritus. Quan algun company de la colla feia la Promesa era tot un esdeveniment. Normalment la Promesa tenia lloc en els campaments i anava precedida d'una vetlla el capvespre anterior a la Promesa. En la vetlla, el noi que feia la Promesa passava una estona sol reflexionat sobre el compromís que faria l'endemà davant de tota la Secció amb presència dels Caps i del Consiliari. El text de la Promesa era el següent:

---

¹⁵³ Genís Samper o.c., Pàg. 556. En una nota a peu de pàgina l'autor fa un reflexió de les noves propostes de "valors" que canviaven el text i el nom de "Llei". Va ser ell mateix que a finals de la dècada dels 70 va el.laborar un text comú per nois/noies que va ser aprovat pel Comissariat General, com a "eina pedagògica"

"Pel meu honor i amb la gràcia de Déu, prometo fer tot el que pugui per:

- complir els meus deures envers Déu i la Pàtria
- ajudar tothora l'altra gent
- obeir la Llei escolta."

Aquest compromís comportava realment unes exigències en l'estil de vida del noi/noia que l'havia fet. Era un compromís que impregnava tota la vida de la persona. L'Escolta no ho era solament en les estones que estava en el Cau (nom que es donava al local on s'hi ubicava l'Agrupament) sinó que ho era sempre. Quan un Escolta no acabava d'ésser fidel al compromís, se li feia un Consell d'honor. Era l'eina de control per a assegurar la seva fidelitat a tot al que s'havia compromès. Era Escolta dins i fora del Cau. Les exigències de la Llei i la Promesa, a mesura que s'anaven interioritzant, moldejaven no solament unes actituds sinó una manera de ser, de viure i de veure les coses. Era el camí cap a la Ruta.

De la mateixa manera que les circumstàncies varen portar a una revisió de la Llei -no tant en el seu contingut sinó en la seva forma i en la seva obligarietat com a Llei- també la Promesa, sense deixar d'ésser una eina important dins el moviment, va deixar d'ésser un "mite". No obstant, "el compromís" encara va continuar i continua sent una fita important pels nois i noies del Moviment.

Tant en la Llei, com en la Promesa trobem molt lligada la vertent religiosa. No era un afegit. Com hem pogut constatar anteriorment, formava part de la mateixa vida del moviment. Tot ell tenia una visió cristiana (l'Escoltisme confessional) i un abocament a unes formes cristianes de vida, tant en l'etapa de llobató/daine com en la de minyó/noia guia com en la Ruta o Clan:

"Certament que l'Escoltisme no volia fer pietistes, sinó persones amb una pietat objectiva. La gent dels grups

pregava. Es celebrava l'Eucaristia i es llegia l'Evangelí amb comentaris fets pel cap o pel consiliari. De formes diferents en cada branca, però la gent pregava. Hi havia "l'oració escolta" que perdurava fins en el Clan".¹⁵⁴

4.2.2. La formació de caps

Es evident que l'Escoltisme no tenia com a finalitat entretenir els noies/noies en les seves estones de lleure. La seva funció bàsica era la formació, l'educació. Aquesta educació es portava a terme tot jugant (el joc era una eina pedagògica essencial en el Moviment), intentant inculcar uns valors, una manera de veure el món, de tenir un coneixement de la realitat més propera que no és altra que el propi país i, a la vegada, calia viure d'una determinada manera si es volia ser fidel a les descobertes i als valors que l'Escoltisme anava presentant en les diferents etapes d'aquest procés educatiu.

En tota aquesta tasca educativa, no és difícil entendre que els caps responsables de les diferents branques jugaven un paper essencial. D'aquí que la formació i preparació d'aquests caps hagi estat sempre una de les preocupacions importants dels òrgans directius del moviment, tant a nivell general com a nivell de les diferents demarcacions en les que està estructurat el moviment a nivell de Catalunya.

Aquesta formació de caps es portava a terme a través dels Camps Escola. Aquest era el nom general que es donava a totes les

---

¹⁵⁴ Entrevista amb Ricard Pedrals:

El model de l'oració escolta era el següent: "Senyor Jesús que vingueru al món per salvar els homes i ensenyar-los d'ésser bons i fer el bé. Ensenyeu-me a ser sempre generós. A estimar-vos com vos mereixeu, estimar al pròxim per amor a Vós i estimar la pàtria més que a mi mateix. A no tenir por de cap esforç ni sacrifici pel bé dels altres. A donar-me sense miraments. A treballar sense buscar el repòs ni el plaer, sinó saber que faig la vostra santa voluntat".

Les generacions que varen ingressar a l'Escoltisme a partir de la meitat dels anys 60, possiblement, la majoria no coneixien aquesta pregària.

activitats que tenien per objecte la formació dels caps. Per una part hi havia la informació i preparació dels que volien ser caps. Recordem que quan els nois/noies arribaven a la Ruta o Clan, una de les seves possibilitats i compromís podia enfocar-se cap a ser caps d'alguna Branca dels diferents Agrupaments. D'aquí els noms de CEI (Camp Escola d'Informació) i CEP (Camp Escola de Preparació), on se'ls informava exactament del que suposava ser cap i se'ls formava en les qualitats que havia de tenir un cap en actiu. Però, per altra part, hi havia també un segon nivell de formació que s'enfocava a tots els que eren caps en actiu (les FO.CA. o trobades de formació permanent de caps en general). En tot aquest context es desenvolupava la formació de caps de branca i la formació de caps de grup.

Aquesta formació tenia, normalment, uns eixos fonamentals: fe, país i educació. Normalment es presentava una fe "compromesa" en la línia del canvi no solament personal sinó també de cara a la transformació de la societat. En la qüestió país, es tractava que adquirissin un coneixement seriós de Catalunya, de la seva història i de la seva situació actual. En el tema educació, calia que coneguessin les tècniques concretes que el mètode escolta empra en el seu treball: dinàmica de grups, campisme, expressió, orientació... sense oblidar la pedagogia del moviment en general i la feina educativa de cada branca. Per cadascuna de les temàtiques es procurava que sempre hi hagués un expert:

- el consiliari per la temàtica de fe
- els caps d'agrupament per la temàtica de la pedagogia del moviment
- diferents experts en temes educatius... etc.

Normalment s'intentava que hi hagués un equip especialment dedicat a aquesta tasca: l'Equip Pedagògic.

La moguda de finals de la dècada dels anys 60 afecta també a tot el que fa referència a la formació de caps. Desapareixen els CEI i els CEP i s'esbossa un esquema més global, tenint en compte que ha d'estar al servei de les qualitats que hauria de tenir el cap en actiu. La formació de caps queda dividida en tres temps: un primer d'orientació/selecció, un segon de preparació i un tercer d'especialització.

En aquesta formació de caps es treballava, principalment, tot el que feia referència a:

- **Actituds bàsiques:** voluntarietat, consciència del que és educar, integració al país, acceptació de la confessionalitat, opció de fe, creure en l'Escoltisme i equilibri personal i propi de l'edat.

- **Aptituds i recursos personals:** capacitat de reflexió i crítica, obertura a la realitat del món, ofici de cap, tècniques de comandament en equip, coneixement del moviment i tècniques primàries.

- **Ofici del cap:** coneixement del noi, domini del mètode, fonts de recursos.

"Els camps de formació de caps eren molt seriosos i, com més amunt, més seriosos. Aquesta seriositat tenia la seva màxima expressió en el Roverisme. No hi havia contemplacions."¹⁵⁵

---

¹⁵⁵ Entrevista amb Ricard Pedrals.

5. Els moviments, educadors i formadors de ciutadans responsables

En tota l'anàlisi portada a terme fins ara m'he centrat essencialment en tot el que feia referència a la formació que els moviments donaven al noi/a i a les eines pedagògiques que el moviment utilitzava per a portar a terme aquesta formació. El centre d'aquesta formació era la persona que decidia de manera totalment voluntària pertànyer al moviment.

Tant en els Moviments especialitzats de l'A.C. com en l'Escoltisme tenien molt clar durant tot el procés de formació que les persones no eren subjectes passius. No era tant qüestió d'emmagatzemar coneixements com de créixer "personalment" i aprendre a desenvolupar les capacitats de responsabilitat, constància, treball en equip, fer les coses ben fetes... i madurar humanament. Les eines pedagògiques més importants (la revisió de vida i el joc) consideraven per damunt de tot les persones, tant des de la perspectiva individual com des de la perspectiva grupal.

Hem constatat que tota aquesta pedagogia tenia un rerafons molt clar "els principis evangèlics". La persona de Jesucrist, la seva doctrina i el seu comportament eren punts de referència obligats a l'hora d'aprofundir en el creixement personal i en la relació amb els altres.

Aquesta formació era l'objectiu central dels moviments. No hi quedava reclosa la formació per la formació. La intenció no era, precisament, la creació d'uns models de persona per ser exhibits en un aparador. Aquesta formació tenia una trajectòria ben clara i definida: una formació per a l'acció. La responsabilitat de cara als altres no es limitava a un desig de "salvar" les persones ¹⁵⁶

---

¹⁵⁶ Segurament que aquesta actitud de "convertir" en alguns moviments estava més accentuada que en altres. Això depenia, majoritàriament, del medi on el moviment actuava i de la procedència dels militants.

"La JOC, com a moviment, donava molt clarament als seus militants el concepte d'autonomia d'aquest món. Quan anaven a un centre cultural, hi anaven per la cultura, no per una altra cosa. Va tenir més èxit aquesta

sinó que havia plena consciència que les persones vivien i desenvolupaven la seva vida en un medi concret. Calia, doncs, incidir en aquest medi que condicionava el desenvolupament i el creixement personal i col·lectiu.

El coneixement de la figura de Jesucrist i el seu missatge convidava als militants a evangelitzar el món. S'intentava fer-los descobrir que no existia evangelització possible sense la transformació de la societat. Aquesta era una exigència de l'evangelització. Evangelitzar no era "convertir ni fer adeptes" sinó col·laborar a que les persones visquessin "amb dignitat com a fills de Déu que eren". Tot això demanava una "encarnació", una immersió del militant en el medi. Calia que tingués plenament assumit el sentit de col·lectivitat i de comunitat de la que ell també en formava part. Calia tenir consciència de "ciudadà".

Es en aquesta línia que la formació de cara a l'acció portava cap al compromís. I així com la revisió de vida anava més a la transformació personal, l'acció, el compromís, anava més de cara a incidir en les estructures que condicionen el desenvolupament humà de la persona. Era a través d'aquesta acció que la formació tenia la seva plenitud.

Aquesta dinàmica exigia que el noi/a militant conegués la realitat que vivia i el seu entorn. Sense aquest coneixement no podia en absolut portar a terme una interpretació cristiana d'aquesta realitat. Difícilment s'hi podia comprometre. El realisme humà era una condició clara de cara a qualsevol acció. Calia que el militant afrontés tots els problemes que la vida li presentava. Es a mesura que el coneixement i la vida de la comunitat anava penetrant en la

---

maduració de les persones i de fer una persona culturalment compromesa a la societat, que no pas un militant d'Església tot i que el moviment era d'Església. En canvi, a la JJC no havia tant aquest concepte de moviment que madura persones per a la societat sinó que, fent una maduració per a la societat s'arribava a la religió, a la conversió".

Entrevista amb en Jordi Bertran, consiliari diocesà de la JOC en la dècada dels anys 60.

persona del militant i en la seva manera de ser, que anava descobrint l'ample ventall de dimensions, aspectes, matisos i problemes que existeixen en la realitat.

"Es important conèixer el nostre ambient, els nostres companys, el nostre lloc de treball, l'estudi, les diversions... conèixer la nostra societat amb tots els seus valors i defectes. I llavors, el que ens cal és mirar de descobrir quina ha d'ésser la nostra acció, el nostre compromís, per tal d'ajudar -en la mesura de les nostres possibilitats- a col.laborar en la creació d'una societat més humana, més justa, més cristiana". ¹⁵⁷

Tot aquest procés no s'improvitzava, no sortia de la nit al dia. Moltes vegades es començava per una acció individual de tu a tu amb un company de treball, d'estudi o del barri. Posteriorment es passava a unes accions que responien ja a problemes més vitals fins a arribar a un eixamplament tal que situés tota la pròpia acció en el conjunt de la problemàtica de la societat. D'aquesta manera es desembocava en el "compromís temporal".

El fet d'incidir fortament en aquesta dimensió social no implicava que la dimensió religiosa quedés al marge de tot aquest procés. Al contrari, tot obeïa a un esforç per trobar una resposta cristiana als problemes que la vida anava presentant i el coneixement de la realitat feia descobrir. Es volia evitar el perill de construir una vida religiosa al marge de tot el que passava a l'entorn. Es volia evitar que la vida "normal" marxés pels seus camins i, al costat, anar-hi edificant una vida religiosa feta de tota una pila de

---

¹⁵⁷ Article del "Butlletí de militants de la JIC". Núm. 5. juny de 1965. Pàg. 5.

pràctiques i d'actes que ben poc, o gens, ajudaven a transformar la realitat. ¹⁵⁸

Tot el que dèiem en els apartats anteriors, tant a nivell dels moviments de joves d'A.C. com a nivell de l'Escoltisme, que no es pretenia en absolut fer pietisme no privava que els principis orientadors de tota l'acció fossin d'inspiració i d'arrel cristiana. Tot aquest camí de l'acció, exigit per la mateixa formació, podia perdre's tant pel costat de no saber trobar l'acció adequada i quedar-se en un nivell purament personal sense massa lligam amb els problemes propis del medi, com constatar un esquinçament entre el judici cristià i l'acció, corrent el risc de caure en un activisme purament humà. ¹⁵⁹

Fos quina fos la circumstància, quedava clar que la formació que donaven els Moviments no era per recloure i tancar els nois/es que en formaven part sinó tot el contrari. Calia llençar-los de cara en fora. L'acció era l'objectiu de la formació. Aquesta acció s'havia de desenvolupar en uns medis concrets i en una realitat concreta que marcava la vida quotidiana dels militants. Això desvetllava la necessitat imperiosa que aquesta realitat fos coneguda. I és en aquesta dimensió que els moviments varen jugar també un paper molt important i cabdal, procurant els instruments que permetessin als militants anar descobrint la realitat que els

---

¹⁵⁸ El Butlletí de Militants de la JIC (març 1965, Pàg. 19-25) reproduïx una "xerrada" d'en Francesc Cabana en unes Jornades de Formació de militants, on dóna una visió col·lectiva del món des del Cristianisme. Segons diu, "el Cristianisme és personalista = a anti-individualista, i és també comunitarista = a anti-massa."

Aquesta perspectiva cristiana -segons en Francesc Cabana- ha de desmarcar-se d'unes actituds molt corrents en la societat. L'actitud anti-social, que és l'aburguesament a tots nivells, a nivell econòmic és una actitud que respon a la dita popular que "qui en vulgui que se'l llesqui...". A nivell polític és sempre partidari de l'ordre... i, a nivell religiós, és el cristià de sagristia. El Crist, per ell, ha d'estar sempre al servei de l'ordre.

¹⁵⁹ Normalment en els articles de tots el butlletins de militants dels diferents moviments es fa ressò d'aquesta situació. Principalment en les darreries dels anys 50 i en els inicis dels anys 60. Posteriorment, aquesta problemàtica va anar desapareixent, deixant clar que l'acció temporal era "construir el Regne de Déu".

envoltava, que aprenguessin a analitzar-la amb la finalitat de trobar la manera més adequada d'incidir-hi.

5.1. L'acció militant del moviment

Una cosa era -tal com hem dit anteriorment- el compromís personal del militant en la seva vida, que podia tenir molts i diferents facetes, des del compromís de llegir un llibre determinat de cara a la seva formació o de fer una pregària cada dia, fins ajudar a un company en dificultats, passant per no tolerar certes situacions del lloc on treballava.¹⁶⁰

Aquestes accions que podríem dir-ne "individuals i personals", tot i que eren motivades per "la militància" del noi/a en un moviment concret, eren més fruit de l'esforç del militant per ser coherent amb ell mateix i amb la seva militància, que no fruit d'una línia marcada pel moviment.

Hi havia l'altra vertent que era "l'acció dels militants com a Moviment" en funció del medi on el moviment es desenvolupava i dels problemes que aquest medi presentava. En aquest sentit, cal entendre que l'acció del Moviment no era la suma de les accions personals-individuals dels militants. De la mateixa manera que el militant a nivell personal amb la seva coherència havia d'ésser un testimoni de presència cristiana en la seva vida quotidiana, el Moviment pretenia la que podríem anomenar "presència col·lectiva". Aquesta presència s'havia de concretar d'alguna manera. No podia

---

¹⁶⁰ Un exemple de tot això pot ser el fet següent:

"En la fábrica donde yo trabajo había sobre una pared una fotografía de periódico de una mujer desnuda. Y los trabajadores sabían que yo era de la JOC. Y empezaron a darme la lata con la dichosa fotografía. Pero un día la rompí. Cuando se dieron cuenta de que faltaba la fotografía, empezaron a gritarme. Querían pegarme. Pero yo me mantuve firme.

Y un día, estando limpiando el taller, recayó la conversación sobre aquella fotografía. Ya había pasado todo. Pero un hombre mayor que no había hablado hasta entonces dijo: 'Me gustan los hombres que dicen una palabra y la mantienen'."

ROJO, Eugenio. "Cómo lanzar un grupo JOC". Comisión Nacional JOC, Madrid 1960. Pàg. 45.

perdre's en vaguetats, generalitats, divagacions moralitzadores o, senzillament, perdre's fent "teoria-doctrinal" de com haurien d'ésser les coses. Si el que pretenia, com a Moviment, era incidir en el medi per a transforma-lo, calia abans de res conèixer aquest medi. El moviment, certament, no existia en funció dels seus militants sinó en funció del medi. Eren, però, els seus militants com a col·lectiu els que haurien de portar a terme l'acció. Es per aquest motiu que aquest "conèixer la realitat" no era una feina de savis que feien diagnòstics. Era una feina pròpia dels militants, ja que eren ells els que realment havien de comprometre's en la transformació d'aquesta realitat. Ells com a moviment havien d'incidir en el medi, en les persones que hi vivien i en les estructures que el configuraven.

5.1.1. Les campanyes

La definició que el Diccionari de la Llengua Catalana de Pompeu Fabra dona de "campanya" és la següent:

"Portar a terme una sèrie de treballs per a aconseguir un fi científic o polític".

Les campanyes dels moviments també consistien en portar a terme una sèrie de treballs per a aconseguir un fi. Un fi que, certament, no era científic, ni polític, en el sentit que ara, actualment, es dona les campanyes que organitzen els diferents partits polítics. Però sí que tenien un objectiu ben clar: que els militants coneguessin el terreny que trepitjaven amb una finalitat ben definida: incidir amb la seva acció en la transformació d'aquesta realitat. En aquest sentit ampli sí que podem dir que la campanya tenia "un cert fi polític" ja que es preocupava dels afers de la comunitat però no perquè, com a moviment i a través de la campanya, presentés alternatives polítiques al sistema imperant. Però no oblidem que aquesta transformació de la realitat neixia del

coneixement de la mateixa, a partir d'una lectura crítica-cristiana d'aquesta realitat.

En el capítol que he dedicat a l'exposició i anàlisi de la trajectòria dels moviments, he fet esment de les campanyes concretes que aquests moviments varen portar a terme des dels anys 50 fins a finals dels anys 60. Com en molts d'altres, també en aquest aspecte, la JOC era el punt de referència. Des dels seus inicis, "les campanyes" formaven part del mètode de formació-acció del moviment de la JOC. Quan els altres moviments especialitzats d'A.C. varen iniciar el seu camí, l'estructura i funcionament de la JOC va ser assimilat pels diferents moviments.

El que sí cal deixar clar és que "les campanyes" no varen tenir èxit en tots els moviments. No vol dir que les campanyes fracassessin en quant als resultats sinó que la campanya no acabava d'ésser un instrument útil per la mateixa dinàmica del moviment i, per altra part, el medi on aquest moviment en concret portava a terme la seva acció era més complex i heterogeni.¹⁶¹

Aquest va ser el cas de la JEC i de la JIC. El món universitari, tot i ser un medi molt definit i concret, era un medi molt circumstancial i de curta durada.

"A la JEC no hi havia campanyes com a la JOC. La JEC a través de les reunions i la revisió de vida orientava a les persones perquè es posessin en les activitats que ja funcionaven com la qüestió dels delegats de curs, o en alguna associació universitària. A la JEC es valorava molt més el nivell d'una

---

¹⁶¹ Segurament que l'exemple de la JOC ha estat seguit massa precipitadament pel que fa a les realitzacions concretes i als instruments determinats.

Cada moviment ha de trobar per ell mateix els instruments de la seva vida, tenint en compte la realitat del medi i de l'edat a que respon.

La intuïció de fons ha d'anar bastint un instrumental adaptat. Es una exigència del realisme.

Josep M. Totosaus "Cap a on va l'Acció Catòlica?" ICBSB. Ed. Rurals d'A.C. Barcelona 1967. Pàg.105. Nota a peu de pàgina.

formació sòlida. No les setmanes de Joventut, Festes Pasquals... etc. Ens movíem en un medi que tenia un nivell intel·lectual tal que no podíem organitzar coses a part. Si la JEC hagués volgut muntar alguna cosa, a part que no hagués tingut força per fer-ho, s'hagués trobat que muntava una cosa que estava superada per la dinàmica de la vida universitària. Per altra part, la renovació de la gent de la JEC era molt ràpida. Es feien de la JEC en els primers cursos i, en els darrers, ja ho deixaven perquè havien de dedicar-se a treure la carrera o potser ja estaven fent pràctiques". ¹⁶²

En el moviment de la JIC, la circumstància era plenament diferent. Així com en la JEC les campanyes, de fet, ni es varen plantejar, a la JIC sí. Però eren campanyes que es preparaven des de Madrid i que a Catalunya mai varen arribar a cuallar.¹⁶³ La JICF a Barcelona sí que va seguir amb més fidelitat les campanyes preparades per la Comissió Nacional JICF de Madrid. Això no pressuposa que fossin unes campanyes més reeixides sinó que, senzillament, eren un instrument útil per a les reunions dels grups de noies militants.

"Jo crec que la JIC sempre va ser una cosa poc definida. Tenia un peu entre la JEC i la JOC. La JIC era una cosa petita i amb problemes d'identitat. Jo crec que això és una constant. Llavors tenim una mica el problema de la identificació. Llavors el problema era el de la identificació. El medi independent era aquest medi que nosaltres definíem com la persona que, en definitiva, es

---

¹⁶² Entrevista amb Frederic Prieto consiliari de la JEC en els anys 60.

¹⁶³ "La campanya" tal com s'ha anat presentant fins ara ens semblava inútil. Es tractava sempre d'una campanya basada en l'acció individual del militant. Nosaltres hem donat un llibret i cadascú ha anat fent les seves accions individuals. Aquesta campanya, a desgrat de la seva justificació teòrica, no donava resultats en la pràctica."
Reflexions sobre la JIC. Comissió Diocesana JIC de Barcelona. Document multicopiat. Pàg. 12.

troba enmig d'un món a cavall de l'estudi, del treball qualificat i del treball de fill del petit botiguer".¹⁶⁴

Els grups de militants de la JIC varen néixer, sobretot, al voltant de les parròquies urbanes de ciutat. El medi urbà i la ciutat com a màxim exponent d'aquest medi, tot i ser clarament un medi molt definit físicament, socialment és molt més complex degut a la diversitat i multiplicitat de les relacions socials que aquest medi comporta per a les persones que hi viuen. Endegar una campanya en un medi com aquest depassava les possibilitats del moviment de la JIC. Una altra història eren els barris obrers.

Aquestes dificultats que, per uns o altres motius, varen desaconsellar que els moviments JEC i JIC s'estructuressin en funció de les campanyes anuals no va suposar cap obstacle de cara a la dinàmica de formació-acció dels militants. La revisió de vida era la clau perquè els militants anessin descobrint el medi en el que es movien i busquessin la manera de ser-hi presents com a militants cristians.

A l'Escoltisme, tal com anteriorment hem pogut comprovar, tot i que la dinàmica educativa anava dirigida també a la formació per a l'acció i el compromís, per molts motius fàcilment detectables (les edats dels que composaven les diferents unitats escoltes, les eines pedagògiques que utilitzaven) aquest element de les campanyes no hi era present. Potser el que caldria senyalar és que en l'etapa dels Rovers o Clan sí que es portaven a terme algunes accions com podien ser la restauració d'alguna ermita o Església, o també alguna acció de caire més social en alguns del barris de la ciutat.

Els moviments on "les campanyes" junt amb altres accions massives varen tenir un paper important varen ser la JAC, el moviment de

---

¹⁶⁴ Entrevista amb Ignasi Garcia Clavel, President Diocesà de la JIC de 1962 a 1966.

pobles i comarques, la JOC, el moviment del món obrer, empreses, tallers, barris... etc.

5.1.1.1. Organització, funcionament i dinàmica de les campanyes

Crec que és necessari conèixer la manera com la campanya es portava a terme i tot el que comportava el desplegament d'una campanya. Això per una raó molt senzilla: és a partir d'aquí que podrem comprendre com el militant anava prenent consciència de la realitat que vivia i de les exigències que això li demanava si volia ser coherent amb la seva militància. Era la manera com anava forjant la seva identitat i responsabilitat ciutadana.

La campanya era l'acció militant més important del curs. Vertebrava les reunions de militants amb la revisió de vida corresponent, a la vegada que centrava tots els actes massius que s'organitzaven. Podríem dir que els moviments JAC i JOC funcionaven per campanyes i incidien en el medi a partir d'elles. Es tenien en compte temàtiques que, malgrat no ser exclusives del món dels joves, tocaven aspectes importants del medi que afectaven directament la vida dels joves.

No és necessari fer una anàlisi exhaustiva de totes i cada una de les campanyes que els moviments varen portar a terme. No és tracta tant de fer un balanç de "com varen funcionar totes i cada una de les campanyes i analitzar la seva eficàcia" sinó de veure com el Moviment a través de les campanyes, per una part, obria als militants de cara a la realitat fent-los agafar consciència de com funcionaven les coses i quines eren les problemàtiques i, per altra part, com, a partir de les campanyes, es llençava als militants a una acció de sensibilització de les masses respecte a la temàtica de la campanya. Realment era a través de les campanyes que anaven adquirint la consciència de "ciutadans".

Les campanyes estaven estructurades i planificades d'un bon començament. Cada any hi havia una tema que la centrava ¹⁶⁵. Era del tot necessari que cada un dels militants tingués "el llibre de campanya" i que fes la subscripció al butlletí de militants, on mensualment, a més dels articles de fons (normalment escrits pel Consiliari o per algun dels dirigents diocesans) hi anaven sortint les orientacions pràctiques que ajudaven a portar-la a terme i, a la vegada, es donava notícia de com es desenvolupava la campanya en els diferents barris, pobles o comarques; els problemes que sorgien, les activitats que desvetllava... etc.

El desenvolupament de la campanya obeïa a un pla establert des dels seus inicis el laborat pels equips de responsables dels moviments.

En aquest pla s'hi concretaven i especificaven mensualment:

- les diferents etapes de la campanya (des del seu llançament el mes d'octubre fins a la revisió final que es feia en el mes de juny)
- els objectius de cada una d'aquestes etapes i els mitjans per a aconseguir-los
- les accions concretes a realitzar en cada una d'aquestes etapes
- es programaven també les reunions que a nivell sectors (JOC) o comarques (JAC) s'havien de portar a terme durant la campanya. Aquestes reunions tant podien ser d'estudi i formació de militants com recessos espirituals que ajudessin a l'aprofundiment evangèlic de l'acció que estaven portant a terme.

---

¹⁶⁵ Tant en la JAC com en la JOC, sempre es procurava que fossin atractius pels nois/ies. L'Esplai, la cultura, el treball, la condició obrera, coneixement del poble... etc.

El fet de planificar i portar a terme una campanya demana per part del moviment i dels seus militants tenir molt clares les exigències que això suposava. No era solament un treball de seminari i reflexió sobre un tema concret que proposava la campanya, tot i que en les reunions de militants la reflexió i l'aprofundiment sobre la problemàtica que plantejava la campanya era necessària. La finalitat no era "fer un llibre". El que calia, per damunt de tot, era conèixer la realitat, per exemple, dels obrers, de la vida i dinàmica del poble... etc. Un coneixement que portés cap a una acció sensibilitzadora de la comunitat i denunciadora de la situació que els col·lectius concrets vivien, a la vegada que apuntes cap a possibles actuacions concretes per millorar-la.

Una de les eines bàsiques i essencials de la campanya era l'enquesta, que es realitzava a dos nivells. Al començament de la campanya es feia l'enquesta personal a cada un dels militants, que pretenia conscienciar als militants (normalment ells utilitzaven la paraula "descobrir") dels problemes o situacions que eren objecte de la campanya. A partir dels resultats d'aquesta enquesta es preparava el llançament de la dita "enquesta especial", que anava dirigida al màxim nombre possible de joves del medi on el moviment incidia. El llançament de l'enquesta no es deixava a la improvització de cada un dels grups de militants. Els responsables del moviment, a través del Butlletí de Militants, anaven marcant les pautes de com s'havia de fer el llançament de l'enquesta, de com s'havia de portar a terme la recollida i de com s'havien de treballar les dades. ¹⁶⁶

---

¹⁶⁶ En el Núm. 17 del Butlletí de Militants (desembre de 1961, Pàg. 5) hi trobem un requadre on s'explica com es recull l'enquesta. Per veure fins a quin punt es concretava la normativa, val la pena fer esment d'un petit paràgraf d'aquesta nota.

"Tenint en compte l'experiència de diversos pobles, us direm que NO SOLEN SER BONS SISTEMES DE RECOLLIDA:

- posar una caixeta, o bústia, al Centre o cafè del poble.
- dir que les enquestes es portin al Centre o a la rectoria.
- dir, vagament, que es recolliran
- encarregar la recollida a qualsevol.

La millor manera de recollir l'enquesta (com de repartir-la) és a través de contactes personals dels militants, o de xicots responsables, amb els companys del seu equip. Això serà motiu de converses i de profunditzar

Calia que tota aquesta tasca es portés a terme de manera ordenada. Per això es marcaven "les tècniques" més adequades. Però no es podia perdre de vista l'objectiu principal de tota aquesta acció: que els militants prenguessin consciència del medi on vivien, de la seva problemàtica i de la importància que tenia saber mobilitzar a la joventut de cara a possibles accions.

"Va molt bé comentar entre tots els xicots els problemes descoberts, deixant lliure la iniciativa a tothom a fi que surtin accions a fer entre ells mateixos. Aleshores, entre les que es proposin i les que els militants més o menys ja hauran previst, determinar concretament les que es poden fer, però comptant sempre amb la col.laboració de tots els xicots. No dubteu que aquesta col.laboració serà efectiva sempre que, amb traça, es faci veure que són ells els que les han proposades. Convé, aleshores, nomenar comissions o grups integrats per uns quants xicots i un o dos militants.

Si fem d'aquesta acció també una acció reflexionada, veurem com els seus resultats són profitosos i no haurem perdut el temps" ¹⁶⁷

Un cop recollides les enquestes, els grups de militants disposaven d'uns fulls impresos amb les normatives corresponents que els ajudava a fer el buidatge i despullament de l'enquesta per poder oferir els resultats.

"En presentar els resultats hem de trobar la forma més eficaç i més senzilla de fer-ho. Pot ser amb gràfics, cartells, amb diferents colors i figures remarcant els aspectes més

---

en les qüestions proposades per l'enquesta".

¹⁶⁷ Josep Ginestí, dirigent diocesà de la JAC l'any 1962. Fragment de l'article "Seguint la campanya", aparegut en el Butlletí de Militants del gener de 1962, pàg. 4-5.

importants. Si és possible, acompanyar-ho d'un eslògan... etc. però procurant sempre que pugui captar-se fàcilment".¹⁶⁸

Uns exemples concrets poden ser molt clarificadors de com les campanyes feien prendre consciència als militants i del paper que els joves havien de jugar dins la societat.

La campanya de la JOC (de la Diòcesi de Barcelona) durant el curs 1958-59 portava per títol "Por el respeto a nuestra condición obrera".

Els grups de militants varen començar la campanya responent una enquesta dirigida a cada un dels militants del grup. A partir d'aquesta enquesta es començaven a descobrir problemes que configuraven i determinaven la condició obrera.

- "Que la joventut obrera feia moltes hores extres"
- "Que això dificultava enormement adquirir una cultura humana"
- "Que això provocava que la joventut treballadora busques, de totes, evadir-se dels seus problemes"
- "Que a causa d'aquests problemes es trobaven amargats i impotents tot dient que "no hi ha res a fer".¹⁶⁹

Aquesta primera reflexió a partir de l'enquesta als militants va obrir el camí per a portar a terme l'anomenada "enquesta especial". En aquesta campanya concreta se'n varen repartir 4.500 i es varen recollir 561 respostes. Com en tota enquesta normal i corrent sempre es demanava les típiques dades objectives (edat, sexe,

---

¹⁶⁸ Josep Ginestí, id. Pàg. 5.

¹⁶⁹ "Resumen de la campaña 1958-59". Document multicopiat i signat pel COMITE EJECUTIVO de la JOC de la Diòcesis de Barcelona.

professió, estudis...) per entrar tot seguit en les qüestions que eren objecte de la campanya.

Un cop treballades les respostes es varen convocar nou assemblees generals en les que no solament hi varen participar els militants sinó molts dels joves treballadors enquestats (els "influenciats", utilitzant la terminologia dels moviments).

En aquestes assemblees s'anaven posant en consideració i discussió de tots les diferents problemàtiques descobertes en la realització de l'enquesta:

- manca d'una cultura humana-obrera
- els problemes socials que viu la classe obrera que la depassa
- manca d'una formació professional
- manca de mitjans perquè la joventut treballadora pugui practicar esport.

Davant de tots aquests problemes, la JOC intentava donar-hi resposta a través de la creació de diferents comitès responsables de promocionar la cultura, la formació, la creació d'escoles nocturnes... etc. Però, a part d'aquesta acció, "la JOC va donant la seva resposta profunda i cristiana a través de l'acció dels seus militants i de la nostra acció representativa" ¹⁷⁰

En el moviment de la JOC les campanyes no solament es portaven a terme en el grup de joves. També en el grup d'aprenents i adults es portava a terme la mateixa campanya afegint-hi els aspectes que es creien convenients i adequats pel grup d'edat al que l'enquesta anava dirigida.

---

¹⁷⁰ Document-resum de la campanya 1958-59. "Por el respeto a nuestra condición obrera", esmentat anteriorment.

Dins la mateixa línia, però en el medi i context propi, cal situar les campanyes de la JAC. A tall d'exemple podem situar la campanya del curs 1962-63, que portava el títol "El nostre Poble comunitat viva". L'objectiu o finalitat de la mateixa era "descobrir el poble per fer-ne una comunitat viva".¹⁷¹

L'instrument bàsic de la campanya era el "Carnet de Poble". El contingut d'aquest Carnet de Poble anava des del plànol de la situació del poble en el context de la comarca fins a les dades referents als processos migratoris, passant pels diferents equipaments i serveis existents en el poble, com estan distribuïdes les diferents zones (urbana, agrícola, industrial...) dins del terme municipal. Es a partir de conèixer realment la configuració del poble quan els militants anaven aprofundint en les qüestions del treball, la cultura, les institucions (Ajuntament, Sindicat, Parròquia...) etc. Finalment, a partir de les reflexions sobre tot el material recollit, es portava a terme l'enquesta al jovent del poble.

En aquesta campanya concreta, a més de les revisions de vida de l'equip dels militants, que sempre es feien sota la llum de l'evangeli, hi havia un text que va ser bàsic des dels inicis fins al final de la campanya, tot intentant obrir la dimensió transcendent de la realitat que anaven treballant.

"Si sabéssim mirar la vida amb els ulls de Déu, veuríem que en el món no hi ha res profà, sinó que tot participa en la construcció del Reialme de Déu. De manera que tenir fe no és només aixecar els ulls a Déu per a contemplar-lo, sinó mirar la terra, però mirar-la amb els ulls de Crist.

---

¹⁷¹ El número 24 del Butlletí de Militants corresponent al mes de setembre de 1962 està totalment dedicat a la presentació i al desenvolupament de la campanya.

Si hem deixat que Crist penetrés tot el nostre ésser, si els nostres ulls han estat purificats, el món deixarà d'ésser un obstacle i serà una contínua invitació a treballar pel Pare, a fi que, en Crist, vingui el seu regne així en la terra com en el cel.

Cal demanar a Déu la fe, per saber mirar la vida".¹⁷²

El que podríem anomenar "espiritualització" de tota l'acció queda palesa amb la transcripció d'aquest text. Cal precisar que la JOC, tot i la seva identitat cristiana, mai va "vestir" les campanyes amb aquesta espiritualització.

Totes les campanyes anuals estaven estructurades de la mateixa manera. Sempre es tenia en compte que la temàtica de la campanya respongués a qüestions o problemàtiques " importants " i d'interès pels joves, no solament pels militants sinó pel col·lectiu de joves en general. Era a partir de les campanyes que els militants anaven prenent consciència de les exigències de la seva fe, la maduresa de la qual passava, sense cap mena de dubte, per una maduració humana i una presència responsable en la realitat viscuda quotidianament.

5.2. Les activitats de massa

Normalment formaven part de la campanya. Però crec que val la pena fer-ne una breu anàlisi ja que suposaven una presa de responsabilitat important per part dels militants, ja que eren ells els que en tenien cura i els que havien de procurar engrescar-hi altres col·lectius de joves que no formaven part del moviment. Podríem dir que era en aquestes activitats que començaven la seva responsabilitat ciutadana.

---

¹⁷² Michel Quoist "Pregàries" Pàg. 25.

Aquestes activitats de massa consistien principalment en conferències, debats, cine-fòrums, setmanes de joventut, trobades comarcals, la Festa Pasqual (pròpia de la JOC)... etc.¹⁷³

Les orientacions del moviment respecte a aquestes activitats de massa anaven sempre dirigides a evitar "l'activisme per l'activisme". Sempre dins els objectius de la campanya, aquestes activitats havien de tenir una finalitat educativa. No solament pel militant que a partir d'aquestes activitats anava prenent responsabilitat i consciència ciutadana, sinó que aquesta finalitat educativa estava pensada també en funció de les persones a qui anaven dirigides aquestes activitats. Tal com es diu en el Butlletí de Militants del JAC (Núm. 19, febrer del 1962): "la finalitat educativa hauria d'ésser la idea força que presidís i guiés sempre els capdavanters de les activitats".

Darrera d'aquest principi s'hi desenvolupava tota una filosofia que havia d'ésser reflexionada seriosament per part dels militants i consiliaris que feia referència als diferents moments: preparació de l'activitat, realització i reflexió (un cop acabada l'activitat).

"En general es pot dir que seran activitats vàlides, des d'un punt de vista educatiu, aquelles que pel sol fet de realitzar-se, posen en moviment les facultats més nobles de l'home (capacitat de reflexió, d'observació, sentit de responsabilitat, esperit d'iniciativa i decisió...) o bé aquelles que el posen en contacte amb valors objectius rics i enriquidors (cultura, art, treball, pobles més desenvolupats...) que, per aquest sol fet, desperten inquietuds, ganes de superar-se, desig de saber...

---

¹⁷³ Aquesta actes massius, a meitat de la dècada dels 60 s'havien estès en tot el llarg i ample de les diòcesis catalanes. En la diòcesi de Tortosa, que va ser de les darreres a entrar en la dinàmica dels moviments especialitzats, en el llançament de la campanya de 1965-66 va reunir en la zona de llevant (Amposta, Ulldecona...) més de 500 joves dels diferents pobles.

Es evident que aquestes activitats no tenen una energia educativa màgica i que només educaran en la mesura que s'orientin vers aquest objectiu, tenint present circumstàncies de llocs i persones i fent que els valors d'educació que contenen les activitats no rellisquin per la superfície sinó que penetrin a l'interior de les persones de la massa."¹⁷⁴

Analitzant les orientacions que des de la direcció dels moviments s'anaven donant, quedava molt clar que les activitats de massa havien de tenir unes condicions perquè fossin realment educatives:

- Havien de respondre a problemes actuals de la massa. Les activitats havien d'ésser pensades en funció dels problemes, dèficits i de les situacions que vivien les persones que les privaven de créixer i desenvolupar-se com a tals.
- Que fossin capaces de despertar la consciència de la massa respecte els seus problemes. Moltes vegades la massa no té consciència de les seves mancances. Era qüestió que l'activitat proposada fos capaç de desvetllar aquesta consciència. No es pretenia "fer cristians que anessin a missa, abans calia fer persones conscients. Si no s'és persona conscient i lliure no es pot arribar a ser cristià conscient i lliure".
- Que la massa participés activament en totes les activitats que es proposaven. Certament que la massa necessita, la majoria de vegades, una empenta de l'exterior. Aquesta era la que donaven els militants. Però els mateixos militants tenien molt clar que això s'havia de fer en funció de promoure i facilitar que, com més aviat millor, les persones de la massa comencin una activitat no imposada des de fora.

---

¹⁷⁴ Joan Batlles Alerm (consiliari de la JAC). Butlletí de Militants, Núm. 19, febrer de 1962.

- Que, a més de la participació, s'intentés aconseguir la reflexió per part dels assistents a les activitats. Aquesta reflexió, difícil d'aconseguir i encara més de valorar si s'havia aconseguit, s'intentava provocar des dels inicis de les activitats, a partir de la mateixa propaganda, a partir de les reunions prèvies amb les persones no militants però que col·laboraven en les activitats, amb els contactes personals dels militants i amb les reunions posteriors per a valorar el funcionament de l'activitat portada a terme.
- Que l'activitat no fos un fet aïllat, sinó que s'intentés una continuïtat en tot aquest procés iniciat a partir de les activitats. En aquest aspecte, es tenia molt més en compte les persones concretes que els militants havien contactat (els influenciats) i que havien més o menys explicitat un cert interès per tot el que s'havia plantejat. La continuïtat d'aquest procés educatiu iniciat per l'activitat era una tasca personal del militant amb unes persones concretes. Aquesta tasca podia passar per recomanar la lectura d'un llibre, l'assistència a una reunió, la participació en un equip de treball... o, fins i tot, podia acabar integrant-se plenament en el moviment com a militant.

Tota aquesta dinàmica de les campanyes i activitats de massa, tal com hem constatat, eren pròpies dels moviments especialitzats d'A.C. L'Escoltisme seguia una altra trajectòria. Evidentment que la formació de cada un d'aquests moviments venia condicionada, entre moltes altres coses, per les edats dels nois i noies que formaven part d'aquests moviments. Es en la darrera etapa de l'Escoltisme, els Rovers o la Ruta (etapa on el noi/a començava

també el seu compromís en la societat) quan es poden trobar uns punts de contacte o, millor dit, unes preocupacions comunes. ¹⁷⁵

Els moviments anaven encaminats a que les persones que en formaven part rebessin una formació humana i cristiana, i també que descobrissin la missió del cristià en el món, que no era altra que promoure un sistema de valors per fer un món més just. El coneixement de la realitat, els problemes i els esdeveniments eren "la provocació" que feia adonar-se, a partir de la reflexió evangèlica, del què calia fer. Déu parlava a través dels esdeveniments.

Formar la persona, evangelitzar el món, transformar la societat a partir de ser ciutadans responsables eren els objectius clars de la formació que el Moviments especialitzats d'A.C. i l'Escoltisme perseguïen a través d'una pedagogia molt encarnada en el medi i enfocada de cara al compromís.

5.3. El militant entre dos mons

A finals de la dècada dels anys 60 és evident que els Moviments d'A.C., i en general molts Moviments d'Església, havien passat de ser uns organismes conformistes i piadosos a ser els organismes més vius i vitalistes de l'Església catalana i, en general, de l'Església espanyola. Aquesta posició d'avançada va exigir un esforç de reflexió "teòric-pràctica" per a trobar el paper que els moviments havien de jugar en aquells moments.

---

¹⁷⁵ Es en aquesta etapa quan dins de l'Escoltisme trobem la presència, a través de xerrades o articles en les seves publicacions, de militants del diferents moviments especialitzats d'A.C. L'any 1962 es posa en marxa la revista La Roda, de la que ja n'hem fet esment en capítols anteriors i que va dirigida a l'etapa Rovers. Les reflexions i articles que durant els dos anys i escaix que va durar la revista, toquen temàtiques i problemes que eren també propis dels moviments especialitzats d'A.C. Per altra part, militants d'aquests moviments com Rafael Rinojosa i Antoni Hertet de la JOC, col·laboren en la revista, tot explicant quina era la realitat del món i barris obrers, i la tasca que la JOC duia a terme.

En les anàlisis que he portat a terme sobre la pedagogia dels moviments, queda clar l'eix que vertebrava tot el procés educatiu: a partir de la fe, endegar seriosament la relació entre espiritualitat i temporalitat.

De fet, si tenim en compte una mínima perspectiva històrica, aquest és el paper que des de sempre ha jugat la religió en la societat. La manera com la religió ha jugat aquest paper ha vingut condicionat per les circumstàncies, canvis i situacions de cada societat concreta. Això ho podríem constatar des de les anomenades "societats paganes" fins a les societats laiques passant pel judaisme i també per les èpoques de la cristianitat.

Els Moviments d'A.C., i també l'Escoltisme, jugaven aquest paper durant l'època en la que jo situo la recerca. Les circumstàncies socials, econòmiques, culturals, polítiques i religioses (potser seria millor dir de l'Església espanyola) varen condicionar, i també influir, en la dinàmica i en el rol que aquests moviments varen jugar dins la societat catalana. Per altra part, la societat catalana de la dècada dels anys 40 i 50 res tenia a veure amb la que es va configurar a partir dels anys 60. Però, si, per una part, ens trobem amb una societat canviant, per altra part, l'estructura tant de la institució política com de l'eclesiàstica, amb els seus estires i arronses, és mantenia estàtica, malgrat els canvis que s'anaven operant en la base social tant a nivell civil com religiós.

A finals de la dècada dels anys 60, tal com hem analitzat en el capítol referent a la trajectòria dels moviments, s'origina la crisi que enfronta directament els moviments amb la jerarquia eclesiàstica. L'eix d'aquest enfrontament era, precisament, el paper que jugaven els moviments en la relació "espiritualitat-temporalitat", que no coincidia amb el que la jerarquia tenia previst i volia que els moviments juguessin, des de la situació

privilegiada que el règim polític li havia atorgat. Això va suposar l'enfonsada d'aquests moviments. ¹⁷⁶

Podríem dir que en la dècada dels anys 60 s'origina una "crisi permanent dels Moviments d'A.C.". Aquests, com a tals Moviments d'Església, no tenien com a objectiu un compromís amb els afers o assumptes temporals, tot volent donar una alternativa política a la situació. Però el militant, animat i format espiritualment en el si dels moviments, en la dinàmica d'una fe compromesa, no podia defugir ni passar per alt tot el que passava al seu entorn. El militant tenia la missió d'evangelitzar. L'expressió "fer apostolat" havia estat abandonada i es parlava d'evangelització.

---

¹⁷⁶ La JEC i la JIC desapareixen del mapa, tot i que el moviment "més provocatiu" d'aquesta crisi va ser la JOC. Amb un intent de reeixir després de la crisi, la JOC de Catalunya i Balears va organitzar una trobada de joves treballadors a Montjuïc el 30 de juny de 1968 anomenada "Encuentro 68". Com a cloenda d'aquesta trobada varen fer el "Manifest JOC" en el que exposa de manera dura la situació de la joventut treballadora, acabant el manifest amb una crida molt valenta a diferents institucions perquè tinguessin en compte les injustícies que estava patint aquest col·lectiu. Entre aquestes institucions s'hi troba l'Església. Val la pena reproduir el text referent a l'Església, ja que és molt simptomàtic de la situació que la JOC, i també els altres Moviments d'Església, vivien en aquells moments.

"A las Autoridades Religiosas pedimos i exigimos:

- que vivan en el testimonio auténtico y sincero de su misión y de lo que predicán. En actitud de pobreza material y espiritual para ser luz verdadera en medio de los hombres.
- que en el desarrollo de su misión, denuncien explícita y públicamente la situación que en este manifiesto constatamos de la juventud trabajadora de Cataluña y Baleares.
- que estén completamente al margen de cualquier bloque o grupo temporal, para que puedan desarrollar límpidamente su misión temporal.
- que defiendan con todos los medios a su alcance, los derechos y aspiraciones de los más débiles y explotados de toda la clase obrera.
- que salgan de su situación burocrática y de privilegio y vivan en los ambientes de los pobres, aportando a ellos la Buena Nueva y palen de esta forma la situación que acusamos."

Malgrat aquest intent de reeixir, la JOC va fer la gran devallada. La JAC, tot i acusar fortament la crisi, amb la plegada de molts dels seus dirigents, va seguir, però en una línia plenament compromesa. Es varen acabar les campanyes, i el que fins llavors havia estat el butlletí dels militants es va convertir amb "l'òrgan d'expressió dels moviments de joventut d'A.C. rural", on va anar tenint cada vegada més relleu la problemàtica dels joves, inclosa la fe, l'espiritualitat i la reflexió cristiana.

Tal com hem analitzat en tot el llarg del capítol, la vida del militant dins el moviment sempre anava a cavall del binomi "formació-acció". Aquesta formació-acció estava centrada, per una part, en el coneixement profund de l'Evangelí amb l'exigència d'una fidelitat als seus ideals i, per altra part, l'encarnació d'aquests ideals demanaven al militant una participació lleial i a fons en l'empresa humana. Aquest era el perfil del militant evangelitzador que els moviments pretenien forjar.

Aquesta situació ubicava el militant entre dos mons. Per una part, el militant pertenyia a un medi concret on havia de portar a terme "l'evangelització" i havia de comprometre's per anar configurant una societat més justa i més humana. Per altra part, degut a que pertanyia a un moviment d'Església, formava part de manera potser no tant voluntària d'aquesta Església "d'un país concret i amb la imatge que aquesta Església tenia en aquest país".

L'acció temporal que moltes vegades portava a terme el militant sempre era personal, i, en molts casos, va ser desautoritzada per la jerarquia de l'Església. Com podia el militant fer-se solidari d'aquestes manifestacions de l'Església que desautoritzaven la seva acció i el seu compromís?

Aquesta doble pertinença (al medi i a l'Església) no era gens confortable per al militant i en més d'una ocasió tenia la impressió de no pertànyer ni a un lloc ni a l'altre.

Aquest va ser l'autèntic drama del militant.¹⁷⁷

---

¹⁷⁷ El llibre de José Antonio Díaz "La crisis permanente de la Acción Católica", Ed. Nova Terra, Barcelona 1966, és molt il·lustratiu d'aquest problema en concret. Les reflexions que fa (Pàg. 102 a 114) fan referència a aquesta situació concreta que es va anar generant en els militants dels diferents moviments. Per altra part, era també el moment de la crisi forta del moviment de la JEC francesa, que va ser originada pels mateixos motius.

Una anàlisi seriosa de la crisi de la JEC francesa es troba en el llibre de Danièle Hervieu-Leger "De la Mission a la Protestation. L'évolution de les étudiants chrétiens." Les éditions du Cerf, Paris 1973.

V. CONSTRUIR EL REGNE. EDIFICAR UNA NOVA SOCIETAT

Tot abocava cap al convenciment que la "cristiandat s'havia acabat". Era aquesta una etapa ja superada arreu d'Europa i, malgrat les aparences que per part dels dirigents eclesiàstics i polítics es pretenien mantenir, aquesta etapa també s'havia acabat a l'Estat espanyol. Els moviments en plantejar-se evangelitzar el món tenien consciència que, malgrat "la España catòlica", la secularització era una realitat cada vegada més evident. Calia construir el regne de Déu amb la suficient lucidesa per a veure que ja no es tractava de retornar al "imperi sagrat", sinó que calia edificar una nova societat on la persona pogués recuperar la seva dignitat. Aquí trobem el nus de la dialèctica constant entre una espiritualitat estereotipada i inoperant i una realitat, un món en plena transformació al marge de l'Església.

Es en aquestes circumstàncies on cal situar els processos dels militants amb la vivència d'una crisi entre allò espiritual inoperant i un temporal ple d'exigències d'un compromís.

"Vaig anar amb en Jordi Bertran a un curset que es feia a Madrid per a consiliaris de la JOC. Per a mi va ser una gran revelació quan ens varen dir que en lloc d'anar adoctrinant el món, predicant les veritats que havíem anat emmagatzemant al seminari, el que havíem de fer era estar atents a tot el que passava en aquest món.

Això ens ho va dir D. Mauro Rubio. Per a mi va ser la primera elaboració intel·lectual de preocupació pel món. Era més o menys la frase que deia en Cardijn, fundador de la JOC, deia que el món era com el mar i el que has de fer és canviar l'aigua perquè la gent es santifiqui. Era una visió directament religiosa, era una línia de dir que el món és immoral i això fa que la gent no pugui viure com a persones. Però a la vegada tenia una càrrega política de dir 'fer el

món més humà'. Llavors, si has d'humanitzar el món, d'aquí a fer la política de lluita hi ha un pas".¹⁷⁸

Era evident que per a creure cristianament, per a CONSTRUIR EL REGNE, calia també creure humanament, calia CONSTRUIR LA SOCIETAT. Tot cristià -tot militant- tot fill de Déu ha de reconèixer també en l'altre un fill de Déu. Però això no és possible sense que tota persona humana es senti solidària amb els altres. És en aquesta línia que cal entendre que la construcció del Regne no és possible si no es construeix una altra societat.

Evidentment, la tasca "Construir el Regne" era pròpia dels Moviments d'Església, però la d'edificar una nova societat no era una tasca única i exclusiva dels "militants" cristians. Però...

"... en aquells moments es pot dir que ho fèiem nosaltres sols, ja que els sindicats i els partits estaven amagats. Per les circumstàncies d'aquell moment nosaltres teníem la possibilitat d'actuar públicament".¹⁷⁹

Es molt important tenir present que, tot i que la militància política de la majoria de persones provinents dels Moviments d'Església no es fa evident fins ben entrats els anys 70 quan apareixen a la llum pública els partits i sindicats, les exigències de compromís d'una fe viscuda i personalitzada les trobem en els inicis dels moviments, promogudes pels mateixos líders (consiliaris) d'aquests moviments. Per altra part, en altres medis, per exemple en el món universitari, trobem ja en la dècada dels anys 50 organitzacions i grups de persones de procedència cristiana que estan plenament en aquesta línia. El grup al voltant d'Alfons Carles Comín, Jaume Lorés i José Antonio González Casanova

---

¹⁷⁸ Entrevista amb Jaume Patrici Sayrach, iniciador i consiliari de diversos grups de JOC a les parròquies d'on va exercir com a capellà: Vilafranca del Penedès, Poble Nou i Sta Coloma.

¹⁷⁹ Jaume Patrici Sayrach. id.

publicava la revisteta "Grano de Mostaza" on hi podem trobar una decantació cap al món dels obrers, dels oprimits, dels pobres... etc., fruit de la seva actitud i vivència religiosa. Tot el que fa referència a la revista "El Ciervo" amb Joan Gomis i altres cristians com a grup iniciador, juntament amb la politització de moltes persones de les CC.MM. quan varen començar els seus estudis en la Universitat...¹⁸⁰

Tot plegat és un reflex clar de la dialèctica constant entre la lectura de la realitat, lectura fruit de la fe i les exigències de compromís que aquesta lectura comportava. En aquells moments i circumstàncies, la vivència de l'Evangelí exigia no solament caritat sinó també justícia. El compromís demanava una acció sobre les estructures. Aquesta acció, moltes vegades, era limitada per la institució eclesiàstica. En tot aquest context, el procés del militant podia seguir camins diferents:

- a) derivar cap a una radicalització del seu compromís al marge de l'Església, deixar tota la qüestió religiosa a un nivell de privatització total de la seva vida de fe, o també a un oblit total d'aquesta dimensió personal;
- b) en altres casos, a una radicalització total tant a nivell de compromís temporal com a compromís dins de la institució eclesiàstica (l'exemple paradigmàtic d'aquesta darrera opció va ser l'Alfons Carles Comín);

---

¹⁸⁰ El llibre d'en Joan Gomis, "Memòries Cíviques", Ed. La Campana, Barcelona 1944, és una crònica excel·lent de tot aquest temps.

J. Ignacio Urenda, en una entrevista mantinguda amb ell, explicava un fet molt il·lustratiu:

"Crec que era l'any 1957 que es va fer a Santander una reunió on hi havia en Julio Cerón, que era l'ànima en els inicis del FLP, en Fernández de Castro, Alfons Carles Comín, Jesús Aguirre, que era estudiant de Teologia i que avui és el Duque de Alba, i jo mateix. Tots érem cristians. De tal manera érem cristians que en Fernández de Castro va plantejar que el partit fos confessional cristià. Les bases per a començar eren la incipient penetració a la Universitat. Després pensàvem amb la HOAC i en el seu líder que es deia Murillo, de Sevilla, que era un comunista convertit al cristianisme i que després es va fer militant de la HOAC. Entre els assistents hi havia també en Manuel Lizcano. El FOC de Catalunya com a tal té també el seu origen en aquesta reunió de Santander."

- c) i en altres casos a un decantament clar cap a la fidelitat a l'Església sense defugir una certa tasca dinamitzadora de la societat, però sempre dins l'ortodòxia de la doctrina de l'Església.

En la base d'aquest ample ventall d'actituds hi varen jugar un paper essencial les influències ideològiques d'aquells anys i les derivacions cap a diferents partits, quan el compromís es volia concretar.

Es tracta d'uns processos personals que, precisament perquè són personals, seran plurals i diferents, però amb uns elements comuns que són els que originen aquests processos. L'anàlisi de les entrevistes portades a terme a polítics professionals que varen formar part o varen militar en els moviments considerats en la recerca pot ajudar-nos a comprendre el paper i el rol que aquests Moviments d'Església varen jugar com a formadors de persones que serien polítics actius i notoris durant el període de la transició democràtica.

Evidentment que no tots els que varen participar en la dinàmica dels Moviments d'Església varen acabar compromesos políticament, ni tampoc tots els polítics de la transició provenen d'aquests moviments. Però intento demostrar que sense comprendre el paper jugat per aquests moviments durant una època concreta, difícilment, podrem entendre la trajectòria de la transició democràtica. Aquests moviments ja no són a la palestra de la vida sòcio-política ni religiosa del país, però moltes persones que varen ser dirigents o que es varen formar en aquests moviments han tingut un paper rellevant en aquest moment històric.

1. El contacte amb els Moviments, la pertinença als mateixos i els itineraris seguits

Normalment quan es parla de la vitalitat i l'èxit que varen tenir els Moviments d'A.C i l'Escoltisme durant l'època franquista, la raó fonamental i explicativa de tot el fenomen és sempre, i per tothom, la mateixa: ja que no hi havia res més, forçosament, la gent anava a parar cap a aquests moviments.

Es veritat que no hi havia gaires opcions perquè les persones poguessin escollir.

"En aquell temps només hi havia la Falange i no hi havia cap altra associació juvenil. Llavors la gent immigrada que arribava dispersada en els suburbis de Barcelona no tenia altre lloc on anar: o a la Falange o a la parròquia on veia gent que es movia. Això passava a tot arreu, no solament amb la gent immigrada, tant en els barris com en les altres parròquies de la ciutat, i no cal dir en els pobles. Depenia en molta part dels capellans que hi havia a la parròquia, principalment del vicari. Llavors la gent fàcilment anava per les parròquies, la gent una mica inquieta, però no precisament inquieta per les qüestions socials o polítiques, senzillament la gent amb ganes de fer coses. Hi anaven bàsicament perquè es trobaven nois i noies. Nosaltres vàrem ser els primers que vàrem fer coses mixtes. Per tant, facilitàvem la trobada: organitzàvem excursions, organitzàvem actes, fèiem conferències... etc. era una entrada sociològica fàcil".¹⁸¹

No hi ha dubte que la realitat era aquesta. Les lleis sobre associacionisme durant el franquisme només deixaven oberta la porta del camp religiós-catòlic. Però crec que si només tenim en compte

---

¹⁸¹ Entrevista amb Jaume P. Sayrach.

aquesta situació, difícilment podrem comprendre el procés seguit per moltes persones que varen formar part d'aquests moviments així com la funció que aquests moviments varen fer, no solament fent descobrir el valor del compromís sinó també creant una manera de pensar i analitzar la realitat. La imatge de l'Església de l'època franquista sempre ha estat -com hem dit en capítols anteriors- la de protectora i protegida pel règim franquista. Però no tot s'acabava aquí. La dinàmica que moltes persones i grups de l'Església varen generar trencava totalment aquesta imatge i es desmarcava de les línies oficials. Per altra part, tenint molt en compte que les activitats de les parròquies, dels moviments, de l'Escoltisme, en aquells moments omplien molt el temps d'oci i lleure dels infants i joves (encara no era el temps dels "guateques" que a meitat dels anys 60 s'organitzaven en les cases particulars, ni de la moguda de les discoteques ni dels caps de setmana actuals), és fàcil comprendre que tinguessin un reclam. Però no tothom connectava amb aquests moviments de la mateixa manera ni en les mateixes circumstàncies ni portats per inquietuds socials o polítiques, fossin del caire que fossin. Moltes vegades, el fet d'entrar a formar part d'alguns d'aquests moviments es feia amb una normalitat total i absoluta.

1.1. De l'Escoltisme a la militància política

Malgrat que en alguns casos els contactes que determinen l'ingrés a l'Escoltisme o als Moviments d'A.C. poden seguir unes pautes molt semblants, crec que val la pena diferenciar-los, encara que només sigui perquè cada un d'aquests moviments toca unes èpoques de la vida de la persona corresponents a unes edats diferents, i també en molts casos l'Escoltisme no va ser present en molts medis on alguns dels Moviments d'A.C. varen incidir fortament... També hem de tenir en compte la diferència existent en els principis inspiradors de cada un d'aquests moviments i les eines pedagògiques que cada moviment utilitzava. Amb això no pretenc dir que forçosament s'ha d'entrar en els diferents moviments a una edat

concreta i determinada, ni que no es pugui fer el traspàs, per exemple, de l'Escoltisme a un moviment d'A.C., però els itineraris de les persones de cada un dels moviments vénen molt marcats per les diferències esmentades.

"Vaig ser llobatò fins que vaig anar a l'escola de Sta. M. del Cullell per estudiar primer i segon de Batxillerat. Quan començo tercer, que és quan torno a Girona, torno a vincular-me a l'Escoltisme. Torno a l'Escoltisme venint de fora de Girona i, per tant, amb una certa desconexió de la gent del meu curs que havia estudiat amb mi quan era nen. Hi entro molt pel fet que el Cap d'Agrupament de l'Agrupament Escolta Sant Narcís de Girona era el meu pare. Per cert, es va produir un conflicte dins l'Agrupament quan el meu pare es va fer de l'Opus. Llavors, jo dins l'Escoltisme m'hi volco de cap des dels 13 anys fins als 18, tot el període des que faig el Batxillerat a Girona fins el Pre-Universitari. I en tant bon punt em trasllado a Barcelona, ho deixo. Es a dir, que durant 5 ó 6 anys m'hi dedico de ple. Però, quan vaig a Barcelona, em dedico a estudiar i, quan els caps de setmana torno a Girona, tot i mantenir el contacte, noto que la desvinculació és cada vegada més forta. A Barcelona començo a connectar amb determinades formacions polítiques i moviments assemblearis però bàsicament em poso en temes del sindicat democràtic. Sóc delegat de curs, la Caputxinada m'agafa molt jove (segon i tercer de carrera) però hi sóc sense entrar en el terreny d'una militància política concreta i partidista. Aquesta actitud meva dura fins l'any 1981, dos anys després d'haver estat elegit alcalde per les llistes del PSC. Quan vaig encapçalar les llistes hi anava com a independent. Em vaig afiliar dos anys després."

(Joaquim Nadal, militant del PSC i alcalde Girona)

"Provinc d'una família benestant i religiosa. Els Jesuïtes és l'empremta ideològica que jo porto des de petit. En el darrer any vaig ser elegit pels companys delegat de curs, i vàrem crear tot un moviment per a reformar els sistemes de classe anant cap a una autogestió, que va causar un daltabaix. Es trobarien molts polítics que han passat pels Jesuïtes, començant per en Fidel Castro. Als 12 anys entro a l'Agrupament del Casal de la Verge de Montserrat. Hi passo tota l'etapa del Batxillerat i els començaments de la Universitat. La vida a l'Agrupament i l'ambient universitari van desvetllant en la meva persona una radicalitat vers la social. A la Universitat vaig viure molt intensament tot el procés del Sindicat Democràtic. Vaig estar a la votació que presidia en Narcís Serra (també de l'Escoltisme) com a president de la cambra de la Facultat. M'anava polititzant però sense opció partidista. Vaig marxar a estudiar a EEUU i em trobo amb els moments més forts de les protestes en contra de la guerra del Vietnam. Tot això encara em va radicalitzar més. Quan torno, entro a l'Assemblea de Catalunya i ja començo la meva militància política de manera més estable, però fins als 29 anys no faig l'opció partidista del PSUC. El període fort de l'Escoltisme va ser dels meus 12 anys fins als 20."

(Rafael Ribó, militant del PSUC i parlamentari a Madrid per IC)

"De fet vaig entrar a l'Escoltisme en l'etapa de minyó, no vaig ser llobató... Vaig entrar-hi a través de la parròquia. El meu Agrupament era el Jaume Balmes, que estava a la parròquia de Sant Ildefons. La família ha tingut una vinculació amb la parròquia des de sempre. I d'aquí ve tot. Primer la vinculació amb l'Església per la via familiar. Després, molt decantat pel tipus d'educació que vaig rebre en la fase de l'ensenyament bàsic: jo anava a l'escola Nausica,

que era una escola de barri, una cosa molt atípica. No era cap d'aquestes escoles privades alternatives (Costa i Llovera, Virtèlia...) però era una escola molt de barri. Era l'escola on hi anava el fill de l'enginyer del tercer pis junt amb el fill de la portera i, a més, era una escola catalana. Acabo l'ensenyament bàsic als 10 anys i vaig a l'Institut Menéndez i Pelayo, que em va representar un xoc molt fort: cada matí tocaven l'himne nacional, el director anava amb "camisa azul", es va inaugurar un monument a José Antonio... etc. Aquest xoc es va pal·liar amb l'ocupació que jo feia del temps lliure a l'Agrupament Escolta. Vinc d'una família molt peculiar. Es una família de guanyadors i de derrotats. La família del meu pare molt tradicionalista, catòlica... El meu pare va ser, i continua sent-ho, franquista. En canvi, la meva mare era filla d'un alcalde republicà de Barcelona, Albert Bastardes. Això, vulguis que no, et marca molt. Deixo l'Escoltisme cap als anys 70, al voltant del primer Estat d'excepció, poc abans del Procés de Burgos. Aquest procés el vaig viure amb molta intensitat. Les dues forces polítiques fonamentals dins la Universitat eren el PSUC i Bandera Roja. A partir de segon de carrera em vinculo amb el Moviment d'Estudiants Revolucionaris, que era una mena de joventuts universitàries del PSAN. El PSAN peta entre l'estiu de 1974 i 1975. Jo tenia contactes amb gent de Convergència Socialista i, a finals de 1975, m'integro. Participo plenament en el procés de la construcció del Partit Socialista just al moment que acabo la carrera. Faig d'advocat fins a finals de 1980. I l'any 1981 deixo la feina i em professionalitzo políticament com a responsable de la coordinació de la política municipal del partit. L'any 1983 sóc elegit regidor de l'Ajuntament de Barcelona".

(Albert Batlle, militant del PSC regidor de l'Ajuntament de Barcelona pel PSC)

Es evident que per molts el fet de formar part del Moviment Escolta és una cosa que cal situar en el procés de socialització i en el context de la vida normal i quotidiana on es desenvolupava la vida familiar. Normalment hi coincideixen sempre uns mateixos elements: família cristiana-practicant i educació en una escola confessional. En alguns casos, aquests dos elements no anaven junts. Podia molt ben ser que una família no creient, o no practicant, portés el seu fill/a una escola religiosa per la seriositat i qualitat de l'ensenyament (cal tenir present que les escoles religioses no solament eren les més prestigioses sinó que, políticament, eren molt recolzades) i, a partir d'aquí, comencés el seu itinerari en els moviments. Un estudi seriós de l'alumnat que va passar per les escoles religioses, principalment dels Jesuïtes i dels Escolapis, durant els anys 40, 50 i 60 seria molt il·lustratiu del paper que aquestes institucions varen tenir en la formació dels polítics i també de molts professionals que han estat a primera línia en aquests darrers anys¹⁸². Els casos que analitzem a continuació es mouen més en aquesta òrbita:

"Començo a l'Escoltisme. Es una etapa paral·lela a la meva educació escolar, en aquest cas en els Escolapis, on estudio fins a Preu. Tot seguit continuo en l'Escoltisme com a Rover (el Clan) en un agrupament no-confessional. Però al cap d'un parell d'anys torno a l'Escoltisme confessional. La meva família no era creient. Després de passar pel SOLC (el que abans era el Clan) sóc responsable dels Rangers de l'Agrupament de Sant Antoni (els Escolapis) que era allà on jo havia estudiat. Durant aquesta etapa, vaig conèixer dos personatges que m'han influït molt: els germans Jordi i Ramon M. Nogués. Jo estava a la Universitat i el procés de politització va ser molt accelerat. Primer m'encamino cap al Sindicat Democràtic d'Estudiants i, tot seguit, m'integro al

---

¹⁸² La tesi doctoral de Francisco J. Carmona Fernández, "La socialización del liderazgo católico en Barcelona durante el primer franquismo", U.A.B. 1991, és molt representativa d'aquesta qüestió.

Grup Cristià de Defensa dels Drets Humans, on hi trobo l'Oleguer Bellavista (que era sacerdot i actualment està secularitzat), en Joan Carrera (actual Bisbe Auxiliar de Barcelona)... etc. En aquests moments s'acaba l'etapa de l'Escoltisme. Un petit nucli de cristians, on ens trobem l'Agustí de Semir, en Ricard Lobo (ex-monjo de Montserrat), Mn. Josep Dalmau, la Joana Villemur, en Salvador Corominas..., constituïm el Grup d'Independents de l'Assemblea de Catalunya. Quan feia pocs mesos que s'havien constituït els Cristians pel Socialisme, jo m'hi vaig integrar i vaig conèixer en Pep Ribera (actualment ex-capellà i president de CIDOB), l'Alfons Carles Comín, en Josep M. Balcells (ex-consiliari de la JAC) i en Jaume Rodri (ex-capellà i diputat al Parlament de Catalunya per ERC). Després d'estar amb un grup d'independents, em decanto cap a Bandera Roja, on ens trobem un nucli que proveníem del món cristià. A més de l'Alfons Carles Comín, hi havia la Maravillas Rojo (actualment la meua dona), en Raimon Ribera i la Mercè Sala entre d'altres. Posteriorment, ens integrem al PSUC, i és a partir d'aquí quan es va plantejant la temàtica de la militància dels cristians en el Partit Comunista. La mort d'en Comín va estroncar la dinàmica d'aquest grup. Jo mai em vaig identificar amb la cultura comunista dura i de manera natural vaig anar fent el procés cap al PSC, on milito actualment."

(Jordi López Camps. Ex-militant de Bandera Roja, del PSUC i, actualment, militant del PSC amb càrrec de responsabilitat a la Diputació de Barcelona)

El contacte i la decisió d'entrar a l'Escoltisme no forçosament anava determinat per la decisió dels pares o per l'ambient on la família es movia, que normalment determina què cal fer amb els fills en les edats de la infantesa. En alguns casos, normalment pocs, és ja una decisió que es pren quan un ja ha entrat a l'edat

de l'adolescència, i són altres els factors que determinen la decisió. Aquesta és ja més personal.

"Jo entro a l'Escoltisme una mica gran. Quan ja havia complert els 15 anys. Abans estava en un col·legi religiós i fins als 15 anys no entro a l'Escoltisme. Hi entro per una necessitat personal, era ja una mica grandet. Coneixia alguns que hi eren, les activitats que portaven a terme... i també tenia un neguit de cara al país. Aquestes eren les coses que em varen moure.

Entro a l'Agrupament Mare de Déu de Montserrat del carrer dels Arcs 7, i ho faig directament a la Secció. Després de dos anys a la Secció, passo al Clan on hi estic tres anys. Posteriorment, vaig ser ajudant de Secció i després Cap de Secció durant tres anys. Tot dintre del mateix Agrupament. Allà vaig conèixer a Raimon Obiols quan era minyó. Quan era Cap de Secció tenia com a minyó en Rafael Ribó. L'any 1963, jo encara estava dins l'Escoltisme i estava fent el servei militar. Aquest mateix any m'afilio a Unió Democràtica de Catalunya, i durant bastants anys vaig viure aquesta coincidència: Escoltisme i política."

(Joan Vallvé, militant d'Unió Democràtica i Comissionat per Actuacions Exteriors del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya)

"Jo em vaig enganxar a l'Escoltisme de gran. Abans de l'Escoltisme no tenia vinculació amb cap tipus de grup. A casa, els meus pares eren aragonesos i d'una manera de fer molt estricta i tancada. Jo, nascut a l'Aragó, malgrat que visc a Girona des de pocs dies després d'haver nascut, vaig néixer en un ambient poc propici per relacionar-me amb els altres joves. Un dia uns amics em varen estirar cap a l'Escoltisme com em podien haver estirat cap un altre lloc.

Quan hi entro, ho faig directament al Clan, on passo un any i mig. Posteriorment faig d'ajudant de Secció i de Secretari de la DDE de la demarcació de Girona, i sóc del promotors i organitzadors del "Xarbot"¹⁸³. Aquesta trobada va ser un autèntic xarbot. Al final, en Josep M. Martorell ens va dir: dediqueu-vos al que vulgueu però no us dediqueu a l'Escoltisme. Tothom detectava que allà hi havia alguna altra història, i era veritat. La conseqüència de tot això, concretament a Girona, va ser que l'Antoni Domènech (comissari de la gent de la Ruta), en Pep Marqués (cap de Secció) i jo (ajudant de Secció) elaborem un document i, posteriorment, deixo l'Escoltisme. Vaig a fer la mili, festejo poc temps i em caso. Amb el mateix grup que havíem deixat l'Escoltisme i altra gent, formem una Comunitat Cristiana de Base que és l'única que hi ha a Girona en aquells temps. Durant 6 ó 7 anys, que són els anys que dura la Comunitat, ens trobem escrupolosament cada dijous: tractem temes diversos, convidem a gent, preguem, llegim l'Evangelí... Un petit nucli d'aquesta comunitat engega a Girona el primer nucli de Bandera Roja. Jo entre ells. Posteriorment, al dissoldre's Bandera Roja, m'integro com a militant al PSC de Girona".

(Lluís Gil, militant del PSC i Regidor de l'Ajuntament de Girona)

Segurament que si analitzéssim el procés de la majoria de polítics que han passat per l'Escoltisme, ens trobaríem que, als inicis, el procés seguit és igual o molt semblant als que hem descrit anteriorment. Analitzant aquests processos, i tal com anteriorment hem senyalat, hi trobem uns trets comuns però a la vegada podem

---

¹⁸³ En el capítol dedicat a la trajectòria seguida pels Moviments durant dels dècades dels anys 50-60 es fa referència i s'explica en que va consistir aquesta trobada a Girona que va marcar un canvi profund en la dinàmica del Moviment Escolta Gironí.

constatar també uns fets que, en part, determinen itineraris diferents.

Per una part, en els que comencen en edats molt joves trobem unes constants: la pertinença a un tipus de família més o menys benestant, catalana i que els seus fills han estudiat en escoles religioses i han cursat carrera universitària amb tota la influència dels moviments contestaris-polítics que en aquells anys es bellugaven per la Universitat, que té una influència decisiva en el posterior pas cap a la militància política.

Curiosament, aquesta situació varia en els casos d'entrar a l'Escoltisme quan s'és més gran. Llavors hi entra en joc la influència dels amics i el conèixer les activitats que es portaven a terme dins el moviment. No és la família qui determina què ha de fer el fill, ja que és aquest el que va buscant lliurement els seus grups d'amics, possiblement estigui en la recerca del primer treball, o potser ja ha començat a treballar. El pas cap al compromís polític es porta a terme també de manera diferent. No hi ha les vivències que podia proporcionar un ambient universitari. De vegades, el pas cap al compromís polític és més fruit de qüestionar-se la incidència del moviment en la dinàmica de la transformació social que en aquells moments es vivia, que d'un entorn "polititzat", com podia ser el del món universitari.

Durant aquells anys l'Escoltisme era el moviment educatiu amb més força, que intentava una formació que cap altre centre ni institució donava. Cap a meitat de la dècada dels anys 40, comencen les Colònies per a nois i noies, que majoritàriament són portades pels centres de l'Aspirentat d'A.C. (les primeres són a Vilafranca del Penedès l'any 1946). Però també comencen els campaments d'estiu organitzats per altres entitats religioses, com els que organitzava l'Escola Professional del Clot regentada pels Jesuïtes.

"Cal dir, almenys així ho crec jo, que el moviment de les Colònies a Catalunya neix bastant marcat per l'Escoltisme. Fins i tot, crec que en alguns casos neix com a reacció a l'Escoltisme. Hi ha un determinat moment en el que es veu que l'Escoltisme als barris, sobretot en els barris de gran component immigrant, no hi ha manera que arrel·li. Això encara ara es pot constatar. Per exemple, en les poblacions del Baix Llobregat que tenen Agrupament Escolta aquest està en la parròquia més antiga de la població, és a dir, en la parròquia del nucli català del poble. Llavors, en vistes a que l'Escoltisme no hi entrava, perquè els que el portaven no varen espavilar per a fer-lo entrar, comencen a funcionar colònies en aquestes parròquies perifèriques, colònies que mai varen fer un moviment de lleure. Feien colònies perquè es feia un servei. Posteriorment a les Colònies, neixen els Clubs d'Esplai. El que engega aquesta dinàmica és la pregunta: "Per què el que fem a Colònies no ho fem tot l'any?". Així neixen els centres d'Esplai, que, de fet, comencen a funcionar l'any 65, i fins el 67-68 no s'anomenen Centres d'Esplai"¹⁸⁴.

Es constata també que la pertinença al Moviment Escolta, no va ser una cosa esporàdica, sinó que tant els que hi varen entrar de petits com els que ho varen fer en edat adolescent -podríem dir- varen acabar tot el cicle de formació que el moviment oferia. Evidentment, quan s'entrava a l'Escoltisme, es passava directament a l'etapa corresponent a l'edat. Si s'hi entrava de gran, això suposava l'absència del bagatge de formació que, per exemple, es podia donar a l'Estol, però no era obstacle per a una integració plena a la dinàmica del moviment.

---

¹⁸⁴ Entrevista amb Enric Puig, jesuïta i responsable de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya durant molts anys.

1.2. El pas i els itineraris seguits pels militants dels Moviments especialitzats d'A.C.

No cal insistir en el que anteriorment ja hem senyalat: la situació privilegiada de la que disposaven en aquella època tot els moviments i centres que depenien de l'Església:

- Centres parroquials on es feia teatre (alguns dels que avui en dia són actors professionals d'una certa edat varen començar formant part dels quadres escènics d'aquests Centres Parroquials)
- Centres parroquials on es feia cine que funcionava tots els diumenges a la tarda (amb els corresponents tallers quan les escenes de la pel·lícula oferien imatges o actes que anaven contra la moral sexual predicada amb molta vehemència per l'Església catòlica). Hi podíem trobar també el bar i sala de jocs corresponents.
- Centres parroquials amb equips esportius, com una entitat més de la parròquia. Recordem que hi havia la OAR, organisme depenent de l'A.C diocesana que federava equips esportius, principalment de bàsquet i disputaven una lliga.
- L'Esbart Dansaire trobava aixopluc en molts locals d'aquests Centres. I no cal dir que la majoria de Caus (locals dels Agrupaments Escoltes) estaven ubicats en aquestes dependències parroquials.

Tota aquesta xarxa de locals parroquials i les activitats que portaven a terme, no solament en els pobles i petites ciutats sinó també en la quasi totalitat de barris de les grans ciutats, eren un lloc de relació i vida social. A les grans ciutats podem trobar també els locals depenents de diferents ordres religioses (Jesuïtes, Escolapis, Salesians, Maristes... etc.) que feien una

funció semblant, però amb un públic diferent. Normalment eren alumnes que provenien de les mateixes escoles que aquestes ordres regentaven.

Dins d'aquest entramat hem de situar els inicis de l'A.C. de la post-guerra amb les anomenades "quatre rames" (nois/es i homes/dones). Els Cercles d'Estudi que feien tenien lloc, també, en aquests locals parroquials.

Es en tot aquest context que, a partir de meitat dels anys 50, s'inicien els moviments especialitzats d'A.C, exceptuant la JOC que, com hem analitzat anteriorment, va tenir sempre la seva dinàmica pròpia i va ser més un producte del compromís d'alguns capellans, i també militants, en el món dels barris obrers i de les fàbriques, que no del context parroquial, malgrat que en més d'una ocasió les reunions es portessin a terme en locals dependents de l'Església, ja que la majoria de vegades l'iniciador i el líder del grup era el vicari d'alguna parròquia.

"Jo vaig iniciar-me a la JOC devia ser l'any 1956 a Somorrostro. Sóc immigrant a Catalunya. El meu pare va venir aquí amb 7 fills i es va situar en una barraca. Treballava de manobre. Jo tenia 9 anys a punt de fer els 10 i treballava en una fàbrica de vidre de Les Corts, a Can Granell, que ja fa anys va desaparèixer. Començava a les 6 del matí i acabava al migdia. A la tarda anava a l'escola. Una escola que era un barracó que teníem a Somorrostro i els Caputxins de Sarrià hi venien a donar classes. Els diumenges fèiem catecisme i venia gent jove d'A.C. a fer el catecisme.

Allà, un bon dia, va venir en Josep Castaño. Fa molts anys que treballa en els moviments apostòlics i en la política en el món nacionalista. Era un catequista diferent dels altres. Una persona que ens feia pensar, ens feia veure les coses, ens demanava el criteri sobre les coses que vèiem i ens

proposava accions que s'havien de fer davant de determinades qüestions que nosaltres jutjàvem de no correctes. Vàrem anar fent un grup que primer es deia JOAC. La JOC, com a tal, encara no estava reconeguda ni a nivell estatal ni a nivell de Catalunya. Només cal recordar que hi havia el Dr. Modrego com a bisbe, i varen admetre la JOC però posant-hi la "A". La JOC tenia la fama de moviment internacional i sindicalista i això aquí estava prohibit. La col·locació de la "A" va ser la manera de poder-la legalitzar.

Vàrem crear el grup de JOAC a Somorrostro. Jo tenia 11 ó 12 anys. Vaig començar a treballar en aquests temes i a treballar en una fàbrica.

Jo devia despuntar, devien veure'm amb cara de revolucionari, ja que quan feia un parell d'anys que funcionàvem em varen fer anar amb un grup que hi havia a la Barceloneta. El consiliari d'aquell grup era Mn. Joan Carrera, l'actual bisbe auxiliar. I d'allà vaig passar a fer reunions amb la Diocesana que estava situada al carrer Roger de Llúria 7. De cop i volta, em vaig veure responsable d'aprenents.

A partir d'aquí, jo em vaig llençar. Com a responsable dels aprenents de Barcelona, vaig començar a tenir reunions a Madrid amb la JOAC nacional, que dèiem llavors. Posteriorment, vaig ser responsable dels joves i vice-president de la JOC a Catalunya.

Hí ha un moment que en Josep Ramírez ha de plegar i em varen elegir president de la JOC de la diòcesi de Barcelona. Jo era molt jove. Mn. Ramon Torrella (l'actual bisbe de Tarragona) era consiliari de la JOC de Barcelona. Es va trobar amb un compromís perquè tenia de presentar el nomenament a l'arquebisbe Dr. Modrego. El problema era que jo tenia 18 ó 19 anys i en Torrella pensava que el bisbe li diria que no.

Aleshores, en Ramon Torrella va anar a veure el Dr. Modrego i li va presentar com a president en Ramon Puigrós i a mi com a vice-president. El Dr. Modrego ho va acceptar. Llavors, en Torrella per vendre-m'ho, em va fer totes les explicacions. Per a mi, en aquella època contava molt poc això de la jerarquia. Ho vaig acceptar així i durant molt temps en Puigrós va ser president i jo vice-president.

Amb tot això, els catalans a Madrid teníem bastant prestigi (parlo del moviment de la JOC). Erem gent treballadora i seria. I els de Madrid em varen nomenar responsable del que en dèiem "Grans ciutats". Aquesta tasca tenia un gran atractiu, ja que eren aquestes ciutats les que tenien els grans cinturons obreristes, i, a nivell internacional de la JOC, hi havia un departament que estava preocupat per l'evangelització dels joves de les grans ciutats. Com a responsable a nivell estatal d'aquest sector, em va permetre anar a Lyon, París, Marsella, a veure i estudiar com actuava la JOC. A partir d'aquí em varen "alliberar" per dedicar-me totalment a aquesta tasca. Vaig deixar la feina i lo difícil era poder cobrar les 4.000 ptes. mensuals que m'havien assignat. Els únics ingressos que teníem eren les petitíssimes quotes que pagàvem els militants, alguna pela que ens donava el bisbat i els consiliaris, que es tornaven boixos per buscar diners. En Jordi Bertran, que era el consiliari diocesà en aquella època, se les veia i desitjava per poder-me pagar. L'any 1962 vaig a la mili a l'Àfrica, i allà em varen fer president de l'Apostolat Castrense. Era un convençut dels moviments de joves. Era l'únic camí que hi havia. Era molt crític amb l'Església jeràrquica però molt convençut de l'Església evangèlica. Teníem molt clar que de l'Església jeràrquica no en podíem esperar res.

Torno de la mili i continuo en el moviment de la JOC, ja que ho sentia com una exigència personal de la meva vivència de

Fe encarnada en la realitat. Però torno com a militant de base. Tenia dos problemes: per una part recuperar la professió i per altra que em volia casar. Tot això anava lligat. El problema de trobar feina va ser molt dur. Entro en un taller de pintors publicitaris, però com que no sabia l'ofici només em pagaven un sou de tres-centes pessetes. Això em va obligar a buscar una altra feina i em vaig passar al món de l'editorial en el sector comercial. Vaig agafar tota una altra orientació professional i em va anar molt bé. Continuo la meva militància a la JOC com a adult, sense càrrecs, com un senzill militant de base, i em vaig dedicar a treballar en el món clandestí de la política. Vaig connectar amb el Moviment Socialista de Catalunya a través d'en Raimon Obiols, i aquí vaig ser-hi uns quants anys. També vaig treballar a la fundació de la USO. Jo recordo haver discutit coses de la carta fundacional de la USO sent dirigent de la JOC. La carta fundacional de la USO la vàrem fer, entre d'altres, l'Eugeni Royo, en David León, en José A. Alzola i, per part nostra, en Josep Pisa i jo mateix. El meu compromís temporal o polític es va concretar en la USO i el MSC. Això va durar fins els anys 72-73. Després, empès per la feina professional, em vaig donar de baixa de la política. Per altra part, estava tip de tantes reunions i de tanta poca acció. Ens passaven les reunions discutint si aquell ha dit això, si l'altre ha fet... i tot això ens dividia.

Hi ha una data concreta que em va tornar a desvetllar. Les Conferències de les "Terceres vies" que es varen fer a l'ICESB. El cos em demanava tornar a la política, però tenia dubtes d'on anar a parar: si tornar al MSC o seguir en Pujol. A en Jordi Pujol el coneixia de l'època de clandestinitat quan vàrem fundar l'editorial NOVA TERRA, i també de quan necessitaven diners per persones que havien estat detingudes. Això ens va fer conèixer i va néixer una certa amistat. Però no estava decidit. Vaig anar a tots els mítings. El d'en

Pujol em va frapar quan va dir que "ara hem de fer política ja que aquesta entrarà per les portes i finestres. La meva reacció va ser dir 'tens raó i m'hi apunto'. Vaig apuntar-me al nucli convergent del meu barri, Sant Andreu. Quan va arribar la meva fitxa a la central del Passeig de Gràcia i la va veure en Pujol, va dir: 'i com és que aquest s'apuntat? feu-lo venir'. La seva sorpresa era que jo, iniciador i militant de la JOC durant molts anys m'apuntés a un partit nacionalista. Jo li vaig dir que hi havia un tema que els socialistes no tenien clar: el tema nacionalista. En quan a lo social continuo pensant com he pensat sempre.

Dins de Convergència he anat fent feina i agafant responsabilitats. L'any 80 em varen proposar ser Conseller de Treball i vaig renunciar, no em veia preparat. Posteriorment, m'ha sabut greu no haver acceptat. Després d'això em varen proposar anar a les llistes al Parlament tant de Catalunya com de Madrid. Vaig entrar com a diputat l'any 1985, substituint en Joaquim Farré que el varen fer Conseller, i posteriorment m'he mantingut de diputat al Parlament de Madrid per CIU."

(Rafael Hinojosa, militant de CDC i parlamentari a Madrid per CIU)

Podríem dir que aquest és un itinerari "model" d'un militant de la JOC, tant en l'aspecte de quina era la realitat on el moviment penetrava de la que en sortien els militants, com del procés personal que s'anava generant en els militants a partir de la formació que la JOC donava. No faig referència a si la lògica del compromís d'un militant de la JOC s'havia de concretar en un partit d'esquerres i no precisament en un partit com CDC. Normalment el compromís dels militants de la JOC va anar dirigit cap als sindicats o partits d'esquerra o extrema esquerra.

Però la realitat del compromís polític -fruit d'un procés concret i determinat- hi és. Quan qualifico aquest itinerari de "model", no ho dic en el sentit de "modèlic", ni que tots els militants de la JOC seguissin la mateixa trajectòria fins a arribar a responsabilitats de direcció en el moviment, o a una professionalització política sigui en un partit o en un sindicat. Senzillament, que la formació donada pel moviment anava creant unes "maneres de ser i estar" en la vida i en el món, obrint la persona cap a la dimensió social i comunitària.

El barri de Somorrostro era un barri paradigmàtic de la marginació dels barris perifèrics de la Barcelona d'aquells anys 50. Allà hi anaven a parar moltes famílies immigrades que marxaven de la misèria dels seus llocs d'origen, amb tot el que això suposava de conflictes i problemes no solament a nivell de necessitats bàsiques, sinó de desintegració del medi en el que havien aterrat. A mesura que anava creixent la immigració i proliferaven els barris de barraquisme, les mesures per pal·liar el problema varen ésser la construcció d'habitatges socials o de protecció oficial, però varen continuar sent els ghotos on s'hi aposentava la població immigrada i obrera. Es en aquests barris on el moviment de la JOC va anar desenvolupant la seva tasca evangelitzadora i de promoció humana.

En la dècada dels anys 50, i també en els inicis dels 60, la que podríem dir "promoció cultural" d'aquests barris era portada a terme per entitats d'Església que, a més de classes d'alfabetització, donava molta importància a les sessions catequètiques setmanals als nens/es i donava ajudes alimentàries, o vestits, a les famílies. A mesura que anava passant el temps i la dinàmica social canviava també va canviar la manera de "fer apostolat". Però la presència de l'Església va continuar sent una constant: els centres socials, les escoles nocturnes i de formació d'adults... etc. En alguns barris, com va ser el cas de Somorrostro, si alguna escola funcionava era únicament per la bona

voluntat d'alguna institució d'Església. Cal recordar tota l'activitat "catequètica" que en molts sectors de barraquisme de l'àrea barcelonina varen portar a terme les CC.MM. Era una acció benèfico-caritativa però, segurament, una mica més humanitzadora que la que portava el Frente de Juventudes en alguns barris, que màxim organitzava alguns campaments a l'estiu i poca cosa més.

Va ser ja entrats els anys 60, en alguns barris obrers, fins ben a finals d'aquesta dècada, quan l'Església s'hi va establir institucionalment, creant noves parròquies que, en molts casos, regentades per sacerdots provinents de la JOC, varen ser el revulsiu social del barri. La història de molts barris com El Besós, Nou Barris, Zona Franca o barris de la ciutat de Sta. Coloma en són exemples clars i evidents.

L'escola de Somorrostro, la única que hi havia, era portada pels Caputxins de Sarrià. El contacte amb el moviment de la JOC es va produir a través d'un catequista "molt diferent dels altres, que ens feia pensar". Aquest catequista era un militant de la JOC (Josep Castaño), que, a més d'ensenyar catecisme, feia pensar en la realitat que els envoltava i que aprenguessin a valorar-la, a la vegada que els impulsava a petites accions per a transformar-la. Era l'aplicació pràctica del catecisme, de l'Evangelí. No és estrany que, a mesura que s'avançava en el procés de la militància cristiana i en el context polític-eclesial del moment, es "fos crític amb l'Església jeràrquica i un convençut de l'Església de l'Evangelí".

Una altra constant en els itineraris militants és la presència del capellà com a líder i pedagog del moviment en tot el procés de formació.

"Evidentment que els consiliaris tenien una gran influència ideològica encara que no volguessin, però hi era. Per exemple, en qüestió de lectures se'ns venia a demanar els

llibres que podien llegir, i tu recomanaves el que coneixies. Hi havia un predomini pedagògic per part del consiliari, malgrat que tu, honestament, no volguessis portar-lo on ell no volia anar"¹⁸⁵

"Jo vaig començar l'any 1952. Sóc de Sants, els meus quatre avis eren de Sants. Aquest any ens trobem un grupet de nois a l'entorn de Mn. Eduard Masachs, actualment rector de Sta. Tecla. Llavors era el vicari de la nostra parròquia, Sant Joan M. Vianney. Connectem uns quants i comencem un grup molt atípic perquè a la parròquia el rector no ens hi volia. A través del vicari, Mn. Masachs, connectem amb algun grup de la JOC que havia a Sants i que havia nascut a l'entorn de la parròquia de Sant Medir, on hi havia Mn. Amadeu Oller i Mn. Bigordà, que era molt jove i tot just sortit del Seminari. A l'entorn d'aquests Mossens vàrem fer un grup d'independents cristians no vinculats a una parròquia, una cosa totalment atípica.

Llavors, l'any 1953 vàrem llogar un local que fins i tot la policia hi va venir a treure el nas i vàrem anar a parar a Via Laietana. Precisament per aquesta manca d'aixopluc de parròquia vàrem connectar amb Mn. Batlles i Mn. Bardés, consiliari i vice-consiliari del l'A.C. de Barcelona. Llavors vaig entrar a formar part, molt aviat, del Consell Diocesà de Joves d'A.C. que estava presidit per en Josep M. Tubau (metge), que ara és sacerdot. El va succeir en Ferran Llopis. Allà ens vàrem trobar amb en Jordi Pujol que procedia de Virtèlia, però que també tenia connexió amb nosaltres, amb els joves d'A.C. Hi havia també en Ferran Arinyo, l'Antoni Bescompte, en Josep M. Sol... tota aquesta gent que a la llarga ens vàrem anar diferenciant. Vàrem connectar, també, amb en Castaño i l'Hinojosa de la JOC. Vàrem anar

---

¹⁸⁵ Entrevista amb Jordi Bertran, consiliari de la JOC en aquella època.

diferenciant-nos cap a la formació dels moviments especialitzats d'A.C.

M'integro plenament en la dinàmica dels "Curssets de Formació de militants" com a professor. En aquests curssets intentàvem forjar gent nova perquè després s'integressin a les reunions de militants dels moviments especialitzats d'A.C. Es en aquests moments que fundem la JIC a partir de la realitat de Barcelona. En el grup fundador de la JIC hi som en Ferran Arinyo, en Josep Mas Sala i jo. En aquest llançament dels moviments especialitzats, els grans mestres varen ser Mn. Joan Batlles i Mn. Bardés. Teniem també Mn. Casimir Martí, Mn. Rovira Belloso, en Totosaus (encara era al seminari, però ja es va anar integrant en els nostres moviments). Amb el Dr. Jubany, que en aquella època era a Roma, quan venia teniem també trobades amb ell. Molta connexió amb Montserrat i l'abat Escarré, una Església catalana que es movia contra la voluntat de la jerarquia legalment constituïda, i que anàvem fent. Quan la JIC apareix, nosaltres ja som una mica madurs, els moviments polítics de la clandestinitat estan passant ja a una altra fase i molta gent de la JIC comença a adquirir els seus compromisos professionals, fins i tot polítics i sindicals. Jo vaig estar des dels inicis i durant una llarga temporada en el CC. Posteriorment, l'any 1973, entro a Unió Democràtica de Catalunya.

(Jaume Jané i Bel. Militant d'Unió Democràtica i diputat al Parlament de Catalunya per CIU)

En aquesta mateixa línia, però en un medi totalment diferent, hi podem situar els inicis de la militància de polítics provinents d'altres moviments especialitzats de l'A.C. com potser la JAC.

"Vaig néixer l'any 1947, vaig estudiar fins els 16 anys, uns anys a l'escola de la Immaculada, i començo a treballar a

casa meva. Donada la situació familiar no vaig poder fer estudis superiors. Treballo aquí en el meu poble, Ulldecona.

Jo tenia contactes amb Moviments d'Església, però en aquells moments, l'embrió va ser a través dels Cursets de Cristiandat que es deien "de colores", que em va portar a conèixer Mn. Gonell, que seria l'iniciador del moviment de joves a la Diòcesis de Tortosa. Es varen fer uns moviments força multitudinaris, després ja es va anar derivant cap a la JAC a partir dels contactes que Mn. Gonell tenia amb els consiliaris de Barcelona, principalment amb Mn. Batlles. Ens vàrem anar identificant amb la JAC catalana. Malgrat això, els moviments multitudinaris continuaven amb jornades de caire festiu però sempre tenien una part de reflexió sobre els problemes que la joventut de les nostres comarques tenia. Aquí a l'ermita d'Ulldecona vàrem fer una concentració amb l'assistència de més de 1.000 joves, tant nois com noies. Es a partir de finals de l'any 1964, o potser en el 1965 que jo sóc dirigent, president de la JAC de la diòcesi de Tortosa. Aquesta dinàmica dura fins a finals de la dècada dels anys 60. A partir dels anys 70 es va a un treball més reduït, grups de 15 ó 20 persones. Jo em caso l'any 1970 però, malgrat deixar el càrrec de dirigent, continuo els contactes i reunions amb el moviment. La qüestió de les llibertats polítiques va ser una preocupació constant en les reunions de militants. Va començar el tema de l'Assemblea de Catalunya i jo vaig participar en les manifestacions de "Llibertat, Amnistia...". Tot això comportava dos tipus de reunions: les que fèiem amb Mn. Gonell com a militants de la JAC, i les que fèiem amb militants polítics d'altres partits sobre els moments i les situacions que s'estaven vivint. La meva militància política comença l'any 1977 en el PSC."

(Jaume Antich, militant del PSC, alcalde d'Ulldecona i diputat al Parlament de Madrid pel PSC.)

"De bon començament jo era una senzilla militant d'A.C. Quan es varen posar en marxa els moviments especialitzats, em varen nomenar responsable diocesana de la JAC. Teníem intenció que aquí, a La Seu d'Urgell, funcionessin també la JEC i la JIC, però el moviment que realment va reeixir va ser la JAC. La raó és ben senzilla: La Seu d'Urgell, malgrat ser una ciutat, forma part del món rural. Els estudiants universitaris que teníem ja varen connectar amb els moviments que funcionaven en la Universitat i, per altra part, cal tenir present que en aquella mateixa època Mn. Pasqual Ingla va iniciar un moviment "cívic-cultural" que va aglutinar a molts universitaris de La Seu i també es va emportar gent del JAC. La JIC, era més pròpia de grans ciutats.

Posteriorment vaig ser responsable de la JAC femenina a nivell de Catalunya. Tot això va durar 5 ó 6 anys. Aquí, a La Seu, teníem un consiliari que ens va saber portar molt bé. Ens reuníem setmanalment una trentena de persones que per La Seu era molt. A més de les xerrades sobre temes concrets, teníem els nostres grups de Revisió de vida... etc. Mica a mica, ens vàrem anar estenen per altres parts del bisbat, per la comarca de la Noguera, el Pla d'Urgell... etc. En la part del Pirineu i vàrem entrar molt poc. Això no vol dir que en les valls pirinenques, com la Vall d'Aran, no s'hi fessin actes de cara a la joventut com, per exemple, una Setmana de Joventut, nosaltres hi anaven a fer conferències... etc.

La meva dedicació com a responsable de la JAC femenina de Catalunya va durar fins a finals de juliol de 1967, quan varen cridar els dirigents regionals per a dir-nos que tot anava enlaire. Per qüestions i problemes familiars, durant uns anys, vaig deixar totes les activitats en les que jo estava posada i que s'havien iniciat a partir de la JAC.

A la política m'hi varen enganxar d'una manera molt tonta. Em varen venir a buscar i em varen dir que jo, que havia fet moltes coses, que tota la vida havia portat a terme accions i que estava posada en moltes coses, m'havia de comprometre. De fet, per tot el meu historial era una persona pública. Això té lloc a partir de 1982."

(Dolors Majoral, Presidenta del Consell Comarcal de l'Alt Urgell i regidora de l'Ajuntament de La Seu d'Urgell per CIU)

Normalment es tracta de persones que es movien ja a l'entorn de l'Església, concretament de la parròquia, i sempre hi ha "el capellà" com a factor determinant de la nova orientació "apostòlica". Es tractava de nois i noies que eren cristians i practicants, i pels qui la parròquia o el nucli de joves que es movia a l'entorn de la mateixa era el seu punt de referència, tant pels aspectes referents a la religió com per la vida de grup i relacions socials.¹⁸⁶

De manera constant i repetitiva, trobem en tots i cada un dels testimonis la figura cabdal del capellà, que es constitueix com a líder dels nous moviments que van sorgint dins l'Església. Es, en definitiva, "el profeta o el líder carismàtic" -com diu M. Weber- que introdueix una nova dimensió -o potser ruptura- en la gestió i vivència quotidiana de la dimensió religiosa. Aquest és un tret comú a tots els moviments especialitzats d'A.C.

---

¹⁸⁶ Mn. Josep Gonell, consiliari de la JAC de la diòcesi de Tortosa en els anys 60, deia en la llarga entrevista mantinguda amb ell: "No solament la idea de comarca era poc, o gens, arrelada, sinó també que moltes vegades era més forta la idea de parròquia que la de poble. Això cal entendre-ho, no vol dir que els nois i les noies no tinguessin consciència del lloc on havien nascut i del lloc on vivien, sinó que, com a punt de referència de les seves activitats, posaven normalment la parròquia. Va ser a mesura que el moviment va obrir les portes a tot el jovent, que la referència al poble es feia cada vegada més necessària ja que molt del jovent que venia als actes massius era no-practicant".

No cal dir que aquesta mentalitat es donava, potser encara amb més motiu, pel fet de tractar-se d'un medi urbà, en els nois i noies de Barcelona i altres grans ciutats.

Amb tot, tal com hem apuntat anteriorment, la JOC presenta els seus trets característics, que la diferencien substancialment de la resta de moviments. Aquests trets es donen, bàsicament, per les característiques del medi (el món obrer) on la JOC volia portar a terme la seva acció evangelitzadora.

La preocupació de l'Església en aquells moments era l'allunyament de la classe treballadora. De fet, això no era cap novetat. Aquesta situació va començar ja en els inicis de la revolució industrial. A mesura que el temps passava, aquesta es mantenia, cada vegada més, al marge de les influències de l'Església. Això era degut a:

a) l'actitud de l'Església-institució amb les seves aliances amb el poder establert

b) tota la nova "filosofia / religió marxista" que anava sorgint sobre l'emancipació de la classe obrera.

Malgrat que a l'Estat espanyol tothom era catòlic per decret, la realitat passava per uns altres paràmetres i l'allunyament de la classe treballadora era un fet. La missió de la JOC era penetrar i evangelitzar aquest medi.¹⁸⁷

Aquesta preocupació de l'allunyament de l'Església per part de la classe treballadora era un comú denominador quan es parlava del jovent en general. Es una constant en totes les reflexions, escrits i documents interns dels moviments. Tota aquesta qüestió donava

---

¹⁸⁷ Aquesta qüestió de l'allunyament de l'Església es va mesurar molt a partir de la constatació de quina era la "pràctica dominical a les diferents parròquies de pobles, ciutats i barris. Aquí, a casa nostra, el que va iniciar "aquesta sociologia religiosa" a finals dels anys 40, inicis dels 50, va ser el Dr. Rogeli Duocastella, que va presentar la seva tesi doctoral (Institut Catòlic de París) sobre "La pràctica dominical a la ciutat de Nàtaro".

Aquesta preocupació que en la dècada dels anys 50 començava a preocupar, a França es va plantejar ja molt a bans. Un llibre paradigmàtic sobre aquesta qüestió i que posteriorment va causar molt impacte a Catalunya va ser el H. Godin i Y. Daniel titulat "França, país de missió?".

sentit a l'enfocament de l'evangelització que es proclamava des dels moviments.

Aquest allunyament es fonamentava bàsicament en "la no pràctica religiosa per part dels joves". Però els líders dels moviments eren molt conscients que, moltes vegades, "les pràctiques religioses" es quedaven purament en l'esfera ritualista i no eren en absolut l'expressió d'una fe viscuda, a la vegada que perdien sentit en el context d'una societat cada vegada més "laica". Es a partir d'aquí quan, tant a nivell de "les campanyes" com de les accions de massa s'intentava "evangelitzar" i fer prendre consciència que la fe no era solament una pràctica ritual sinó un testimoni i una acció transformadora de la societat.

Això no era obstacle perquè la vida pròpiament "espiritual" fos un dels aspectes importants que formaven part de la reunió del grup de militants quan feien revisió de vida. I és a partir d'ella que el militant veia la necessitat, o l'obligació, d'una pràctica religiosa. Aquesta era molt normal quan el militants procedien ja dels ambients parroquials on la missa setmanal era un element més de la normalitat de la vida quotidiana. En alguns casos es va produir un efecte contrari: quan el militant es comprometia més en la dinàmica del moviment, més desplaçat es trobava en les celebracions rituals de l'Església; com més allunyat dels ambients parroquials, menys importància tenia aquesta qüestió. Es en aquest punt on hi radica també una de les característiques de la JOC que la diferencia dels altres moviments.

"Quan els nois dels barris o fàbriques entraven en contacte amb la JOC, se'ls feia madurar com a persones que havien de comprometre's en el món obrer i en la lluita obrera, més que no per ser militants d'Església, malgrat que el moviment fos un moviment d'Església. La JOC els donava el concepte d'autonomia del món. O sia, quan ells miraven la comunitat de veïns, hi anaven perquè la comunitat de veïns tenia la seva

autonomia. En canvi en altres moviments, com la JIC, hi havia la filosofia que madurant la persona humanament s'arribés a la religió. S'anava a convertir a la gent, a la JOC no. Segurament que a l'Escoltisme tampoc es volia convertir."¹⁸⁸

Aquesta "vivència" de la formació que donaven els moviments i, sobretot, de "l'especificitat més laica de la JOC", no era exactament compartida per tothom.¹⁸⁹

Queda clar -ho hem constatat en el capítol on analitzàvem la filosofia d'aquests moviments- que la part religiosa -pròpiament dita-, pregària i Evangeli tenien una pes molt important en la reunió de militants. S'inculcava més fortament una espiritualitat que no una pràctica religiosa.

Un fet que va produir un apropament entre aquests dos aspectes de la vida religiosa va ser el Concili Vaticà II. "L'aggiornamento" va incidir molt en tot el que fa referència a la litúrgia, fent-la més entenedora i assequible al poble. Les misses de joventut amb l'ús de la llengua vernacle, els cants acompanyats de guitarres... etc. varen trencar totalment amb la imatge d'uns ritus inintel·ligibles que tenien més la imatge d'una màgia de segles passats que no de festa i celebració. Però això no va suposar que "els joves" complissin amb més assiduitat el precepte dominical, sinó que les celebracions litúrgiques que es feien en les trobades de joves fossin més entenedores i atractives.¹⁹⁰

---

¹⁸⁸ Entrevista amb Jordi Bertran, consiliari de la JOC.

¹⁸⁹ Vegi's "Memòries sobre la JOC a Catalunya, 1932-1970" de Josep Castaño, citada en anteriors capítols.

¹⁹⁰ En una de les assemblees pasquals que anualment celebrava la JOC (on assistien militants del moviment i altres joves influenciats pels militants) Jordi Bertran, consiliari de la JOC, va celebrar la missa i va utilitzar pa normal. El Concili encara no havia promulgat el decret sobre litúrgia. Aquesta festa pasqual ja varen celebrar en un convent de monges. Aquestes varen denunciar al bisbe que no s'havia celebrat la missa segons les normes litúrgiques establertes. Seguidament, el bisbe va cridar el capellà responsable (Jordi Bertran) per a castigar-lo. En Jordi Bertran li va dir:

1.3. Un procés i una situació singular: capellà i polític

Anteriorment, ja hem constatat que la presència en els diferents àmbits de govern polític (Parlaments, Ajuntaments) de persones que havien estat sacerdots i que, posteriorment, s'havien secularitzat i d'altres que havien estat formats en els seminaris fins poc abans de ser ordenats, tenia també una certa rellevància.

En la majoria de casos es tracta sacerdots que durant molts anys havien estat consiliaris de grups de militants. Eren els formadors d'aquests militants i els líders dels moviments. El seu procés va ser molt paral·lel al que varen seguir els mateixos militants. No només eren els pensadors, sinó també els pedagogs que formaven els nois i noies en una vida de fe cada cop més compromesa. Eren els promotors d'una secularització de la fe que, per ser coherents amb el que deien, els va portar també a un compromís concret.

Un fet no tan habitual va ser el capellà que, fent de capellà, es plantejés seriosament la militància política, arribés on arribés aquest compromís polític.

"Jo sóc fill d'una família obrera. Els meus pares treballaven a la Fabra i Coats que era la fàbrica on treballaven els obrers de Sant Andreu. Des de petit sempre havia sentit parlar de conflictes entre patrons i treballadors i això em va crear mínimament una consciència de classe. Després vaig anar al seminari on en varen educar per ser un capellà normalitzat sense aquests rampells obreristes. Però quan vaig

---

"Miri senyor Bisbe, doni'm una solució. Ei ha nois de 18 ó 20 anys que no s'han acostat mai a missa. Els haig d'explicar el sentit de l'Eucaristia i si no agafa pa normal els haig de dir que la hostia és pa. Ells em diran, "ala, el pa és a la panaderia". Vaig haver d'agafar pa del forn perquè ho entenguessin. Després els vaig dir que Jesús l'havia consagrat, partit i donat a menjar als seus deixebles. Però a aquells nois no els podia posar el menjar a la boca, són grans i s'ho mengen. El Bisbe em va dir: "esto no se puede hacer" i jo li vaig contestar: "Doncs doni'm una solució per formar-los".

No va saber que dir.

(Entrevista amb en Jordi Bertran).

acabar la carrera sacerdotal em varen destinar, com a vicari, a barris obrers de Sabadell, a Sant Andreu, al barri de Verdum... i sempre vaig tenir contactes amb gent que patia l'explotació. Per altra part, eren barris on hi anaven a parar les grans onades immigratòries, amb les problemàtiques de tot tipus que això va provocar. Però tot això no em va fer pensar mai en un compromís polític. La fe jugava el paper important de compromís amb els pobres. A mi, personalment, em va marcar molt el document del Concili Vaticà II "Gaudium et Spes", que senyala clarament quin ha de ser el paper de l'Església en el món d'avui.

El més significatiu per a mi, de cara el compromís polític o militància política, va ser, en primer lloc, la meva anada a Amèrica Llatina. El motiu que em va portar allà, concretament a l'Equador, va ser la petició d'un bisbe que demanava ajuda per posar en marxa les principals conclusions del Concili. Allà vaig tenir una conversió, la vivència clara del per què existeixen els pobres. Per una part, com de tota la riquesa del país se n'aprofitaven els de fora (americans, anglesos) revertint en el país tants pocs beneficis que continuaven deixant-lo en la misèria.

L'any 1972, les autoritats civils m'expulsen de l'Equador com un home revolucionari i d'esquerres, arribo aquí i em trobo amb un gran recel per part del bisbe Marcelo González que em deixa a la via morta, per veure si m'avorreixo i segueixo per un altre camí. A instàncies dels capellans de Sta. Coloma, m'incorporo als seus equips però sense cap delegació del bisbe. Acabaven de construir-se els barris de Les Oliveres i Can Franquesa. Vaig cap a aquests barris on hi he viscut durant 14 anys. Arribo a Sta. Coloma em retrobo amb la mateixa situació que ja havia viscut abans de marxar. Els barris d'immigrants, barris sense urbanització de carrers ni enllumenat públic, ni escola... etc. És aquí on començo a

desenvolupar la meua tasca educativa amb la gent. Reunions a partir de contactes amb els presidents d'escala que dinamitzessin la resta de veïns. A partir d'aquí vàrem començar la lluita popular. D'aquestes trobades sorgeix un moviment veïnal, conjuntament amb els que van desenvolupant-se a la resta de barris de la ciutat Sta. Coloma. Aquí s'inicia un seguit de reivindicacions i lluites, per exemple la de l'Ambulatori, que varen transcendir fortament fora de la ciutat. Jo continuo, com a capellà, fent equip amb els altres capellans de Sta. Coloma.

En tot aquest procés de lluites veïnals descobreixo que els meus grans col.laboradors (molts d'ells són militants dels partits polítics; Bandera Roja, OIC, PT, PSUC...) em diuen: "Lluís estàs fent el mateix que nosaltres. Nosaltres tenim el suport d'una organització, ens reunim clandestinament, discutim els problemes. Tu ho fas d'una manera voluntària i solitària."

Es l'any 1974 quan decideixo entrar al PSUC després de mesurar moltíssim les diferents opcions que hi havia. També vaig parlar-ne amb els companys capellans que em vàrem fer una sèrie d'advertències, però jo preferia encertar-la o equivocar-la amb altres que no pas anar tot sol. Els dubtes referents al fet que jo era capellà i dins del partit em podien condicionar la meua llibertat me'ls va treure tots l'Alfons Carles Comín.

Quan l'any 1979 es convoquen les primeres municipals, el PSUC de Sta. Coloma em va elegir a mi per candidat a l'alcaldia de manera unànime. Els vaig notificar que jo, com a capellà, depenia del bisbe i li havia de consultar. El bisbe era el Dr. Jubany a qui vaig explicar-li tota la meua trajectòria. Ell va fer-me reflexions però no em va dir res més."

(Lluís Hernández, sacerdot, militant del PSUC, ex-alcalde de Sta. Coloma i actualment regidor de la mateixa ciutat per IC)

Es l'exemple clar de com el descobriment de les injustícies i el viure de prop la situació precària i inhumana de molts col·lectius provoca no solament que el capellà, el líder, intenti adoctrinar i formar en les exigències d'una fe compromesa, sinó també preguntar-se "I perquè jo no m'haig de comprometre?".

Si la tasca més gran del cristià és transformar el món,

"Jo haig de fer com Jesús, no curaré cecs, però ajudaré a canviar la societat, predicaré amb l'exemple".

(Lluís Hernández)

2. Els moviments. Autèntiques escoles d'aprenentatge

La lectura i anàlisi dels processos seguits ens mostren clarament que "la militància", sigui on sigui, no és fruit de la improvisació ni de l'atzar. Hi han entrat en joc molts elements que han configurat una identitat, tan a nivell personal com social de les persones que varen formar part d'aquests moviments.

Aquests aprenentatges omplen un ventall que va des de les coses més simples i senzilles com pot ser "no tirar papers a terra", fins a suplir mancances que podien suposar una situació d'inferioritat durant tota la vida: "Jo quasi no vaig anar a l'escola. Tot el que sé ho dec al Moviment de la JAC. Va ser un aprenentatge en el ple sentit de la paraula".

Però no era solament aquest paper de "suplència" en l'escolarització i educació d'uns hàbits o maneres de comportar-se sinó que s'endinsava en la construcció de la manera de ser i d'actuar de les persones. Una de les característiques essencials dels moviments era l'obertura de cara als altres, no solament pel fet de treballar i fer les coses en equip, sinó per veure que hi ha persones que et poden necessitar i has de ser allà.

"La sensibilitat social que ens va crear la JAC va determinar una manera de comportar-me que mai més l'oblidaré"

(Dolors Mayoral)

Aquest va ser un comú denominador de tots els moviments, tant en l'Escoltisme com en els Moviments d'A.C.

"He après a ser metòdic, ordenat, tenir amics, madurar qüestions com la solidaritat, l'amistat".

(Lluís Gil)

Molts dels aspectes que trasllueixen són components clars de la formació humana i personal que els moviments donaven i que situaven el militant en una actitud concreta de cara a la vida i a l'ample ventall de situacions que la persona ha d'afrontar: relació amb els altres, família, treball... etc. Però entre aquestes situacions cal posar-hi també la possibilitat de l'opció per jugar un rol públic en el camp de la política o en altres camps socials.

"Tots els components de formació personal que l'Escoltisme em va donar m'han servit molt després en la vida política: els mecanismes organitzatius de les reunions de patrulla, de Secció, d'Agrupament... on hi havia una ordre del dia, una ordenació dels debats, una jerarquització en el repartiment de responsabilitats. Tot això ha representat un gran bagatge per la meva vida política."

(Albert Batlle)

"La forma de treballar en el moviment m'ha servit molt. Les coses clares. Com responsable que sóc d'un Ajuntament, no em puc permetre que una reunió duri més de lo necessari. Per aconseguir que això sigui així, cal que hi vagi preparat. Haig de saber escoltar i també saber esperar 10 minuts si és necessari per donar la resposta més exacte possible. Tot això ho vaig aprendre a la JAC."

(Jaume Antich)

Aquests aprenentatges no solament han estat eficaços en l'exercici de la vida política sinó en molts casos en la mateixa vida professional.

"La JOC va ser una seriosa escola de formació de dirigents. La relació humana era un dels components forts del moviment. Cosa que quan vaig entrar en el món empresarial no en sabien

gaire, per no dir gens. Saber dirigir una reunió, fer callar quan era necessari, donar la paraula amb un ordre... La JOC era una escola total. La revisió de vida setmanal era d'una gran pedagogia. El fet que diàriament haguessis d'observar què passava al teu voltant amb els teus companys i ajudar-los quan era necessari, tant laboralment, moralment com econòmicament... Tot això que recollies cada dia ho havies d'escriure i reflexionar. Era el Carnet del militant"

(Rafael Hinojosa)

Era la construcció d'una estructura de pensament que els conduïa a una anàlisi sistemàtica del que passava al seu entorn, del que passa en el món i llegir-ho críticament. Era aprendre a pensar, a analitzar i també a explicar-ho públicament en les trobades de grup. Tots aquests moviments varen crear un estil de funcionar "socialment" tant a nivell professional com, quan s'ha donat el cas, a nivell polític.

Tot el procés no era únicament un aprenentatge d'una manera de ser i d'actuar, sinó també d'obertura a unes realitats que en aquells temps eren amagades o dissimulades. Tal com deien alguns dels entrevistats, "a l'Escoltisme he après coses que en aquell temps eren insòlites: consciència de país tant a nivell geogràfic com social, patriotisme, llengua, país com a realitat no solament històrica sinó actual i tangible... Un discurs diferent de Catalunya i la seva cultura. De la mateixa manera que teníem un nom teníem també una terra".

(Joaquim Nadal, Rafael Ribó)

Tota la filosofia que inspirava aquests moviments i que conduïa cap a una pedagogia educadora de la responsabilitat i el compromís no es va quedar en uns plantejaments teòrics, sinó que va incidir realment en les persones. Tots aquests moviments, que formaven part

de l'Església varen calar profundament en la formació i socialització dels seus membres. No oblidem que, malgrat les escletxes d'obertura que en els anys 60 es varen produir tant a nivell eclesial (Concili Vaticà II, Joan XXIII...) com a nivell sòcio-polític (els acords amb EE.UU., els Plans de desenvolupament econòmic, el turisme...), continuava la fermesa fonamentada en els principis del nacionalcatòlicisme. No és gens estrany que els aprenentatges fossin realment una descoberta per a les persones que lliurament entraven en els moviments, i que els moviments suposessin un sotrac seriós tant a nivell interior de l'Església com a nivell de societat política.

2.1. De l'aprenentatge i militància en els moviments a l'acció "política"

Es difícil precisar i senyalar el moment exacte en el que els militants o persones dels moviments prenen consciència que l'acció que estaven portant a terme era pròpiament i realment una acció política. El mateix aprenentatge que feien en els moviments exigia una acció de cara a la massa. Aquesta acció tocava aspectes de la realitat temporal com la cultura, la situació de la classe obrera... etc. que no eren pròpiament "religiosos" però l'interès per aquestes situacions tenia com a base la vivència de la fe. Tenien molt clar que sense aquesta acció temporal la seva fe quedava buida de sentit. Tota una altra qüestió és el moment en el que decideixen entrar en un partit concret. Aquest sí que és un moment precís i fruit d'unes circumstàncies molt concretes que determinen l'opció cap a una militància política determinada.

No sempre la militància política en un partit concret va tenir les connotacions de la clandestinitat. Aquesta situació venia sempre condicionada pel moment en que el militant dels moviments s'afilia a un partit. Molts dels militants dels moviments, durant molt de temps, varen ser "persones públiques" amb una forta influència en

el medi on es movien, i quan va arribar l' hora "de fer política" (les eleccions), els diferents partits els anaven a buscar.

"Per tot el meu historial jo era una persona pública i em varen venir a buscar"

(Dolors Mayoral)

"El procés cap a la pràctica política es va donar d'una manera molt normal. A les primeres eleccions municipals em varen posar segon de la llista. La meva determinació per un partit concret -CDC- és degut a que jo sempre he tingut un sentit nacionalista"

(Rafael Sampé, provinent de la JAC i Alcalde Villalba dels Arcs)

Com hem pogut comprovar en l'exposició dels itineraris que molts dels polítics han seguit fins a arribar a les esferes de govern, en la majoria de casos, hi trobem tot un bagatge de compromisos i accions que els militants varen portar a terme (en aquelles circumstàncies eren realment "compromisos polítics") sense que això significués la militància en un partit concret (el Sindicat Democràtic d'Estudiants, el Grup Cristià de Defensa dels Drets Humans, el CC, el seguiment de les lluites i vagues en les empreses, els moviments veïnals, els centres socials, molts dels actes i setmanes de Joventut que es portaven a terme arrel de les campanyes anuals...). En aquells moments, si algun militant dels moviments cristians tenia ja un compromís amb un partit polític concret era una incògnita ja que tenia lloc en la més absoluta clandestinitat. L'acció que es portava a terme des dels moviments i a partir de les campanyes sorgia d'un esperit humanitzador i evangelitzador. A mesura que va anar agafant cos i va anar incidint amb força en les masses de joves, es va convertir en un element

"trasvalsador" de la societat i dels medis concrets on aquests moviments actuaven.

Aquesta situació creava preocupació tant a nivell eclesiàstic com polític ja que des de les estructures de les dues institucions tot era molt clar, i el que no passava pels seus paràmetres era "temporalisme o fruit de les infiltracions comunistes, massòniques i separatistes" que sofrien aquests moviments.

El compromís polític de la majoria dels nois i noies dels moviments va ser fruit d'un procés molt normal. Això no treu que en tot aquest procés hi juguessin un paper important elements tant d'ordre eclesiàstic com polític junt, moltes vegades, amb les circumstàncies concretes en les que el militant es movia. Però l'aprenentatge del compromís va ser fet en la seriositat de la militància cristiana. La causa del seu compromís amb la política no és l'haver format part d'algun moviment, ni que forçosament per ser un bon militant haguessis de comprometre't políticament (prova d'això és que no tots els militants dels moviments ni els que durant anys han estat a l'Escoltisme són avui en dia professionals de la política o militants dels partits).

"No puc dir que he entrat en la política perquè he estat Escolta. Però sí que haig de dir que tot el que hi ha en mi de formació personal, humana, cívica... etc. és substrat de l'Escoltisme. Aquest substrat Escolta és molt important i realment em va conduir en una direcció. L'acció pròpiament política comença en la Universitat i posteriorment vénen els contactes amb els partits concrets"

(Joaquim Nadal, alcalde de Girona)

De fet no es tracta tant del traspàs d'una militància a l'altra, sinó que la formació rebuda porta cap al compromís. En alguns casos, el detonant és l'entrada a la Universitat, on ja s'hi troba

la presència no solament dels moviments d'estudiants sinó la dels partits clandestins com eren el PSUC, Bandera Roja... etc. junt amb professors com Jordi Solé Tura o Isidre Moles, entre d'altres, que van determinant la concreció de les inquietuds que ja es portaven a dins, arribant al final cap a l'opció d'un compromís polític concret. La descoberta de la realitat, del país, dels problemes... segurament ja s'havia fet, però el compromís polític era la manera de trobar una concreció de la necessitat de fer.

"La gent amb la que jo tenia contactes a la Universitat estava molt vinculada amb Convergència Socialista i, al final, varen fer aquesta opció. Jo vaig seguir el mateix camí"

(Albert Batlle, regidor de l'Ajuntament de Barcelona)

En la base de tots els processos trobem que la pertinença al moviment ha estat bàsicament la d'un pòsit, unes actituds que forçosament varen configurar unes maneres concretes de ser i de viure la realitat que varen influir, i influeixen, en la nova militància. En alguns d'aquests processos la pertinença al moviment va ser determinant.

"Sense el procés de formació dins l'Escoltisme, jo no hauria arribat a cap compromís polític, o potser l'hauria fet d'una altra manera. Però, pels meus costums, és fàcil que hagués estat un escèptic, potser no 'passota' però sí aquell que no li fa ni fred ni calor. Abans d'entrar al moviment, jo recordo que en els meus ambients del que més es parlava era de res."

(Lluís Gil, regidor de l'Ajuntament de Girona pel PSC)

A finals de la dècada dels anys 60, quan des de les estructures jeràrquiques de l'Església -Conferència Episcopal Espanyola-

s'estigmatitzen els moviments especialitzats d'A.C. (especialment la JOC) acusant-los de temporalistes i poc espiritualistes, molts dels dirigents i militants d'aquests moviments veuen clar que el seu compromís en la transformació de la societat ha de continuar. Es també en aquests moments que els partits polítics que actuaven en la clandestinitat veuen que, a l'entorn dels Moviments d'Església i d'uns capellans en concret, s'hi han format persones. Els militants dels moviments són els que realment poden engròixir la militància del partit i, degut a la seva influència en els medis on han desenvolupat la seva acció, poden ser elements claus per a revitalitzar el partit i preparar-lo de cara al futur.

"Quan comencen a sorgir els partits de la situació somorta en la que es trobaven, volen actuar i fer proselitisme. Endevenen que a les parròquies hi ha gent. Llavors moltes de les parròquies ens vèiem inundats de militants. Jo ho vaig començar a veure en el Poble Nou. De totes maneres, els nois joves que han estat educats de cara al compromís se senten atrets per una cosa clandestina i sempre era un el primer que entrava i després intentava arrossegar els seus companys."

(Jaume P. Sayrach, ex-consiliari de la JOC i ex-capellà de Sta. Coloma)

La connexió i els contactes amb els partits polítics no es dona únicament quan es produeix la davallada dels moviments. En uns medis concrets com en el món universitari, i també en alguns casos personals concrets, aquest contacte ja va tenir lloc abans que es produís la crisi.¹⁹¹

---

¹⁹¹ Abans de la crisi dels moviments, militants de la JOC militaven a la vegada en el FOC. Malgrat que el FOC era un partit polític nascut en els ambients universitaris, la seva ideologia marxista exigia un compromís amb la classe obrera. D'aquí els contactes amb militats obrers perquè dinamitzessin la secció sindical. En J. Cando i en M. Múrcia de la JOC eren dos dels militants forts del FOC.

De totes maneres el moment clau de la incorporació a la militància política es dona en el moment de la crisi dels moviments.¹⁹²

"L'època de la desvellestadada va començar l'any 1966-67. Tot i que és un moment en el que la societat canvia, hi ha un fet eclesial, fruit del desvergonyiment dels bisbes Casimir, Morcillo i Guerra Campos, que es dediquen a la persecució de la JOC, i com a conseqüència també dels altres moviments especialitzats. Aquest fet sociològic-eclesial fa que la JOC comenci a plegar. A la vegada que aquest fet va provocar això, el militant tenia altres llocs on agafar-se que eren els moviments clandestins que començaven a revifar una mica més. Es va produir com un desencantament i, en part, un nou encantament. Es va començar a plegar de la militància en els moviments però es varen anar incorporant de manera més clara a compromisos més institucionals, no oficials però sí més institucionals. Ja no és allò de dir que es farà una acció a l'empresa sinó d'anar a la USO, a CCOO al PSUC a OIC... etc. i portar a terme les accions que el sindicat o el partit determinava.

Hi va haver un fet sociològic-eclesial que provoca la desvandada i un altre fet sociològic no-eclesial que és quan els moviments clandestins comencen a sortir i es converteixen en el pal de pal·ler d'aquella gent que abans s'havia preparat a través de la seva acció militant. En moltes ocasions, aquest compromís polític no va privar que es continuessin fent les reunions de grup de la JOC, malgrat que aquests

---

¹⁹² Com a mostra i exemple de la importància i transcendència d'aquesta crisi, el diari "El Noticiero Universal" amb data del dia 1 de maig de 1968, sota el títol "Existen divergencias graves con la Jerarquía en la concepción del cristianismo", dedica més de mitja pàgina al tema a partir d'una entrevista amb els dirigents de la JEC de Barcelona M. Rosa Toran Bellver i Antonio González Moreno-Navarro.

A més, diu textualment "el número de dimisiones de los dirigentes de los movimientos de la JAC, JOC, JEC i JIC ha llegado a ciento doce en los dos últimos años".

militants de la JOC no varen tenir mai més ganes de veure bisbes ni coses de l'Església institucional".

(Jordi Bertran, ex-consiliari diocesà de la JOC)

La crisi no és solament a nivell de moviments. Hi ha molts aspectes de l'Església institucional que en aquells moments trontollaven. En la dècada dels anys 60, varen passar molts aires renovadors per l'Església: el Papa Joan XXIII, el Concili Vaticà II, Pau VI... tot semblava donar raó a la renovació que des de les bases s'intentava portar a terme. Però un cop acabat el Concili, una gran part de la jerarquia espanyola no va acollir les seves conclusions amb massa entusiasme i, amb més o menys encert i diplomàcia, va anar assegurant la seva autoritat que estava fortament implicada amb la dictadura. En el fons, aquesta crisi va posar de manifest que el nacional-catolicisme encara era fort, més del que alguns consiliaris, dirigents i militants dels moviments suposaven. Aquesta crisi "d'Església" va ser molt més dura perquè molts dels sacerdots, dirigents i militants dels moviments tenien molt assumit que el seu compromís passava també per la transformació de la institució Església. Calia fer-la més evangèlica i deslligada totalment del poder polític.

"La crisi eclesial va ser molt sèria: desfeta dels moviments, plegada massiva de capellans... Per altra part, el PSUC, CCOO.. etc. comencen a apretar fort en els moviments de barris amb la cobertura dels locals de les parròquies que els acollien. El primer gran aprofitador de la gent que s'havia anat forjant en els moviments cristians va ser el PSUC. De manera molt més minsa, altres partits com UDC i els moviments socialistes que lideraven en J. Pallach i J. Raventós.

Cal tenir present també que gent dels moviments cristians s'adonen que tenien més clara la visió que havien de transformar el país políticament, que el país era difícilment

transformable per vies pacífiques i per les vies lentes del moviment. Això, junt amb la crisi a nivell eclesial, va obrir la gent a la militància política en els partits".

(Jaume Jané i Bel, militant d'UDC i parlamentari al Parlament de Catalunya per CIU)

No hi ha dubte que aquests fets eclesials i polítics determinen les trajectòries dels militants. Però cal tenir clar que no era un "canvi de camisa", era senzillament continuar un procés i una dinàmica que feia temps que s'havia iniciat i havia construït una manera de veure i entendre la realitat.

"A mesura que t'anaves prenent la vida seriosament i assimilaves els valors que en el moviment havies descobert, et qüestionaves moltes coses de la societat. En els darrers anys d'Escoltisme, coincidint amb els primers anys d'Universitat, vaig anar veient més clarament el divorci que hi havia entre les doctrines oficials i la realitat. Des d'un cristianisme radical em vaig anar qüestionant no solament les vivències de fe sinó també les polítiques... Això va ser l'inici d'un llarg procés que va acabar amb un compromís polític concret, la militància en el PSUC".

(Rafael Ribó, diputat al Parlament de Madrid per IC)

Una perspectiva que no podem excloure és que l'imperatiu social, que els militants dels moviments havien assumit com a propi, es concretava en "canviar el món", certament, reforçat per la seva fe cristiana. Però tal com varen anar les coses i les circumstàncies concretes que es varen viure, tant a nivell d'Església com a nivell sòcio-polític, va provocar un creixement de l'interès per tot el que feia referència al fet "temporal" i un decreixement pel "espiritual" en tant quan això estava monopolitzat i dirigit per la jerarquia eclesiàstica.

Segurament, en el moment de plegar del moviment i començar el compromís polític, aquest "decreixement espiritual" es va concretar sobretot en una ruptura amb tot el que podia suposar lligam amb l'estructura d'Església, ja que quedaven molt clares dues maneres d'entendre i de viure la fe i l'Evangelí.

Cal parlar d'abandó, d'oblit o privatització de la fe? No es pot donar una resposta única enfront d'aquesta pregunta. Són molts els factors que podien determinar una o altra actitud. Cal tenir en compte que l'opció de creure o no creure es movia en un terreny personal i íntim. En el marc de l'objectiu de la meua recerca no hi entra l'anàlisi de quin va ser el procés d'aquestes persones des del punt de vista de la seva fe personal.

"Vaig deixar el moviment i durant un temps va continuar una certa pràctica religiosa a nivell personal i amb la meua dona. Posteriorment, també la vaig abandonar. M'han quedat els principis i una vida interior pròpia, però la pràctica s'ha acabat"

(Rafael Hinojosa)

De fet, l'abandó o la pèrdua per part d'alguns dels militants de la pràctica religiosa (el que s'entén per pràctica dominical, sacramental... etc.) en molts casos ja es va donar abans de la crisi declarada i oberta dels moviments. Tant per part de la institució Església, com per part dels moviments de la mateixa, es vivien dues espiritualitats diferents. La institució ho fonamentava tot, bàsicament, en la pràctica i ritus establerts i la seva preocupació era l'allunyament del poble i en concret dels joves, sobretot els del món obrer. El moviment fonamentava la vida de fe cristiana en la presa de consciència de les exigències evangèliques que s'anaven descobrint en les revisions de vida setmanals. Altres factors determinants d'aquestes actituds varen ser els orígens familiars i el medi on es movia el militant.

Abans de la crisi dels moviments, alguns militants ja varen encaminar-se cap al compromís polític clandestí deixant la militància cristiana "ja que les accions que portàvem a terme de poca cosa servien i poca cosa transformaven " (Antoni Gutiérrez Díez). Segurament que en molts casos, i amb una certa candidesa, s'esperava -es pensava- que la revisió de vida era l'instrument per canviar el món. Quan això fallava, es produïa el traspàs cap a una fe ideològica-política que també tenia els seus líders.

El contacte amb la realitat, que la revisió de vida provocava, feia prendre consciència dels problemes i situacions amb un qüestionament sobre la incidència real de la vida religiosa en el canvi d'aquestes situacions.

"Tinc una experiència de consciència política i social que prové del seminari. Mentre vaig ser-hi, es creà una mena de sindicat, paral·lelament a la constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants amb el qual mantinguerem contactes permanents. Després, tot sent vicari de la parròquia del Guinardó, vaig col·laborar amb el FOC i el PSUC, perquè eren les dues organitzacions que sovint utilitzaven les instal·lacions parroquials. Allà vam endegar un procés de foment de presa de consciència social de la gent de classe mitja i aquesta activitat em comportà una crisi religiosa, la resolució de la qual significà deixar d'ésser capellà, tot passant a crear la Comissió de barri del Guinardó i ingressar a Bandera Roja de Catalunya"¹⁹³

(Frederic Prieto)

Tal com he esmentat anteriorment, el punt determinant que afecta la postura i l'actitud dels militants de cara a la religiositat és

---

¹⁹³ Joan Tardà i Pedro Carrión "40 anys d'una ciutat. Cornellà de Llobregat durant el Franquisme". Editat pels propis autors. Pàg. 301.

l'enfrontament dels moviments amb la jerarquia i la conseqüent crisi d'aquests moviments on els militants tenien el centre de la seva vida religiosa i creient. Aquesta situació la viuen molt fortament i primordial les persones que des de finals dels anys 50 i començaments dels 60 no solament varen viure intensament l'ideari dels moviments, sinó que també en varen ser els impulsors o podríem dir-ne "els apòstols".

El medi familiar i el fet de no existir una connexió directa entre la pràctica religiosa i la militància en el moviment, sinó que la pràctica era ja un hàbit que formava part de la vida normal, tant la crisi del moviment com l'entrada a la militància política no va produir cap ruptura.

"La meva pràctica cristiana jo no la he deixada mai, vinculada en la meva comunitat parroquial. Continuo mantenint una relació amb la parròquia."

(Albert Batlle)

"El fet de militar políticament -a mi personalment- no m'ha suposat cap ruptura amb la meva vida de creient i practicant. No m'importa que els altres hagin pres unes altres actituds (agnòstics, ateus... etc.). No m'importa dir en veu ben alta que a mi, el que realment em va ajudar a sortir de mi mateixa, va ser el moviment d'Església, la JAC. Això és el que moltes vegades m'empeny".

(Dolors Mayorál)

Altres varen entrar de ple en la línia "Cominiana", vinculant estretament les dues dimensions.

"Sempre he intentat que aquest procés fos un procés paral·lel, amb una fe molt profunda, intentant que els valors

polítics fossin uns valors fonamentals en la pregària, en el misteri de Déu i amb un seguiment de ser fidel en aquest testimoniatge de Jesús. Sempre he intentat no viure una dualitat entre la fe i la política, sinó una única dimensió. A mi em costaria molt fer la política sense una fe. No tinc aquest recurs que deuen tenir aquesta gent no creient de fonamentar en uns valors potser més laics, això no vol dir que jo no els tingui aquests valors laics, però sempre tinc aquest referent fonamental de la fe. Intento viure la vida entre aquests dos pols: la lluita social i la contemplació.

Jo no puc deixar de contemplar el meu compromís i el meu compromís dóna raó d'ésser a la meva contemplació".

(Jordi López Camps)

Difícilment ens trobarem amb unes actituds uniformes. Són molts els factors que han anat determinant les maneres de viure -o no viure- la dimensió religiosa i creient. El trencament total i el pas cap a una actitud agnòstica no va ser un comú denominador. En la majoria de casos ens trobem amb moltes ambigüitats, tot i que sembla que tenen molt clara la diferència entre el fet de creure, de considerar-se creient, i de la d'ésser un persona catòlica-practicant.

"Dels companys de militància en el moviment n'hi ha que diuen clarament que no creuen, alguns altres no saben ben bé si creuen o no. Jo personalment em considero creient, no sóc un agnòstic ni un ateu. Ara el que faig, la meva pràctica política, el buscar la millora de la societat, ho faig per unes idees que en el seu origen tenen molt a veure amb la meva militància en el moviment de la JAC. Referent a l'Església, no sé ben bé si em sento plenament a dins. Els meus fills estan batejats, però no em produirà cap trauma si a l'hora de casar-se ho fan pel civil". (Jaume Antich)

3. El "després" de la crisi

Aquest "després" de la crisi referit als moviments en concret no entra pròpiament en el marc on jo situo la meva recerca. Però crec oportú fer-ne esment per situar-nos en els moments de la pre-democràcia, quan els moviments socials dels barris (AA.VV.), els moviments sòcio-polítics (Assemblea de Catalunya) i moviments culturals (Congres de Cultura Catalana) varen situar-se en un primer pla, i els Moviments d'Església queden en l'oblit.

La dècada dels anys 60 va suposar per a la majoria dels militants dels moviments la descoberta de moltes altres dimensions que marxaven del cercle "religiós-catòlic", lloc on s'havien iniciat en l'obertura de cara als altres i en el coneixement i anàlisi crítica de la realitat que els envoltava.

La doctrina marxista i la incidència que va tenir en molts dels dirigents i militants dels moviments va ser una descoberta realment novedosa que va provocar una admiració total per aquesta ideologia a partir de la qual es veia molt més realitzable la utopia d'una societat més humana i més justa.

Junt amb això, a partir d'aquesta filosofia, la descoberta de la "classe obrera com a tal classe obrera" que no va ser exclusiva dels moviments obrers (JOC) sinó que va envair la quasi totalitat dels moviments. A tot això podem ajuntar-hi la descoberta de la política, malgrat que fos en la clandestinitat, com una nova dimensió amb capacitat molt més operativa que la que donava el moviment. Les diferents opcions que presentava el món de la política va comportar, algunes vegades, conflictes en els grups de militants.

Tot això va marcar, o configurar, tot un procés d'ideologització de la fe, on l'atracció per "Crist i els valors de l'Evangelí"

mantenia el seu fort atractiu, junt amb un rebuig fort de l'Església com a institució.

"Erem un sector generacional que ens sentíem ideològicament marxistes i al mateix temps cristians. El meu llibre 'Distensions cristiano-marxistes' volia ajudar als cristians inquiets a no convertir-se al marxisme: pretenia que se l'acceptés sense abandonar la fe cristiana"¹⁹⁴

(Josep Dalmau)

El tema cristianisme-marxisme va ser un centre d'interès constant durant aquells anys, amb diferents trobades arreu d'Europa entre pensadors marxistes i teòlegs cristians, dialogant sobre l'Humanisme cristià i l'Humanisme marxista.¹⁹⁵

Junt amb tot això, cal tenir present que molts dels sacerdots líders-consiliaris dels moviments, després d'una presència molt activa socialment en parròquies de barris, varen deixar el ministeri, conduïts per la força i el convenciment que l'encarnació de la fe i l'evangelització exigia un compromís que ells veien clar, i que era obstaculitzat per les estructures de la institució eclesiàstica. L'Església era la creadora de factors alienadors del poble. Això els feia sentir inútils dins la institució. En aquesta línia cal posar-hi també tots els factors afectius que quedaven molt més evidenciats quan s'intentava ser "una persona normal".

---

¹⁹⁴ Joan Casañas "El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)". Ed. La Llar del llibre. Barcelona 1988. Pàg. 331.

¹⁹⁵ L'any 1967, Edicions 62 publica el llibre de Mn. Josep Dalmau "Distensions cristiano-marxistes". El mateix autor ens diu en la introducció: "Un fet que és contundent per la seva evidència és l'extensió que ha pres el pensament de Marx. Aquest fet ha obligat finalment, gairebé com una fatalitat en alguns, a vertebrar la seva fe religiosa a través dels esquemes mentals marxistes. No he pretès altra cosa que ajudar a aclarir situacions molt abundants de crisi religiosa. Intento fer descobrir simplement que el pla religiós està situat més amunt o més enllà que el pla ideològic."

En els inicis de la dècada dels anys 70 es pot dir que la desfeta dels moviments ja s'havia consumat. En el món universitari, la JEC ja era història i apareix el Secretariat d'Universitaris Cristians, que és com un centre obert per la formació catequètica dels universitaris. En la base d'aquest relleu de la pastoral universitària hi ha, entre d'altres, els capellans Salvador Pié i Antoni Serramona. Posteriorment, neixen grups de revisió de vida que són l'embrió del futur MUEC.

La situació sòcio-política és tota una altra. A partir de l'any 75, quan el MUEC agafa força, molts dels seus militants estaven ja compromesos políticament¹⁹⁶. Això permetia una visió analítica de la realitat plural i diversa.

"En el MUEC ja hi havia una generació d'estudiants que tenia experiència política i que volia viure la fe a l'interior de la política i que creia que com a cristià s'havia de viure el compromís polític en el pluralisme i que el moviment havia d'educar en una fe viscuda en un compromís transformador".¹⁹⁷

El fet que molts dels dirigents i militants del MUEC estiguessin ja compromesos no era obstacle perquè, des del moviment, es treballés per aconseguir que els seus militants tinguessin una presència i compromís. Però en aquells moments, la persecució d'aquest compromís, tant per part de l'Església com per part de les instàncies polítiques, ja havia desaparegut. Externament havia desaparegut tota la carcassa del nacional-catolicisme i també s'anava desfigurant la imatge que el fet d'entrar en el món de la política era "dolent", com passava en el temps de la clandestinitat. El pluralisme era una realitat a tots nivells. Es

---

¹⁹⁶ El primer president del MUEC va ser en Pere Comas, que ja militava en el PSUC. També formava part del MUEC en Narcís Castanyer, que en aquells moments militava a Convergència Socialista

¹⁹⁷ Entrevista a Josep M. Carbonell, dirigent del MUEC i militant del PSC.

tractava d'uns processos molt diferents dels que havien seguit els Moviments d'A.C. en la dècada dels anys 60.¹⁹⁸

El moviment de la JIC desapareix totalment. Com anteriorment hem pogut constatar, era un moviment amb poca identitat.

La JOC, que va ser el moviment que més fortament va patir la crisi, va anar quedant reduït a petits grups, la presència dels quals va ser insignificant. Neix la JOBAC, impulsat per Mn. Josep Hortet, que en aquells moments exercia de capellà a la parròquia de Sta. Engràcia de Verdum-Prosperitat. La JOC era mantinguda per Mn. Gaietà Casacuberta, conegut més popularment per en "Tano".

El moviment de la JAC, tot i que va continuar, fa una gran ruptura entre el que va ser abans de l'any 1969 i el moviment de la JAC posterior al 1969.

"A partir d'aquest moment la JAC té un plantejament completament diferent del dels seus inicis. Molts dels de la primera època, quan veuen l'enfoc es retiren. Teníem amb molta regularitat trobades de caps de setmana per estudiar quina era la realitat dels nostres pobles. Tot sota la dialèctica marxista. L'Església ja no recolza aquesta dinàmica. En Josep M. Balcells, que era el consiliari és per Europa i deixa l'Església per casar-se. Jo també ho faig l'any 1974. Posteriorment molta gent que havíem militat a la JAC ens retrobem en la fundació del sindicat Unió de Pagesos".¹⁹⁹

---

¹⁹⁸ Imma Mayol (diputada al Parlament de Catalunya per IC) i Carmina Pueyo (ex-regidora de l'Ajuntament de Lleida pel PSC) són dos exemples clars de com a partir de la seva militància en el MUEC varen anar derivant cap al compromís polític.

¹⁹⁹ Entrevista amb en Joan Font, ex-capellà consiliari de la JAC de la diòcesis de la Seu d'Urgell.

En els inicis de la dècada dels 80, concretament l'any 1982, neix el Moviment de Joves Cristians de Comarques, buscant les arrels de la JAC que va néixer a inicis dels anys 60.

L'Escoltisme no pateix la crisi de la mateixa manera que els Moviments d'A.C. El seu procés i la seva dinàmica són totalment diferents, a la vegada que la seva organització i estructura com a projecte educatiu i formatiu, és més sòlid. Això no vol dir que el moviment no tingués també unes crisi que obligaven a uns replantejaments i canvis dins de la mateixa estructura del moviment. A finals dels anys 60 i començaments dels 70, la imatge del moviment continuava sent, sobretot, la d'un moviment catalanista-separatista, però les influències ideològiques varen anar conduint cap a una radicalització de tipus més social.²⁰⁰

Què en quedava de tota la moguda provocada pels moviments? Quina era la realitat dels Moviments d'Església?

De fet, la situació sòcio-política que es vivia era plenament diferent. L'Església, acostumada a viure una situació privilegiada i d'hegemonia calia que trobés el seu lloc. L'Església va fer com un replegament. De fet, a l'Església s'hi va quedar la gent més tancada. Les Comunitats de Base, els Cristians pel Socialisme, les Comunitats Populars... varen ser els llocs de trobada i refugi de les persones que encara creien en la vivència d'una fe compromesa.

---

²⁰⁰ En els cursos de formació de caps de curs 1969-70, es fa un replantejament de quines són les línies bàsiques. En un text-document titulat "Minyons Escoltes els anys 70" el laborat per Josep M. Argemí, Carles Camps, Teresa Fort i Jordi Porta, es qüestiona el fet "per quina Catalunya estem treballant". Les directrius que es marquen, col·lectivització dels bens de producció, democratització no sols de la paraula sinó de la riquesa del poder econòmic... són idees que impregnen tot l'esperit del document.

VI. CONCLUSIONS

La recerca venia motivada per la constatació d'uns fets que, de manera clara, posaven damunt la taula un fenomen que, malgrat la seva notorietat i importància, ha quedat en el oblit i forma part de la amnèsia col·lectiva, fins i tot, dels mateixos implicats, de molts aspectes i circumstàncies que varen incidir fortament en el país abans de l'any 1975.

Aquests fets que constitueixen el nus i l'objecte de la recerca són l'origen de les hipòtesis que han vertebrat totes les anàlisis que he portat a terme en els diferents capítols.

Es tractava de demostrar, per una part que la militància cristiana va ser una de les primeres fonts de dirigents i quadres polítics en la Catalunya de la transició.

Les constatacions i anàlisis portades a terme han evidenciat i confirmat aquesta hipòtesi. Hem pogut constatar que no es tracta de fets esporàdics i puntuals, sinó que va ser una dinàmica que va marcar -i amb no tanta incidència encara marca el moment actual- els inicis i la consolidació de la democràcia a Catalunya. El repàs de les llistes dels polítics que varen configurar els quatre primers Parlaments de Catalunya i de trenta consistoris elegits en el 1991 deixa clar que alguns Moviments d'Església varen jugar un paper important en el temps del franquisme.

Per moltes i diferents causes, parlar de religió i de l'Església de l'època anterior a l'any 1975 sempre s'ha fet a partir d'una visió monolítica i unidireccional: la del nacional-catolicisme. La concepció de religió o d'un sistema religiós estructurador d'un univers a partir del qual les persones i les col·lectivitats viuen una concepció de la persona i del món en una societat concreta i determinada, venia plenament condicionat per aquest model estereotipat del nacional-catolicisme.

Un primer punt que en el llarg de la recerca queda evident és el trencament d'aquest model únic. La inserció del cristians en la societat ha estat, i és, una preocupació de sempre que ha tingut diferents models en el transcurs de la història.

L'Església del nacional-catolicisme propugnava un model de menyspreu a la vida present, de forma que la integració en el món apareixia com un problema secundari, tot es supeditava a la salvació de l'anima. S'havia d'esperar l'acompliment d'un món més just al final dels temps, amb l'acompliment de la justícia divina. Tots els assumptes temporals quedaven en mans de l'Estat, tot procurant que l'Església pogués portar a terme la seva missió salvadora d'animes. Aquesta perspectiva que donava peu a parlar de la fe com a "opi del poble" comportava a la vegada tot tipus d'intolerància, no solament religiosa sinó també social, cultural i política.

No és la meua intenció fer en aquesta conclusió una recapitulació de tots i cada un dels aspectes que han estat descrits i analitzats al llarg de la recerca. Però em sembla important remarcar que els moviments que han estat objecte d'estudi trenquen aquesta visió monolítica, exclusivista i alienadora de la inserció del cristià en el món. Això no exclou que en els inicis d'aquests moviments trobem molt marcat un zel apostòlic per salvar la joventut, que en la vida interna dels moviments es concretava amb dosis fortes de pietisme (les anomenades "hores apostòliques") i amb una exigència de pràctica religiosa.

En el capítol que he dedicat a l'anàlisi de la trajectòria dels diferents moviments, hem pogut constatar com aquesta dinàmica pietista deixa d'ésser l'objectiu únic i primordial dels moviments i va prenent cos la necessitat d'una inserció del cristià en el món i en el medi on viu, on l'Església com institució cada cop té menys incidència. No és que s'oblidi i es deixi arraconada tota una dimensió religiosa, o millor dit "de fe", sinó que és a partir

d'aquesta mateixa fe que cal penetrar i comprometre's en la realitat del món.

A mesura que els moviments maduren, van fent una unitat dels diferents aspectes i elements que componen la vida del cristià: tot el que fa referència a la vida de la persona tant des de l'òptica individual (responsabilitat, coherència, respecte als altres, iniciativa, companyonia, fidelitat, esperit crític... etc.), com des de la vertent social inherent a la persona (la realitat que l'envolta, el treball, l'oci i el lleure, les situacions d'injustícia etc...). Tot això jutjat i valorat des de la perspectiva de la fe, que tenia un líder indiscutible: Jesucrist. No era tant la institució eclesiàstica que anava vertebrant la fe i el procés de maduració d'aquesta fe, sinó la figura de Jesucrist compromesa amb la realitat marginal i les situacions d'injustícia del seu temps. Jesucrist i la seva doctrina eren els punts de referència per anar estructurant la presència i la inserció del cristià en el món, punt central de la filosofia que anava impregnant els moviments.

Cal constatar que això no surt de manera improvisada. Hi ha uns elements que van configurant tota aquesta nova dinàmica i filosofia. Per una part, el que podríem anomenar "militants residuals" de la pre-guerra (tan de la Federació de Joves Cristians, com de l'Escoltisme) inicien de manera semi-clandestina petits grups que es desmarquen de tota l'oficialitat dels Moviments d'Església d'aquells moments. Per altra part, els contactes amb els moviments especialitzats de l'A.C. que funcionaven a Europa (JAC, JEC, JOC i Escoltisme confessional) van obrint noves perspectives al marge de tot el que es proclama des de l'oficialitat de l'A.C. espanyola. De manera potser encara no explícita s'anava configurant la dicotomia-contradicció entre l'Església jeràrquica i el descobriment del que havia d'ésser la missió del cristià en el món.

Tota aquesta nova dinàmica que es va generant de manera lenta però segura, que va configurant uns moviments cristians com autèntics "moviments socials", no s'explica sense la presència important d'uns líders. Són els consiliaris i capellans de la base. Es comencen a definir clarament dues generacions de capellans:

- els que segueixen la línia pietista i fidels a la jerarquia
- els més joves que van descobrint la necessitat d'una fe encarnada en el medi.

Posteriorment, entren en joc els líders laics, que amb el seu carisma i capacitat de convocatòria van agrupant els joves dels diferents ambients.

En el transcurs de la recerca hem constatat les diferències i similituds dels diversos moviments especialitzats d'A.C bàsicament en funció del medi on actuaven. Una cosa era el medi universitari (JEC), a l'extrem oposat el medi obrer (JOC) i a l'altra els moviments de la JAC i la JIC que naixien i es desenvolupaven a l'entorn de la parròquia. L'Escoltisme, tot i que molts dels seus agrupaments s'ubicaven en locals parroquials i també en altres espais depenents de l'Església, tenia i mantenia la seva pròpia filosofia i la seva estructura. Malgrat aquesta diversitat, hi havia un substracte comú: la formació que contemplava unes dimensions molts clares (la persona en la seva vessant humana, espiritual i social).

Es en aquest context que els Moviments d'Església es converteixen en autèntiques escoles, en les que una bona part dels polítics que marcaran l'època de la transició hi fan el seu "aprenentatge".

En l'anàlisi de les entrevistes portades a terme als polítics que havien passat per diferents moviments, refermen unànimement aquest aprenentatge, "sense el qual difícilment serien on són".

Els Moviments d'Església es converteixen en escoles de formació, amb una filosofia, una estructura i unes eines pedagògiques apropiades per aconseguir els seus objectius.

Tota aquesta formació que es portava a terme en els Moviments d'Església s'encarava cap a l'obertura de la persona en el medi on estava immers i on es desenvolupava la seva vida quotidiana. No es tractava d'una formació "eclesial" sinó que el cristià, el militant, havia d'ésser humanament responsable i cristianament compromès.

Aquest compromís transformador de la realitat exigia conèixer aquesta realitat. En aquest aspecte, el moviment s'estructurava i organitzava per facilitar el camí cap a aquest compromís transformador. Havia els grups de base i l'estructura de les reunions de militants vertebrades a partir del VEURE-JUTJAR-ACTUAR, junt amb la pregària i lectura de l'evangeli. (Si deixem a part el contingut religiós, poca diferència trobaríem entre aquesta reunió de militants i les que es portaven a terme en els diferents partits. Segurament, el pes dels partits en les reunions de militants-polítics era més fort que no el pes de l'Església en les reunions dels militants dels moviments).

Si tenim en compte el context socio-polític-cultural d'aquells anys, els militants d'aquests moviments eren, sense cap mena de dubte, el col·lectiu que, a través de les campanyes anuals, millor coneixia la realitat. Aquest era el pas previ per a comprometre's a transformar-la. No es tractava d'un pur activisme sinó que, darrera de tot això, hi havia la filosofia d'aquests moviments (inclòs l'Escoltisme) que es basava en fer persones responsables i cristians conscients de les exigències de la seva fe.

Tot aquests procés va conduir forçosament -i també volgudament- a descobrir el valor autònom de les realitats temporals i del medi on els militants dels diferents moviments estaven immersos.

Es va prenent consciència que per transformar la realitat el moviment no dóna, ni era la seva intenció de donar, les eines específiques. El moviment conduïa el militant a veure clar quina era la realitat, però calia trobar com, on, i en què calia actuar. Tot anava ajudant a que el militant fes la descoberta del valor "autònom" del món i que anés prenent consciència que lluitar per un món més just tenia prou consistència pròpia. No era necessari "convertir" a ningú. Evangelitzar començava per crear les situacions idònies per a un desenvolupament humà de les persones. Humanitzar no era un pas previ a la cristianització. Humanitzar era ja cristianitzar el món.

Tot aquest procés cal situar-lo en el context socio-polític dels anys 60. Són els anys del desenvolupament econòmic, de les fortes onades immigratòries, del creixement fort dels barris obrers de Barcelona... La classe treballadora va prenent una identitat pròpia a casa nostra: els conflictes a diferents empreses, es comença ja a notar la presència de CC.OO... Les mogudes d'estudiants a la Universitat, on trobem amb molta empenta el Sindicat Democràtic d'Estudiants... etc. En totes aquestes circumstàncies, els militants cristians havien d'actuar a partir del compromís que la seva fe en Jesucrist (home-compromès) els demanava.

Són els anys en els quals "el marxisme i el socialisme" eren les ideologies dominants que penetraven fortament a tots els discursos socials i polítics. A Catalunya cal afegir-hi el relleu públic i notori de la reivindicació nacionalista, que en molts sectors de l'àmbit social es vehiculava també a través d'uns plantejaments influenciats per la ideologia socialista.

El compromís dels militants comportava la seva immersió en tota aquesta dinàmica. Es va iniciar un procés "d'ideologització" de la fe. El fet de creure no es concretava tant en la pertinença a l'Església com en estar al servei dels altres. La desvinculació

entre fe (igual a compromís) i religió (igual a pertinença a una Església) es va anar accentuant progressivament.

Les circumstàncies d'aquells moments on, estructuralment, trobem una Església i una bona part de la seva jerarquia (ideològicament lligada al franquisme) ajuda i provoca que aquesta dicotomia entre fe i religió-Església s'anés accentuant, tant per part de l'estructura eclesiàstica com per part dels militants dels moviments. Una Església lligada al franquisme no podia entendre de cap manera les exigències -i polítiques- d'una fe compromesa. De cara als militants, perdia tot el seu valor com a incentivadora d'aquesta fe. El fet de creure no passava tant per pertànyer a l'Església com per tenir molt present les exigències, fins i tot de compromís polític, que la fe exigia. L'única vertent de l'Església que motivava els moviments i els seus militants eren els principis que es derivaven dels documents del Concili Vaticà II, els quals inspiraven actituds fins i tot polítiques contràries al règim establert però que eren, en molta part, ignorades per la jerarquia de l'Església espanyola.

A mesura que s'anaven desvetllant les activitats socials en els diferents medis, principalment en el medi universitari i en el medi obrer, la presència dels militants dels moviments cristians com a promotors i dirigents d'aquestes activitats era cada dia més notori. Per altra part, els partits polítics de la clandestinitat tenien molt clar que era en aquests moviments i en els seus grups de militants on podien trobar les persones més preparades i amb més incidència en els diferents medis. Era aquí on podien trobar "els futurs militants".

A finals dels anys 60, l'actitud de la jerarquia, amb el document que blasma fortament la "temporalitat" dels moviments en detriment del que autènticament havien de promoure que era "espiritualitat", ofega la vitalitat dels moviments. Des del punt de vista dels militants, l'espiritualitat que demanava la jerarquia no connectava

en absolut amb l'espiritualitat evangèlica que ells vivien en els diferents moviments. Per ells, l'Església "feia volar coloms" i no li interessava, en aquelles circumstàncies, que es mantingués una relació seriosa entre espiritualitat i temporalitat. L'Església obviava que la interpretació de la realitat i el compromís en la seva transformació, fruit de les exigències de la fe, no eren termes abstractes. L'anàlisi de la situació concreta era quelcom imprescindible i, a partir d'aquí, veure quins eren els aspectes més rellevants amb els que calia comprometre's tant a nivell personal com comunitari.

A mesura que es varen anar desvetllant les "activitats socials" de molts i diferents ordres (la Caputxinada, les vagues estudiantils, la campanya "Volem bisbes catalans", les vagues a diferents empreses com Hispano Olivetti, Harri Walker, els Centres Socials i AA.VV. en diferents barris... etc.) trobem en totes elles moltes persones implicades que procedeixen dels diferents moviments (JEC, JIC, JOC, Escòltisme). La JAC la trobem implicada en els inicis i fundació del sindicat agrícola "Unió de pagesos".

La situació interna de l'Església va provocar que aquesta "fugida" dels militants cap al compromís concret en les organitzacions i partits clandestins s'accentués, amb el consegüent allunyament de l'Església. Aquesta va quedar molt enquadrada en una mediocritat ja que els capellans líders dels moviments i els militants d'aquests moviments varen desertar. Tot aquest procés obeïa a l'intent d'una coherència personal amb tot el que havien après i assimilat en els anys de pertinença en els diferents moviments.

La concreció en un partit concret no va seguir una única direcció. Posteriorment, aquests militants els hem trobat a diferents partits. No hi ha dubte que una majoria varen fer l'opció pels partits que en aquells moments representaven "l'esquerra", o bé una opció plenament nacionalista. Cal tenir present que un partit concret, Esquerra Republicana, en aquells moments era purament

residual i quasi inexistent. Tota l'opció d'esquerres i nacionalista estava representada per altres partits. Però cal constatar que en el ressorgiment d'aquest partit en la dècada dels anys 80, hi trobem com a capdavanters persones provinents també de l'òrbita de l'Església i de l'Escoltisme (Angel Colom, Jaume Rodri, Josep Carod-Rovira). La influència de la ideologia marxista i socialista en tots els moviments va ser molt notable i això explica la massiva presència de militants dels moviments i de ex-escoltes en partits com el PSUC i PSC. L'altra vertent forta on la formació dels moviments i de l'Escoltisme incidia era la nacionalista, que en els inicis de la democràcia va ser majoritàriament representada per CDC.

Utilitzant els conceptes weberians, és tot un procés d'encantaments, desencantaments i nous encantaments.

En les darreries del franquisme i en els inicis de la democràcia, la política era percebuda pels militants provinents dels moviments com "el país de les meravelles", on es podrien realitzar les grans transformacions que durant el llarg i ample camí de la seva militància havien descobert que eren necessàries.

Fins a quin punt tots els somnis transformadors s'han realitzat? Una anàlisi del que es deia abans i del que es diu ara podria ajudar a comprendre la segona part d'una militància.

**ANNEX I: RELACIO NOMINAL DELS POLITICS DE LES QUATRE
PRIMERES LEGISLATURES DEL PARLAMENT DE CATALUNYA
PROVINENTS DE MOVIMENTS D'ESGLÉSIA**

Primera Legislatura

Els Diputats de la Primera Legislatura del Parlament de Catalunya (1980-1984) dels quals he pogut esbrinar el seu pas o pertinença a algun moviment d'Església o d'orientació cristiana són els següents:

1. JOSEP M. AINAUD i de LASARTE.

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1925 i resident a Barcelona.
- Llicenciat en Dret l'any 1952.
- En la dècada dels 40 va ser secretari del Front Universitari de Catalunya (agrupació política clandestina que representava la línia cristiana progressista fundada per Josep Benet i Joan Sansa)
- A finals de la dècada dels anys 50 el trobem com un assidu col.laborador de les publicacions de la D.D.E., en concret de la Revista "La Roda".

2. LLUIS ARMET i COMA

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Barcelona l'any 1945. Resident a Barcelona.
- Economista.
- A finals dels anys 50 i en la dècada dels 60 va formar part de l'Agrupament Escolta dels Escolapis de Sant Antoni.
- Responsable de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya fins els anys 60.
- Milita a les Forces Socialistes Federals i l'any 1975 ingressà a Convergència Socialista de Catalunya.

3. PERE AYGUADE i AYGUADE

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
- Nat a Vilanova de Bellpuig l'any 1950. Resident a Balaguer.
- Veterinari.

- Va passar per l'Escoltisme i posteriorment per la JOC i finalment pels "Cursillos de Cristiandad".
  - L'any 1979 s'afilià al PSC-PSOE.
4. ROSA BARENYS i MARTORELL
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
  - Nada a Barcelona l'any 1938. Resident a Barcelona.
  - Estudis de Secretariat i Diplomada en Treball Social.
  - Milita a la JIC, moviment especialitzat de l'A.C. a finals dels anys 50 i començaments dels 60.
  - S'afilià a la Federació Catalana del PSOE l'any 1969.
5. JOSEP BENET i MORELL
- Del Grup Parlamentari del PSUC, com a independent.
  - Nat a Cervera l'any 1920. Resident a Barcelona
  - Advocat i historiador.
  - Membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya. Fundador i President del Front Universitari de Catalunya l'any 1943.
  - Dirigent de l'A.C. en els inicis dels anys 50.
  - Elegit Senador l'any 1977 i també l'any 1979.
  - No està afiliat a cap partit.
6. JORDI BORJA i SEBASTIA.
- Del Grup Parlamentari del PSUC.
  - Nat a Barcelona l'any 1941. Resident a Barcelona.
  - Estudis de Dret a la U.B. Llicenciat en Sociologia i Geografia per la Universitat de París. Professor de Sociologia Urbana i Sociologia a la U.A.B.
  - Participa en les "Rutes Universitàries a Montserrat" que van fer-se des de l'any 1957 fins l'any 1961 organitzades pels nuclis d'estudiants cristians (Jaume Lorés, Josep Espar Ticó, Agustí Mariné...)
  - L'any 1960 ingressà en el PSUC. Després del seu pas per Bandera Roja, torna al partit.

7. FERRAN CAMPS i VALLEJO.

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1945. Resident a Barcelona.
- Estudis de Dret a la U.B.
- De formació cristiana, col.labora habitualment en revistes com Serra d'Or, Canigó i Catalunya Cristiana.
- Militant d'UDC des de l'any 1963.

8. ANTON CAÑELLAS i BALCELLS

- Del Grup Parlamentari Centristes de Catalunya.
- Nat a Barcelona l'any 1923. Resident a Barcelona.
- Llicenciat en Dret per la U.B.
- Durant la dècada dels 40 es va moure dins el grup "Torras i Bages", predecessor del CC i, posteriorment, l'any 1947 va fundar junt amb Joan Sansa "Les Joventuts d'UDC". Fundador i Promotor del Grup Cristià dels Drets Humans.
- L'any 1978 va fundar el partit "Unió democràtica Centre Ampli" que després s'integra a la Coalició CC-UCD, fins que l'any 1983 es donà de baixa.

9. FRANCESC CASARES i POTAU

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Tarragona l'any 1927. Resident a Barcelona.
- Advocat, especialista en Dret del Treball.
- Milità en el Front Universitari de Catalunya l'any 1945.
- L'any 1951 ingressa en el M.S.C.
- Membre del Grup Cristià dels Drets Humans.
- L'any 1976 ingressa en el PSC-PSOE.

10. MIQUEL COLL i ALENTORN

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1904
- Enginyer Industrial.

- Membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya. Vinculat a les CC.MM. a través de l'Acadèmia de la Llengua catalana.
- President del Consell Nacional d'Unió democràtica de Catalunya.

11. JOAN COLOMINES i PUIG

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1922. Resident a Barcelona.
- Llicenciat en Medicina per la U.B.
- Membre del Consell de Redacció de la revista Serra d'Or l'any 1967, Secretari de la Comissió Catalana Pro-Amnistia, Fundador de l'Assemblea d'Intel.lectuals de Montserrat l'any 1970.
- Front Nacional de Catalunya l'any 1959. Cofundador del PSC l'any 1976 i membre de C.D.C. l'any 1977.

12. ALFONS CARLES COMIN i ROS

- Del grup Parlamentari del PSUC.
- Nat a Saragossa l'any 1933. Residia a Barcelona.
- Enginyer Industrial i Titulat en Ciències de la Informació. Professor a l'ESADE i a l'ICESB.
- Membre de les CC.MM. Cofundador de la revista "El Ciervo". Fundador de "Cristians pel Socialisme".
- Milità en el Front d'Alliberament Popular l'any 1956. A Bandera Roja de Catalunya l'any 1970. L'any 1974 ingressà en el PSUC.
- Morí el 23 de juliol de 1980.

13. RAIMON ESCUDE i PLADELLORENS

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Terrassa l'any 1934. Resident a Terrassa.
- Llicenciat en Dret. Advocat i Professor.

- Militant de la JIC, moviment especialitzat d'A.C. des de finals dels anys 50 i començaments dels anys 60.
  - Secretari de la Fundació Abad Marcet.
  - Membre del Consell Directiu del C.I.C de Terrassa.
14. JUAN-JOSE FERREIRO i SANCHEZ
- Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Lugo l'any 1944. Resideix a Barcelona
  - Controlador de duanes.
  - Militant de la JOC. Fundador de la Cooperativa Obrera del Bon Pastor.
  - Ingressà a CCOO l'any 1966. Milità en el Front Obrer de Catalunya, en l'Organització Revolucionària dels Treballadors, en les Plataformes Anticapitalistes de CCOO, en els Grups Autogestionaris i posteriorment en Convergència Socialista de Catalunya.
  - Actualment milita en el PSC-PSOE.
15. CONCEPCIO FERRER i CASALS
- Grup Parlamentari de CiU.
  - Nada a Ripoll l'any 1938. Resident a Figueres.
  - Llicenciada en Filosofia i Lletres.
  - Pertany a l'Institut de l'Opus Dei (era un institut secular).
  - Milità en el Partit d'UDC. N'ha estat vice-presidenta de l'any 1980 al 1983.
  - Vice-presidenta del Consell Nacional d'UDC des de l'any 1984.
16. JOSEP FORNAS i MARTINEZ
- Grup Parlamentari d'ERC.
  - Nat a Barcelona l'any 1924. Resideix a Vilassar de Mar.
  - Editor.
  - Vinculat i conferenciant a l'Acadèmia de la Llengua Catalana de les CC.MM. a finals de la dècada dels anys 50.
  - L'any 1976 participà en reorganització d'ERC i formà part dels organismes directius.

17. AGUSTI FORNE i ROE

- Grup Parlamentari dels PSUC.
- Nat a Tortosa l'any 1947. Resident a Tortosa.
- Vinculat al Centre de Joventut de Tortosa, depenent dels Jesuïtes.
- En la dècada dels anys 60 participà activament en el Moviment de Joves d'A.C. (JAC de Tortosa).
- Militant del PSUC.

18. JOAN GANYET i SOLE

- Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a La Seu d'Urgell l'any 1946. Resident a La Seu d'Urgell.
- Estudis d'Arquitectura a l'E.T.S.A. de la U.B..
- Forma part durant molts anys del "Grup de Joves de La Seu", iniciat i animat per Mn. Pasqual Ingla.
- Cofundador i membre del Grup Polític del Conflent, nascut a l'ombra dels grups de joves de Mn. Pasqual Ingla, avui ja dissolt.
- Afiliat al PSC-PSOE.

19. XAVIER GUITART i DOMENECH

- Grup Parlamentari del PSC-PSOE
- Nat a Girona l'any 1948. Resident a Lloret de Mar.
- Estudis al Seminari de Girona fins poc abans d'ordenar-se capellà.
- Estudis de Filosofia i Lletres a la U.B..
- Impulsor de la creació del grup Treballadors Autogestionaris Socialistes, que s'integrà a Convergència Socialista de Catalunya.
- Militant del PSC (C), i després del PSC-PSOE.

20. ANTONI GUTIERREZ i DIAZ

- Grup Parlamentari del PSUC.
- Nat a Premià de Mar l'any 1929. Resident a Barcelona.
- Llicenciat en Medicina i Cirurgia.

- Forma part dels grups de militants del Moviment de Joves d'A.C. en la segona meitat de la dècada dels anys 50.
- Ingressà en el PSUC l'any 1959. En fou Secretari General.

21. RICARD MASO i LLUNES

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Girona l'any 1936. Resident a Girona.
- Forma part del Moviment Escolta de Girona, del que en fou Comissari General a finals dels anys 50 i començaments dels 60.
- Milita al partit de CDC.

22. MARTA ANGELA MATA i GARRIGA

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nada a Barcelona l'any 1926. Resident a Barcelona.
- Mestra.
- Membre de l'equip fundador de l'Escola de Mestres Rosa Sensat.
- Col.laboradora en les activitats i publicacions de la Delegació Diocesana d'Escoltisme. Assessora del Consell Pedagògic de Noies Guies en la dècada dels anys 60.
- Forma part dels Moviments especialitzats d'A.C., concretament en un grup de Revisió de Vida de l'Acció Catòlica Independent (ACI) en la dècada dels anys 60.
- S'afilià a Convergència Socialista de Catalunya l'any 1976 i va participar en la constitució del PSC.

23. JOAQUIM PIBERNAT i LLEIXA.

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1924. Resident a Barcelona.
- Llicenciat en Ciències Químiques.
- Militant del Moviment de Joves d'A.C. President d'Acció Catòlica Patronal (1961-1965). Dirigent del Grup Cristià dels Drets Humans (1971-1976). President de Justícia i Pau (1974-1976).

- L'any 1971 s'afilià a UDC de la qual ha estat Conseller Nacional i membre del Comitè de Govern.
24. FERRAN PONT i PUNTIGAM
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Terrassa l'any 1936. Resident a Terrassa.
  - Enginyer Industrial
  - Militant de la JIC i posteriorment del Moviment de Justícia i Pau. Membre actiu de la "Comunitat Cristiana de Can Anglada" a la parròquia de Sant Cristòfol de Terrassa en la dècada dels anys 60.
  - Afiliat a UDC.
25. JORDI PUJOL i SOLEY
- Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Barcelona l'any 1930. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Medicina.
  - Membre actiu i dirigent dels Moviments d'Acció Catòlica dels anys 50. Dirigent de la Confraria Verge de Montserrat de Virtèlia. Iniciador i dinamitzador de molts dels grups cristiano-catalanistes dels anys 50 i 60. Cofundador del Moviment CC.
  - Fundador de CDC.
26. RAFAEL RIBO i MASSO.
- Grup Parlamentari del PSUC.
  - Nat a Barcelona l'any 1945. Resident a Barcelona.
  - Doctor en Ciències Polítiques Econòmiques i Comercials per la U.B.
  - Fins passats els 18 anys va pertànyer a Minyons Escoltes.
  - A principis de la dècada dels anys 70 s'afilià al PSUC.
27. SALVADOR SUNYER i AIMERICH
- Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Salt l'any 1924. Resident a Salt.

- Auxiliari de Farmàcia. Professor de català.
- Vinculat a l'Escoltisme gironí.
- Senador per Girona de l'Entesa dels Catalans. Afiliat al PSC-PSOE.

28. FRANCESC SUBIRA i ROCAMORA

- Grup Parlamentari d'ERC.
- Nat a Vic l'any 1927. Resident a Reus.
- Metge especialista en Psiquiatria.
- Estudia uns anys al Seminari i posteriorment va formar part de Minyons de Muntanya.
- Militant d'ERC. En les primeres eleccions democràtiques municipals de Reus va ser cap de llista per ERC i regidor.

29. DANIEL TERRADELLAS i RENOM.

- Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Les Preses (La Garrotxa) l'any 1951. Resident a Les Preses.
- Mestria Industrial. Treballa de mecànic torner.
- Molts anys vinculat a l'Escoltisme.
- Fundador de la Unió Sindical Obrera de la Garrotxa. Fundador de l'Assemblea Democràtica de La Garrotxa. Adherit a Convergència Socialista de Catalunya i posteriorment al PSC-PSOE.

30. JOAN MARIA VALLVE i RIBERA

- Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1940. Resident a Barcelona i Lleida.
- Doctor Enginyer Industrial
- Membre actiu dins l'Escoltisme en la dècada dels 50 i en els inicis dels anys 60.
- S'afilià a UDC l'any 1963 fins l'any 1977. L'any 1978 ingressa a CDC com a Conseller Nacional.

31. MARIA VILA D'ABADAL i VILAPLANA

- Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Vic l'any 1921. Resident a Barcelona.
- Perit Agrícola i Enginyer Tècnic Agrícola.
- Participà en la Federació de Joves Cristians de Catalunya. A la post-guerra col.labora en la promoció de diferents moviments cristiano-catalans i també en la promoció de les editorials del llibre religions (Estela) en la dècada dels anys 60.
- Militant d'UDC.

De fet, molts altres diputats d'aquesta Primera Legislatura del Parlament de Catalunya, principalment els més grans d'origen català, van estar influenciats pels moviments catòlics-catalans de la postguerra (Confraria Verge de Montserrat de Virtèlia, CC.MM. amb l'Acadèmia de la Llengua Catalana, el Club Miramar, els grups de CC... entre d'altres -n'hem fet esment abans-) o també molts que eren presents en les activitats cívico-polítiques que organitzaven els grups cristians). Un exemple clar és en Joan Reventós i Carner.

Altres, com Pere Ardiaca i Felip Lorda, que van estudiar en el Seminari Conciliar de Lleida dels 10 als 16 anys, però que tot seguit (anys 1920-1930), degut a les circumstàncies històriques del moment, s'afilien al Partit Comunista i al Partit Socialista Obrer Espanyol respectivament.

Segona Legislatura

S'inicia a partir de les eleccions que van tenir lloc el 29 d'abril de 1984, de les que haurien de sortir els 135 diputats.

Els diputats d'aquesta Segona Legislatura dels quals he pogut arribar a conèixer la seva pertinença a algun moviment d'Església són els següents (en el cas que repeteixin l'escó obtingut en la Primera Legislatura, em limitaré a esmentar-los tot indicant que repeteixen escó):

1. RAMON ALEU i JORNET

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Margalef (Priorat) l'any 1948. Resident a Falset.
- Enginyer Agrònom. Gerent d'una Cooperativa.
- Estudis al Seminari Diocesà de Tortosa.
- Militant del Moviment de Joves d'A.C. (JARC) de l'any 1968 a l'any 1977.
- Afiliat al PSC.

2. JAUME ALIGUE i ESCUDE

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Tàrraga l'any 1952. Resident a Tàrraga.
- Batxillerat i Peritatge Mercantil.
- Estudis al Seminari Diocesà de Solsona. Iniciador de l'Escoltisme a Tàrraga i, durant molts anys, responsable de l'Agrupament.
- Afiliat a CDC l'any 1976.

3. FERRAN ARIÑO i BARBERA

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1930. Resident a Barcelona.
- Perit Mercantil i estudis empresarials i de Sociologia.
- Membre de la Junta Diocesana de Joves d'A.C. en dècada dels anys 50. President de l'Acció Catòlica Independent (Moviment especialitzat).

- Membre fundador de CDC.
4. LLUIS MANUEL ARMET i COMA
    - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
    - (Diputat de la Primera Legislatura)
  5. PERE AYGUADE i AYGUADE
    - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
    - (Diputat de la Primera Legislatura)
  6. ROSA BARENYS i MARTORELL
    - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
    - (Diputada a la Primera Legislatura)
  7. AGUSTI MARIA BASSOLS i PARES
    - Del Grup Parlamentari de CiU
    - Nat a Barcelona l'any 1924. Resident a Barcelona
    - Advocat
    - Membre de les CC.MM. Un dels responsables i animadors del Centre Montserrat-Xavier d'Hostafrancs.
    - Afiliat a UDC l'any 1942. Ha estat membre del Comitè de Govern d'UDC.
  - 8 . JOSEP M. BRICALL i MASIP
    - Independent del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
    - Nat a Barcelona l'any 1936. Resident a Barcelona.
    - Economista. Catedràtic de la Facultat de Dret a la U.B.
    - Membre de l'Acadèmia de la Llengua Catalana de les CC.MM. Dirigent de la Confraria de la Verge de Montserrat de Virtèlia en la dècada dels anys 60.
  9. MAGI CADEVALL i SOLER
    - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
    - Nat a Terrassa l'any 1937. Resident a Terrassa

- Doctor en Filosofia i Lletres. Professor de Lògica i Filosofia de la Ciència a la U.A.B.
  - Militant dels Joves d'A.C. de l'any 1957 a l'any 1960.
  - Afiliat al PSC l'any 1977.
10. ARCADI CALZADA i SAAVEDRA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Sant Esteve d'en Bas l'any 1946. Resident a Olot.
  - Llicenciat en Filosofia.
  - Estudis al Seminari de Girona.
  - Vinculat als Moviments Cristians de Girona (Garrotxa). Redactor en Cap de la revista cristiana-progressista "Olot Missions" de l'any 1968 a l'any 1978.
  - Afiliat a CDC des de l'any 1983. President Intercomarcal del Partit i membre del Consell Nacional.
11. FERRAN CAMPS i VALLEJO
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
12. MARTI CARNICER i VIDAL
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a El Vendrell l'any 1951. Resident a El Vendrell.
  - Llicenciat en Econòmiques i Empresarials.
  - De l'any 1963 al 1970 va formar part del Moviment de Minyons de Muntanya (Escoltisme). Va ocupar càrrecs de responsabilitat a nivell de la demarcació de Tarragona.
  - Afiliat al PSC-PSOE.
13. FRANCESC CASARES i POTAU
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera Legislatura).
14. ENRIC CASTELLNOU i ALBERCH
- Del Grup Parlamentari de CiU.

- Nat a Manlleu l'any 1945. Resident a Osona.
  - Llicenciat en Ciències Polítiques per la Universidad Complutense de Madrid.
  - Iniciador i professor de la filial de l'ICESB (Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona)
  - Afiliat a CDC.
15. MIQUEL COLL i ALENTORN
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura).
16. JOAN COLOMINES i PUIG
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
17. ANTONI DALMAU i JOVER
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - Nat a Igualada l'any 1916. Resident a Igualada.
  - Procurador dels Tribunals.
  - Molt vinculat, membre destacat en la vida i acció de l'Església igualadina. Col.laborador de Catalunya Cristiana i del Full Diocesà de Tarragona-Vic-Solsona.
  - Afiliat a UDC.
18. RAIMON ESCUDE i PLADELLORENS
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
19. PILAR FERRAN i HERNANDEZ
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nada a Sant Boi del Llobregat l'any 1940. Resident a L'Hospitalet de Llobregat.
  - Assistenta Social.

- Membre de la Confraria de la Verge de Montserrat de Virtèlia. Formà part del moviment "Guies d'Espanya" de l'any 1958 a l'any 1965.
- Membre de l'Institut Secular I.M.S. (Institut de Missioneres Seglars)
- Durant molts anys ha treballat com a Assistent Social a Colòmbia.
- Afiliada al PSC-PSOE l'any 1976.

20. CONCEPCIO FERRER i CASALS

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputada a la Primera Legislatura).

21. JOAN GANYET i SOLE

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- (Diputat a la Primera Legislatura)

22. FRANCESC GUASCH i FERNANDEZ

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Les Borges Blanques l'any 1932. Resident a Les Borges Blanques
- Agent Comercial i Agent d'Assegurances.
- Fundador i ex-president de l'Associació de Pares de l'Esplai Infantil i Juvenil de Les Borges Blanques. Entitat depenent de l'Església.
- Afiliat a UDC i membre del Consell Nacional d'aquest partit.

23. JOAN GUITART i AGELL

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Tàrrrega l'any 1937. Resident a Barcelona
- Llicenciat en Ciències Químiques per la U.B.
- Membre de l'Acadèmia de la Llengua Catalana, de les CC.MM., depenent dels Jesuïtes a finals dels anys 50 i durant la dècada dels anys 60.
- Afiliat a CDC i membre del Consell Nacional.

24. XAVIER GUITART i DOMENECH
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
25. ANTONI GUTIERREZ i DIAZ
- Del Grup Parlamentari del PSUC.
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
26. JAUME JANE i BEL
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Barcelona l'any 1936. Resident a Barcelona
  - Mestre. Professor i Director Pedagògic a E.G.B.
  - Cofundador de l'associació "Joventut" al barri de Sants l'any 1952. Cofundador i animador del cine Club Agora i del cine Club Lyta l'any 1959.
  - Militant de la JIC, moviment d'A.C.
  - Afiliat a UDC, del qual és Conseller Nacional.
27. JOAQUIM LLACH i MASCARO
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Sant Martí Vell (Gironès) l'any 1942. Resident a Barcelona.
  - Estudis de Dret i Econòmiques.
  - Membre de la Comunitat Cristiana de Granollers en els anys 60 i col.laborador de la revista de la mateixa Comunitat.
  - Afiliat al PSC-PSOE.
28. RAFAEL MADUEÑO i SEDANO.
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Còrdova l'any 1949. Resident a Tiana.
  - Llicenciat en Història Moderna i Contemporània.
  - Empleat de Banca.
  - Membre del Moviment Cristià de la JOC. Ocupà diversos càrrecs directius a la USO fins a l'any 1977 que encapçalà el corrent de fusió amb la UGT.

- Membre fundador del PSC-PSOE.
29. RICARD MASO i LLUNES
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
30. MARTA ANGELA MATA i GARRIGA
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputada a la Primera Legislatura).
31. JOSEP MONTALAT i CUFI
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Figueres l'any 1928. Resident a Figueres.
  - Director d'empreses turístiques.
  - Membre i President del Patronat de la Catequística de Figueres.
  - Afiliat a Convergència Democràtica, ha estat Conseller Nacional per l'Alt Empordà.
32. JOAN ANTONI MUR i BORRAS
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Flix l'any 1946. Resident a Sant Carles de la Ràpita.
  - Llicenciat en Ciències Econòmiques per la U.B..
  - President de l'Associació de Pares del Col·legi "Hermanas Carmelitas" de Sant Carles de la Ràpita.
  - Afiliat a UDC.
33. JOAQUIM NADAL i FARRERAS.
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Girona l'any 1948. Resident a Girona.
  - Doctor en Història per la U.B.. Catedràtic de la U.A.B. a l'Estudi General de Girona.
  - Integrat dins del Moviment Escolta Gironí de l'any 1958 al 1965.

- Afiliat al PSC, membre de la seva Executiva. Alcalde de Girona i President de la Federació de Municipis de Catalunya.
34. MANUEL NADAL i FARRERAS.
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Girona l'any 1953. Resident a Girona.
  - Llicenciat en Ciències (Biologia).
  - Professor d'Institut.
  - Anys dins el Moviment Escolta.
  - Afiliat al PSC-PSOE.
35. JOSEP M. (RAIMON) OBIOLS i GERMA.
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Barcelona l'any 1940. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Ciències. Geòleg.
  - Primer en el Moviment Escolta "Minyons de Muntanya". Posteriorment en les Rutes Universitàries a Montserrat.
  - Moviment Socialista de Catalunya i fundador del PSC-PSOE, del qual n'és Primer Secretari.
36. JAUME MANUEL ORONICH i MIRAVET
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Lleida l'any 1947. Resident a Lleida.
  - Enginyer Tècnic Industrial.
  - En l'època universitària va militar en el Secretariat d'Universitaris Cristians (substitut de la JEC).
  - Afiliat a CiU i membre del Comitè Executiu.
37. ESTEVE ORRIOLS i SENDRA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Vilanova i la Geltrú l'any 1953. Resident a Vilanova i la Geltrú.
  - Llicenciat en Dret. Procurador dels Tribunals.
  - Primer a l'Escoltisme i posteriorment en el moviment parroquial de Sta. Maria de la Geltrú.

- Afiliat a CDC.
38. JORDI PARPAL i MARFA.
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Barcelona l'any 1940. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Dret. Advocat.
  - Comunitats Cristianes de base.
  - Membre de Convergència Socialista de Catalunya i del Partit Socialista-Congrés. Fundador del PSC-PSOE.
39. JOAQUIM PIBERNAT i LLEIXA.
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura).
40. FERRAN PONT i PUNTIGAM
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura).
41. JORDI PUJOL i SOLEY
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura).
42. ENRIC RENAU i FOLCH
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - Nat a Barcelona l'any 1937. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Medicina. Metge pediatre.
  - Membre de les CC.MM. i de l'Acadèmia de la Llengua Catalana.
  - Afiliat a CDC.
43. RAFAEL RIBO i MASSO.
- Del Grup Parlamentari del PSUC.
  - (Diputat a la Primera Legislatura).
44. IGNASI RIERA i GASSIOT.
- Del grup Parlamentari del PSUC

- Nat a Barcelona l'any 1940. Resideix a Cornellà del Llobregat.
- Estudis de filosofia i filologia. Escriptor.
- Ex-Jesuïta.
- Afiliat al PSUC.

45. SANTIAGO RIERA i OLIVE

- Nat a Sentmenat l'any 1947. Resident a Sabadell.
- Llicenciat en Dret per la U.B.
- Administratiu de la Caixa d'Estalvis.
- Formà part del Moviment de Minyons Escoltes i participà en les Rutes Universitàries a Montserrat. 1967-1974.
- Afiliat al PSC l'any 1977.

46. MARIA RUBIES i GARROFE.

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nada a Lleida l'any 1932. Resident a Lleida.
- Mestra. Llicenciada en Ciències.
- Persona present i activa en l'Església lleidatana.
- Afiliada a CDC l'any 1976.

47. JULI SANCLIMENS i GENESCA.

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Manresa l'any 1935. Resident a Manresa.
- Perit i Professor mercantil.
- Formà part del Moviment de Minyons de Muntanya.
- Afiliat a CDC.

48. JOSEP SENDRA i SERRANO

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Tarragona l'any 1932. Resident a Tarragona.
- Agent d'Assegurances.
- Milità en el moviment d'A.C. de la JIC, després en el Moviment Familiar i fou President Diocesà de Càritas de Tarragona de l'any 1970 al 1977.

- Afiliat a CDC.
49. DANIEL TERRADELLAS i REDON
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
50. JOAN M. VALLVE i RIBERA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera Legislatura)
51. ENRIC VENDRELL i DURAN
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Pobla de Granadella (Les Garrigues) l'any 1926. Resident a Tarragona.
  - Advocat.
  - En la dècada dels 40 va ser a les CC.MM. A finals del 50 va ser en el Moviment de Pax Christi, i l'any 1962 President de Justícia i Pau de Tarragona.
  - Afiliat a UDC.
52. EULALIA VINTRO i CASTELLS
- Del Grup Parlamentari del PSUC.
  - Nada a Barcelona l'any 1945. Resident a Barcelona.
  - Doctora en Filosofia i Lletres. Catedràtica.
  - Monitora de l'Esplai de la Parròquia de Sant Pacià (barri de Sant Andreu) els anys 60.
  - Afiliada al PSUC.
53. CARLES VIÑAS i SERRA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Sta. Coloma de Gramenet l'any 1936. Resident a Sta. Coloma de Gramenet.
  - Llicenciat en Medicina.
  - Militant de la JEC de l'any 1958 al 1964.
  - Afiliat a CDC.

En aquesta Segona Legislatura hi ha un relleu molt notable de candidats respecte a la Primera. En les diferents candidatures trobem 98 nous candidats que es presenten. De tot aquest nou col·lectiu, 33 provenen de moviments cristians o d'altres entitats d'Església. Tot i que continuen les característiques de la Primera en relació a la pertinença d'alguns dels diputats elegits a moviments cristians, hi ha un increment dels que pertanyen a l'A.C. i l'Escoltisme en relació als altres Moviments.

Tercera Legislatura

Les Eleccions a Diputats al Parlament de Catalunya que havien de configurar la Tercera Legislatura van tenir lloc el 29 de maig de 1988.

En aquesta Tercera Legislatura desapareix el Grup Parlamentari corresponent al PSUC i, junt amb altres grups polítics, formen la candidatura d'IC.

Dels 135 diputats elegits, alguns repetien escó per segona o tercera vegada. La presència de diputats provinents de moviments cristians en aquesta Tercera Legislatura, fins allà on he pogut esbrinar, és la següent:

1. RAMON ALEU i JORNET
  - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)

2. JAUME ALIOGUE i ESCUDE
  - Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)

3. LLUIS MANUEL ARMET i COMA
  - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)

4. PERE AYGUADE i AYGUADE
  - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)

5. ROSA BARENYS i MARTORELL
  - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputada a la Primera i Segona Legislatura)

6. JOSEP MANUEL BASAÑEZ i VILALUENGA

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Burgos l'any 1942. Resident a Barcelona.
- Enginyer Industrial per l'ETSEIB.
- Molts anys a l'Escoltisme. Comissari General de Minyons Escoltes de Catalunya de l'any 1972 al 1975. Membre del Comitè Europeu d'Escoltes de l'any 1980 al 1986.
- Afiliat a CDC, del qual fou Conseller General.

7. AGUSTI MARIA BASSOLS i PARES

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Segona Legislatura).

8. XAVIER BIGATA i RIBE

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)

9. MARIA GRACIA BOSCH i AGUSTI.

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nada a Girona l'any 1938. Resident a Girona
- Estudis de Comerç Mercantil i Música.
- Mestressa de casa.
- De l'any 1956 al 1962 va formar part del Moviment de la Joventut Cordimariana i de la JOC.
- Membre de l'Associació de Pares d'alumnes de La Salle de l'any 1972 al 1980. Membre de la Federació i Confederació Cristiana de Pares d'Alumnes de l'any 1972 al 1984.
- Afiliada a UDC l'any 1977.

10. JOSEP M. BRUNET i MAURI.

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Sabadell l'any 1946. Resident a Sant Quirze del Vallès.
- Llicenciat en Ciències Polítiques i Econòmiques per la U.B..

- Estudis al Seminari de Barcelona fins a l'acabament de la Teologia.
  - Afiliat a la Força Socialista Federal de 1965 a 1969, a Convergència Socialista de Catalunya de 1975 a 1978, i al PSC des de l'any 1979.
11. MAGI CADEVALL i SOLER
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona Legislatura).
12. ARCADI CALZADA i SALAVEDRA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
13. FERRAN CAMPS i VALLEJO
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura).
14. MARTI CARNICER i VIDAL
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
15. JOSEP LLUIS CAROD-ROVIRA
- Del Grup Parlamentari d'ERC.
  - Nat a Cambrils de Mar l'any 1952. Resident a Tarragona.
  - Llicenciat en Filologia Catalana. Professor.
  - Estudià en el Seminari de Tarragona i va formar part del Secretariat d'Universitaris Cristians.
  - Afiliat al PSAN de l'any 1971 al 1977, al Moviment d'Unificació Marxista de l'any 1977 al 1980, a Nacionalistes d'Esquerra de l'any 1980 al 1986 i finalment a ERC l'any 1990.
16. ENRICH CASTELLNOU i ALBERCH
- Del Grup Parlamentari de CiU

- (Diputat a la Segona Legislatura)

17. JOSEP CLOFENT i ROSIQUE

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
- Nat a Barcelona l'any 1948. Resident a Argentona.
- Enginyer Tècnic Industrial.
- Va formar part del Moviment Escolta en els anys 60.
- Afiliat al PSC-PSOE.

18. JOSEP COLL i BERTRAN

- Del Grup Parlamentari de CiU
- Nat a La Bisbal d'Empordà l'any 1956. Resident a La Bisbal d'Empordà.
- Doctor Enginyer Industrial.
- A l'Escoltisme de l'any 1963 al 1969. Milità en el Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC) de l'any 1976 al 1981. Cap d'Agrupament de l'Agrupament Escolta Les Gavarres de La Bisbal de l'any 1981 al 1985. Membre de l'equip general de relacions de Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi de l'any 1986 al 1987.
- Afiliat a CDC.

19. ANGEL COLOM i COLOM

- Del grup Parlamentari d'ERC.
- Nat a Pruit (Osona) l'any 1951. Resident a Barcelona.
- Estudis de Magisteri a la Normal de Barcelona
- Estudis al Seminari de Vic fins a la Teologia.
- Membre del Secretariat i de la Junta de CIEMEN.
- Afiliat a ERC.

20. JOAN COLOMINES i PUIG

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)

21. ANTONI DALMAU i RIBALTA

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Igualada l'any 1951. Resident a Igualada.
  - Advocat.
  - Dins del Moviment Escolta de l'any 1962 al 1969. Posteriorment en els Grups Cristians de Base d'Igualada.
  - Membre de Convergència Socialista de Catalunya els anys 1975 i 1976; del PSC (Congrés) de l'any 1976 al 1978; i afiliat al PSC-PSOE l'any 1978.
22. RAIMON ESCUDE i PLADELLORENS
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
23. PILAR FERRAN i HERNANDEZ
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputada a la Segona Legislatura).
24. JOAQUIM FERRER i ROCA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Barcelona l'any 1937. Resident a Alella.
  - Professor Mercanti. Ha treballat també en el sector editorial i en la recerca. Membre del Patronat de la Fundació Pacis i de l'equip de direcció de la Fundació Jaume Bofill.
  - Durant molts anys va pertànyer al Moviment Escolta.
  - Participà en la fundació del PSC (Reagrupament) en el període 1970-1974. Afiliat a CDC.
25. JOAN GANYET i SOLE
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
26. ARSENI GIBERT i BOSCH
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Girona l'any 1942. Resident a Lloret de Mar.
  - Professor Mercantil.

- Va pertànyer al Moviment Escolta.
  - Afiliat al PSC-PSOE des de l'any 1976.
27. FRANCESC GUASCH i FERNANDEZ
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
28. JOAN GUITART i AGELL
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura).
29. XAVIER GUITART i DOMENECH
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
30. JAUME JANE i BEL
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
31. RAFAEL MADUEÑO i SEDANO
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona Legislatura).
32. PASQUAL MARAGALL i MIRA
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Barcelona l'any 1941. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Dret per la U.B. i en Ciències Econòmiques per la New School de Nova York. Doctor en Ciències Econòmiques per la U.B..
  - Va pertànyer a l'Escoltisme dins la Confraria Verge de Montserrat de Virtèlia.
  - Membre del Front Obrer de Catalunya, després de Convergència Socialista de Catalunya i actualment milita al PSC-PSOE.
33. RICARD MASO i LLUNES

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)

34. JOSEP MIRO i ARDEVOL

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- Nat a Barcelona l'any 1944. Resident a Barcelona.
- Perit Agrícola.
- Cap de Secció de l'Agrupament Escolta Roland Philips. Membre del Grup Cristià de Defensa i Promoció dels Drets Humans. Director del Secretariat de Coordinació pel Desenvolupament del Bisbat de Barcelona.
- Afiliat a UDC l'any 1963; a CDC l'any 1974 i a Unió del Centre de Catalunya l'any 1978. Actualment a CDC.

35. JOSEP MONTALT i CUFI

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Segona Legislatura)

36. JOAN ANTONI MUR i BORRAS

- Del grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Segona Legislatura)

37. JOAQUIM NADAL i FARRERAS

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
- (Diputat a la Segona Legislatura)

38. MANUEL NADAL i FARRERAS

- Del grup Parlamentari del PSC-PSOE
- (Diputat a la Segona Legislatura)

39. ANTONI NOGUER i CARVELLADA

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Vic l'any 1956. Resident a Folgueroles.
- Oficial de l'Administració de Justícia.

- Va formar part del Moviment de Pax Christi de l'any 1974 al 1976.
  - Membre fundador del grup Progrés Municipal a Osona.
  - Afiliat al PSC-PSOE.
40. JAUME NUALART i SERRATS
- Del Grup Parlamentari IC.
  - Nat a Barcelona l'any 1946. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Dret. Advocat.
  - Membre de les CC.MM. de l'any 1960 al 1964.
  - Afiliat a l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra.
41. JOSEP M. (RAIMON) OBIOLS i GERMA.
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
42. JAUME MANUEL ORONICH i MIRAVET
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
43. ESTEVE ORRIOLS i SENDRA
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
44. FERRAN PONT i PUNTIGAM
- Del Grup Parlamentari de CiU
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
45. JORDI PUJOL i SOLEY
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
46. ENRIC RENAU i FOLCH
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)

47. RAFAEL RIBO i MASSO
- Del Grup Parlamentari d'IC.
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
48. IGNASI RIERA i GASSIOT
- Del Grup Parlamentari d'IC
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
49. SANTIAGO RIERA i OLIVE
- Del grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat ala Segona Legislatura)
50. JOAN RIGOL i ROIG
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Torrelles del Llobregat l'any 1943. Resident a Barcelona.
  - Màster en Administració i Direcció d'Empreses per ESADE.
  - Estudis al Seminari de Barcelona i ex-capellà.
  - Afiliat a UDC.
51. JOAN ROMA i CUNILL
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Borredà l'any 1950. Resident a Borredà.
  - Llicenciat en Ciències de l'Educació per la UNED.
  - Professor d'idiomes.
  - Estudis al Seminari de Vic de l'any 1969 al 1972.
  - Afiliat al PSC-PSOE.
52. JULI SANCLIMENS i GENESCA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
53. JOSEP SENDRA i NAVARRO
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)

54. JAUME SOBREQUES i GALLICO
- Del grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Girona l'any 1943. Resident a Barcelona.
  - Doctor en Filosofia i Lletres, especialitat d'Història per la U.B.. Catedràtic.
  - Va pertànyer a l'Escoltisme de l'any 1953 al 1960. Membre del Moviment CC de l'any 1961 al 1962.
  - Militant del PSC-PSOE.
55. DANIEL TERRADELLAS i REDON
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera i Segona Legislatura)
56. ENRIC VENDRELL i DURAN
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura)
57. JORDI VILA i FORUNY
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Barcelona l'any 1933. Resident a Barcelona.
  - Estudis de Ciències Físiques i Químiques a la U.B..
  - Treball en una empresa familiar.
  - Participà en les "Rutes Universitàries" a Montserrat que tingueren lloc des de l'any 1958 al 1962.
  - Afiliat a CDC l'any 1978.
58. CARLES VINAS i SERRA
- Del grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona Legislatura).
59. JOAQUIM XICOY i BASSEGODA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Barcelona l'any 1925. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Dret per la U.B.. Advocat.

- Membre de les CC.MM. a finals dels anys 50 i començaments dels 60. Formà part del grup de la revista "El Ciervo" com a col.laborador.
- Va pertànyer a Esquerra Cristiana Democràtica de l'any 1956 al 1974. L'any 1975 s'afilià a UDC.

En aquesta Tercera Legislatura, sembla que es va consolidant en cada un dels grups parlamentaris el col·lectiu de diputats que han passat per algun dels moviments cristians, malgrat les substitucions que es van produint.

A nivell global, en aquesta Tercera Legislatura, les diferents candidatures han incorporant 54 noves persones a les seves llistes electorals. Cal remarcar que més d'una tercera part d'aquestes noves incorporacions, 20 en total, provenen, encara, del camp dels diferents moviments o entitats d'Església.

Aquesta característica no és pròpia ni exclusiva d'una candidatura en particular. La presència d'aquestes persones és comuna a totes i cada una de les candidatures i, normalment, són persones que ja militaven en el partit que es presenten. La procedència de l'Escoltisme i també del Seminari (o d'alguna ordre religiosa) té una certa rellevància.

Quarta Legislatura

Les Eleccions per a la Quarta Legislatura del Parlament de Catalunya van tenir lloc el dia 15 de març de 1992.

Les circumstàncies que marcaven el context social de l'any 1992 eren molt diferents de les que hi havia en les primeres eleccions de l'any 1980. Això podia fer pensar en una nova imatge del "corpus" polític. La tan esmentada "transició democràtica" ja es podia donar per acabada i, per altra part, les noves generacions eren fruit de una societat que no tenia res a veure amb la de les dècades dels 50, 60 i fins i tot 70. Tot plegat podia fer pensar en un relleu important dels diputats al Parlament de Catalunya.

Entre els diputats del Parlament d'aquesta Quarta Legislatura, hi ha la presència de alguns que han pertangut a algun moviment o entitat d'Església. Són els següents (cal pensar que, com en les anteriors Legislatures, poden ser més dels que jo he arribat a esbrinar):

1. JAUME ALIGUE i ESCUDE

- Del grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura).

2. LLUIS MANUEL ARMET i COMA

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- (Diputat de la Primera, Segona i Tercera Legislatura).

3. ROSA BARENYS i MARTORELL

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- (Diputada a la Primera, Segona i Tercera Legislatura)

4. ERNEST BENACH i PASQUAL

- Del Grup Parlamentari d'ERC.
- Nat a Reus l'any 1959. Resident a Reus.

- Funcionari de l'Institut Català dels Serveis a la Joventut.
  - Escoltisme. De l'any 1980 a l'any 1987 fou Cap d'Agrupament de l'Agrupament Escolta La Mulasa de Reus.
  - Afiliat a Nacionalistes d'Esquerra des de l'any 1980 fins l'any 1987.
  - Militant d'ERC des de l'any 1987. Membre del Comitè Executiu i de Consell Nacional d'aquest partit.
5. XAVIER BOSCH i GARCIA.
- Del Grup Parlamentari d'ERC.
  - Nat a Barcelona l'any 1962. Resident a Cardedeu.
  - Treballa en el camp de la dinamització sòcio-cultural.
  - De l'any 1976 a l'any 1982 fou monitor i responsable del Grup d'Esplai de Cardedeu.
  - Afiliat a ERC des de l'any 1987.
6. MAGI CADEVALL i SOLER
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE,
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura).
7. ARCADÍ CALZADA i SALAVEDRA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura).
8. MARTÍ CARNICER i VIDAL
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura).
9. JOSEP LLUIS CAROD-ROVIRA
- Del Grup Parlamentari d'ERC.
  - (Diputat a Tercera Legislatura).
10. JOSEP CLOFENT i ROSIQUE
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
  - (Diputat a la Tercera Legislatura)

11. JOSEP COLL i BERTRAN
  - Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Tercera Legislatura)

12. ANGEL COLOM i COLOM
  - Del Grup Parlamentari d'ERC.
  - (Diputat a la Tercera Legislatura).

13. LLIBERT CUATRECASAS i MEMBRADO
  - Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Barcelona l'any 1934. Resident a Barcelona.
  - Llicenciat en Dret i Ciències Econòmiques per la U.B.
  - Advocat i Auditor de Comptes.
  - Iniciador i membre del Moviment Cristià-Mounierista de Persona i Comunitat (PIC)
  - Afiliat a UDC des de 1953.

13. ANTONI DALMAU i RIBALTA
  - Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Tercera Legislatura)

14. RAIMON ESCUDE i PLADELLORENS
  - Del grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Primera, Segona i Tercera Legislatura)

15. SALVADOR ESTEVE i FIGUERES
  - Del Grup Parlamentari de CiU.
  - Nat a Martorell l'any 1945. Resident a Martorell.
  - Estudis de Comerç i Comptabilitat
  - Interventor de "La Caixa".
  - Ha pertangut a l'Escoltisme. Va ser Cap d'Agrupament del 1963 al 1973.
  - Afiliat a CDC des de l'any 1977.

16. JOAQUIM FERRER i ROCA

- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Tercera Legislatura)
17. JOAN GANYET i SOLE
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera, Segona i Tercera Legislatura)
18. ARSENI GIBERT i BOSCH
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Tercera Legislatura)
19. JOAN GUITART i AGELL
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)
20. XAVIER GUITART i DOMENECH
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Primera, Segona i Tercera Legislatura).
21. JAUME JANE i BEL
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)
22. RAFAEL MADUEÑO i SERRANO
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)
23. PASQUAL MARAGALL i MIRA
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Tercera Legislatura)
24. ORIOL MARTORELL i CODINA
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Barcelona l'any 1927. Resident a Barcelona.
  - Doctor en Història per la U.B..

- Treballa en l'ensenyament i la recerca musical.
  - Participà activament en el relleu del Moviment Escolta des de finals de la dècada dels 40.
  - Diputat independent pel PSC-PSOE.
25. IMMA MAYOL i BELTRAN
- Del Grup Parlamentari d'IC.
  - Nada a Palma de Mallorca l'any 1958. Resident a Barcelona.
  - Llicenciada en Psicologia per la U.B..
  - Militant i Presidenta del MUEC (Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians) a finals del anys 70 i a principis dels anys 80.
  - Afiliada a IC.
26. JOAQUIM NADAL i FARRERAS
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)
27. MANEL NADAL i FARRERAS
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura).
28. JOSEP M.(RAIMON) OBIOLS i GERMA
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)
29. ESTEVE ORRIOLS i SENDRA
- Del Grup Parlamentari de CiU.
  - (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)
30. ALFRED PEREZ DE TUDELA i MOLINA
- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
  - Nat a Jerez de Los Caballeros (Badajoz) l'any 1946. Resident a Valls.
  - Mestre Industrial. Treballa en el sector de l'ensenyament.

- Estudis eclesiàstics
- Afiliat al PSC-PSOE.

31. PERE-JORDI PIELLA i VILAREGUT

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- Nat a Ripoll l'any 1942. Resident a Ripoll.
- Perit i Enginyer Tècnic Industrial.
- Ha pertangut a l'Escoltisme i del 1964 al 1969 va ser sots-cap de l'Agrupament Escolta Bernat de Tallaferro de Ripoll.
- Membre de Convergència Socialista de Catalunya i del PSC-Congrés, actualment afiliat al PSC-PSOE.

32. FERRAN PONT i PUNTIGAM

- Del Grup Parlamentari de CiU
- (Diputat a la Primera, Segona i Tercera Legislatura)

33. JORDI PUJOL i SOLEY

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Primera, Segona i Tercera Legislatura)

34. ENRIC RENAU i FOLCH

- Del Grup Parlamentari de CiU
- (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)

35. RAFAEL RIBO i MASSO

- Del Grup Parlamentari d'IC
- (Diputat a la Primera, Segona i Tercera Legislatura)

36. SANTIAGO RIERA i OLIVE

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
- (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)

37. JOAN RIGOL i ROIG

- Del grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Tercera Legislatura)

38. JAUME RODRI i FEBRER

- Del Grup Parlamentari d'ERC.
- Nat a Vic l'any 1940. Resident a Cardedeu.
- Estudis en el Seminari de Vic. Ex-capellà.
- Membre d'Agermanament i Fundador de CIDOB.
- Afiliat al Partit d'ERC.

39. JOAN ROMA i CONILL

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE.
- (Diputat a la Tercera Legislatura)

40. JULI SANCLIMENS i GENESCA

- Del Grup Parlamentari de CiU
- (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)

41. JAUME SOBREQUES i GALLICO

- Del Grup Parlamentari del PSC-PSOE
- Diputat a la Tercera Legislatura)

42. JOAN VALLVE i RIBERA

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Primera i Segona Legislatura).

43. JORDI VILA i FORTUNY

- Del Grup Parlamentari de CiU
- (Diputat a la Tercera Legislatura)

44. CARLES VIÑAS i SERRA

- Del Grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Segona i Tercera Legislatura)

45. JOAQUIM XICOY i BASSEGODA

- Del grup Parlamentari de CiU.
- (Diputat a la Tercera Legislatura)

En aquesta Quarta Legislatura, les diferents candidatures han renovat les seves llistes amb 51 noves persones o candidats. D'aquestes, 9 provenen de moviments cristians o d'altres institucions d'Església.

Malgrat que la presència del col·lectiu que ha pertangut a Moviments d'Església és encara notable, es fa palès que "les noves generacions de polítics" són fruit d'unes noves circumstàncies sòcio-polític-cultural.

ANNEX II: LLISTAT NOMINAL D'ALGUNS POLITICS PARLAMENTARIS
A MADRID I DE 30 MUNICIPIS DE CATALUNYA PROVINENTS
DE MOVIMENTS D'ESGLÉSIA.

Les dades referents als consistoris són fruit, no de la mostra elaborada prèviament, sinó de les facilitats que m'han donat alguns dels molts municipis que he contactat a partir de la mostra i d'alguns altres que han respost afirmativament a la meua proposta, i per altra part a la informació verbal i documental que m'ha estat possible trobar.

Parlament de Madrid (Legislatures 1989-93 i 1993-96)

1. NARCIS SERRA i SERRA

- Va pertànyer al Moviment Escolta i fou col.laborador assidu en la revista "La Roda" (publicació de la branca "Rovers" en els anys 60).
- Economista. Afiliat al PSC-PSOE.
- Ha format part de les dues Legislatures. Ministre de Defensa i Vice-President del Govern actual.

2. M. DOLORS RENAU i MANEN

- De la Confraria Verge de Montserrat de Virtèlia (1957-1960) i membre actiu del grup de noies de l'Acadèmia de la Llengua Catalana de les CC.MM.
- Psicòloga. Militant de Convergència Socialista de Catalunya i afiliada al PSC-PSOE. Parlamentària durant la Legislatura de 1989 a 1993.

3. JOAN MARCET i MORERA

- Militant del Moviment especialitzat de Joves d'A.C. Dins la JIC de 1964 a 1968.
- Professor d'Universitat. Afiliat al PSC-PSOE l'any 1978.
- Parlamentari en les dues Legislatures

4. JULI BUSQUETS i BRAGULAT.

- Militant del Moviment de Joves d'A.C., fou un dels promotors i dirigents d'aquest moviment dins les forces militars.
- Ex-militar i professor d'Universitat. Afiliat al PSC-PSOE.

- Parlamentari durant la Legislatura de 1989 a 1993
5. LLIBERT CUATRECASAS i MEMBRADO.
- Membre del grup Mounierista "Persona i Comunitat" (PIC).
  - Afiliat des de la dècada dels anys 50 a UDC.
  - Parlamentari en la Legislatura de 1989 a 1993
6. RAFAEL HINOJOSA i LUCENA.
- Des dels 12 anys entra en contacte amb el Moviment de la JOC, en la secció dels Aprenents. Dirigent i alliberat del Moviment tant a nivell català com de l'Estat Espanyol fins l'any 1968. En ocasió de la crisi-desfeta del Moviment, va escriure un article, encara inèdit, "La JOC una oportunitat perduda".
  - Agent d'Assegurances. Va mantenir contactes amb el FOC i el MSC fins que s'afilià a CDC l'any 1976.
  - Parlamentari en les dues Legislatures
7. FRANCESC HOMS i FERRET
- Va pertànyer al Moviment Escolta passant per les diferents seccions.
  - Afiliat a CDC.
  - Parlamentari en les dues Legislatures.
8. ANTONI CASANOVAS i BRUGAL
- Militant de la JAC, Moviment especialitzat dels Joves d'A.C. des de finals de la dècada dels anys 50 i durant la dècada dels anys 60.
  - Afiliat a CDC.
  - Parlamentari en la Legislatura de 1989 a 1993.
9. LLUIS M. de PUIG i OLIVE.
- Va pertànyer al Moviment Escolta Gironí.
  - Professor Universitari. Afiliat al PSC-PSOE.
  - Parlamentari en les dues Legislatures.

10. JOSEP PAU i PERNAU.

- Militant de la JAC, moviment especialitzat dels Joves d'A.C., de 1968 a 1972.
- Pagès. Afiliat al PSC-PSOE.
- Parlamentari en les dues Legislatures. Actualment és també alcalde d'Arbeca.

11. JAUME ANTICH i BALADA

- Militant i President de la JAC de la diòcesi de Tortosa en la dècada dels anys 60.
- Dinamitzador de l'Assemblea de Catalunya en les terres de l'Ebre i promotor de la "Marxa de la Llibertat". S'afilia finalment al PSC-PSOE l'any 1977.
- Parlamentari en les dues Legislatures. Actualment és també alcalde d'Uldecona.

Alguns dels antics -i també actuals- membres del Parlament de Catalunya provinents de moviments cristians formen part del Senat de la present Legislatura. Aquest és el cas de:

JOAN RIGOL i ROIG

- Ex-capellà.

JORDI MARAGALL i NOBLE

- Catòlic practicant.

MARTA MATA i GARRIGA

- Milità en el Moviment d'A.C. especialitzada. JIC-ACI.

ARSENI GIBERT i BOSCH

- Del moviment escolta.

RAMON ALEU i JORNET

- De la JAC (Moviment especialitzat d'A.C.)

JOAQUIM FERRER i ROCA

- Del Moviment escolta.

En la legislatura del 1977, Lluís M. Xirinachs, ex-escolapi, va ser elegit senador.

Dels Diputats catalans que hi ha en el Parlament Europeu, la majoria dels quals ja havien estat diputats en el Parlament català, hem d'esmentar a:

JOSEP VERDE i ALDEA

- Militant d'A.C. a finals de la dècada dels anys 50 i començaments dels 60.
- Militant del PSC-PSOE.

JOAN COLOM i NAVAL

- Militant de la JEC de la dècada dels anys 60.
- Militant del PSC-PSOE.

CONCEPCIO FERRER i CASALS

- Membre de l'Opus Dei.
- Militant d'UDC.

ANTONI GUTIERREZ i DIAZ

- Militant d'A.C en la dècada dels anys 50.
- Militant del PSUC-IC.

No hi ha dubte que una lectura acurada de totes i cada una de les Legislatures, tant del Parlament Estatal com del Parlament Europeu, ens aportaria noves dades. Però també cal constatar el fet que la majoria de vegades ens trobem les mateixes persones itinerants d'un Parlament a l'altre. Aquest fenomen és comú a totes les diferents candidatures que presenten els partits.

LA REGIO I: inclou les comarques del Barcelonès, Baix Llobregat, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.

BARCELONA

1. PASQUAL MARAGALL i MIRA
  - (Parlament de Catalunya)

2. LLUIS ARMET i COMA
  - (Parlament de Catalunya)

3. MARTA MATA i GARRIGA
  - (Parlament de Catalunya i Senat de Madrid)

4. ALBERT BATLLE i BASTARDAS
  - Advocat.
  - Moviment Escolta de 1964 a 1969. Forma part actualment de la Comunitat cristiana de Sant Ildefons.
  - Ingressà en el PSC-PSOE l'any 1978. Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

5. JOAQUIM DE NADAL i CAPARA
  - Economista
  - Moviment Escolta de 1949 a 1957.
  - Afiliat al PSC-PSOE l'any 1982.
  - Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

6. ENRIC TRUÑO i LAGARES
  - Moviment Escolta.
  - Afiliat al PSC-PSOE.
  - Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

7. XAVIER VALLS i SERRA
  - Arquitecte.
  - Moviment Escolta de 1956 a 1968.

- Afiliat al PSC-PSOE l'any 1977.
  - Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.
8. NURIA GISPERT i FELIU
- Mestra i Farmacèutica.
  - Moviment Escolta a finals de la dècada dels anys 50.
  - Membre de Cristians pel Socialisme
  - Ex-militant del PSUC i afiliada al PSC-PSOE l'any 1982.
  - Regidora de l'Ajuntament de Barcelona.
9. JUANJO FERREIRO i SUAREZ
- (Parlament de Catalunya)
10. JOSEP VEGARA i CARRIO
- Economista
  - Moviment Escolta. Redactor de la revista "La Roda"
  - Afiliat al PSC-PSOE. Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.
11. SARA BLASI i GUTIERREZ
- Inspectora d'Ensenyament
  - Forma part de les CC.MM. Rutes Universitàries de Montserrat,
  - Regidora independent de l'Ajuntament de Barcelona per la
  - coalició de CiU.
12. JORDI BONET i AGUSTI
- Advocat.
  - Moviment Escolta de 1963 a 1977
  - Afiliat a CDC l'any 1977. Regidor de l'Ajuntament de
  - Barcelona.
13. JOSEP SAMARANCH i KIRNER
- Advocat i Psicòleg
  - Forma part de les CC.MM. de 1964 a 1967.
  - Afiliat a UDC l'any 1967. Regidor de l'Ajuntament de
  - Barcelona.

14. JOAN ANTONI AUDET i NOVELL

- Comerciant
- Equips de Matrimonis de la Mare de Déu de 1964 a 1982.
- Afiliat a CDC l'any 1977. Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

SABADELL

15. RAMON A. ALVAREZ i MARTINEZ

- Mestre.
- Militant de la JOC de 1970 a 1977.
- Afiliat al PSUC i regidor de l'Ajuntament de Sabadell per IC.

16. JOSEP ORIOL CIVIL i DESVEUS

- Enginyer industrial.
- De 1953 a 1972 va formar part dels moviments: JUMAC (precursor de la JEC), Pax Christi i Pax Romana.
- Afiliat al PSC-PSOE i regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

17. SIMON SAURA i CONESA

- Graduat Social.
- Militant de la JOC-ACO de 1958 a 1970.
- Militant del PSC-PSOE i regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

18. JOAN GRAU i TARRUELL

- Advocat i executiu d'empresa.
- Membre de les CC.MM. de 1946 a 1953.
- Militant de CDC i regidor de l'Ajuntament de Sabadell per CiU.

19. MANEL PAGES i PANADES

- Enginyer Tècnic Industrial.
- Moviment Escolta de 1952 a 1957.
- Militant de CDC i regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

TERRASSA

20. MANEL ROYES i VILA.

- Militant d'A.C. en la dècada dels 50.
- Economista.
- Afiliat al PSC-PSOE l'any 1976.
- Alcalde de l'Ajuntament de Terrassa.

21. NURIA OLLER i TORRES

- Llicenciada en Història.
- Escoltisme i Moviment d'A.C.-JIC
- Afiliada a UDC l'any 1984.
- Regidora de l'Ajuntament de Terrassa.

22. CONSOL TORRES i VIDAL

- Administrativa
- Militant del moviment d'A.C.-JIC
- Afiliada al PSC-PSOE l'any 1976.
- Regidora de l'Ajuntament de Terrassa.

GRANOLLERS

23. MANUEL NERIZ i ALVAREZ

- Tècnic Tèxtil.
- Seminari de Salamanca.
- Regidor no-adscrit de l'Ajuntament de Granollers.

24. XAVIER QUINCOCES i BOTER

- Comerciant
- Membre de Renovació Carismàtica des de l'any 1970.
- Militant d'UDC i regidor de l'Ajuntament de Granollers per CiU.

25. M. ROSA RIBAS i VALLS

- Funcionària de l'Administració Pública.

- Moviment Escolta en la dècada dels anys 60. Cristians pel Socialisme.
- Militant de CDC i regidora de l'Ajuntament de Granollers per CiU. (Havia estat militant del PSUC).

26. ANNA M. PALE i LLAVINA

- Comerç.
- Ha estat membre de Cristians pel Socialisme, de Càritas Parroquial de Granollers i del Consell Pastoral.
- Militant del PSC-PSOE i regidora de l'Ajuntament de Granollers.

27. JOSEP SAMPERA i ARIMON

- Administració Pública.
- Estudis en el Seminari i posteriorment militant de la JAC, moviment especialitzat de la Joventut d'A.C.. Membre de les Comunitats de Base.
- Militant del PSC-PSOE i regidor de l'Ajuntament de Granollers.

28. ALBERT CAMP

- Professor de FP.
- Moviment Escolta i Colònies de 1966 a 1972.
- Militant del PSC-PSOE i regidor de l'Ajuntament de Granollers.

MONTCADA I REIXAC

29. ROMA MOLLET i VAL

- Tècnic Comercial.
- Moviment Escolta de 1961 a 1970.
- Militant del PSUC i regidor de l'Ajuntament de Montcada per IC.

30. JAUME RIBERA i CAMPRUBI

- Administratiu.

- Moviment Escolta de 1954 a 1962 i militant de la JOC fins l'any 1970.
- Militant de CDC i regidor de l'Ajuntament de Montcada i Reixac per CiU.

31. NURIA CERVERA i BARDERA

- Assistent Social.
- Militant de l'A.C. femenina de 1950 a 1970.
- Militant de CDC i regidora de l'Ajuntament de Montcada i Reixac per CiU.

L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT

32. JAUME BOTEY i VALLES

- Professor de la U.A.B.
- Ex-escolapi.
- Militant del PSUC.
- Regidor de l'Ajuntament d'Hospitalet per IC.

MOLINS DE REI

33. ANTONIA CASTELLANA i ARAGALL

- Mestra.
- Moviment Escolta i Cristians pel Socialisme.
- Militant del PSUC.
- Regidora (en els anteriors consistoris: alcaldessa) de l'Ajuntament de Molins de Rei.

CORNELLA DE LLOBREGAT

34. FREDERIC PRIETO i CABALLE

- Ex-capellà i consiliari de la JEC.
- Militant del PSUC.
- Regidor (alcalde en els anteriors consistoris) de l'Ajuntament de Cornellà per IC.

35. IGNASI RIERA i GASSIOT

- Escriptor
- Ex-jesuïta
- Militant del PSUC.
- Regidor de l'Ajuntament de Cornellà per IC.

SANT BOI DEL LLOBREGAT

36. MONTSERRAT GIBERT i LLOPART

- Mestra.
- Militant de la JAC en la dècada dels anys 60.
- Militant del PSC-PSOE.
- Regidora de l'Ajuntament de Sant Boi del Llobregat pel PSC-PSOE.

SANTA COLOMA DE GRAMENET

37. LLUIS HERNANDEZ ALCACER

- Capellà.
- Militant del PSUC.
- Regidor de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet (va ser l'alcalde en les anteriors Legislatures.)

38. JAUME P. SAYRACH i FATJO DELS XIPIERS

- Capellà.
- Militant del PSUC.
- Regidor de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

39. CARLES VIÑAS i SERRA.

- Metge.
- Militant de la Joventut d'A.C. en la dècada dels anys 50 i 60.
- Militant de CDC.
- Regidor- primer tinent alcalde- de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

TIANA

40. JACINT MATAS ABRIL

- Ex-capellà.
- Funcionari.
- Regidor de l'Ajuntament de Tiana per CiU.

CANET DE MAR

41. RAIMON BONAL i FALGAS

- Ex-capellà.
- Sociòleg.
- Regidor independent pel PSC de l'Ajuntament de Canet de Mar.

Evidentment que en aquest llistat no hi consten tots els polítics dels diferents ajuntaments-municipis que componen la Regió I, i que anteriorment van formar part d'algun moviment d'Església. Aquesta situació queda evident i confirmada a partir de les dades recollides en una enquesta "anònima" que voluntàriament van contestar alguns dels components dels diferents Ajuntaments. Va ser a partir d'aquest anonimat que, voluntàriament i lliure, van contestar les enquestes. Això ens ha permès constatar que:

* A L'Hospitalet del Llobregat (a més dels esmentats en el llistat anterior):

- una regidora del PSC havia militat a la JOC
- un regidor també del PSC havia format part del Moviment de "Cursillos de Cristiandad"
- un regidor del PP és membre de l'Opus Dei.

* A Sant Boi del Llobregat:

- un regidor del PSC va militar en el moviment de la JIC,

- un regidor de CiU va formar part durant molts anys del Centre Juvenil Salesià.

* A Sant Feliu del Llobregat:

- una regidora per IC va pertànyer durant més de 10 anys a l'Escoltisme
- dos regidors per CiU van formar part del Moviment Escolta.

* A Badalona:

- tres regidors del PSC havien format part de moviments cristians
- una regidora havia format part de les Congregacions Claretianes
- dos més havien format part de l'Escoltisme i de la JOC respectivament

* A Santa Coloma de Gramenet:

- un regidor del PSC va pertànyer als grups d'Esplai de la parròquia
- un altre regidor també del PSC havia militat a la JOC
- una regidora del PSC al Centre social de la parròquia del barri del Singuerlín.

* A Sabadell:

- un regidor del PSC havia militat a la JOC
- un altre de CiU a l'Escoltisme i a la JOC
- un altre, també de CiU, en el Moviment Escolta.

* A Terrassa:

- un regidor del PSC havia estat escolapi
- dos regidors del PSC havien pertangut a l'Escoltisme
- un altre també del PSC havia militat a la JOC
- un regidor de CiU havia militat a la JIC
- i tres més, també de CiU, provenen de l'Escoltisme.

LA REGIO II: Comprèn les comarques de l'Alt Empordà, Baix Empordà, La Garrotxa, La Selva i el Gironès.

GIRONA

42. JOAQUIM NADAL i FARRERAS
- (Parlament de Catalunya)
43. FRANCESC FRANCISCO i BUSQUETS
- Professor d'anglès.
- Moviment Escolta de 1962 a 1968.
- Afiliat al PSC-PSOE l'any 1976.
- Regidor de l'Ajuntament de Girona.
44. LLUIS GIL i ABAN
- Director Comercial.
- Militant d'A.C. de 1956 a 1958. Moviment Escolta de 1958 a 1976.
- Afiliat al PSC-PSOE l'any 1976. Regidor de l'Ajuntament de Girona.
45. JOAN PLUMA i VILANOVA
- Llicenciat en Història.
- Moviment Escolta de 1971 a 1979.
- Afiliat al PSC-PSOE l'any 1982. Regidor de l'Ajuntament de Girona.
46. ANNA PAGANS i GRUATMONER
- Professora.
- Moviment Escolta de 1960 a 1970
- Regidora independent de l'Ajuntament de Girona pel PSC-PSOE.
47. JOAN PUJOLRAS i PORT
- Pastisser.

- Membre actiu de la Parròquia de Sant Feliu. Treball i compromís en el les barraques de Montjuïc de Girona.
- Regidor independent de l'Ajuntament de Girona pel PSC-PSOE.

48. ISABEL SALAMAÑA i SERRA

- Professora.
- Moviment Escolta de 1963 a 1971.
- Regidora independent de l'Ajuntament de Girona pel PSC-PSOE.

49. MANEL SERRA i PARDAS

- Llicenciat en Econòmiques.
- Moviment Escolta de 1960 a 1970.
- Regidor independent de l'Ajuntament de Girona pel PSC-PSOE.

50. JORDI MONER i CANER

- Economista.
- Moviment Escolta de 1970 a 1982
- Regidor de l'Ajuntament de Girona per CDC.

51. PERE SARQUELLA i MATEU

- Metge
- Moviment Escolta de 1955 a 1963
- Regidor de l'Ajuntament de Girona per CDC.

52. RAMON MONCUNILL i BERNET

- Psicòleg.
- Membre de l'Opus dei.
- Regidor de l'Ajuntament de Girona pel PP.

OLOT

53. ISABEL BRUSSOSA i PLANAS

- Mestressa de casa.
- Moviments de Joves d'A.C. Posteriorment Cap de l'Agrupament Escolta d'Olot.

- Afiliada a CDC i regidora de l'Ajuntament d'Olot.

54. ALBERT BRAMON i VIVES

- Professor.

- Moviment Escolta.

- Afiliat al PSC-PSOE i regidor de l'Ajuntament d'Olot.

55. JOAN BARNADAS i PUIGFERRER

- Bioquímic

- Moviment Escolta.

- Militant d'ERC i regidor de l'Ajuntament d'Olot.

LA REGIO III: inclou les comarques de l'Alt Camp, Alt Penedès, Baix Penedès, Garraf i Tarragonès. Es una de les zones geogràfiques de la qual em consten "menys noms" i, en canvi, moltes respostes anònimes.

EL VENDRELL

56. MARTI CARNICER i VIDAL

- Moviment Escolta.
- Militant del PSC-PSOE.
- Alcalde del Vendrell.

VILAFRANCA DEL PENEDES

57. RAIMON GUSI i AMIGO

- Escoltisme i MUEC.
- Militant de CDC.
- Regidor de l'Ajuntament de Vilafranca per CiU.

D'aquesta Regió III, fruit de les enquestes "anònimes", podem constatar una presència notable dels polítics de l'Administració que provenen dels Moviments d'Església.

* A Valls, capital de l'Alt Camp:

- un regidor del PSC havia format part del Moviment Escolta
- un regidor per IC, militant del PSUC, també és provinent de l'Escoltisme
- un regidor del PSC, militant de la JOC i membre de les Comunitats cristianes de Base
- un regidor per CiU, militant d'U.D.C., havia militat al MUEC.
- un regidor independent per CiU, havia format part de les CC.MM. en el temps d'estudis universitaris.

* A Vilafranca del Penedes, capital de l'Alt Penedes:

De 6 regidors del PSC:

- dos havien militat a la JARC
- un altre a la JOC
- un altre havia estat membre del Moviment Hora 3
- un altre prové del Moviment Escolta
- el darrer havia fet de monitor de Confirmació durant 5 anys.

De 4 regidors per CiU:

- dos havien format part del Moviment Escolta (un d'elis també havia militat en el MUEC)
- els altres dos havien format part de l'Aspirantat en la dècada dels anys 60.

* A Tarragona, capital de la comarca del Tarragonès:

Els regidors de CiU

- un va formar part de Cristians pel Socialisme
- un altre és ex-seminarista i havia pertangut a Camins Oberts.
- un altre és dirigent de Càritas de Tarragona.
- una regidora havia militat en les Joventuts d'A.C. en la dècada dels anys 50.

Del PSC:

- una regidora del PSC prové de l'Escoltisme
- un regidor per IC, militant del PSUC, és ex-seminarista.

LA REGIO IV: Comprèn les comarques del Baix Camp, Conca de Barberà, Priorat i Ribera d'Ebre.

Aquesta és la zona de la que no tinc cap dada "nominal". Les podríem qualificar com a "anònimes". Solament en tinc constància d'algunes que fan referència a la capital del Baix Camp.

* A l'Ajuntament de Reus, capital del Baix Camp:

De tres regidors de CiU dels que ens consten dades:

- dos provenen del Moviment Escolta
- un encara forma part de la Congregació de la Puríssima Sang.

Dels dos del PSC dels que ens consten dades:

- una regidora havia militat al Moviment de la JAC
- l'altre havia format part del Moviment Escolta.

D'ERC:

- L'únic regidor (Ernest Benach i Pascual) va formar part durant 14 anys del Moviment Escolta.

LA REGIO V: Comprèn les comarques de, Terra Alta, Baix Ebre i Montsià.

TORTOSA

58. VICENT BEGUER i OLIVERES

- Moviments de Joves dels anys 60 i actualment forma part dels Equips de Matrimonis.
- Alcalde Tortosa per CiU.

59. JOAQUIM AMARE i MORALES

- Equips de la Mare de Déu durant més de 10 anys.
- Regidor de l'Ajuntament de Tortosa per CiU.

60. JOAN-JOSEP MALRAS i PASCUAL

- Moviment de Joves d'A.C.
- Regidor de l'Ajuntament de Tortosa per CiU.

VILALBA DELS ARCS (Terra Alta)

61. RAFAEL SAMPE i BUSON

- Militant de la JARC en la dècada dels 60
- Alcalde de Vilalba dels Arcs per CiU.

ULLDECONA (Montsià)

62. JAUME ANTICH i BALADA

- President Diocesà (Tortosa) del moviment de joves de la JAC durant la dècada dels anys 60 i començaments dels 70.
- Militant del PSC i alcalde d'Uldecona.

LA REGIO VI: Comprèn les comarques de La Cerdanya, El Ripollès i Osona.

VIC

63. PERE GIRBAU i BOVER

- Empresari.
- Membre de l'Associació Catòlica de Dirigents de l'any 1965 a 1975.
- Militant de CDC i alcalde de l'Ajuntament de Vic per CiU.

64. JACINT CODINA i PUJOLS

- Pastisser.
- Militant de la JAC moviment especialitzat dels Joves d'A.C.
- Militant d'UDC i regidor de l'Ajuntament de Vic per CiU.

65. XAVIER CERVERA i SOLA

- Estudiant.
- Moviment Escolta de 1975 a 1979
- Militant d'UDC i regidor de l'Ajuntament de Vic per CiU.

66. JORDI VIVET i HORS

- Funcionari de l'Administració Pública.
- Moviment Escolta de 1960 a 1970.
- Militant de CDC i regidor de l'Ajuntament de Vic per CiU.

67. FRANCESC XAVIER SOLA i CABANAS

- Músic.
- Moviment Escolta de 1979 a 1986.
- Militant de CDC i regidor de l'Ajuntament de Vic per CiU.

Dins aquesta mateixa Regió VI, dos regidors del PSC de l'Ajuntament de Ripoll van formar part durant la dècada dels 60 i començaments dels 70 del Moviment escolta.

LA REGIO VII: Està formada per les comarques de L'Anoia, El Bages, El Berguedà i El Solsonès.

MANRESA

68. ANTONI BERENGUER i CASAS

- Professor.
- Moviment Escolta. Càritas. Consell Pastoral.
- Regidor de l'Ajuntament de Manresa per CDC.

69. JOSEP M. SALA i ROVIRA

- Direcció hospitalària.
- Moviment Escolta de 1960 a 1964.
- Regidor de l'Ajuntament de Manresa per CDC.

70. MARIA ROSA RIERA i MONTSERRAT

- Assistent Social.
- Moviment Escolta i A.C. de 1960 a 1970.
- Regidora de l'Ajuntament de Manresa per CDC.

71. FRANCESC DE PUIG i VILADRICH

- Professor.
- Moviment Escolta de 1960 a 1964.
- Regidor de l'Ajuntament de Manresa per CDC.

72. PERE OMS i PONS

- Industrial.
- Moviment Escolta de 1953 a 1970.
- Regidor de l'Ajuntament de Manresa per CDC.

73. TERESA JUST i RIBA

- Professora.
- Moviment Escolta de 1960 a 1970.
- Regidora independent de l'Ajuntament de Manresa per CiU.

74. MAGI MAS i FONT

- Dibuixant.
- Estudis al Seminari Diocesà de Vic.
- Regidor independent de l'Ajuntament de Manresa per EN de Manresa.

75. IGNASI PERRAMON i CARRIO

- Informàtic.
- Moviment Escolta de 1964 a 1974.
- Regidor independent de l'Ajuntament de Manresa per EN de Manresa.

76. M. ANGELS CRUSELLAS i SERRA

- Professora EGB.
- Moviment Junior de 1967 a 1970.
- Regidora de l'Ajuntament de Manresa pel PSC-PSOE.

77. JOAQUIM COLLADO i LLORT

- Sociòleg.
- Moviment Escolta i MUEC de 1977 a 1985.
- Regidor de l'Ajuntament de Manresa pel PSC-PSOE.

IGUALADA

78. XAVIER BADIA i CARDUS

- Professor de BUP.
- Secretariat d'Universitaris Cristians de 1970 a 1975.
Cristians pel Socialisme de 1975-1992. Actualment en un grup de la HOAC.
- Regidor de l'Ajuntament d'Igualada pel grup d'IC.

79. JOAQUIM DIEZ i BONET

- Relacions Públiques.
- Moviment Escolta de 1965 a 1979.
- Regidor de l'Ajuntament d'Igualada pel PSC-PSOE.

80. TERESA FARRES i AMENOS
- Des de l'any 1968 ha format part del Moviment Escolta. Actualment està a Mans Unides.
  - Regidora de l'Ajuntament d'Igualada pel PSC-PSOE.
81. JOSEP M. DAVILA i BONILLA
- Electricista.
  - Militant del Moviment de la JOC des de l'any 1965 a 1968.
  - Regidor de l'Ajuntament d'Igualada per la coalició d'IC.
82. RAMON TOMAS i RIBA
- Moviment Escolta en la dècada dels anys 60.
  - Militant d'UDC i regidor de l'Ajuntament d'Igualada per la coalició de CiU.
83. JAUME RIBA i PELFORT
- Professor de BUP.
  - Estudiant de capellà (Seminari de Vic) durant 7 anys.
  - Regidor de l'Ajuntament d'Igualada per CiU.
84. JOSEP JORBA i CANET
- Empresari agrícola i ramader.
  - Militant de la Joventut d'A.C. de 1952 a 1956.
  - Afiliat al partit de CiU l'any 1981 i regidor de l'Ajuntament d'Igualada per CiU.
85. JOSEP SATORRAS i MARQUILLAS
- Cap de Compres.
  - Militant de la JIC, Moviment especialitzat dels Joves d'A.C de 1955 a 1968. De 1968 a 1975 forma part de les Comunitats Cristianes de Base.
  - Militant de CDC i regidor de l'Ajuntament d'Igualada per CiU.
86. XAVIER FABREGAT i SOLE
- Dissenyador.

- Moviment Escolta de 1970 a 1975.
- Militant d'ERC i regidor de l'Ajuntament d'Igualada pel mateix partit.

87. ANTONI PAMIES i COMBAU

- Enginyer Industrial.
- Moviment Escolta de 1966 a 1972.
- Militant del PSC-PSOE i regidor de l'Ajuntament d'Igualada pel mateix partit.

88. FRANCESCA CASTELLTORT i RIBA

- Mestressa de casa.
- Moviment Escolta de 1960 a 1966.
- Militant de CDC i regidora de l'Ajuntament d'Igualada per la coalició de CiU.

LA REGIO VIII: Es formada per les comarques de La Noguera, Les Garrigues, La Segarra, El Segrià i L'Urgell.

LLEIDA

89. JUAN A. CARRERA i GIMENO
- Directiu de Banca.
  - Militant d'A.C. de 1948 a 1956.
  - Regidor de l'Ajuntament de Lleida per CDC.
90. JOSEP VARELA i SERRA
- Professor de BUP.
  - Moviment Escolta de 1965 a 1970.
  - Regidor de l'Ajuntament de Lleida per CDC.
91. LLUIS PERE ALONSO i BALLESTER
- Administratiu.
  - Militant de la JOC de 1962 a 1966.
  - Regidor de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE
92. JORDI JIMENEZ i HORCAJADAS
- Estudiant.
  - Moviments parroquials de 1984 a 1989.
  - Regidor de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.
93. OCTAVI MIARNAU i ROCA
- Advocat.
  - Estudis en el Seminari de Lleida.
  - Moviment Escolta de 1970 a 1976.
  - Regidor Independent de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.
94. HORTENSIA ALONSO i VEIGA
- Assistent Social.
  - Militant de la JEC de 1962 a 1966.
  - Regidora de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.

95. FREDERIC VILA i TORMOS

- Professor universitari.
- CC.MM. de Lleida de 1956 a 1963.
- Regidor Independent de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.

96. FRANCESC CABALLERO i GARCIA

- Administratiu.
- Moviments parroquials.
- Regidor de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.

97. PILAR NADAL i REIMAT

- Professora.
- CC.MM. de Lleida de 1963 a 1965.
- Regidora de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.

98. CARMINA PUEYO i GRASA

- Dedicació plena a la política.
- Militant i responsable del MUEC.
- Delegada diocesana de la Pastoral de Joventut.
- Regidora de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.

99. SEBASTIA BARRANCO i TOMAS

- Metge.
- CC.MM. de Lleida. FECUM.
- Regidor de l'Ajuntament de Lleida pel PSC-PSOE.

ARBECA

100. JOSEP PAU i PERNAU

- Pagès.
- Militant de la JAC amb càrrecs de responsabilitat a finals dels anys 60 i dels inicis dels 70.
- Afiliat al PSC-PSOE.
- Alcalde d'Arbeca.

* A l'Ajuntament de Balaguer, capital de la comarca de La Noguera ens consta "anònimament":

- un regidor de CiU, que durant la dècada dels anys 70 va pertànyer al Moviment Escolta.

LA REGIO IX: Comprèn les comarques de l'Alt Urgell, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i la Vall d'Aran.

LA SEU D'URGELL

101. JOAN GANYET i SOLE

- Arquitecte.
- Alcalde de La Seu d'Urgell i Diputat al Parlament de Catalunya pel PSC-PSOE.

102. AMADEU NADAL i CERQUEDA

- Professor de FP.
- Moviment Escolta de 1955 a 1960.
- Militant d'ERC i regidor de l'Ajuntament de La Seu d'Urgell pel mateix partit.

103. JESUS M. GALINDO i LLANGORT

- Metge.
- Militant de la JEC en la dècada dels 60.
- Afiliat al PP i regidor de l'Ajuntament de La Seu d'Urgell pel mateix partit.

104. M. DOLORS MAJORAL i MOLINE

- Militant i dirigent del Moviment de la JAC de 1964 a 1970.
- Regidora independent de l'Ajuntament de La Seu d'Urgell per CiU.

* A l'Ajuntament de Puigcerdà, capital de la comarca de la Cerdanya:

- un membre del consistori va pertànyer a les CC.MM i va estar en contacte amb el moviment de la JOC durant els seus estudis universitaris a Barcelona de 1952 a 1962.

ANNEX III:
ENQUESTA ALS ALCALDES I REGIDORS DE
DIFERENTS MUNICIPIS DE CATALUNYA

- 1. Partit de pertinença
- 2. Anys d'afiliació al partit actual
- 3. Any d'inici de la professionalització política
- 4. En alguna etapa de la seva vida ha militat o participat en alguna Associació o Moviment cristià?
- 5. En cas afirmatiu, quin era aquest Moviment o Associació?
- 6. Aproximadament, en quins anys va tenir lloc aquesta militància i quina va ser la seva durada?
- 7. Ha passat alguns anys de la seva vida en alguna ordre religiosa o en el Seminari?
- 8. En cas afirmatiu, quina en concret?
- 9. Edat
- 10. Sexe
- 11. Professi6
- 12. Lloc de naixement.

ANNEX IV: PAUTES DE LES ENTREVISTES EN PROFUNDITAT

1. Els inicis

- Com es varen produir els contactes amb el moviment cristià.
- Quines circumstàncies varen afavorir aquesta pertinença i en quins àmbits es va moure.
- Quina era la dinàmica del moviment.
- Les idees motrius del moviment i els valors que inculcava.
- Durada de la pertinença al moviment.
- La formació i l'aprenentatge rebut i la seva valoració.

2. El procés cap a la militància política

- Incidència del moviment i de la formació rebuda.
- Circumstàncies o fets concrets que varen ajudar a la "politització".
- Idees i valors que acompanyaven el procés.
- Com es va anar consolidant i concretant el compromís amb una ideologia concreta i posteriorment en un partit concret.

3. La consolidació d'un procés

- Semblances i diferències entre la militància cristiana i la militància política.
- Quines són les coses que romanen des dels inicis de la militància religiosa i que han continuat en tot el procés de canvi i encara duren.
- La pertinença a un moviment d'Església, punt bàsic del compromís polític.

ANNEX V: PERSONES ENTREVISTADES

ANTICH, Jaume †	Alcalde d'Ulldecona (JAC)
BARBERA, Miquel †	Capellà de Tarragona
BATLLE, Albert †	Regidor de l'Ajuntament de Barcelona (Escoltisme)
BATLLES, Joan †	Capellà i ex-consiliari d'A.C.
BERTRAN, Jordi	Ex-consiliari de la JOC
BOSER, Jordi	Del Moviment Persona i Comunitat (PIC)
CABANA, Francesc †	Ex-diputat d'A.C.
CARBONELL, Pipo †	Militant del MUEC
COSTA, Lluís	Capellà i regidor de l'Ajuntament de Roses
FONT, Joan	Ex-consiliari de la JAC del Bisbat de la Seu d'Urgell
GANYET, Joan †	Alcalde de la Seu d'Urgell
GARCIA CLAVEL, Ignasi †	Director de Presons (JIC)
GARCIA NIETO, Joan N.	Jesuïta i militant del PSUC
GIBERT, Montserrat	Regidora de l'Ajuntament de Sant Boi (JAC)
GIL, Lluís †	Regidor de l'Ajuntament de Girona (Escoltisme)
GINESTI, Josep	Ex-president de la JAC
GONELL, Josep	Capellà i ex-consiliari de la JAC de Tortosa
GUTIERREZ DIAZ, Antoni †	Parlamentari europeu (Acció Catòlica)
HERNANDEZ, Lluís †	Capellà i regidor de Sta. Coloma de Gramenet
HINOJOSA, Rafael †	Parlamentari (JOC)
JUNYENT, Toni	Ex-capellà de la Diòcesi de Vic
LOPEZ CAMPS, Jordi †	Escoltisme i Cristians pels Socialisme
LLOPIS, Ferran †	Ex-president d'A.C. de Barcelona
MARQUES, Salomé †	Ex-consiliari de l'Escoltisme de Girona
MAYOL, Imma †	Parlamentària (MUEC)
MAYORAL, Dolors †	Presidenta del Consell Comarcal de l'Alt Urgell (JAC)
NADAL, Joaquim †	Alcalde de Girona (Escoltisme)

PEDRALS, Ricard †	Ex-consiliari de Minyons E. / Guies Sant Jordi
PELEGRI, Ventura	Capellà de Tarragona
PIE, Salvador †	Capellà de Barcelona. Consiliari del MUEC
PRAT, Ramon	Capellà de Lleida
PRIETO, Frederic †	Regidor de l'Ajuntament de Cornellà
PUEYO, Carmina †	Regidora de l'Ajuntament de Lleida (MUEC)
PUIG, Enric †	Jesuïta
RIBO, Rafael †	Parlamentari (Escoltisme)
SAMPE, Rafael †	Alcalde de Villalba dels Arcs (JAC)
SAYRACH, Jaume P. †	Regidor de Santa Coloma de Gramenet (JOC)
SOLER BESTEIRO, Roser	Ex-militant de la JIC
URENDA, José I. †	Ajuntament de Barcelona (FOC)
VALLVE, Joan †	Govern de la Generalitat (Escoltisme)

BIBLIOGRAFIA¹

---

¹ No consta en aquesta bibliografia tota la documentació que fa referència a la convocatòria de reunions, ressenyes d'aquestes reunions, resums de les accions portades a terme, les campanyes dels diferents moviments i molts d'altres documents fotocopiats o senzillament mecanografiats, que he localitzat en diferents arxius tant públics com personals. Molts d'aquests documents són citats en el transcurs de la recerca.

- AA.VV. *Alfons Comín (1933-1980)*. Taula de Canvi, núm. 3. Barcelona, 1981.
- AA.VV. *Els messianismes a Catalunya avui*. CIDOB. Barcelona 1985.
- AA.VV. *L'Església a la Catalunya contemporània. Moviments i institucions*. Abadia de Montserrat. Barcelona, 1975.
- AA.VV. *Mossèn Batlle. Miscel·lània d'homenatge*. Abadia de Montserrat. Barcelona, 1992.
- AA.VV. *Religion et politique. Actes 15ème. Conference International de Sociologie Religieuse*. Venisse, 1979.
- AA.VV. *Socialismo y cristianismo. Actitudes cristianas frente a la revolución socialista en marcha*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1966.
- AA.VV. *Un concili per al nostre temps*. Ed. Estela. Barcelona, 1962.
- AGUAR CATALAN, Antonio. *La Acción Católica a través de sus estatutos*. Tesis doctoral no publicada. Universidad Pontificia de Salamanca. 1977.
- Annales de Vaucresson*, núm. 26. "Histoires de familles. Trajectoires sociales.". París, 1987.
- BADA, J., BAYONA, B. i BETES, L. *La izquierda de origen cristiano?* Ed. Cometa. Zaragoza, 1979.
- BALCELLS, Albert i SAMPER, Genís. *L'escoltisme català (1911-1978)*. Ed. Barcanova. Barcelona, 1993.
- BALCELLS, Josep M. *Quaderns de Pastoral*, núm. 23. "Món rural, joventut i fe". Barcelona, 1973.
- BALCELLS, Josep M. *Quaderns de Pastoral*, núm. 17. "La JAC i la seva validesa avui". Barcelona, 1972.
- BECAUD, Josep. *Acción, instrumento de evangelización*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1964.
- BERGER, P. i LUCKMAN, T. *La construcció social de la realitat*. Ed. Herder. Barcelona, 1988.
- BERGER, P. *Para una teoría sociológica de la religión*. Ed. Kairos. Barcelona, 1971.

- BERGUER, Peter L. *Para una teoría sociológica de la religión*. Ed. Kairós. Barcelona, 1971.
- BERTRAN, Jordi. *Pels difícils camins de la Missió Obrera*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1968.
- BIGORDA, J., MANENT, A. i BOFILL, Roser. *Església i país: tres testimonis*. Ed. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1995.
- BLAZQUEZ, Feliciano. *La traición de los clérigos en la España de Franco*. Ed. Trotta. Madrid, 1991.
- BONDUELLE, Jourdain. *Situació actual de la revisió de vida*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1965.
- BOURDET, Y. *Qu'est-ce qui fait courir les militants*. Ed. Stock. París, 1976.
- BOURDIEU, P. *Une interpretation de la sociologie religieuse de Max Weber*. Archives Européens de Sociologie, núm. 1, pàg. 3-21. 1971.
- Butlletí de la JIC. 1961-1966.*
- Butlletí de militants de la JAC. Barcelona, 1958-1969.*
- CASAÑAS, Joan. *El Progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)*. Ed. La Llar del Llibre. Barcelona, 1988.
- CASTAÑO, Josep. *Memòries sobre la JOC a Catalunya. 1932-1970*. ICESB. Barcelona, 1974.
- Circular de militants. JAC. Tortosa, 1966-1972.*
- COLOMER i CALSINA, Josep M. *Els estudiants de Barcelona sota el franquisme*. 2 volums. Ed. Curial. Barcelona 1978.
- COMIN, A.C. *Cristianos en el Partido, comunistas en la Iglesia*. Ed. Laia. Barcelona, 1977.
- COMIN, Alfonso Carlos. *El credo que ha dado sentido a mi vida*. Desclée de Brouwer. Bilbao, 1977.
- Correspondència: revista de diàleg sacerdotal. Barcelona, 1963-1973.*
- COSTE, René. *Evangelio y política*. Ed. Edicusa (Cuadernos para el Diálogo). Madrid, 1969.

- CREXELL, Joan. *La manifestació de capellans de 1966*. Abadia de Montserrat. Barcelona, 1992.
- D'AGOSTINO, Federico. *Imaginación simbólica y estructura social*. Ed. Sigüeme. Salamanca, 1985.
- DALMAU, Josep. *Agonia de l'autoritarisme catòlic*. Ed. Selecta. Barcelona, 1968.
- DALMAU, Josep. *L'Església subterrània o la missa secularitzada*. Ed. Lavinia. Barcelona, 1969.
- DERROCHE, H, SEGUY, J. *Introduction aux sciences humaines des religions*. Ed. Cuyas. París, 1970.
- DERROCHE, H. *Sociología y religión*. Ed. Península. Barcelona, 1972.
- DIAZ, José A. *La crisis permanente de la Acción Católica*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1966.
- DIAZ SALAZAR, R. *Iglesia, dictadura y democracia. Catolicismo y sociedad en España*. Ed. HOAC. Madrid, 1981.
- DOMINGUEZ, J. *Organizaciones obreras cristianas en la oposición al Franquismo*. Ed. Mensajero. Bilbao, 1984.
- DUOCASTELLA, R. *Cambio social y religión en España*. Ed. Fontanella. Barcelona, 1975.
- ESPAR i TICO, Josep. *Amb C de Catalunya. Memòries 1936-1963*. Ed. 62. Barcelona, 1994.
- ESTRUCH, J. *La innovación religiosa*. Ed. Ariel. Barcelona, 1973.
- ESTRUCH, Joan i JIMENEZ BLANCO, Jesús. *La secularización en España*. Mensajero del Corazón de Jesús. Bilbao, 1972.
- FREUND, Julieu. *Sociología de Max Weber*. Ed. Península. Barcelona, 1985.
- GARCIA NIETO, Joan N. *L'honestedat d'un compromís*. Ajuntament de Cornellà. Barcelona, 1989.
- GIDDENS, Anthony. *Las nuevas reglas del método sociológico*. Amorrortu. Buenos Aires, 1987.
- GIRAULT, Réne. *Per un catolicisme evangélic*. Ed. Estela. Barcelona, 1960.

- GOMEZ PEREZ, R. *Política y religión en el régimen de Franco*. Ed. Dopesa. Barcelona, 1975.
- GONZALEZ CASANOVA, J.A. *El Ciervo*. "Historia y teoría de cuarenta años". Ed. Península. Barcelona, 1992.
- GONZALEZ RUIZ, J.M. *Dios está en la base*. Ed. Estela. Barcelona, 1970.
- GUICHARD, J. *Iglesia. Lucha de clases y estrategias políticas*. Ed. Sígueme. Salamanca, 1973.
- GUICHARD, J. *Options politiques et structures idéologiques dans l'Eglise*. *Lumière et vie*, núm. 105, pàg. 73-93. 1971.
- HERMET, G. *Los católicos en la España franquista (I i II)*. Ed. CIS. Madrid, 1983.
- HERMET, Guy. *Los católicos en la España franquista*. C.I.S. Ed. Siglo XXI. Madrid, 1986.
- HERNANDEZ, Lluís. *Escrits*. Barcelona, 1992.
- HERVIEU-LEGER, D. (amb la col.laboració de F. Champion). *Vers un nouveau christianisme? Introduction à la sociologie du christianisme occidental*. Ed. Cerf. París, 1986.
- HERVIEU-LEGER, D. *De la Mission à la Protestation*. Ed. Cerf. París, 1973.
- HERVIEU-LEGER, D. *La religion pour Mémoire*. Ed. Cerf. París, 1993.
- HOUTART, F., ROUSSEAU, A. *L'Eglise face aux luttes révolutionnaires*. Ed. Ouvrieres. París, 1972.
- JOC. *Boletín de militantes. 1956-1970*. Barcelona.
- La Roda - Quaderns de Ruta*. Publicacions D.D.E. Barcelona, 1962-1964.
- LAGROYE, J. *Les Militants Politiques dans trois Partis Français (P. Communiste, P. Socialiste, U.D. pour la République)*. Ed. Pedone. París, 1976.
- LEBRET, J.L. *Acció camí vers Déu*. Ed. Estela. Barcelona, 1959.

- LEDURE, Yves. *Conscience religieuse et pouvoir politique*. Ed. Le Centurion. París, 1979.
- LOIS, Julio i GARCIA J., Carmelo. *Fe y política*. Ed. Mañana. Madrid, 1977.
- LOPEZ ARANGUREN, José Luis. *Catolicismo día tras día*. Ed. Noguer (2a. edició). Barcelona, 1956.
- LOPEZ CAMPS, Jordi. *El pluralisme polític dels cristians*. Ed. Avance. Barcelona, 1977.
- LORES, Jaume. *La transició a Catalunya (1977-1984). El pujolisme i els altres*. Ed. Empúries. Barcelona, 1985.
- LUCKMAN, Thomas. *La religión invisible*. Ed. Sígueme. Salamanca, 1973.
- MARDONES, José M. *Fe y política. (El compromiso político de los cristianos en tiempos de desencanto)*. Ed. Sal Terrae. Santander, 1993.
- MARECHAL, A. *La Revisión de Vida. (Toda nuestra vida en el evangelio)*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1960.
- MARGO, Ventura. *La lluita per la democràcia: Lleida, 1960-1975*. Ed. La Paeria. Lleida, 1992.
- MARQUES, Salomó. *L'escoltisme gironí*. Ed. del Pèl. Girona, 1984.
- MASSOT i MUNTANER, Josep. *Aproximació a la història religiosa de la Catalunya contemporània*. Abadia de Montserrat. Barcelona, 1973.
- MATTHES, Joachim. *Introducción a la sociología de la religión (I. Religión y sociedad. II. Iglesia y sociedad)*. Ed. Alianza. Madrid, 1971.
- MUÑOZ, Xavier. *De dreta a esquerra. Memòries polítiques*. Ed. 62. Barcelona, 1990.
- PEDRALS, Ricard. *Quaderns de Pastoral, núm. 17. "L'escoltisme, evolucions i perspectives"*. Barcelona, 1972.
- PIÑOL, Josep M. *El Nacionalcatolicisme a Catalunya i la Resistència. 1926-1966*. Ed. 62. Barcelona, 1993.

- Pla d'iniciació a la JIC. Document intern.*
- PORTELLI, H. *Les socialismes dans le discours social catholique.* Ed. Centurion. París, 1986.
- PORTELLI, Hugues. *Gramsci y la cuestión religiosa. Una sociología marxista de la religión.* Ed. Laia. Barcelona, 1977.
- POULAT, E. *Eglise contre bourgeoisie. Introduction au devenir du catholicisme actuel.* Ed. Centurion. París, 1977.
- Reflexions sobre la JIC. Document intern.*
Barcelona, 1965.
- REIXACH i PLA, M. *Expectatives i perspectives de l'Església catalana.* Abadia de Montserrat. Barcelona, 1977.
- RIQUER, Borja i CULLA, Joan B. *El Franquisme i la transició democràtica.* Ed. 62. Barcelona, 1989.
- ROJO, Eugenio. *Como lanzar un grupo JOC.* Madrid, 1960.
- SAMPER, Genís. *50 anys d'escoltisme a Catalunya. 1927-1978.* Generalitat de Catalunya. Barcelona, 1993.
- SCHARF, Betty R. *El estudio sociológico de la religión.* Ed. Seix Barral, S.A. Barcelona, 1974.
- SEGUY, Jean. *Christianisme et société. Introduction à la sociologie de Ernst Troeltsch.* Ed. du Cerf. París, 1982.
- SIRONNEAU, J.P. *Sécularisation et religions politiques.* Ed. Nouton. La Haye, 1982.
- SUBIRA, E., BACHS, J., CAMPS, J., CODINA, P. i GONZALVO, J. *El canvi religiós a Catalunya. Estudis i recerques preliminars.* ICESB. Barcelona, 1973.
- TOTOSAUS, Josep M. *Algunes notes sobre Acció Catòlica especialitzada.* (Document intern).
- TOTOSAUS, Josep M. *On va l'Acció Catòlica?* ICESB. Ed. Rurals d'A.C. Barcelona, 1967.
- TUÑÓN DE LARA, Manuel. *El hecho religioso en España.* Ed. de la Librairie du Globe. París, 1968.

- TURRELL, Javier. *Franco y los católicos*. Ed. Alianza. Madrid, 1984.
- VAZQUEZ MOLTALBAN, M. *Rafael Ribó: l'optimisme de la raó*. Ed. Planeta. Barcelona, 1988.
- VIGIL y VAZQUEZ, M. *El drama de la Acción Católica y el nacional-catolicismo*. Ed. Santacreu. Barcelona, 1990.
- VILAR, Sergio. *La oposición a la dictadura. 1939-1969*. Ed. Sociales. Barcelona-París-Madrid, 1969.
- WACH, J. *Sociologie religieuse*. Ed. Payot. París, 1955.
- WEBER, M. *L'éthique protestante et l'esprit du capitalisme*. Ed. Plan. París, 1967.
- WEBER, Max. *Economía y sociedad*. Fondo de Cultura Económica. México, 1964.
- WEBER, Max. *Ensayos sobre la sociología de la religión*. Ed. Taurus (2a. edición). Madrid, 1987.
- WILSON, B. *La religión en la sociedad*. Ed. Labor. Barcelona, 1969.
- XIRINACHS, Lluís M. *Secularització i cristianisme*. Ed. Nova Terra. Barcelona, 1969.
- YINGER, J.M. *Religión, persona y sociedad*. Mensajero del Corazón de Jesús. Bilbao, 1969.

algunes
notes
sobre
acció
catòlica
especialitzada

1. PRINCIPI FONDAMENTAL:

Integrar vida i espiritualitat, vida humana i vida cristiana. Déu ens espera al tombant de la nostra feina i de les nostres responsabilitats humanes.

2. DUES EXIGÈNCIES:

Ser homes plenament, sense esquivar les nostres responsabilitats humanes: Un esforç, doncs, per a créixer humanament i per a créixer a partir d'aquell punt concret i determinat — únic — en què s'inscriu la nostra vida.

Anar trobant la resposta cristiana en aquesta nostra situació, resposta que ha d'anar creixent i enfondint-se a mesura que ho fan les nostres responsabilitats humanes.

3. LA REVISIÓ DE VIDA:

És el mètode típic, donant, però, a la paraula «mètode» un abast molt superior al que sol tenir.

La Revisió de vida cerca, precisament, aquest trobar Déu a través de la vida de cada dia. És, doncs, un esforç per aconseguir la síntesi de què parlàvem (n.º 1): un esforç per veure la vida amb la mirada de Déu i per acostumar-nos a sentir-hi la seva crida.

Desborda la qüestió «mètode», com desborda també la perspectiva de l'«acte reglamentari», perquè la Revisió de Vida ha de tendir (i ho fa naturalment) a convertir-se en un esperit que ens penetri i afaïçoni: aleshores estarem en la línia d'espiritualitat-vida.

4. ESPIRITUALITAT DEPENDENT DE LA VIDA?

Sí, en certa manera. Precisament per això no és vàlida una recerca d'espiritualitat que es faci al marge de la vida i que no vagi acompanyada per un esforç de recerca i de creixement en la mateixa vida.

L'espiritualitat apareix, doncs, més aviat, com la resposta que donem a Déu en la nostra vida concreta. I no hi ha resposta sense vida. No hi ha esforç espiritual vàlid si no va acompanyat per un esforç humà; seria un esforç buit i eixorc que ens apartaria de la vida i dels problemes vitals i que cauria plenament dins la crítica marxista de la religió com alienació.

5. LA FIGURA DEL MILITANT CRISTIÀ:

Una Acció Catòlica especialitzada es recolza, tota ella, sobre el militant. Un militant cristià enclou dues coses:

El que en podríem dir un *militant humà*. És a dir, un home compromès en la vida, que té una preocupació per als altres, que actua i es compromet en una línia determinada.

Un militant cristià és un home arribat a la seva maduresa com a home. Arribat, naturalment, a la seva maduresa com a «tal home»: no tots podem fer grans coses; però tots podem fer alguna cosa. Es tracta de fer-la i d'anar seguint fidelment una línia (que revisarem, per tal de no encarcerar-nos, o autosatisfer-nos o evadir-nos).

Aquest home arribat a la seva maduresa té despert, naturalment, el sentit social de col·laboració i d'institucionalització.

Aquest militant humà està doblat de *militant cristià*. El militant cristià té un motor de la seva activitat humana. Aquest motor és Crist.

El militant cristià sap que, a través de la seva vida i de la seva acció humanes està cridat a portar Crist als altres, i a fer ressonar el seu missatge mitjançant el testimoni de la seva pròpia vida.

6. DUES PERSONES QUE NO SÓN MILITANTS CRISTIANS:

No guardar aquest equilibri és no ser un militant cristià:

El *militant temporalista* és un militant humà que no revisa i no remotiva constantment les seves actituds i la seva acció humanes amb una òptica cristiana.

Serà perquè l'habita una altra fe (una fe en l'home; una fe marxista...). O serà perquè es tracta d'un cristià que no ha arribat a madurar la seva síntesi vital.

El cristià de bona fe que no ha crescut humanament no és un militant cristià perquè no és un militant humà.

Podrà tenir molt bona fe, podrà fer mil serveis a l'Església (de catequesi, de litúrgia...) Però un militant cristià és un home compromès en la vida (és a dir: un militant, «tout court»). Generalment els nostres militants pequen per aquest defecte.

Aleshores no pot haver-hi autèntica revisió de vida, per manca de vida autèntica.

7. LA NECESSARIA PEDAGOGIA:

Tot això, com ja hem dit, és un esperit. D'aquí que es tracti de quelcom que ens ha de penetrar i d'animar en la nostra manera de mirar-nos el món, les coses i les persones i la mateixa vida.

D'aquí també que el més interessant sigui l'entrar en aquestes perspectives i no pas l'entrar en una organització determinada. Ens exposaríem, sinó, a errar-nos de mig a mig, a emprendre un mètode actual (és a dir, de moda) que abandonaríem després, quan ja n'estéssim cansats.

Si calgués dibuixar una línia ideal que és, d'altra banda, una línia molt ampla i genèrica, gosaria dir:

Començar situant-me en la vida: La meua vida es mou en uns mons concrets i determinats (família i parentela, veïnat i barri, professió i treball, municipi i país...).

Es tracta que jo em situï. Que vagi veient quin és el meu lloc aquí: que vagi acostumant-me a veure, a mirar i a estimar les persones i els problemes amb què em trobo (i amb què elles es troben). A veure el que hi puc fer i el que hi haig de fer. Que m'acostumi a prendre unes actituds.

Aquestes actituds i aquesta mirada han de ser, evidentment, les que escauen a un cristià. I hauran d'anar totes penetrades d'amor i d'interès per les persones.

D'aquesta manera jo m'aniré situant davant la vida. I situant-m'hi en cristià.

Però aquest situar-me no ha de quedar-se en un simple veure, massa passiu encara, sinó que ha d'anar-me menant a unes actuacions. Si el veure és de veritat el que acabem de descriure, aquestes actuacions se'n seguiran necessàriament. No veuré els problemes sense posar-m'hi. No veuré les persones sense ajudar-les. Altrament seria un veure de fora estant: un veure fred. No seria un veure des de dintre: un veure penetrant d'amor. Un veure solidari. Un veure cristià.

Aquella mirada, aquelles actituds, aquelles actuacions s'aniran convertint en una veritable presència activa. Jo em trobaré present en la vida: en les persones, en els problemes que m'envolten. Presència activa que vol dir, doncs, presència actuant. I així se m'aniran obrint mil i mil camins.

D'aquesta manera, jo haig d'anar veient i trobant alhora quin pot ser el meu lloc específic d'acció.

A mesura que aquests camins creixin jo no podré pas anar-los seguint tots: unes actituds podré prendre-les sempre (es tracta d'un estat d'esperit, d'un estil d'afrontar les persones i de mirar les coses); una acció, en canvi, no: la meua vida i les meves possibilitats tenen els seus límits. És per això que, en la meua acció, hauré de limitar-me. Que hauré de prendre una opció.

- en aquesta opció — que, com a opció que és, és sempre una potenciació i una limitació alhora i que és pròpia de l'home adult enfront de l'adolescent — hi jugaran, certament, el meu tarannà, les meves aficions, els meus dots, la meua vocació.
- però caldrà que totes aquestes paraules i d'altres que puguin assemblar-s'hi no siguin simples expressions que vinguin a dissimular una sortida de facilitat: és a dir, una sortida que no sigui objectiva, que no sigui el que la vida em demana i que representi, doncs, una evasió. Perquè caldrà sempre ser ben fidels a una línia realista. La revisió i els altres m'ajudaran a no enganyar-me a mí mateix.

8. L'EQUIP DE BASE:

Aquesta línia que hem anat assenyalant un cristià pot anar-la seguint tot sol, amb l'ajuda de Déu i dels medis que es troben a la seva mà en la vida de l'Església.

En la generalitat dels cassos, però, un equip es fa necessari per una pila de motius:

- per evitar el cansament que produeix una marxa tan difícil i exigent: tots tenim els nostres alts i baixos;
- per no caure en el subjectivisme i en l'evasió: no fos cas que ens justificéssim fent el que ens agrada i ens evadíssim del que la vida (i Déu a través de la vida) ens està reclamant; en aquest cas, un cert control mutu, fruit de l'amistat autèntica, és gairebé necessari;

- per evitar el risc de temporalisme: tots sabem que l'acció desgasta i que ens buidem amb molta facilitat. Tots sabem, també, que tota acció té el seu dinamisme i la seva lògica que ens menen lluny de nosaltres mateixos si no la remotivem constantment amb òptica cristiana. L'acció perd amb tanta facilitat la seva animació cristiana!
- per assegurar la presència del Senyor, una presència especial i típica que Ell mateix ens ha promès «On n'hi hi ha dos o tres reunits en el meu nom allí sóc Jo enmig d'ells».

I així l'equip —l'equip de base— se'ns presenta amb tota la seva autenticitat com un grup de cristians que es reuneixen en nom de Crist per a mirar la seva vida amb mirada cristiana i per veure què n'espera el Senyor. L'equip és, doncs, fonamentalment, un equip de revisió. I d'aquí neix la seva unitat i la seva importància.

Un tal equip necessita, evidentment, una entesa, una harmonia, una afinitat, però, que es situen en un nivell molt de fons: ens erràriem si les cerquéssim en un nivell superficial. Ens hi juguem massa en l'equip (nogensmenys que l'orientació cristiana de la nostra vida) perquè aquesta entesa de fons sigui indiferent!

Un risc a evitar, però. Un equip és el que hem dit: equip de revisió; els qui s'apleguen ho fan en nom del Senyor, com a cristians que són. No es tracta, doncs, d'un equip d'amistat, que és una altra cosa; tot i que l'amistat hi ha de ser: una amistat autèntica; però una amistat pregona. Hi ha perills a transformar l'equip d'amics en equip de Revisió de vida! La Revisió va més enllà i més endins.

9. EL MOVIMENT:

En aquesta visió de les coses el Moviment no naixerà, doncs, des de dalt, sinó des de baix. Hi han uns cristians que marxen en una línia. Hi han uns equips de cristians que

revisen la seva vida. Aquests equips estableixen lligams entre ells.

I així, el Moviment no vindrà, doncs, a donar unes con-
signes ni a plantejar uns plans d'acció. Perquè el que mana
és la vida i la fidelitat a la vida. I la fidelitat a l'Esperit.

Com actuarà el Moviment?

A través de l'equip de base (o equip de militants): uns
cristians que es troben entorn d'una taula i que volen mirar
la seva vida a la llum de la Paraula de Déu.

A través d'unes jornades que posin en contacte, els uns
amb els altres, els militants de distints equips, en vistes a
plantejar-se una qüestió determinada, que podrà ser genèrica
(per a tots) o bé específica (per a uns militants que es troben
en unes circumstàncies determinades (familiars, profes-
sionals...)).

A través dels dirigents (caps de grup o responsables, co-
missió...) que van recollint la vida i l'experiència dels mili-
tants i dels equips de base i la hi van retornant, procurant
de plantejar l'autèntica problemàtica de l'ambient.

A través d'uns serveis que poden ser de molts ordres; de
dos fonamentalment: d'ordre espiritual i d'ordre humà. Aten-
ció, però, a no multiplicar-los inútilment, retornant al defecte
dels centres parroquials i de les institucions tancades que
són uns «calls» on els «seus» ho troben tot.

10. TROBADES PER «ESPECIALITATS» A L'INTERIOR DELS MOVIMENTS:

El Moviment pot organitzar o provocar trobaments dels
seus militants per especialitats: de pares de família, d'encar-
regats, de gent compromesa municipalment, de pares d'in-
fants d'edat escolar...

Es tractarà, aleshores, d'abordar un aspecte concret i determinat de la vida en què alguns dels militants del Moviment estan particularment interessats (vg., el que acabem de dir sobre les Jornades, n.º 9).

Tot això el Moviment podrà fer-ho. Encara caldrà, però, que aquestes trobades prenguin un aire de revisió cristiana: d'uns problemes específics o d'unes situacions determinades.

Caldrà, doncs, evitar el risc de caure en coses d'ordre massa directament «tècnic»: en aquest cas es tractaria d'una suplència més que no pas d'una cosa específica de Moviment.

Però els Moviments han de tenir més aviat tendència a empenyer els seus militants a les trobades d'aquest ordre que es realitzin fora del marc del Moviment i amb persones també de fora. L'important és que els militants cristians siguin presents, moguin i empenyin aquest gènere d'activitats i no que se les organitzin per a ells. En aquest darrer cas —si es fa necessari— caldrà obrir aquests serveis.

11. L'ESGLÉSIA NO ES REDUEIX ALS MOVIMENTS.

És una cosa que cal tenir ben present. El Moviment creu en l'Església, amb els seus òrgans distints i la pluralitat de les seves funcions i dimensions; i no vol constituir-se ell mateix, el Moviment, en una Església closa en sí mateixa i suficient per als seus membres. De cap manera. I com que n'és ben conscient, el Moviment sap que els seus militants compten amb:

la Predicació o *ministèri de la Paraula*, que és de molts ordres: predicació normal (l'homilia dels diumenges), predicació extraordinària-habítual (la quaresma, posem per cas), predicació especialitzada (per a matrimonis, per a pares, per a professionals...).

El Moviment creu en la Paraula de Déu i està convençut que els seus militants necessiten escoltar la Paraula.

No creu, però, que sigui missió seva, a l'interior de l'Església l'encarregar-se per als seus militants d'assegurar aquesta dimensió en la seva totalitat;

la vida sacramental; és a dir, fonamentalment i normalment, la celebració de l'eucaristia i de la penitència. Es tracta d'una realitat pròpia del Cristianisme, d'una presència i acció totes particulars i específiques de Crist.

El seu lloc no és el Moviment tot i que aquest la influenciarà, certament, de manera indirecta, donant-l'hi un contingut realista i encarnat en la línia del realisme religiós de què es parla avui. La vida sacramental adquirirà un contingut, i un contingut de vida, degut a la dinàmica que el Moviment comunica als seus militants. Així les realitats de la vida confluiran en la vida sacramental;

les altres dimensions de la vida de l'Església: és a dir, tot el que, d'una manera o altra, vagi fent progressar i créixer la pleta del Senyor. Hi ha mil serveis, en la línia de la caritat, que s'obren a tots els fidels i, doncs, als militants. Que se'ls obren per a rebre i per a donar: no és sols qüestió d'aprofitar-se'n: es tracta també d'aportar-hi i de col·laborar;

el que en podríem dir la informació sobre la vida de l'Església i la mateixa formació, avui tant necessàries (i que podríem encloure, potser, a l'interior de la predicació).

12. ELS LIMITS QUE TOT SA REALISME NO POT DESCONÈIXER:

El que hem anat dient fins ara dibuixa una línia ideal. Però no tenim dret a desconèixer una pila de límits que condicionen les coses i que fan, en conseqüència, que el Moviment hagi de prestar un cert nombre de serveis.

Que els hagi de prestar, aquests serveis, no significa que aquesta sigui la seva pròpia comesa. Per això, parlarem, de bona gana, de «serveis». La paraula ens ajudarà a no

désenfocar la realitat; perquè sempre correm el risc de desenfocar les coses.

Els límits de què parlem són d'ordres distints:

en el funcionament dels mateixos òrgans de l'Església: ni el ministeri de la Paraula, ni la mateixa vida litúrgica i sacramental no donen als nostres militants, moltes vegades, allò que els haurien de donar.

No culpem els nostres Moviments, d'aquest defecte. Però pensem potser, en conseqüència, en uns possibles serveis a desentendre'ns dels nostres militants;

Pensem, per exemple, en un buit avui ben vistent: el defecte de la predicació extraordinària, sigui periòdica, sigui especialitzada. Aquí podem enclore també, tot el que fa referència a la formació i a la informació cristiana.

Tot això no és tasca directa del Moviment. Però no podem desentendre'ns dels nostres militants.

en la marxa de la mateixa *Revisió de Vida*. L'experiència diu que la revisió no acaba de rutllar, per un cert nombre de causes, i que no s'arriba amb facilitat i de manera satisfactòria al nivell directament cristià.

Quan el Moviment constata un fet així — a través de les reunions de caps o de responsables de grup — no pot restar-hi indiferent. I podrà pensar en la possibilitat d'alguns recesos que vinguin a compensar aquest defecte;

en la mateixa societat en la que vivim que, per manca d'institucions, sobretot intermèdies, dificulta la inserció en la vida.

Ser militant demana avui una vocació de capdavanter, de fressador de camins. Tot això es fa difícil, degut a la manca d'òrgans i institucions normals oberts als homes de bona fe;

en la mateixa maduresa humano-cristiana dels nostres militants, que no tenen ni la vigoria humana, ni la necessària

presència en el món, ni han arribat a la síntesi vida humana-vida cristiana.

El Moviment haurà de mirar de subsanar aquestes deficiències, prenent un to formatiu, més propi de joves que d'adults, segurament.

13. MOVIMENTS ESPECIALITZATS, MOVIMENTS FAMILIARS I MOVIMENTS PROFESSIONALS:

Tots aquests Moviments són «especialitzats», en un cert sentit. Però cal que ens entenguem sobre aquesta paraula. I cal també que ens acostumem a parlar en sentit propi. Perquè, en sentit propi, «Moviment» equival a «Moviment especialitzat». I «Moviment» i «Moviment especialitzat» són sinònims de «Moviment d'Acció Catòlica especialitzada».

En els *Moviments d'Acció Catòlica especialitzada* (la paraula especialització indica especialització per *ambients* (el que els francesos en diuen el «milieu»). Aquests *ambients* són tres: el món obrer, el món rural (atenció a la interpretació minimalista de la paraula: rural desborda el pagès que treballa directament la terra) i el món independent. En la joventut pot parlar-se, amb les cauteles i condicions degudes, del món estudiant i que és només, en tot cas, un món de trànsit.

L'especialització per *ambients* es fonamenta en la «mentalitat» pròpia de cada *ambient*. És, doncs, una exigència del realisme.

Cal, encara, molt de seny en veure les coses. I avui no podem negar un cert tancament en la manera d'interpretar la paraula «ambient» i en tancar-se en el seu interior.

L'especialització per *ambients*, doncs, (tret d'aquests defectes) no és limitació ni tancament sinó obertura: obertura al món de les professions i al món dels estats de vida: home i dona, casat i solter.

En els *Moviments familiars* l'especialització és la família. Més ben dit, el matrimoni, ja que ells mateixos parlen d'«equips d' matrimonis»: l'espiritualitat matrimonial i els problemes dels fills.

Notem, a més a més, que els equips de matrimonis es defineixen ells mateixos com equips d'espiritualitat matrimonial.

Que això suposa un límit, és evident: un límit en l'obertura de la problemàtica; un límit a l'interior de la dimensió espiritual.

En els *Moviments professionals* l'especialització és per professions. La limitació és evident. El perill és clar: dedicar-se a fer una «deontologia» o «moral professional».

Si no s'han de tractar problemes professionals, ¿per què ens hem de reunir per professions? La professió pesa, és veritat. Però la vida té altres dimensions. I la mateixa professió no és solament — ni sobretot — moral professional.

Un altre tipus d'especialització: els *Moviments* que separen homes i dones.

No cal dir que la vida adulta és, entre nosaltres — i ho és més i més cada dia — una vida que integra les distintes situacions. I integració és sinònim de riquesa: l'home s'enriqueix amb els problemes de la dona (veïns, casa, fills...) i la dona amb els problemes de l'home.

14. I ELS SERVEIS MÉS DIRECTAMENT D'ESGLÉSIA?

Seràn de molts ordres: Aniran des de la «Caritas» fins al Catecisme, als lectors de l'Església, als encarregats de la dimensió econòmica, als que presten serveis en *Moviments infantils i juvenils*, als que es cuiden d'obres d'educació... En aquest punt és necessari que quedin clares unes quantes coses:

El laic cristià és un home present en el món i que realitza la seva missió específica a l'interior de l'Església per la seva presència en el món.

Prestar un servei a l'Església no ens pot dispensar d'una presència en el món. Almenys no pot dispensar els responsables de l'Església de mirar les coses de cara.

Per això cal anar a poc a poc abans de qualificar de militants cristians uns homes que presten uns serveis a l'Església (uns serveis necessaris!) i de qualificar de Moviments d'Acció Catòlica (que han de ser uns Moviments laicals típics) les organitzacions que coordinen uns serveis.

Una cosa és un servei prestat a la comunitat Església. Una altra cosa és una presència en el món i un testimoni cristià al cor de la vida. I tal és la missió específica del laic.

Però en tot això cal guardar-se d'un parany: el parany de separar aquests dos camps i d'«especialitzar» els catòlics: catòlics militants, presents en el món i en les seves estructures, d'una banda; catòlics que presten uns serveis d'Església, de l'altra.

Seguint aquesta línia podríem desembocar en una separació: uns militants temporalistes, poc interessats en la vida de l'Església en ella mateixa i poc presents en aquesta vida, d'una banda; una Església clerical-laical absent de les preocupacions del món i dels allunyats: una Església tancada, d'altra banda.

Els militants engatjats tenen, doncs, la seva paraula a dir en l'organització de l'Església i de la parròquia.

Aquest treball ha estat
preparat per **Josep M. Totosaus**
i editat per **Comissió diocesana JIC i ACI**
Liúria, 7 - BARCELONA - 10

MANIFIESTO

DE LA

JUVENTUD TRABAJADORA

DE

CATALUÑA Y BALEARES

Comisión Diocesana J. O. C.

Lauria, 7, 3.º, 2.ª

BARCELONA

***Derechos y
aspiraciones de la
juventud trabajadora***

Derechos y aspiraciones de la juventud trabajadora

DERECHOS:

- a formarnos profesionalmente antes de entrar a trabajar;
- que las faenas que realicemos no sean inferiores a nuestra categoría profesional;
- que los salarios estén de acuerdo con el nivel de vida y necesidades;
- a encontrar trabajo;
- a tener contrato de trabajo;
- a que no se nos utilice como máquinas dentro de la empresa;
- a que se nos tenga en cuenta en los aspectos del trabajo que nos afectan directamente;
- a conocer la legislación laboral;
- a que se nos forme adecuadamente una conciencia sindical;
- a que nuestros representantes nos defiendan adecuadamente y en caso de paro.
- a poder estudiar acabándose las dificultades de que no compaginen los horarios de trabajo con los de las escuelas;
- tener tiempo libre para poder organizar nuestras diversiones;

ASPIRACIONES:

- que nuestro contacto con el mundo adulto signifique formación y nos volvamos personas en el trabajo, y que los mayores nos consideren como compañeros;
- que la empresa admita el diálogo;
- que no haya sobres azules;
- que no haya favoritismos;

- a tener medios materiales, económicos y locales para poder realizarlas;
- que nuestros padres nos ayuden en nuestros problemas;
- que nuestros padres nos comprendan para que podamos tener confianza en ellos y así contarnos mutuamente nuestras cosas.

**Los jóvenes de 18 a 20 años
proclamamos nuestros
derechos:**

- tener trabajo;
- participar en las decisiones de la empresa;
- a la iniciativa y a la responsabilidad;
- a la opinión que mana del conocimiento del trabajo, de vivir sus problemas y la propia responsabilidad que se nos exige;
- a la dignidad de jóvenes trabajadores y a que se comprenda y respete esta dignidad;
- a una seguridad social eficaz;
- a la seguridad e higiene en el trabajo;
- a que no se nos emplee como cosa útil o no útil;
- a ser considerados como personas;
- a que no se nos explote y luego se nos abandone cuando no podemos rendir más;
- a ser escuchados en nuestras peticiones;
- a ser representados auténticamente;
- a poder reunirnos;
- al tiempo libre necesario;
- a una enseñanza bien enfocada;
- a organizar las propias diversiones;
- a colaborar en la marcha de la familia;
- a colaborar en la marcha de la sociedad;
- a poseer medios económicos suficientes;
- que se participe en comunidad en los problemas de la empresa y que ésta no impida de ninguna forma esta comunidad;
- a un sindicato representativo.

Aspiramos a:

- estudiar y vivir constructivamente el tiempo libre;
- a poder formar una auténtica unión familiar
- a realizar una auténtica sociedad de hombres libres y responsables;
- que se evite el egoísmo individualista;
- que haya ayuda mutua y camaradería;
- que haya superación en todas las esferas;
- que haya unos métodos pedagógicos de enseñanza más eficaces y completos;
- que haya una mayor unión y sinceridad entre nosotros mismos;
- a una sociedad cada vez más justa.

Los jóvenes trabajadores de más de 21 años proclamamos nuestros derechos a:

- tener medios para poder hacer trabajo de mayor categoría y consideración;
- a no transformarnos en una máquina;
- a que se nos tenga en cuenta y no seamos simples vendedores de nuestro trabajo;
- a que podamos mejorar métodos y formas de trabajo, pues nosotros los conocemos;
- a que tengamos trabajo fijo y no eventual;
- a que la empresa sea algo nuestro;
- a que tengamos una situación legal dentro de la empresa;
- a que los que defienden verdaderamente los intereses de la clase obrera, no se los carguen;
- a que no se pongan de representantes sindicales los escogidos por la empresa;
- a que haya una institución eficaz que defienda a los trabajadores en paro;
- que todo aquel que manifieste una necesidad

de promocionarse, lo pueda realizar compaginándolo con un horario de trabajo y salario adecuados, para no llegar cansados al tener que estudiar;

- a la existencia de centros de juventud.

Aspiramos a:

- poder escoger el trabajo según nuestra vocación;
- que los padres tengan comprensión y confianza hacia nosotros;
- que se ayude y se colabore con aquellas ideas o sugerencias que puedan surgir de «collas» o grupos de jóvenes con voluntad de hacer algo (culturales, recreativos, formativos, sociales...).

En conclusión declmos que:

Hay algunos aspectos que son fundamentalmente importantes y comunes a las tres adaptaciones por una razón esencial: aunque con distintas edades, somos personas.

- Un profundo respeto de la dignidad humana.
- Necesidad de desarrollar nuestros valores humanos.
- Necesidad de desarrollarlos en la sociedad en que vivimos.

A la puesta en marcha común de nuestro planteamiento: el TRABAJO. Buscamos realizar:

- Una auténtica comunidad de trabajo.
- Encontrar nuestro puesto de trabajo.
- Formarnos y valorar nuestro trabajo.
- Sentirnos personas en él.
- Que nuestro trabajo nos deje tiempo libre y medios para participar en las actividades culturales y formar parte viva de ellas.
- Vivir una auténtica vida de familia.

***Ante esta situación
expresamos
nuestros compromisos***

La juventud de más de 21 años

- Seguiremos apoyando a aquellos representantes sindicales que, elegidos por nosotros, defiendan todos nuestros intereses, y lucharemos para que se destituya a los que no defienden estos intereses.
- Está en nuestro empeño luchar y conseguir la valoración de nuestra dignidad de persona humana, y no ser como máquinas al servicio del lucro.
- Seguiremos uniéndonos con todos nuestros compañeros en la lucha por la justicia.
- Nos proponemos intentar poner en marcha todo lo que pueda servir para el desarrollo de la clase obrera.

Jóvenes trabajadores de 18 a 20 años

- Seguiremos buscando, a pesar de las dificultades, nuestra real vocación profesional.
- Somos y queremos que nos consideren y tengan en cuenta como personas, en las decisiones y en las necesidades. Por ello nos rebelamos contra quien o qué lo impida, y lo reivindicaremos.
- En las pandillas, continuaremos fomentando la labor de equipo y construyendo nuestras aspiraciones, cortadas por otros cauces, dícense legales.

Los aprendices

- Nos uniremos con los demás aprendices, para expresar nuestras reivindicaciones en la empresa.
- Nos seguiremos juntando en pandillas para ir preparando, cada día más, nuestras propias diversiones, sacrificando fiestas y horas de dormir.

***Por lo tanto pedimos
y exigimos:***

A Todos Los Jóvenes Trabajadores

A Los Padres y Educadores

A Todos Los Trabajadores y Organizaciones Obreras

— **A Todos Los Trabajadores**

— **A Las Organizaciones Obreras**

• **A Las Organizaciones sindicales**

• **A Los Movimientos Obreros
Apostólicos**

• **A Los Movimientos Obreros en
General**

A Las Empresas

**A Las Instituciones Gubernamentales y a Las Or-
ganizaciones**

Locales, Provinciales, Nacionales e Internacionales

A Las Autoridades Religiosas

A Los Medios de Comunicación

— **Prensa**

— **Radio**

— **Televisión**

A Toda La Opinión Pública

A todos los jóvenes trabajadores

PEDIMOS Y EXIGIMOS:

- que nos unamos con los demás jóvenes trabajadores en las acciones por la reivindicación de nuestros derechos;
- que tomemos conciencia de si estamos o no de acuerdo con esta situación expuesta en el Manifiesto;
- que seamos conscientes de la vida que vivimos y que nos rodea;
- que nos eduquemos y nos preparemos para descubrir las responsabilidades que tenemos en la clase obrera, y las exigencias que esto nos plantea;
- que vivamos en solidaridad con la situación de toda la clase obrera, prescindiendo para ello, si es necesario, de todo gusto individual y presiones familiares;
- que sepamos anteponer toda necesidad de justicia antes que la libertad personal.

A LOS PADRES:

- que respeten el estilo de vida por el cual los hijos nos inclinamos;
- que promuevan un diálogo serio y sincero de cara a poder exponer nuestros problemas y hacernos cargo de los suyos.

A LOS EDUCADORES:

- que sean conscientes de la misión que la sociedad les ha encomendado a través de su profesión, teniendo en cuenta el proceso real de la historia de la clase obrera, para dar a los jóvenes trabajadores los elementos necesarios para no evadirse de su condición de clase obrera;
- que tomen conciencia de la necesidad de cultura básica que tiene el mundo obrero:
  - conciencia de clase
  - formación social
    - económica
    - política
    - sicológica
- que trabajen insistentemente para concluir con la situación de analfabetismo en que aún está sumida la clase adulta, y que haya escuelas para todos los niños;
- a los responsables de las Escuelas Profesionales y Técnicas, que seais, también, responsables de vuestro trabajo, profundizando en las materias que enseñéis. Y que vayáis actualizando vuestra propia formación;
- a los educadores en general, que reivindicéis y exijáis vuestros derechos y los medios necesarios para poder realizar vuestro trabajo eficazmente.

A todos los trabajadores**PEDIMOS Y EXIGIMOS**

- a vosotros, que mejor que otro hombre conocéis la situación de la clase obrera, ya que la vivís en vuestra propia carne;

- que acojáis a todos los jóvenes en su llegada al trabajo, y nos ayudéis a saber adaptarnos en ese nuevo ambiente y considerándonos nos ayudéis en los primeros pasos de nuestro aprendizaje profesional en la empresa;
- que cada uno dentro de vuestras posibilidades, y por encima de presiones de todo tipo, toméis conciencia de la situación de clase obrera, en vuestro propio ambiente, barrio, pueblo, familia, trabajo. Y actuad en consecuencia según veáis esta realidad. Pero tened presente que todos unidos debemos actuar.

A las organizaciones obreras

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- a vosotros, en continua lucha por la promoción de la clase trabajadora, tened en cuenta y ayudadnos a los jóvenes trabajadores a tener nuestro puesto en la sociedad, sin aprovecharos de nuestra poca experiencia, para utilizarnos como instrumento de acción, que no ayuda en nada a nuestro desarrollo;
- sino que debéis hacer vuestras, sostener y respetar, las organizaciones de formación que tengamos montadas los jóvenes;
- y haced vuestras estas aspiraciones de los jóvenes, que proclamamos en ese Manifiesto; y esperamos:

DE LAS ORGANIZACIONES SINDICALES:

- que estén libres de toda dependencia política o patronal, para poder ser verdaderas representantes y defensoras de los trabajadores, tal como es su finalidad;
- que luchen para conseguir que los trabajadores

jueguen un papel decisivo en la gestión de la empresa, en la dirección y en la economía.

DE LAS ORGANIZACIONES APOSTOLICAS:

- que a través de vuestra concepción del valor de la persona, tengáis constante la preocupación de su formación humana, espiritual y apostólica.

DE LOS MOVIMIENTOS OBREROS EN GENERAL:

- que luchéis por la promoción y los derechos de la clase trabajadora, por encima de cualquier ideología;
- que trabajéis en estrecha unión y colaboración, con un fin verdaderamente eficaz y para el bien común.

A las empresas

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que haya una auténtica postura de diálogo con los obreros y sus representantes libremente elegidos;
- que ésta sea una comunidad de intereses;
- que no haya favoritismos;
- que se lea este Manifiesto, teniendo en cuenta que es la expresión de la juventud trabajadora, para que según su contenido toméis conciencia de nuestra situación y obréis en consecuencia.

***A las Instituciones gubernamentales
y a las organizaciones locales,
provinciales, nacionales
e internacionales***

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que en todos los planes nacionales o regionales de desarrollo, educación, formación profesional, económicos o sociales, se tengan en cuenta los derechos y aspiraciones que la juventud trabajadora expresamos a través de todo este Manifiesto.
- Lo cual exige:
  - Que la juventud trabajadora no seamos considerados como una categoría inferior que no tiene nada que decir en la vida nacional; sino al contrario, que se vea nuestra importancia en la nación, no sólo desde un punto de vista de que somos una mayoría, sino desde el punto de vista justo y dinámico, y que todas las posibilidades abiertas a los demás ciudadanos, nos sean igualmente dadas, en lo cultural, en lo económico y en lo social y político,
    - aceptando el diálogo con los jóvenes a través de movimientos libres y representativos de la juventud trabajadora. Lo cual significa respetar la libertad de asociación y dar posibilidades a todos los movimientos de juventud de existir y poder hacer oír su opinión.

A los municipios

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que trabajen en su cometido, teniendo en cuenta aquellas necesidades que son realmente más urgentes para el desarrollo de la persona;

— creando medios, que abiertos a todo el pueblo y siendo populares, ayuden a ello:

- escuelas de enseñanza primaria
- bibliotecas
- cine club-forum
- teatro amateur
- centros de educación física y todo tipo de cultura
- medios cómodos y rápidos de transportes.

A las Diputaciones

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que ayuden y exijan a los municipios a cumplir todo lo anteriormente pedido;
- a leer detenidamente este Manifiesto, y que tengan en cuenta todas estas necesidades y aspiraciones que la juventud trabajadora de nuestra región exponemos;

A la gobernación civil

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que a través de los medios que sean convenientes, insistir en hacer realizable el derecho de asociación y la libertad de expresión;
- que se facilite el acceso a los medios de comunicación, radio, prensa, televisión, para que en ellos podamos expresar también lo que aquí decimos;
- que terminen las represiones contra los trabajadores, en las empresas y en las manifestaciones obreras, así como en los domicilios particulares o en cualquier otro lugar.

A los internacionales A la O. N. U. (Naciones unidas)

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que siendo una organización internacional, multiplique sus esfuerzos para que se lleve a cabo, y se demuestre en hechos, la Declaración de los Derechos Humanos;
- que este Manifiesto, expresado por millares de jóvenes trabajadores de Cataluña y Baleares no se archive, sino que sea denunciado públicamente, para que esta juventud no quedemos defraudada. Y al mismo tiempo, esta organización trabaje para que estas aspiraciones lleguen a realizarse.

A la O. I. T. (Organización Internacional del Trabajo)

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que luche para conseguir poderes reales y de decisión que obliguen a los países a aceptar y aplicar auténticamente los acuerdos según sus posibilidades reales;
- que haga una difusión más amplia de su misión a través de los siguientes puntos (entre otros):
  - que llegue su boletín a todos los centros de trabajo;
  - facilitar la participación en dicho boletín de toda la juventud trabajadora;
  - intensificar el trabajo para conseguir que la clase trabajadora sea liberada del paro obrero;
  - ayudando a la formación de la juventud trabajadora, a través de sus departamentos.

A las Autoridades Religiosas

A todas las diversas creencias que existen en nuestro país, teniendo en cuenta su gran influencia en la marcha de la Humanidad, nos dirigimos para pedirles que contribuyan, dentro de su misión, a una mayor justicia y amor entre los hombres. Y para ello les

PEDIMOS Y EXIGIMOS:

- que vivan en el testimonio auténtico y sincero de su misión y de lo que predicán. En actitud de pobreza material y espiritual, para ser luz verdadera en medio de los hombres;
- que en el desarrollo de su misión, denuncien explícita y públicamente la situación que en este Manifiesto constatamos la juventud trabajadora de esta región;
- que estén completamente al margen de cualquier bloque o grupo temporal, para que puedan desarrollar limpiamente su misión pastoral;
- que defiendan con todos los medios a su alcance, y según su misión, los derechos y aspiraciones de los más débiles y explotados, de toda la clase obrera;
- que salgan de su situación burocrática y de privilegio, y vivan en los ambientes de los pobres, aportando a ellos la Buenanueva, y palpén de esta forma la situación que acusamos.

A los medios de comunicación: prensa, radio y televisión

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- teniendo en cuenta la influencia que tienen en la opinión pública y en toda la clase obrera, es necesario que se realicen programas y secciones para preparar y documentar a los trabajadores de acuerdo con sus derechos y

necesidades. Y también, para elevar el nivel cultural de toda la clase obrera;

- que haya la presencia de jóvenes trabajadores, elegidos por nosotros mismos, en los programas y secciones que se referencian a nuestra vida;
- que cumplan fielmente su misión de informar objetivamente a toda la opinión pública, prescindiendo para ello de todo programa o anuncio que pretenda el desclasamiento del pueblo;
- que nuestra expresión y vocabulario sea transmitido fielmente a la opinión pública a través del Manifiesto;
- que fielmente a nuestra expresión y vocabulario, lo transmitan a la opinión pública a través de sus medios;
- que tengan en cuenta a través de sus programas la situación de subdesarrollo de la clase obrera en nuestro país.

A la opinión pública

PEDIMOS Y EXIGIMOS

- que faciliten el acceso de jóvenes trabajadores a sus programas, para que nosotros mismos expresemos lo que nos preocupa;
- que se unan a nosotros para, juntos, manifestar lo que los jóvenes trabajadores expresamos;
- que influyan en los medios de comunicación para hacer presión en todos los rincones de la opinión pública;
- que tengan confianza en la juventud trabajadora, en su forma de ser y expresarse;
- que participen en la medida de lo posible y con todos sus medios, para que los derechos y aspiraciones de la juventud trabajadora y de toda la clase obrera, sean respetados y lleguen a ser una realidad.

1954

L'escoltisme és una educació

Així explicava Mossèn Batlle en una Foca què és l'Escoltisme

Cal que la nostra gent compregui el que fa. L'escoltisme és una educació. Educació vol dir transformació d'un caràcter; o sigui partir d'una manera de ser i anar a parar a una altra.

Filosòficament, el primer principi de l'escoltisme és la possibilitat de l'educació. Hi ha molta gent que opina que tothom és com és i que no hi ha res a fer en el caràcter d'una persona

Si això fos veritat ja podríem plegar.

La gent pot canviar, no totalment, però sí que és possible influir sobre el caràcter de les persones, sobretot en la infància i en l'adolescència.

Si cada persona que vingues al món ja tingués una línia de conducta traçada, si hi hagués un determini especial, llavors no tindríem pas res a fer.

Les mares de família saben millor que ningú que hi ha alguna cosa a fer, que es pot influir sobre el caràcter de l'infant.

Ara bé, sabent que existeix la possibilitat d'una educació, podem exposar els següents principis:

32

Perfectibilitat de l'home en la seva personalitat.

Llibertat. Això és, que les criatures són ben lliures; és a dir, que la bona educació es basa sobre elles no tenint un domini despòtic, sinó polític, és a dir un govern sobre l'infant per a la captació de les voluntats.

Assentats aquests principis, podem definir l'escoltisme dient que és un procediment d'educació, un mètode, una manera de transformar un ésser humà i fer-lo ser una altra cosa que no seria, si no tingués la nostra intervenció.

Ara bé, hem de tenir en compte que hi ha mètodes complets i d'altres d'incomplets que només tendeixen a l'adquisició de determinades facultats.

L'escoltisme, segons el mateix Baden Powell, és un mètode complementari del que ja ens donen fet la família, l'escola o l'ambient social.

D'una criatura vinguda al món que només conegués l'escoltisme, no en fariem res. És necessari que certes facultats, les hi inculqui la seva mare, el seu pare, l'escola, la religió... la camaraderia i tendències socials, les hi dona l'escoltis-

me, que es "cuidarà" de complementar l'educació de la criatura, ja iniciada a l'escola o a la llar.

A on hem d'anar, què ens proposem fer?

Fer de cada infant un home ferm, que no titubeja, convençut. L'ideal escolta és una convicció i energia de caràcter. L'escoltisme va a això: caràcter franc, obert, convençut i lleial.

L'escoltisme dona al nen i a la nena la convicció que són una gran cosa, donar-los un sentiment d'honor i dignitat personal; que puguin envanir-se de dir: "Sóc una persona de paraula". La nostra missió és inculcar-los abans de tot aquest sentit de responsabilitat propi al nivell de la seva edat i força.

La base espiritual de l'escoltisme, és l'esperit de servei; o sigui la disposició de fer una cosa pels altres. Cal que acceptem sempre i posem en

moviment, en aquesta direcció, l'esperit inquiet i propi d'aquesta edat, l'activitat contínua que té l'infant, dirigir-la i aprofitar-la en servei dels altres.

Fer totes les coses per grandesa d'esperit, sense parar mai la mà esperant una recompensa.

Fer-ho tot amb un esperit d'optimisme, joia i simpatia. Portar a cap aquest ideal naturalment porta algunes privacions; el sentit de l'escoltisme és no sentir-les. Ara bé ¿com inculcar a les criatures aquests sentiments de servei i generositat?

Pels procediments escoltes: sistema de colles, vida a l'aire lliure, jocs, competicions, etc. Procediments d'influència sobre el caràcter i la voluntat, emprant imaginació, activitat, etc... a fi que aquelles qualitats especials, que són l'ideal de l'escoltisme, vagin manifestant-se.

Mossèn Batlle no era home de grans síntesis: anava al grà i resolva els fets concrets. D'aquí la importància d'aquesta xerrada seva en la qual exposa els PRINCIPIS DE L'ESCOLTISME.

El text complet, únic escrit del Mossèn sobre un tema general i abstracte a dir de Jordi Galí, fou publicat a

ESCRITS DE MOSSÈN BATLLE
Ed. Estela
Barcelona, 1968, pp. 212-217

1968 L'escoltisme que fem nosaltres: cap on anem i què pretenem fer

Presa de posició de "Minyons Escoltes" 4 de gener de 1968

Veiem que l'home avui, amb el seu treball, és el constructor del món.

Veiem que l'home és persona perquè viu en societat i que aquest fet li exigeix compromís.

El diàleg amb els altres l'ajuda a descobrir la seva dignitat humana. No neix pas acabat i el seu destí, que és fer-se, li fa posar en joc la seva llibertat per a viure en comunió amb els altres i transformar el món per a fer-lo més humà.

Veiem que l'home és un procés d'interiorització. Vencent les opacitats que hi ha en ell mateix i en la vida de la societat, descobreix el sentit de la seva existència, del seu treball i del seu compromís.

Veiem que l'home és un ésser "pensat" per a tenir fe en alguna cosa: la ciència, la marxa de la història... Déu. Amb el seu treball culmina l'obra creadora de Déu. Amb el seu compromís fa marxar la història pels camins de Déu. En el seu procés d'interiorització l'home que busca amb honestat pot trobar Déu en el fons d'ell mateix. Per la revelació pot conèixer la història de salvació amb la seva participació en ella, i així, viure l'aventura cristiana juntament amb els qui es confessen seguidors del Crist: l'Església.

Perquè creiem que la plenitud de l'home està en Jesucrist, el nostre escoltisme és cristià en l'Església.

Perquè creiem que l'home es fa pel seu arrelament al lloc on li ha tocat de viure, el nostre escoltisme és català.

Conscients del context on es desenrotlla la nostra acció educativa, treballem perquè el nostre país es pugui constituir amb estructures econòmiques justes que permetin una real igualtat de possibilitats per al desenvolupament integral

de tots els homes, perquè es reconeixin les llibertats polítiques bàsiques que exigeix la dignitat de l'home (llibertat d'associació, llibertat d'expressió, llibertat d'intervenció en la vida pública), perquè es faciliti la capacitat de creació cultural i de tot tipus que actualment té soterrada la nostra comunitat.

Treballem, també, perquè l'Església purifiqui la seva presència com a signe de Jesucrist en el món, perquè sigui més fidel al missatge de Jesucrist i, per tant, es deslliuri del desig de poders temporals i de totes les amalgames actuals que entrebanquen la seva missió.

Educant els nois amb fidelitat al mètode escolta estem fent un servei al país. El millorament dels nois, el desvetllament del seu sentit de responsabilitat, la formació d'una joventut austera i útil i amb esperit de servei, és una contribució ben positiva a la vida social. Aquesta és la col·laboració específica que el país ha d'esperar de nosaltres. Si sabem reeixir a educar gent capaç i amb gust per a les responsabilitats, haurem dotat el país d'uns elements dels quals desgraciadament està molt mancat.

En aquesta perspectiva i per a assolir la doble finalitat de servei al país i de servei a l'Església, el nostre escoltisme, fidel al pensament de B.P., cal que sigui, en els anys vinents, l'entrenament i la preparació dels nois a formar petites comunitats animadores, que actuïn com el llevat dins de la massa. Sempre amb una perspectiva de fe i d'acord amb la tasca que com a Església hem de realitzar i amb la visió clara que el món necessita noves estructures polítiques que possibilitin la justícia i la llibertat.

«Minyons Escoltes» als anys... 70 Delegacions Diocesanes d'Escoltisme de Barcelona, Girona, Tarragona i Vic, 1967 pp. 35-39.

1971

Tornar a definir el nostre escoltisme i guiatge

"ESCOLTISME: VISIÓ 71" fou la primera declaració conjunta de **MINYONS ESCOLTES** i **GUIES SANT JORDI**. Reprengué la proposta fonamental d'ambdós moviments, i encetà una fase de col·laboració que els menà vers una unificació que respecta la personalitat de les dues associacions.

GUIES SANT JORDI i **MINYONS ESCOLTES** en promoure un determinat escoltisme, ofereixen als nois i noies una possibilitat de convertir el seu lleure en activitat creadora. I no d'una manera qualsevol, sinó en la línia de llurs interessos i amb una intenció molt clara: que a través de la vida comuna de grup

- vagin adquirint el gust per les responsabilitats i
- a la seva mesura, es vagin compromentent respecte als altres i respecte a ells mateixos.

Aquest compromís -en un sentit total de realisme- cal que faci les noies i els nois capaços d'assumir el seu ésser concret, tal com els ha estat donat pels pares i enriquit per la societat, i els empenyi a donar resposta personal, crítica i eficaç a aquelles necessitats que -a partir d'ells mateixos i del diàleg amb els altres- vagin descobrint al seu entorn. Com que som cristians i

creiem en el projecte diví sobre nosaltres i sobre la vida i el bé, el recolzem des de la fe, en la Paraula i en el sagrament.

La vida comuna de grup -de la qual parteix tot l'escoltisme- possibilita la maduració de cada persona si el grup va superant els diversos estadis d'evolució. Es a partir de cadascun dels membres (que pot estar respecte al grup en una primera situació d'admiració i submissió, o, després, de contestació i finalment de corresponsabilitat) que es produeix l'evolució del grup. I és aquesta evolució allò que provoca la descoberta del jo a partir dels altres i, posteriorment, el diàleg amb el propi (introspecció) jo. Diàleg que es va aprofundint fins a aconseguir l'home en recerca -en neguit interior- constant de veritat.

Des de la nostra òptica cristiana, la possibilitat màxima d'aquest diàleg -només assolida en grau absolut per Jesucrist- radica en la capacitat

de diàleg interior amb Déu (per la pregària personal) i en l'exteriorització d'aquesta capacitat a través de diferents formes que només es poden descobrir per l'experiència personal desvetllada per l'Església: (lectura, contemplació, diàleg, reinvençió, predicació, catequesi, homilia, culte de la comunitat litúrgica ....).

El compromís respecte a un mateix (que porta al diàleg interior) pot arribar, doncs, a aquesta dimensió radical i transcendent de la persona. Possibilitar-ho i recolzar-ho, malgrat reconèixer la dificultat d'aconseguir-ho a la joventut, és la intenció bàsica de GSJ i ME, i per tant un dels seus objectius privilegiats a assolir.

Per nosaltres, el grup no és únicament expressió real de la vida social, sinó una escola d'Església i, per tant, la possibilitat que comenci a ser imatge del més enllà.

L'instrument, en perseguir aquestes finalitats, actua de manera indirecta: crea el clima i ofereix els mitjans perquè puguin ser assolides. Posa a l'abast dels nois i de les noies, i a través del grup, la possibilitat de fer coses d'una manera peculiar, a la seva mida, fetes per ells, en el món dels seus interessos i amb la presència vertebradora dels adults, que els empenyaran a anar arribant, cada vegada una mica més, a prendre la iniciativa de la seva educació.

1975

SINERA - 80

En néixer la primavera, el poble jove deixarà la ciutat i prendrà el camí que porta al desert. Dels diferents indrets del país, responsables d'un joc seriós, que creuen que val la pena d'acollir els petits i els que no ho són tant, volen plantar junts, per tres dies, una ciutat nova que contesti la nostra que no ens satisfà.

La ciutat del demà naixerà en un lloc abrupte i llunyà, al cor del país, on un dia hi treballà un poble inquiet i lliure, i que avui només sent rialles d'infants.

SINERA/80 es dirà la ciutat dels joves perquè així l'han anomenada els poetes. SINERA/80, no Xauxa, perquè sabem molt bé el que volem fer i ser. No serà una ciutat sense llei, on el més fort s'en fa l'amo, sinó una ciutat de tots i per a tots. Una ciutat de cara al demà: per això porta el número del decenni encara no encetat.

SINERA/80 vol ser un signe cridaner. SINERA/80 dirà si som capaços d'instaurar unes noves relacions més justes entre tots el homes, si som capaços de viure com a germans, si la llibertat és quelcom més que una paraula. Estem cansats de desigualtats, d'individualismes i d'imposicions. SINERA/80 naixerà fràgil i qualsevol se la podria fer a la seva mida. No hi volem aixecar muralles, ni volem que hi hagi guardians de l'ordre. La nostra nova ciutat, nova de trinca, serà una ciutat a la mida d'homes lliures.

Perquè SINERA/80 és la ciutat de tots, no ens agrada que sigui la trobada dels que no tenen programa els dies de Pasqua, ni que solucioni les vacances de primavera. No hi ha excuses per no ser-hi: ni la feina escolta, ni els camps de Pasqua. La crida al desert per canviar el nostre escoltisme no és un lluïment d'uns quants.

Els Caps escoltes a tot nivell ens hem adonat que l'escoltisme se'ns escapa, perquè no sabem com ser escoltes en el món que vivim. Un crit d'alarma, però sense por; un crit de lucidesa. Cal no instal·lar-se, no deixar-se explotar: no tots els explotats de la societat de consum en tenim consciència, i molts menys es revoltent contra el que mata l'home que som. No ens satisfà que cadascú es construeixi un castell, ni que faci el bé al seu petit grup de nois que se l'escolten: això no arregla res.

Els escoltes anem més enllà del món conegut i instal·lat. Un dia obriren les rutes del mar, un altre dominaren les planes del Mid-West, un altre -si equivocant el camí o no, no ho sé pasposaren el peu a la Lluna. No ens podem reduir a ser el "minyquet" que fa la B.O. i amb els ulls tancats passa els sis nusos que necessitava per a fer la Promesa. El nostre món d'ara està solcat i trepitjat en totes direccions: s'han acabat les terres a explorar i el cotxe ens porta prou lluny, tot el que ens cal. No serem, ni podem ser, es-

coltes del món; però no per això ens hem buidat de sentit.

Quan tots ho sabem i ho coneixem, ens adonem que el gran desconegut és l'Home. Nosaltres som escoltes de l'Home: volem descobrir l'Home, volem disfrutar-lo, volem establir relacions humanitzades entre tots els homes i dones del nostre país, bo i donant les mans a tothom.

Creiem que l'home ha estat fet per a viure i que un dia només hi haurà vida gràcies a un home qualsevol a través del qual s'ha fet clar qui és l'home, imatge de Déu, fill de Déu. Sabem que això serà veritat, posant la vida al servei de la vida allà on és ofegada i quelcom més. Sabem que això no és fàcil, ni dóna gust. Ens fa por la gent burgesa, que tots plegats som: ens fa por que sempre tinguem la raó per no embrutar-nos les mans i per retardar el moment de començar: excuses per no respondre a les necessitats urgents.

L'escoltisme no és fer coses boniques, ni entretenir mainada. L'escoltisme és ajudar els

nois i les noies a ser eficaços, capaços de fer-se càrrec del destí dels homes i del propi destí.

SINERA/80 serà l'experiència que dirà si l'escoltisme segueix essent vàlid o no al nostre país. L'escoltisme que tu, tu i tu, que tots nosaltres fem.

SINERA/80, una ciutat de tots per a tots. SINERA una ciutat difícil de tres dies, per no escapar de la realitat encara més dura de la ciutat on vivim.

A SINERA/80, ser algú és ser membre d'un grup. A SINERA vens a dir tot el que vulguis en la veritat més nua. No vens a discutir res, ni a imposar res, vens a escoltar l'altre: l'altre val més que tu.

SINERA i l'escoltisme es resisteixen a fer-se a la teva mida, com l'escoltisme.

SINERA i escoltisme serveixen perquè tots creixem i descobrim l'Altre.

En serem capaços?

Què serà SINERA/80? El que nosaltres en fem.

